

ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก

นางสาวพิมพ์สิริอร ศิริทิณพงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

PSYCHOLOGICAL EXPERIENCE OF LESBIAN IN A COUPLE RELATIONSHIP

Miss Pimsirion Siritinapong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Counseling Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกัน ที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก
โดย	นางสาวพิมพ์สิริอร ศิริทิณพงษ์
สาขาวิชา	จิตวิทยาการปรึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	อาจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต็มพันธ์

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์นางค์ มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. โสริษฐ์ โพธิแก้ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(อาจารย์ ดร. ณัฐสุดา เต็มพันธ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กวรรณิการ์ นลราชสุวัจน์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร. นิรนาท แสนสา)

พิมพ์สิริอร ศิริทิณพงษ์ : ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความ
สัมพันธ์แบบคู่รัก (PSYCHOLOGICAL EXPERIENCE OF LESBIAN IN A COUPLE
RELATIONSHIP) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.อรัญญา ตูย์คำภีร์,
อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม : อ.ดร.ณัฐสุดา เต้พันธ์, 206 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคลจากหญิงรักเพศเดียวกันประเภททอมและดี้ จำนวน 14 ราย จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา พบ 5 ประเด็นหลัก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การรับรู้ตัวตนของทอมและดี้ มีความแตกต่างกันในด้านเพศสภาวะและรสนิยมทางเพศ อย่างไรก็ตาม ทั้งทอมและดี้ต่างรับรู้เหมือนกันว่า ความรู้สึกชอบเพศเดียวกันเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของตนโดยธรรมชาติ

2) การรับรู้อคติทางสังคมต่อหญิงรักเพศเดียวกันของทอมและดี้ประกอบด้วยอคติจากสมาชิกในครอบครัวและบุคคลภายนอก กลวิธีการจัดการกับอคติต่างๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงมีอยู่ 4 วิธีคือ 1) การเผชิญหน้า 2) การหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยง 3) การไม่ตอบสนอง และ 4) การให้ความเข้าใจผู้อื่น

3) ความทุกข์บีบคั้นใจของหญิงรักเพศเดียวกัน มีสาเหตุหลักมาจาก 'อคติทางสังคม' ส่งผลให้เกิดภาวะความขัดแย้งในจิตใจระหว่าง การเป็นตนเองที่เป็นโดยธรรมชาติและความเป็นในแบบที่สังคมคาดหวัง ใน 3 ลักษณะคือ ขัดแย้งในตัวตน บทบาท และรสนิยมทางเพศ ความขัดแย้งดังกล่าวนี้ทำให้หญิงรักเพศเดียวกันตกอยู่ในภาวะอึดอัด สับสน วิดกกังวล กลัว กัดดัน คิดมาก เครียด เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และมีแนวโน้มฆ่าตัวตายในบางราย

4) แหล่งสนับสนุนให้หญิงรักเพศเดียวกันก้าวข้ามผ่านความทุกข์ มี 5 แหล่ง ได้แก่ ตนเอง คู่รัก พ่อแม่ เพื่อนและสังคม ตนเองคือแหล่งที่ให้ความเข้มแข็งจากภายในที่สำคัญที่สุด ขณะที่คู่รักเป็นแหล่งที่ให้การยอมรับและเข้าใจในตัวตนได้อย่างลึกซึ้งมากที่สุด พ่อแม่เป็นแหล่งสำคัญที่สุดที่จะช่วยเสริมความแข็งแกร่งและความมั่นใจเมื่อต้องเผชิญกับโลกภายนอกที่เต็มไปด้วยอคติและเป็นอุปสรรคในการพัฒนาตัวตนและชีวิตคู่ในแบบที่ยั่งยืนเป็นครอบครัว เพื่อนสนิทเป็นแหล่งที่ช่วยเหลือให้คำปรึกษาที่เข้าถึงง่ายที่สุด ส่วนสังคมเป็นแหล่งที่สำคัญที่สุดที่จะสามารถปลดปล่อยหญิงรักเพศเดียวกันจากตรรกะและความทุกข์ทางสังคมไปสู่อิสรภาพอย่างแท้จริง

5) ความสุขของหญิงรักเพศเดียวกันเกิดจาก 'สายสัมพันธ์ทางจิตใจอันแน่นแฟ้น' เพราะคู่รักหญิงรักเพศเดียวกันมีความเข้าใจกันในระดับสูง สามารถพูดคุยปรึกษากันได้ทุกเรื่อง แสดงความห่วงใย ดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด คอยช่วยเหลือเกื้อกูล และแสดงความรักต่อกันอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้ให้ข้อมูลได้รับสิ่งดีๆ ในชีวิตหลายประการจากสายสัมพันธ์ทางจิตใจอันแน่นแฟ้นนี้ ได้แก่ ความมีชีวิตชีวาและรอยยิ้ม พลังผลักดันพัฒนาปรับปรุงตัวคุณค่าในตัวเอง ความสมบูรณ์เต็มเต็มในชีวิต และได้สิ่งมีค่าที่สุด คือ 'ความรักและความสุข'

สาขาวิชา.....จิตวิทยาการปรึกษา..... ลายมือชื่อนิติ.....
ปีการศึกษา.....2554..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....

5178127538 : MAJOR COUNSELING PSYCHOLOGY

KEYWORDS : PSYCHOLOGICAL EXPERIENCE / LESBIAN / COUPLE RELATIONSHIP /

QUALITATIVE RESEARCH

PIMSIRION SIRITINAPONG : PSYCHOLOGICAL EXPERIENCE OF LESBIAN IN A
COUPLE RELATIONSHIP. ADVISOR : ASST.PROF. ARUNYA TUICOMEPEE, Ph.D.,
CO-ADVISOR : NATTASUDA TAEPHANT, Ph.D., 206 pp.

The purpose of the study is to explore the psychological experiences of lesbians who are in a couple relationship. The phenomenological qualitative method was applied in this research. Data was collected via in-depth interviews with 14 lesbians who constituted 7 lesbian couples. Each couple consists of the same type of relationship: a tomboy-like woman or so called "Tom" and a lady-like woman or so called "Dy". The content and context methods were used for data analysis. The findings revealed 5 major domains as followed:

1) Toms and Dys are different in their self-awareness of gender and sexual orientation. However, both have experienced their homosexual feelings stemming naturally from their inner self.

2) The numerous social prejudices that Toms and Dys were aware of come both from their families and outsiders. There are four ways in which Toms and Dys handle the social and family prejudices. These coping strategies are confrontation, avoidance, indifference, and understanding others.

3) The major sufferings of Toms and Dys are mainly derived from the social prejudices which cause 3 kinds of psychological conflicts between who they are by their nature and what society expects them to be. These conflicts are the self, role, and sexual orientation which put them in the state of confusion, anxiety, fear, pressure, stress, low self-esteem as well as suicidal tendencies in a few cases.

4) The 5 major supportive sources that help alleviate their sufferings are: themselves, their partner, their parents, their friends, and society. Their own self is the most important inner source of strength. Their partner is the source that provides the deepest acceptance and understanding on their unique identities. Their parents are the most essential source to support their inner strength and confidence for them to live in the prejudiced world and to grant liberties for them to develop their real self and progress their couple relationship as a family in the long run. Their friends are the most easily-accessed source of help and consolation. Society's acceptance and understanding is a crucial source that can set them free from stigmatization and sufferings.

5) The happiness of Toms and Dys derives from their strong intimate bonding. They understand each other well, can communicate due to the empathetic feelings they share, are well-caring and take care of each other, are helpful, and are lovingly expressive. The intimate bonding has brought them many precious things in life: vitality, self-improvement, self-value, fulfillment, love and happiness.

Field of Study : Counseling Psychology..... Student's Signature

Academic Year : 2011..... Advisor's Signature

Co-advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบรำลึกถึง พระคุณของคุณพ่อและคุณแม่ ผู้มอบความรัก ความอบอุ่น ทุ่มเท ดูแลเอาใจใส่และสร้างรากฐานแห่งชีวิตที่มั่นคงให้กับข้าพเจ้า ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.โสรัทธิ์ โปธิแก้ว ผู้อบรมสั่งสอนความเข้าใจชีวิตอันเป็นรากฐานในการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาที่แท้จริง จนได้พบแรงบันดาลใจในการทำวิจัยเรื่องนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาที่ดีและให้ความช่วยเหลือเกื้อหนุนด้วยจิตเมตตากับข้าพเจ้ามาโดยตลอด ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต้พันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ให้คำแนะนำในการปรับปรุง พัฒนา งานวิจัยนี้ให้ถูกต้องและมีคุณภาพมากขึ้น ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ ผู้ให้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่สำคัญและมีประโยชน์ยิ่ง ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส ผู้มอบรอยยิ้ม ความยินดีรับฟังและให้คำแนะนำในทุกๆ เรื่อง ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา ผู้มอบทั้งความรู้ ความห่วงใย ตลอดจนคอยถามไถ่ให้กำลังใจ เป็นแรงใจและแรงผลักดันที่สำคัญของข้าพเจ้าเสมอมา ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา ผู้ให้ความกรุณาสละเวลาและให้คำแนะนำที่กระจ่างชัดและประเทืองปัญญา และขอขอบคุณ คณาจารย์สาขาจิตวิทยาการปรึกษาทุกท่านอีกครั้ง ที่ให้โอกาสข้าพเจ้าเข้ามาศึกษาเล่าเรียน และกรุณาประสิทธิประสาทวิชาความรู้ด้านจิตวิทยาการปรึกษาให้ลูกศิษย์คนนี้ได้มีความรู้ มีทักษะที่ดี และจิตใจที่กว้างขวาง เต็มเปโต

ขอขอบคุณ คุณฉันทลักษณ์ รักษาอยู่ ที่ให้ความกรุณาและความเอื้อเฟื้อในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ คุณอาวุธและคุณสุพร เจริญวัฒนานนท์ เพื่อนรัก ที่ให้การสนับสนุนการวิจัยนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณ เพื่อนมหาดบัณฑิต คุณหทัยทิพย์ ไชยวาทิ คุณเววดี สกุลอาริยะ คุณกิตติพรรณ ศิริทรัพย์ คุณณัฐเดช วัชรศิริ และคุณธนวัต ปุณยภนิก ที่กรุณาเอื้อเฟื้อคำแนะนำ ในระหว่างดำเนิน การวิจัยและตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียน คุณสุวภูมิ วงศ์ทางสวัสดิ์ และคุณนภชนก สุขประเสริฐ ที่กรุณาช่วยตรวจรูปเล่มวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชูติมา พงษ์วรินทร์ เพื่อนสนิทที่คอยอยู่เคียงข้าง รวมทั้งเพื่อนๆ คนอื่นๆ ที่น่ารักทุกคน ซึ่งได้แบ่งปัน ให้ความเข้าใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในยามทุกข์และสุขตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณ ผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่กรุณาให้การต้อนรับและความร่วมมืออย่างดียเยี่ยม เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพื่อเป็นวิทยาทานและประโยชน์กับสังคมต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
คำถามการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
หญิงรักเพศเดียวกัน.....	7
นิยามและขอบเขต.....	7
ประวัติความเป็นมา.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ.....	12
กระบวนการพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศของหญิงรักเพศเดียวกัน.....	14
เอกลักษณ์เฉพาะในความสัมพันธ์แบบคู่รักของหญิงเพศเดียวกัน.....	15
ความรู้สึกในเชิงลบต่อตนเองอันเนื่องมาจากอคติของสังคม.....	17
การเปิดเผยตัวตนของหญิงรักเพศเดียวกันและความสัมพันธ์คู่รัก.....	20
แง่มุมด้านบวกของการเป็นหญิงรักเพศเดียวกันและความสัมพันธ์คู่รัก....	21
การแสวงหาความช่วยเหลือด้านการปรึกษาของหญิงรักเพศเดียวกัน.....	23

	หน้า
การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	24
นิยามและขอบเขต.....	24
ลักษณะของวิจัยเชิงคุณภาพ.....	24
แนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพในแนวปรากฏการณ์วิทยา.....	26
ข้อจำกัดของการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	27
การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล.....	28
จรรยาบรรณของผู้วิจัย.....	33
วิธีการเก็บข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
เตรียมความพร้อม.....	45
การเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล.....	49
ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของการวิจัย.....	58
จริยธรรมในการวิจัย.....	62
การพิทักษ์สิทธิ์.....	62
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	64
ความรู้สึกนึกคิดภายในใจเกี่ยวกับตัวตน.....	65
การรับรู้อคติทางสังคมต่อหญิงรักเพศเดียวกัน.....	73
ความทุกข์บีบคั้นใจจากอคติทางสังคม.....	84
แหล่งสนับสนุนให้ก้าวข้ามผ่านความทุกข์.....	99
สายสัมพันธ์แห่งรักและความสุข.....	113

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงประวัติความเป็นมาในทัศนะของสังคมโลกที่มีต่อ บุคคลรักเพศเดียวกันจำแนกตามยุคสมัย.....	11
ตารางที่ 2	หลักเกณฑ์การประเมินความน่าเชื่อถือของงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัย เชิงคุณภาพ.....	29
ตารางที่ 3	แสดงรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล.....	53
ตารางที่ 4	แสดงวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน.....	56
ตารางที่ 5	แสดงข้อจำกัดและภาวะทางจิตใจของคู่รักเพศเดียวกัน โดยเปรียบเทียบกับ คู่รักต่างเพศ ตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และผลการวิจัย.....	137
ตารางที่ 6	แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทุกข์ของทอมและดี้.....	145

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กราฟค่าเฉลี่ยคุณภาพความสัมพันธ์ของคูรัก 4 ประเภทในช่วงเวลา 10 ปี.....	42
ภาพที่ 2 การเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีผ่านคนกลางเป็นผู้เปิดทางแนะนำ.....	50
ภาพที่ 3 แสดงลักษณะทิศทางของแรงกดดันของอคติในสังคมจากบุคคลกลุ่มต่างๆ ที่อยู่รอบตัวของหญิงรักเพศเดียวกัน.....	91
ภาพที่ 4 แผนผังการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายละเอียดในแต่ละประเด็น.....	125
ภาพที่ 5 แสดงความไม่เท่ากันของข้อกำหนดทางสังคมเกี่ยวกับเพศและธรรมชาติใน จิตใจที่หลากหลายของมนุษย์ ทำให้เกิดช่องว่างแห่งความไม่เข้าใจในสังคม.....	139
ภาพที่ 6 แสดงขั้นตอนการเกิดภาวะทุกข์ทางสังคม.....	142
ภาพที่ 7 แสดงช่วงระยะเวลาและประเภทของทุกข์ทางสังคมของทอมและดี้.....	144
ภาพที่ 8 แสดงภาพรวมของอคติทางสังคมและความทุกข์ของหญิงรักเพศเดียวกัน.....	150

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน บุคคลรักเพศเดียวกันโดยเฉพาะกลุ่มหญิงรักเพศเดียวกัน (Lesbians) เริ่มปรากฏมีจำนวนมากขึ้นในสังคม มีอิสระในการแสดงออกและเปิดเผยตนเอง สังเกตได้จากการแต่งตัว การพูด ลักษณะท่าทาง บางรายมีการแสดงความรักแบบคู่รักต่อกันอย่างเปิดเผยในที่สาธารณะ ได้แก่ การควงแขน โอบไหล่ เป็นต้น ในระหว่างปี 2553-2554 มีภาพยนตร์คู่รักหญิงรักหญิงเรื่องแรกในประเทศไทย ชื่อว่า “อยากรักก็รักเลย (Yes or No)” ออกฉายในโรงภาพยนตร์ทั่วประเทศ มีอัลบั้มเพลงของนักร้องค่ายอาร์เอสที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกันออกสู่ตลาด และมีการจัดงานมงคลสมรสของหญิงรักเพศเดียวกันคู่หนึ่ง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและมีสถานะทางสังคม โดยทางครอบครัวของทั้งสองฝ่ายให้การสนับสนุนและยอมรับ มีการเผยแพร่ข่าวสารทางสื่อมวลชนทุกประเภท นับเป็นการจุดประกายการใช้ชีวิตแบบคู่รักหรือคู่สมรสในคนเพศเดียวกัน แม้น้อยคู่หนึ่งที่จะสามารถก้าวข้ามผ่านอุปสรรคต่างๆ จนสามารถจัดงานแต่งงานได้เช่นนี้ แต่ก็สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในเสรีภาพของชีวิตคู่ของคนรักเพศเดียวกันในสังคมไทยที่แตกต่างจากที่เคยเป็นในอดีต

การที่บุคคลรักเพศเดียวกันกล้าที่จะเปิดเผยความสัมพันธ์ของตนในสังคมมากขึ้นในปัจจุบัน อาจมาจากความพยายามรณรงค์เรียกร้องสิทธิเพื่อคนรักเพศเดียวกันของคนหลายๆกลุ่มที่สำคัญคือ การออกหนังสือรับรองทางด้านวิชาการในปี พ.ศ. 2545 โดยกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข อย่างเป็นทางการ ระบุว่า “การเป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน ‘มิได้’ ถือเป็นผู้มีความผิดปกติทางจิตหรือป่วยเป็นโรคแต่อย่างใด” โดยอ้างถึงองค์การอนามัยโลกซึ่งได้เอาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคนรักเพศเดียวกันออกจากกลุ่มคนที่มีความผิดปกติทางจิต (ฉันทลักษณ์ รักษาอยู่, 2546 ; ฉันทนิกันต์ สุญสินภัย, 2546)

แม้ว่าการยอมรับทางวิชาการทำให้หญิงรักเพศเดียวกันจำนวนหนึ่งกล้าที่จะเปิดเผยตนเองต่อสังคมมากขึ้น สามารถเลือกใช้ชีวิตที่อาจไม่ใช่เพศตรงข้ามและพัฒนาชีวิตคู่กับเพศเดียวกันได้อย่างไรก็ตาม การยอมรับทางวิชาการกับการยอมรับทางสังคมนั้น ยังคงมี “ช่องว่าง” อยู่ จึงทำให้การแสดงออกซึ่งตัวตนที่แท้จริงของบุคคลรักเพศเดียวกันอย่างเต็มที่นั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย และการเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงก็ยังคงเป็นทางเลือกเฉพาะบุคคล นั้นหมายความว่า ยังคงมีหญิงรักเพศ

เดียวกันจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้เปิดเผยตัวตนให้สังคมรับรู้ หรือเปิดเผยตัวตนกับคนสนิทเพียงแค่ว่าบางคนเท่านั้น ทั้งนี้แม้ว่าการยอมรับทางสังคมนั้นมีมากขึ้นกว่าในอดีต แต่สังคมก็ยังไม่เปิดรับและให้การสนับสนุนบุคคลรักเพศเดียวกันอย่างเต็มที่เหมือนกับคู่รักชายหญิง ดังจะเห็นได้จากการที่บุคคลรักเพศเดียวกันมักจะชอบคลุกคลีอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่มีลักษณะรักเพศเดียวกันซึ่งให้การเปิดรับและสนับสนุนพวกเขามากกว่า (Rostosky et al., 2007) สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่า เสรีภาพในการแสดงออกและการเปิดเผยตนเองของบุคคลที่รักเพศเดียวกันที่ดูเหมือนจะมีมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน แท้จริงอาจยังอยู่ในวงจำกัด

การเปิดเผยตนเองและการมีสัมพันธภาพแบบคู่รักในหญิงรักเพศเดียวกันเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจมาหลายทศวรรษ เนื่องจากสัมพันธภาพดังกล่าวมักมีบริบทด้านลบทางสังคม เช่น การรับรู้ตราบาป (Stigma) และการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) (Rostosky et al., 2007) นั่นคือการรับรู้ตราบาปและการเลือกปฏิบัติ จากสังคม ทำให้กลุ่มหญิงรักเพศเดียวกัน มีความกลัวต่อการเปิดเผยเรื่องของตนต่อบุคคลอื่น (Lazarus, 1976, อ้างถึงใน อรุณี ศุภชัชยนิมิต, 2551) นอกจากนี้ Ulrich และคณะ (2003, อ้างถึงใน อรุณี ศุภชัชยนิมิต, 2551) ระบุว่า ความกลัวต่อการเปิดเผยตนเองก่อให้เกิดความเครียดและกระทบต่อสุขภาพจิต ดังที่ Brook (1981, cited in Rostosky et al., 2007) และ Meyer (1995, 2003, cited in Rostosky et al., 2007) พบว่า โมเดลความเครียดของคนกลุ่มน้อย (Minority Stress Model) ที่มีสาเหตุมาจากตราบาปและการเลือกปฏิบัติทางสังคม มี 5 ประการ ได้แก่ 1) ประสบการณ์การรับรู้ตราบาปหรือการเลือกปฏิบัติจากสังคม (experiences of discrimination or stigma) 2) การถูกปฏิเสธที่สามารถคาดเดาได้ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้น (anticipated rejection) 3) การปิดบังซ่อนเร้นตัวตนที่รักเพศเดียวกัน (hiding and concealing their identities) 4) การรับมือกับความรู้สึกในเชิงลบต่อตนเอง อันเนื่องมาจากอคติของสังคม (dealing with internalized homonegativity) และ 5) ความเครียดในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อหาทางออกจากปัญหาทั้ง 4 ข้างต้น (coping strategies) (Meyer, 2003, cited in Rostosky et al., 2007)

จากการศึกษาพบว่า ภาวะความเครียดดังกล่าวมีผลอย่างมากต่อคุณภาพความสัมพันธ์แบบคู่รักของคู่หญิงรักเพศเดียวกันอีกด้วย (Balsam & Szymanski, 2005, cited in Rostosky et al., 2007) และหากเกิดกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในคู่รักก็จะส่งผลกระทบต่ออีกฝ่ายหนึ่งด้วย (Kurdek, 2000; Otis, Riggle, & Rostosky, 2006; Rostosky & Riggle, 2002, cited in Rostosky et al., 2007)

เมื่อเปรียบเทียบความเครียดในกลุ่มหญิงรักเพศเดียวกันกับกลุ่มผู้หญิงที่มีความเครียดสูง เช่น ผู้หญิงทำงานระดับมืออาชีพ แพทย์หญิง และนักเรียนแพทย์ หญิงรักเพศเดียวกันมีความเครียดอยู่ในระดับที่สูงกว่า เพราะพวกเขาประสบกับความยากลำบากมากกว่าในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน การงาน และปัญหาครอบครัว ดังนั้น หญิงรักเพศเดียวกันอาจต้องการได้รับการช่วยเหลือมากกว่า Bradford และ Ryan (1987, cited in Platzer, 1998) มีการศึกษาวิจัยที่พบว่า บุคคลรักเพศเดียวกันเข้ารับบริการทางสุขภาพจิตในอัตราที่ 'สูงกว่า' บุคคลรักต่างเพศ (Cochran, 2001; Cochran et al., 2003, cited in Rostosky et al., 2007) และมักมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาทางจิตมากกว่าบุคคลรักต่างเพศ (Balsam et al., 2005, อ้างถึงใน อรุณี ศุทธชัยนิมิต, 2551) ความไม่สบายใจและความเครียดที่เกิดจากการไม่ได้รับการสนับสนุนจากสังคมเท่าที่ควรนี้ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตด้านจิตใจภายในตัวบุคคล เกิดเป็นความเครียดทางสังคมเรื้อรังในระดับที่สูงกว่าความเครียดของคนปกติที่ดำเนินชีวิตในแต่ละวัน

หญิงรักเพศเดียวกันมีความต้องการที่จะเข้ารับการรักษาทางจิตวิทยาด้วยเหตุผลต่างกัน เช่น ปัญหาในการเปิดเผยตัวเองและปัญหาสัมพันธภาพ (Hazel, 1998) นอกจากนี้ Bradford และ Ryan (1987) ยังระบุว่าหญิงรักเพศเดียวกันจำนวนถึง 3 ใน 4 เข้ารับบริการสุขภาพจิตและรับการรักษาทางจิตวิทยา โดยปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ ภาวะซึมเศร้า หดหู่ คิดเป็นร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมา คือ ปัญหาความสัมพันธ์ ร้อยละ 44 และปัญหาการเป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน ร้อยละ 21 นอกจากนี้ หญิงรักเพศเดียวกันมักจะประสบกับความยากลำบากในการหา นักจิตวิทยาการปรึกษาที่สนใจ ไม่เลือกปฏิบัติกับบุคคลรักเพศเดียวกันและมีความไวต่อปัญหาสุขภาพจิตที่พวกเขากังวลอยู่ (Schneider, 1991, cited in Hazel, 1998) การขาดความเข้าใจและความไวต่อปัญหาสุขภาพจิตของนักจิตวิทยาทำให้หญิงรักเพศเดียวกันไม่ไปรับบริการแม้ว่าต้องการได้รับการปรึกษาก็ตาม

หญิงรักเพศเดียวกันให้ความสำคัญแก่ความสัมพันธ์แบบคู่รักมากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะความสัมพันธ์แบบยั่งยืน (Hunter et al., 1998, อ้างถึงใน กนต์ชนก กาพย์พิมาย, 2551) แม้ว่าหญิงรักหญิงมีระยะเวลาในการครองคู่สั้นที่สุด เมื่อเทียบกับคู่ชายรักชาย และคู่ชายรักหญิงที่อาศัยอยู่ด้วยกัน (Weinberg et al., 1994, อ้างถึงใน กนต์ชนก กาพย์พิมาย, 2551) แต่ในความสัมพันธ์ระยะยาว คู่หญิงรักหญิงกลับมีคุณภาพความสัมพันธ์ระยะยาวในระดับสูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับ คู่ชายรักชาย และชายรักหญิง (Kurdek, 2008)

ความสัมพันธ์แบบคู่รัก (Couple relationship) ของหญิงรักเพศเดียวกัน คล้ายกับคู่รักต่างเพศ แต่ความสัมพันธ์ในเพศเดียวกันนั้นอยู่บนบรรทัดฐานสังคมที่มีรอยต่าง ตราบาป และการเลือก

ปฏิบัติจากสังคม ดังนั้นจุดเปลี่ยนที่ท้าทายของคู่รักเพศเดียวกันอยู่ที่การตัดสินใจเปิดเผย ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว การสร้างสิทธิทางกฎหมาย และความคุ้มครองจากการที่ไม่มี ทะเบียนสมรส (Rostosky et al., 2007) ในการเปิดเผยตัวตน (Outness) นั้น หญิงรักเพศเดียวกัน ต้องต่อสู้และฟันฝ่า เพราะอาจถูกต่อต้าน ชับไล่จากสังคมเพื่อน คนรู้จัก ญาติ และพ่อแม่ แต่หากเปิดเผยแล้ว และได้รับการสนับสนุนที่ดีจากสังคมโดยเฉพาะจากพ่อแม่ คู่หญิงรักเพศเดียวกันจะสามารถพัฒนาความสัมพันธ์ได้อย่างมีคุณภาพและมีการปรับสภาพทางจิตใจได้ดี ส่วนเพื่อนและคู่รักเป็นกลุ่มผู้สนับสนุนหลักของกลุ่มบุคคลรักเพศเดียวกัน อีกทั้งคู่รักนั้นจะเป็นแหล่งสำคัญที่จะให้ความรู้สึกที่ได้รับการยอมรับ ความรัก และความใส่ใจ (Kurdek, 1988)

ผู้วิจัยเลือกศึกษาประสบการณ์ของหญิงรักเพศเดียวกันในสัมพันธภาพแบบคู่รัก เนื่องจากเหตุผลหลายประการ กล่าวคือ 1) คู่หญิงรักเพศเดียวกัน มีเอกลักษณ์เฉพาะและไม่ซ้ำแบบของการมีชีวิตคู่ซึ่งไม่เหมือนกับคู่รักชาย-หญิง 2) การมีคู่เป็นหญิงรักเพศเดียวกัน ยังไม่เป็นที่เปิดเผยอย่างกว้างขวางมากนัก น้อยคนนักที่จะเข้าใจว่า พวกเขามีความรู้สึก นึกคิด มีมุมมองในชีวิตคู่ของพวกเขาอย่างไร 3) หญิงรักเพศเดียวกันมีจำนวนมากกว่าชายรักเพศเดียวกัน และมีแนวโน้มปรากฏจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ (ธันนิกันต์ สุญลี้นภัย, 2546) 4) หญิงรักเพศเดียวกันมีความเครียดอยู่ในระดับสูงมากกว่าผู้หญิงทำงานสายอาชีพที่มีความเครียดสูงอยู่แล้ว 5) กลุ่มบุคคลรักเพศเดียวกันต้องการการปรึกษาทางจิตวิทยามากกว่าคนทั่วไป ในอนาคตเราอาจจะประสบกับเหตุการณ์เดียวกันกับในต่างประเทศ นั่นคือ นักจิตวิทยาการปรึกษาส่วนใหญ่ต้องพบกับผู้รับบริการที่บ่งบอกว่าตนเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน (Garnets et al., 1991; Graham et al., 1994, cited in Rostosky et al., 2007) 6) งานวิจัยในประเทศไทยที่ผ่านมาได้ศึกษาเกี่ยวกับหญิงรักหญิงหลายฉบับ แต่ยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับ ‘ประสบการณ์ทางจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก’ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาจิตวิทยาการปรึกษา งานวิจัยในอดีตที่ผ่านมาดังกล่าว ได้แก่ วิธีชีวิตและครอบครัวของหญิงรักหญิง (มัทนา เขตมี, 2539) กระบวนการเปิดเผยตนเองของบุคคลที่เป็นรักร่วมเพศ (อันธิกา แจคเกอลีนไคลน์, 2546) แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน (ปิยะรัตน์ มาร์แต็ง, 2546) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ผู้หญิงเป็นหญิงรักหญิงในกรุงเทพมหานคร (ธันนิกันต์ สุญลี้นภัย, 2546) การให้ความหมายและการต่อรองในชีวิตคู่ของหญิงรักหญิง (สุมาลี โตกทอง, 2549) การสื่อสารเพื่อการเปิดเผยตนเองของกลุ่มหญิงรักหญิง (ปัทมณิกา จันทพรพรณิก, 2550) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพันธะผูกพันในความสัมพันธ์ของหญิงรักเพศเดียวกันวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (กนต์ชนก กาพย์พิมาย, 2551) และปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการเปิดเผยสถานภาพของหญิงรักเพศเดียวกันในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นต่อครอบครัว (อรุณี

ศุทธิชัยนิมิตร, 2551) เป็นต้น 7) ปัญหาความรักเป็นปัญหาที่กระทบกระเทือนถึงสภาพจิตใจของ คนเรามากที่สุดอย่างหนึ่ง ดังจะเห็นได้ว่าความรักเป็นปัญหาติดหนึ่งในสามอันดับแรกของปัญหา สุขภาพจิตที่ประชาชนขอรับบริการปรึกษามากที่สุด ของสายด่วนที่ให้บริการโดยกรมสุขภาพจิต (วชิระ เพ็งจันทร์, 2552) และ 8) การที่หญิงรักเพศเดียวกันมีแหล่งสนับสนุนทางสังคม เช่น จาก พ่อแม่ เพื่อน หรือ คู่รัก นั้นจะช่วยให้พวกเขามีการปรับสภาพทางจิตใจได้ดี

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ผลการวิจัยในการศึกษาประสบการณ์จิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก จะเป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อนักจิตวิทยาการศึกษาในการศึกษา และเข้าถึงสภาพจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกัน และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการ ให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่เหมาะสมแก่หญิงรักเพศเดียวกันที่นับวันจะมีแนวโน้ม ปรากฏเพิ่ม มากขึ้นในสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก

คำถามการวิจัย

ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รักเป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา เก็บรวบรวมข้อมูลจากการ สัมภาษณ์เชิงลึก มีผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ เป็นหญิงรักเพศเดียวกันประเภททอมและดี้ จำนวน 14 คน

ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักผ่านคนกลางเป็นผู้เปิดทางแนะนำ (Gatekeeper) เข้าสู่ แหล่งข้อมูล โดยมีเกณฑ์คัดเลือกเข้า คือ เกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก มีดังนี้ 1) เป็นหญิงรักเพศ เดียวกันเฉพาะประเภททอมและดี้ 2) หญิงรักเพศเดียวกันประเภททอมยอมรับตนเองว่าเป็นทอม และหญิงรักเพศเดียวกันประเภทดี้ยอมรับว่าปัจจุบันมีคู่รักเป็นทอม 3) มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป 4) มีความสัมพันธ์แบบคู่รักเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี 5) ปัจจุบันอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร 6) ยินดีเข้าร่วมการวิจัย และ 7) สามารถให้ข้อมูลในเชิงลึกที่ละเอียด ชัดเจน เพียงพอต่อการ

วิเคราะห์ข้อมูล โดยมีเกณฑ์ในการคัดออก คือ หญิงรักเพศเดียวกันที่เคยมีการแปลงเพศสี่ระยะ (Transgender) เช่น การตัดหน้าอก หรือ เปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศจากหญิงเป็นชาย

ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษา ตั้งแต่เดือน มกราคม 2553 ถึง เดือน สิงหาคม 2554 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 20 เดือน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

หญิงรักเพศเดียวกัน (Lesbian) หมายถึง ผู้หญิงที่มีความรู้สึกดึงดูดใจ รักใคร่ชอบพอกับหญิงเพศเดียวกัน ได้แก่ ทอมและดี

ทอม (Tom) หมายถึง ผู้หญิงที่มีความรู้สึกดึงดูดใจ รักใคร่ชอบพอกับหญิงเพศเดียวกัน มีลักษณะท่าทาง การแต่งกาย ตลอดจนบทบาทคล้ายผู้ชาย

ดี (Dy) หมายถึง ผู้หญิงที่รักใคร่ชอบพอกับหญิงเพศเดียวกัน แต่ยังคงลักษณะท่าทางและบทบาทเป็นผู้หญิง อาจเคยมีคู่รักหรือไม่เคยมีคู่รักเป็นผู้หญิงและ/หรือผู้ชายมาก่อนก็ได้ แต่ปัจจุบันมีคู่รักเป็นทอม

ความสัมพันธ์แบบคู่รัก (Couple relationship) หมายถึง ความสัมพันธ์ของหญิงรักเพศเดียวกัน คนหนึ่งเป็น ทอม อีกคนหนึ่งเป็น ดี นับตั้งแต่การเข้าสู่กระบวนการ ตกหลุมรัก การเกี่ยวพาราสี การคบหาเพื่อศึกษานิสัยใจคอ และทั้งคู่ยอมรับว่าเป็นคู่รักหรือแฟนกัน คบหากันมาอย่างน้อย 1 ปี อาจจะมีเพศสัมพันธ์หรืออยู่อาศัยด้วยกันหรือไม่ก็ได้

ประสบการณ์ด้านจิตใจ (Psychological experience) ของหญิงรักเพศเดียวกัน หมายถึง ความรู้สึก นึกคิด และมุมมองของทอมหรือดี ที่มีต่อตนเอง ต่อ คู่รักของเขา ตลอดจนต่อสังคมที่ตนดำรงอยู่ และสิ่งที่เขาต้องเผชิญในชีวิตของความเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อได้ความรู้ความเข้าใจเรื่องประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีสัมพันธ์ภาพแบบคู่รักอันเป็นพื้นฐานที่อาจเป็นประโยชน์ในการให้การปรึกษาหญิงรักเพศเดียวกัน
2. เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้รวมถึงผลที่ได้จากการศึกษา นำไปเป็นแนวทางในการจัดรูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยา รวมถึงการพัฒนารูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มหญิงรักเพศเดียวกันต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน และแนวทางในการศึกษาประสบการณ์หญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รักดังต่อไปนี้

1. หญิงรักเพศเดียวกัน

แนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับหญิงรักเพศเดียวกัน (Lesbian) ได้แก่ การนิยามหญิงรักเพศเดียวกัน ประวัติความเป็นมา แนวคิดเรื่องเพศ รวมทั้งพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับหญิงรักเพศเดียวกันที่มีเอกลักษณ์แตกต่างจากบุคคลทั่วไปในด้านต่างๆ เช่น กระบวนการพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศ เอกลักษณ์เฉพาะในความสัมพันธ์แบบคู่รักของหญิงรักเพศเดียวกัน ความรู้สึกในเชิงลบอันเนื่องมาจากอคติทางสังคม การเปิดเผยตัวตนและความสัมพันธ์แบบคู่รัก แง่มุมด้านบวกของการเป็นหญิงรักเพศเดียวกันและความความสัมพันธ์แบบคู่รัก รวมทั้งการแสวงหาความช่วยเหลือของหญิงรักเพศเดียวกัน ดังนี้

1.1 นิยามและขอบเขต

บุคคลรักเพศเดียวกัน (Homosexuality) เป็นศัพท์ที่นายแพทย์ เบงเกิร์ต (Bankert) ชาวฮังการี ตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2412 (ค.ศ.1869) ซึ่งหมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีเพศเดียวกัน ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย (ซุมศักดิ์ พฤษชาพร, 2529, อ้างถึงใน ธันนิกานต์ สุญสินภัย, 2546) การรักเพศเดียวกันนั้น เป็นลักษณะที่เกิดได้ทั้งในบุคคลที่เป็นเพศชายและเพศหญิง ถ้าเกิดในเพศชายเรียกว่า ชายรักเพศเดียวกัน หรือเรียกว่า “เกย์ (Gay)” ซึ่งมีความหมายว่า ร่าเริง แจ่มใส ถ้าเกิดในเพศหญิงเรียกว่า หญิงรักเพศเดียวกัน หรือ “เลสเบียน (Lesbian)” มาจากคำว่า “เลสบอส (Lesbos)” เป็นชื่อเกาะซึ่งมีนักกวีหญิงชาวกรีกชื่อแซฟโฟ (Sappho) เป็นหญิงรักเพศเดียวกันอาศัยอยู่ (Anthony Storr, 1975, อ้างถึงใน ธันนิกานต์ สุญสินภัย, 2546)

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยในประเทศไทย พบว่า มีการกล่าวถึงคำศัพท์ที่สื่อถึงลักษณะของการรักเพศเดียวกันไว้ 2 ลักษณะ คือ รักเพศเดียวกันและรักร่วมเพศ เนื่องจากคำว่า ‘รักร่วมเพศ’ ในราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง เสพสังวาส (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) ดังนั้น คำว่า

‘รักร่วมเพศ’ อาจถูกตีความและเข้าใจผิดได้ว่าบุคคลประเภทนี้ให้ความสำคัญต่ออารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์เป็นหลัก ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่า “รักเพศเดียวกัน” เพื่อสื่อถึง ลักษณะของความรักระหว่างเพศเดียวกันโดยรวม

Oxford Advanced Learner's Dictionary (2005) ได้ให้ความหมาย คำว่า หญิงรักเพศเดียวกัน (Lesbian) คือ ผู้หญิงที่มีความรู้สึกดึงดูดทางเพศกับผู้หญิงด้วยกัน

ปิยรัตน์ มาร์แตง (2546) ได้ให้ความหมาย คำว่า หญิงรักเพศเดียวกัน (Lesbian) หมายถึง เพศหญิงที่มีความชอบและมีความสัมพันธ์กับเพศหญิงด้วยกัน โดยไม่จำเป็นว่าความสัมพันธ์นี้ จะต้องแบ่งตามบทบาทแบบชายหญิงเสมอไป

ธันนิกันต์ สุญสินัย (2546) ได้ให้ความหมาย คำว่า หญิงรักเพศเดียวกัน (Lesbian) หมายถึง การที่บุคคลมีความพึงพอใจ มีความรักใคร่ชอบพอกับบุคคลที่มีเพศเดียวกัน การรักเพศเดียวกันนั้นอาจรวมไปถึงการมีหรือไม่มีเพศสัมพันธ์ด้วยก็เป็นได้

อรุณี ศุทธิชัยนิมิตร (2551) ได้ให้ความหมาย คำว่า หญิงรักเพศเดียวกัน (Lesbian) หมายถึง บุคคลเพศหญิงที่มีความสนใจทางเพศในเพศเดียวกับตนเองเท่านั้น ซึ่งเป็นความสนใจทางเพศ ณ ปัจจุบันและระบุว่าตนเองเป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน

อรุณี ศุทธิชัยนิมิตร (2551) ได้แบ่งกลุ่มหญิงรักเพศเดียวกัน (Lesbian) ออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ 1) ทอม หมายถึง กลุ่มหญิงรักเพศเดียวกันที่แสดงท่าทางการแต่งตัว มีนิสัยเป็นผู้ชายหรือมีบทบาทของเพศชาย 2) ดี หมายถึง กลุ่มหญิงรักเพศเดียวกันที่แสดงท่าทางและมีบทบาทเป็นเพศหญิง และ 3) เลส(เบียน) หมายถึง หญิงรักเพศเดียวกันที่ไม่แบ่งว่าใครเป็นทอมหรือดี รวมไปถึงบุคคลิกภายนอก การแต่งเนื้อแต่งตัว เลสจะเหมือนผู้หญิงทั่วไป

คำศัพท์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการหลายคำที่นำมาใช้เรียกดวงบุคคลของหญิงรักเพศเดียวกันต่างกันไป เช่น เช่น ทอม ดี เลสคิง เลสควีน เลสเบียน เกย์ ฯลฯ ในงานวิจัยนี้ จะมุ่งศึกษาเฉพาะคู่หญิงรักเพศเดียวกันที่เป็น ทอม-ดี เท่านั้น

‘ทอม’ เป็นคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ มาจากคำว่า ‘Tomboy’ ที่แปลว่า ผู้หญิงวัยเยาว์ที่ชอบเล่นกิจกรรมหรือเกมส์แบบเด็กผู้ชาย (Oxford Advanced Learner's Dictionary Online, 2005) แต่นำมาใช้ในความหมายที่แตกต่างไปจากเดิม ส่วนคำว่า ‘ดี’ นั้น ย่อมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Lady ที่แปลว่าผู้หญิง แต่นำมาใช้ในความหมายเรียกผู้หญิงที่เป็นคู่รักของทอม

ชลธิชา ศาลิคุปต์ (2532) ได้ให้ความหมาย คำว่า ทอม ว่าเป็นคำเรียกหญิงรักเพศเดียวกันที่นิยมแต่งตัว แสดงกริยานิสัยท่าทางเหมือนกับผู้ชาย

ธันนิกันต์ สุนทรสินชัย (2546) ได้ให้ความหมาย คำว่า ทอม ว่าหมายถึง หญิงรักเพศเดียวกันที่แสดงท่าทาง การแต่งตัว หรือนิสัยเป็นผู้ชายหรือ รักหญิงเพศเดียวกันที่มีบทบาทของเพศชายหรือเป็นผู้กระทำ เช่น แต่งตัวคล้ายผู้ชาย พูดจาคล้ายผู้ชาย เป็นต้น

ชลธิชา ศาลิคุปต์ (2532) ได้ให้ความหมาย คำว่า ดี ว่าเป็นคำเรียกหญิงรักเพศเดียวกันที่เป็นฝ่ายหญิงซึ่งเป็นผู้รักของทอม

ธันนิกันต์ สุนทรสินชัย (2546) ได้ให้ความหมาย คำว่า ดี ว่าเป็นหญิงรักเพศเดียวกันที่แสดงท่าทางเป็นฝ่ายผู้หญิง เป็นหญิงรักเพศเดียวกันที่มีบทบาทเป็นเพศหญิงหรือเป็นผู้ถูกกระทำ

กล่าวโดยสรุปว่า “หญิงรักเพศเดียวกัน” หมายถึง ผู้หญิงที่มีความรู้สึกดึงดูดใจและรักใคร่ชอบพอกับหญิงเพศเดียวกัน ฝ่ายหนึ่งเรียกว่าทอม อีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่าดี “ทอม” หมายถึง หญิงรักเพศเดียวกัน มีลักษณะท่าทาง การแต่งกายและบทบาทคล้ายผู้ชาย ส่วน “ดี” หมายถึง หญิงรักเพศเดียวกัน แต่ยังคงลักษณะท่าทางและบทบาทเป็นผู้หญิง

การใช้คำว่า ทอมและดี ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงคำที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจตรงกันว่าหมายถึงคนกลุ่มใด เนื่องจากคำว่าทอมและดีเป็นคำที่ใช้เรียกหญิงรักเพศเดียวกันอย่างกว้างขวางในสังคมไทยมานานกว่าทศวรรษ ไม่ได้มีความมุ่งหมายเพื่อใช้คำว่าทอมและดีในลักษณะของการตีตราหญิงรักเพศเดียวกันแต่อย่างใด

1.2 ประวัติความเป็นมา

การรักเพศเดียวกันนั้นมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ 300-500 ปีก่อนคริสตกาล ในยุคกรีกโบราณ การรักเพศเดียวกันได้รับการยกย่องว่าเป็นการแสดงออกซึ่งความรักที่ ‘สูงส่ง’ กว่ารักต่างเพศ ทั้งในด้านจิตวิญญาณและสติปัญญา (Superior intellectual and spiritual expression of love) เนื่องจากรักต่างเพศมีผลประโยชน์ของการมีบุตรและครอบครัวเข้ามาเกี่ยวข้อง (Crooks & Karla, 2005) ทั้งนี้คนสมัยกรีกโบราณเชื่อว่า มนุษย์แต่ละคนมีลักษณะเป็นคนรักสองเพศ คือ เป็นได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิงอยู่ในคนเดียวกัน การรักเพศเดียวกันและรักต่างเพศจึงได้รับการยอมรับอย่างเท่าเทียมกันในสมัยนั้น ต่อมาในสมัยจักรวรรดิโรมัน มีการแต่งงานของคนรักเพศเดียวกันและเป็นที่ยอมรับในหมู่ชนชั้นสูง (รัจวี นพเกตุ, 2542)

ในศตวรรษที่ 7 ยุคคริสตจักรเรืองอำนาจ ศาสนาคริสต์กลับมองพฤติกรรมแบบรักเพศเดียวกันในทางลบ ถือเป็นข้อห้ามของศาสนา เป็นสิ่งที่ขัดต่อธรรมชาติและห้ามการจัดงานแต่งงานคู่รักเพศเดียวกัน ในประวัติศาสตร์โลกตะวันตกมีการออกกฎหมายลงโทษบุคคลที่มีพฤติกรรมแบบรักเพศเดียวกันด้วยการทรมานและประหารชีวิต ส่วนในสหรัฐอเมริกาลงโทษโดยการถ่วงน้ำและจุดไฟเผา (Crooks & Karla, 2005) เมื่อถึงยุคที่ศาสนาโรมันคาทอลิกเจริญรุ่งเรือง การรักเพศเดียวกัน

ถือว่าเป็นสิ่งที่เลวร้ายมาก เป็นความชั่ว เป็นคนบาป (Sinner) ควรได้รับการลงโทษถึงตาย (เอเนก อารีพรรค และสุวัทนา อารีพรรค, 2525, อ้างถึงใน ปิยรัตน์ มาร์แตง, 2546)

ตอนปลายศตวรรษที่ 18 มีการจำแนกเพศสภาวะ (Gender) ว่าประกอบด้วย ชาย หญิง ชายรักเพศเดียวกัน (Homosexual man) และหญิงรักเพศเดียวกัน (Lesbian woman) แม้กระนั้นก็ยังถือว่าเป็นพฤติกรรมที่สังคมประณามว่า ‘ผิดบาป’ (Sin)

ต่อมาต้นศตวรรษที่ 19 ทศนคติทางสังคมเคยเห็นว่าบุคคลรักเพศเดียวกันเป็นคนผิดบาป (Sinners) เปลี่ยนมาเป็น ‘การป่วย (Sickness)’ ในปี 1951 จึงมีการพยายามเยียวยารักษาทั้งการผ่าตัดสมองส่วนหน้า (Frontal lobe) และการบำบัดทางจิตด้วยการให้ยา ให้ฮอริโมน สะกดจิต และช็อคไฟฟ้า (Aversion therapy) ใน ค.ศ. 1965 คำว่า “เกย์ (Gay)” ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย คนไทยในสมัยนั้นเรียกบุคคลรักเพศเดียวกันว่า “กะเทย” ในช่วงเวลาต่อมา ก็เริ่มมีการจำแนกประเภทของคนรักเพศเดียวกันว่า “ทอม” หมายถึงหญิงรักเพศเดียวกันที่มีลักษณะและบทบาทคล้ายผู้ชาย และ “ดี้” หมายถึง หญิงรักเพศเดียวกันที่ยังคงมีลักษณะเป็นผู้หญิง และ “เกย์” หมายถึง ชายรักเพศเดียวกัน

ในปี 1973 เป็นต้นมา สมาคมจิตแพทย์แห่งสหรัฐอเมริกา รวมทั้งสมาคมและองค์กรต่างๆ ในระดับนานาชาติ (ปิยรัตน์ มาร์แตง, 2546) ประกาศว่า การรักเพศเดียวกันนั้น ‘มิได้’ เป็นอาการป่วยทางจิต หรือเป็นความผิดปกติทางจิตแต่อย่างใด และได้มีการถอดถอนประเด็นการรักเพศเดียวกันออกจากกลุ่มคนที่มีความผิดปกติทางจิต (ภาคผนวก ก) ช่วงนี้เป็นช่วงที่นักบำบัดทางจิตมีการพัฒนาแนวคิดจากเดิมซึ่งเคยมองว่าบุคคลรักเพศเดียวกันนั้นผิดปกติ เช่น การเปลี่ยนรสนิยมทางเพศ (Conversion หรือ Sexual reorientation therapy) มาเป็นแนวคิดที่ว่าปัญหาทางจิตใจที่เกิดขึ้นกับบุคคลรักเพศเดียวกัน ไม่ได้มาจากวิถีทางเพศที่ผิดปกติแต่มาจากทัศนคติเชิงลบของสังคมที่มีต่อบุคคลรักเพศเดียวกัน จึงได้พัฒนาระบบการบำบัดทางจิตที่ช่วยให้บุคคลรักเพศเดียวกันรับมือกับทัศนคติเชิงลบทางสังคม (Gay affirmative therapy) ได้ดีขึ้น (Crooks & Karla, 2005)

ประวัติความเป็นมาในทัศนะของสังคมโลกที่มีต่อบุคคลรักเพศเดียวกัน สามารถสรุปได้ในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1

แสดงประวัติความเป็นมาในทัศนะของสังคมโลกที่มีต่อบุคคลรักเพศเดียวกัน จำแนกตามยุคสมัย

ยุคสมัย	ทัศนคติต่อคนรักเพศเดียวกัน	ทิศทาง
ยุคกรีกโบราณ (500ปีก่อนคริสตกาล)	เป็นความรักที่สูงส่งกว่ารักต่างเพศ	ดีเยี่ยม
ยุคจักรวรรดิโรมัน	เป็นเรื่องปกติ	ปกติ
ยุคคริสตจักรเรืองอำนาจ (ค.ศ.700)	เป็นคนผิดบาป	ผิดปกติ
ยุคโรมันคาทอลิกรุ่งเรือง	เป็นคนผิดบาป	ผิดปกติ
ค.ศ. 1900	เป็นการป่วย	ผิดปกติ
ค.ศ. 1973 เป็นต้นไป	เริ่มมีการรับรองทางวิชาการ โดย :	
● ค.ศ. 1973	สมาคมจิตแพทย์แห่งสหรัฐอเมริกา	ปกติ
● ค.ศ. 1976	สมาคมจิตวิทยาแห่งสหรัฐอเมริกา	ปกติ
● ค.ศ. 1993	องค์การอนามัยโลก (WHO)	ปกติ
● ค.ศ. 1995	สมาคมนักสูขวิทยาจิตญี่ปุ่น	ปกติ
● ค.ศ. 2001	สมาคมนักสูขวิทยาจิตจีน	ปกติ
● ค.ศ. 2002	กรมสุขภาพจิต ประเทศไทย	ปกติ

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าบุคคลรักเพศเดียวกันนั้นปรากฏมีในประวัติศาสตร์โลกมานานกว่าหลายพันปีตราบจนถึงปัจจุบัน ซึ่งแนวคิดเรื่องความรักในเพศเดียวกันของแต่ละสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัยนั้น กลับมองต่างกันไปคนละทิศคนละทางตามความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยม บ้างก็มองว่าเป็นความรักที่สูงส่งกว่ารักต่างเพศ บ้างก็มองว่าเป็นเรื่องปกติ บ้างก็มองว่าเป็นความไม่ปกติ “สังคม” จึงมีอิทธิพลสำคัญที่กำหนดชะตากรรมในชีวิตคู่ของบุคคลรักเพศเดียวกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากสังคมใดถือว่าพฤติกรรมรักเพศเดียวกันเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ ก็จะถูกถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ปกติ บุคคลรักเพศเดียวกันสามารถแสดงออกและดำเนินชีวิตคู่ในทางปฏิบัติได้เหมือนบุคคลทั่วไป แต่หากสังคมใดไม่ยอมรับพฤติกรรมเช่นนี้ ก็จะมองว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ปกติ หากยังมีการกีดกัน ประณาม หรือลงโทษจากสังคมมากเท่าไร บุคคลรักเพศเดียวกันก็จะยิ่งใช้ชีวิตคู่เหมือนบุคคลอื่นได้ยากมากขึ้นเท่านั้น

เป็นเวลานานกว่า 4 ทศวรรษที่ผ่านมา สมาคมและองค์กรในหลายๆประเทศทั่วโลกมีความพยายามที่จะยกเลิกการปิดกั้นอิสรภาพทางเพศในสังคมโลกอย่างต่อเนื่อง ส่วนประเทศไทยนั้น

เพิ่งได้ประกาศรับรองอย่างเป็นทางการจากกรมสุขภาพจิตเมื่อปีพ.ศ.2545 (ฉันทลักษณ์ รักษาอยู่, 2546) (ภาคผนวก ก) ว่าการรักเพศเดียวกัน มิได้เป็นอาการป่วยทางจิต หรือเป็นความผิดปกติทางจิตแต่อย่างใด ยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้ในระดับหนึ่ง แต่หากทัศนคติ ความเชื่อ และการตัดสินบุคคลรักเพศเดียวกันไปในทางลบได้หยั่งรากลึกในความรู้สึกของผู้คนถ่ายทอดต่อกันมาหลายชั่วอายุคนยาวนานนับพันปี จนเกิดเป็น “ตราบาปทางสังคม” ที่อาจต้องใช้เวลาข้ามยุคข้ามสมัย จึงจะสามารถเยียวยาตราบาปทางสังคมนี้ให้หมดไปได้

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ

กัณฑ์ชนก ภาพย์พิมาย (2551) ได้กล่าวถึง แนวคิด 3 อย่างเกี่ยวกับเพศ ได้แก่ 1) เพศสรีระ (Sex) 2) เพศสภาวะ (Gender) และ 3) เพศวิถี (Sexuality) ดังนี้

1) เพศสรีระ (Sex) คือ เพศหญิง-เพศชาย ถูกกำหนดตามสรีระซึ่งมีมาแต่กำเนิด รวมไปถึงการแปลงเพศ (Transgender) บางตำราจะเรียกเพศสรีระว่า เพศกำเนิด

2) เพศสภาวะ (Gender) หมายถึง ความเป็นผู้หญิง-ผู้ชาย ซึ่งถูกกำหนดขึ้นมาจากปัจจัยทางวัฒนธรรม สังคมและอื่นๆ ทำให้สังคมมีความคาดหวังต่อบุคคลในความเป็นหญิงหรือชาย เป็นความเชื่อ (Belief) เจตคติ (Attitude) มายาคติ (Myth) รวมทั้งประเพณีปฏิบัติต่างๆ ที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนกลายเป็นบรรทัดฐานของสังคม (Social norm) ทั้งนี้คำว่า “Gender” สามารถแปลเป็นคำในภาษาไทยได้หลายอย่าง เช่น เพศสภาพ เพศสภาวะ เพศสถานะ หรือเพศภาวะ

การที่บุคคลมีเพศสภาวะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

2.1) อัตลักษณ์ทางเพศ (Gender identity) เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย (รัจวี นพเกตุ, 2542) อัตลักษณ์ทางเพศได้รับการพัฒนาจากการเรียนรู้ว่าตนเองเป็นผู้หญิงหรือชายตั้งแต่ในวัยทารก โดยทารกจะเริ่มรู้สึกในความเป็นหญิงหรือชายของตนเมื่ออายุประมาณ 1.5 ปี พออายุ 2.5 ปี จะรู้สึกได้อย่างหนักแน่นว่าตนเป็นผู้หญิงหรือชาย และเมื่ออายุ 5-7 ปี จะสามารถตระหนักได้ว่าการเป็นเด็กผู้หญิงหรือเด็กผู้ชายของตนคงตัวไม่เปลี่ยนแปลง (Denney & Quadagno, 1988)

2.2) บทบาททางเพศ (Gender role) เป็นวิธีแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางเพศของตน ประกอบด้วย ความรู้สึก ความคิด คำพูด กิริยาท่าทาง ที่จะแสดงว่าตนเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายตามความคาดหวังทางสังคมและวัฒนธรรม (รัจวี นพเกตุ, 2542 ; Rathus et al., 2002) จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เด็กจะพัฒนาบทบาททางเพศจากการเรียนรู้รูปแบบของพฤติกรรมต่างๆ ที่ได้รับการให้การสนับสนุนส่งเสริมในสังคมว่าเหมาะสม และจากการสังเกตพฤติกรรมของพ่อแม่

เพื่อน และบุคคลอื่นๆ ตามสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และหนังสือ เป็นต้น (Rathus et al., 2002)

อัตลักษณ์ทางเพศจึงเป็นความรู้สึกที่อยู่ภายในและบทบาททางเพศเป็นอัตลักษณ์ทางเพศที่แสดงออกสู่ภายนอก

3) เพศวิถี (Sexuality) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วิถีทางเพศ เป็นกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งกำหนด จัดการ กำกับ และควบคุม การแสดงออกเกี่ยวกับบรรณนิยมทางเพศ ความปรารถนา ความพึงพอใจในเรื่องเพศ การแสดงท่าทีที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ การแต่งกาย เป้าหมายใน ความสนใจทางเพศ และการสร้างจินตนาการเกี่ยวกับเรื่องเพศ ไปจนถึงการออกกฎเกณฑ์ ระเบียบ กฎหมายต่างๆ ที่มาควบคุมหรือกำกับดูแลเรื่องเพศของคนในสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เพศวิถีคือ วิถีทางเพศของคนทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและในระดับสังคม ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว สังคมจะมีการสร้างบรรทัดฐานที่ยอมรับหรือให้ความชอบธรรมกับเพศวิถีที่กำหนดขึ้นเท่านั้น (สุชาติ ทวีสิทธิ์, 2543, อ้างถึงใน สุไลพร ชลวิไล, 2545)

บุคคลรักเพศเดียวกันจะมีเพศวิถี (Sexuality) ที่ต่างจากบุคคลรักต่างเพศอยู่ 3 ส่วน ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้นั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดชีวิต (กันต์ชนก กาพย์พิมาย, 2551) คือ

1) ความสนใจทางเพศ (Sexual orientation) หมายถึง บุคคลมีความสนใจทางเพศต่อบุคคลเพศเดียวกัน ผู้ชายมีความสนใจทางเพศต่อบุคคลเพศเดียวกัน เรียกว่า เกย์ ในที่นี้เรียกว่า ชายรักเพศเดียวกัน ผู้หญิงที่มีความสนใจทางเพศต่อบุคคลเพศเดียวกัน เรียกว่า เลสเบียน ในที่นี้เรียกว่า หญิงรักเพศเดียวกัน

2) พฤติกรรมทางเพศ (Sexual behavior) หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่มีความสัมพันธ์เชิงชู้สาว หรือ มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลเพศเดียวกัน

3) เอกลักษณ์ทางเพศ (Sexual identity) หมายถึง การที่บุคคลระบุว่าตัวเองเป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน

จะเห็นว่า แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศนี้ แสดงให้เห็นว่า เพศ ไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงการพิจารณาเพศเฉพาะทางกายภาพหรือสรีระ (Sex) ว่าบุคคลนั้นเป็นเพศหญิงหรือชาย แต่ยังมีกรให้แบบแผนของเพศสภาวะในความเป็นหญิง-ชาย (Gender) ที่สังคมยึดถือปฏิบัติจนเกิดเป็นบรรทัดฐานทางสังคมว่า ผู้ที่มีเพศชายต้องเป็นอย่างไร ผู้ที่มีเพศหญิงต้องเป็นอย่างไร หากบุคคลใดมีความสนใจทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ และเอกลักษณ์ทางเพศ ในวิถีที่แตกต่างออกไปจากบรรทัดฐานแล้ว จะได้รับการยอมรับและความชอบธรรมหรือไม่ “สังคม” เท่านั้นที่เป็นผู้กำหนด

นั่นก็หมายความว่า แนวคิดเรื่องเพศนี้สอดคล้องไปในทางเดียวกับประวัติความเป็นมาที่เกิดขึ้นจริงในโลกนี้ โดยทั้งสองส่วนของวรรณกรรมสะท้อนให้เห็นว่า อิศรภาพในเพศสภาวะหรือเพศวิถีของบุคคลคนๆ หนึ่งนั้น อยู่ภายใต้กรอบความคิดของ “สังคม” นั่นเอง

1.4 กระบวนการพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศของหญิงรักเพศเดียวกัน

ชลธิชา ศาลิคุปต์ (2532, อ้างถึงใน กันต์ชนก กาพย์พินาย, 2551) แบ่งกระบวนการพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศของผู้หญิงปกติมาเป็นหญิงรักเพศเดียวกันออกเป็น 6 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีความเชื่อมโยงกัน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเกิดความดึงดูดใจในเพศเดียวกัน เป็นขั้นที่บุคคลรักเพศเดียวกันรู้สึกพึงพอใจในเพศเดียวกัน เกิดความประทับใจ ทำให้เกิดความดึงดูดใจ มีความรู้สึกชอบพอบุคคลเพศเดียวกันกับตน

ขั้นที่ 2 การมีความสัมพันธ์ทางเพศ เป็นขั้นหลังจากที่บุคคลเริ่มที่ความดึงดูดใจและพึงพอใจต่อบุคคลเพศเดียวกันแล้ว มีการตอบสนองที่สร้างความมั่นใจยิ่งขึ้นเป็นผลให้เกิดการมีพฤติกรรมทางเพศ

ขั้นที่ 3 สงสัยในพฤติกรรมของตนว่าผิดแปลกไปจากผู้หญิงทั่วไปหรือไม่

ขั้นที่ 4 การยอมรับตนเอง จากการใช้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลรักเพศเดียวกันมากขึ้น จะทำให้หม่อมหรือเจตคติต่อสถานภาพของการรักเพศเดียวกันในทางที่ดีขึ้นและสามารถยอมรับเอกลักษณ์การรักเพศเดียวกันของตนได้

ขั้นที่ 5 การนิยามตนเอง จะเกิดขึ้นพร้อมกับการยอมรับตัวเอง เมื่อบุคคลยอมรับว่าตนนั้นเป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน บุคคลจะหาเหตุผลเพื่อมาสรุป ความเป็นตัวตนของตนเองว่าเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 6 การเปิดเผยตัว เป็นขั้นที่บุคคลรักเพศเดียวกันมีเอกลักษณ์อย่างแน่นอน หมายถึงไม่ปกปิดซ่อนเร้นแสดงให้ผู้อื่นรับรู้ถึงความเป็นตัวตนของตัวเอง ซึ่งหญิงรักเพศเดียวกันทั้งทอมและดี้ต่างมีการพัฒนาในช่วงแรกเหมือนกัน แต่ต่างกันตรงพัฒนาการขั้นสุดท้าย ขั้นตอนการยอมรับและนิยามตนเอง ทอมเป็นผู้ที่แน่ใจและยอมรับในเอกลักษณ์ความเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันของตน และมีเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนที่ค่อนข้างชัดเจน ส่วนดี้ไม่ได้พัฒนาเอกลักษณ์ในขั้นตอนนี้ แต่ยังคงยึดเอกลักษณ์ของความเป็นหญิงอยู่เช่นเดิม

1.5 เอกลักษณะเฉพาะในความสัมพันธ์แบบคู่รักของหญิงเพศเดียวกัน

Green (2004) พบว่า การพัฒนากระบวนการในคู่รักเพศเดียวกันนั้นมี “เอกลักษณะเฉพาะ” ที่ ‘แตกต่างต่างจากบุคคลรักต่างเพศ’ สิ่งที่แตกต่างกันอย่างยิ่งนั้น ก็คือ 1) ความรักของคู่หญิงรักเพศเดียวกันนั้น ต้องเผชิญอยู่บนบริบททางสังคมที่มี “ตราบาป (Stigma)” และ “การเลือกปฏิบัติ (Discrimination)” 2) คู่รักหญิงเพศเดียวกันยังต้องเผชิญกับการไม่ค่อยให้การสนับสนุนจากสังคมครอบครัว (Lower levels of family social support) และ 3) ข้อจำกัดทางกฎหมายที่คู่สมรสแบบเพศเดียวกันไม่สามารถจดทะเบียนสมรสได้ ซึ่งจะกล่าวถึงในรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประการแรก ความรักของคู่หญิงรักเพศเดียวกัน ที่ต้องเผชิญอยู่บนบริบททางสังคมที่มีตราบาปและการเลือกปฏิบัตินั้น ทำให้การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รักเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะหญิงรักเพศเดียวกัน ไม่ได้เผชิญเฉพาะความรู้สึกเชิงลบจากบุคคลอื่นในสังคม (External homonegativity) แต่ยังคงต้องเผชิญกับความรู้สึกในเชิงลบที่อยู่ในใจตน (Internal homonegativity) หลายคนเกิดความกลัวที่จะต้องแสดงตนว่าเป็น “คนรักเพศเดียวกัน” หรือ “มีคู่รักเป็นเพศเดียวกัน” ชีวิตคู่จึงเติบโตอยู่ในข้อจำกัด ทำให้ขาดกำลังใจในการที่จะสร้างพันธะได้อย่างยาวนานในความสัมพันธ์แบบคู่รัก การที่จะเปิดเผยตน (Outness) ให้สังคมได้รับรู้ถึงความสัมพันธ์ของพวกเขา นั้น เป็นสิ่งที่ทำหายและมีความเสี่ยงสูงต่อการที่จะถูกกีดกัน ต่อต้าน หรือรังเกียจจากสังคม พวกเขาต้องเผชิญกับความกลัวต่างๆ นานา เช่น กลัวว่าตนจะถูกมองไม่ดี กลัวว่าสังคมจะรังเกียจ กลัวว่าจะขัดแย้งกับคนใกล้ชิด กลัวว่าความรักจะถูกกีดกัน กลัวว่าต้องมีความสัมพันธ์ที่หลบๆ ซ่อนๆ มากขึ้น หากเปิดเผยได้สำเร็จ สังคมยอมรับพวกเขา ชีวิตคู่ของเขาจะได้รับการสนับสนุน แต่หากไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ชีวิตคู่ของพวกเขาจะประสบกับความยากลำบากมากขึ้น ด้วยข้อจำกัดและความยากลำบากมากมายที่พวกเขาต้องเผชิญอยู่ในชีวิตประจำวันต่างๆ เหล่านี้ตลอดเวลา นำไปสู่การศึกษาวิจัยเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเครียดของบุคคลรักเพศเดียวกันอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาวิจัยในต่างประเทศ เกี่ยวกับ ความเครียดของบุคคลรักเพศเดียวกันที่มีต้นเหตุมาจากตราบาปในสังคม ได้พบว่า โมเดลความเครียด (Minority stress model) ของบุคคลรักเพศเดียวกันเกิดมาจาก 5 ปัจจัย (Meyer, 2003, cited in Rostosky et al., 2007) ได้แก่ 1) การรับรู้ตราบาปหรือการเลือกปฏิบัติจากสังคม (Experiences of discrimination or stigma) 2) การถูกปฏิเสธที่คาดเดาได้ล่วงหน้า (Anticipated rejection) 3) การปิดบังซ่อนเร้นตัวตนที่รักเพศเดียวกัน (Hiding and concealing their identities) 4) การรับมือกับความรู้สึกในเชิงลบต่อตนเองอันเนื่องมาจากอคติของสังคม (Dealing with internalized homonegativity) และ 5) ความเครียดในการ

พัฒนากลยุทธ์เพื่อหาทางออกจากปัญหาทั้ง 4 ข้างต้น (Coping strategies) ความเครียดของบุคคลรักเพศเดียวกันที่มีต้นเหตุมาจากตราบาปในสังคมทั้งห้าปัจจัยนี้ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางจิตของหญิงรักเพศเดียวกัน ก่อตัวเป็นความเครียดทางสังคมเรื้อรัง ซึ่งมีระดับความเครียดอยู่ในระดับสูงกว่าความเครียดของคนทั่วไป

ความเครียดทางสังคมสัมพันธ์กับความเป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน เพราะเกิดจากการถูกแบ่งแยก ความรู้สึกที่ต่างออกไปจากคนอื่น และการขาดความเกื้อหนุนทางสังคม (Wong & Tang, 2004, อ้างถึงใน อันธิกา แจคเกอลีนไคลน์, 2546) ความไม่สบายใจที่เกิดขึ้น มีตั้งแต่ความสับสนที่เกิดจากการทบทวนซ้ำๆ เกี่ยวกับความเป็นคนรักเพศเดียวกัน การถูกกีดกัน การแยกตัวออกจากสังคม การตั้งรกรากว่าจะเปิดเผยชีวิตของตนหรือไม่ และความไม่แน่นอนว่าจะอะไรคือสิ่งที่เหมาะสมในการที่จะแสดงความรักกับคู่รักในที่สาธารณะ เป็นต้น (อันธิกา แจคเกอลีนไคลน์, 2546)

มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ชีวิตคู่ของหญิงรักเพศเดียวกัน (Balsam & Szymanski, 2005, cited in Rostosky et al., 2007) พบว่า ความเครียดดังกล่าวส่งผลให้คุณภาพความสัมพันธ์ในคู่หญิงรักเพศเดียวกันลดต่ำลง และถ้าความเครียดยังมีระดับสูงขึ้นก็จะยิ่งมีส่วนทำให้เกิดความรุนแรงในกลุ่มตัวอย่างหญิงรักเพศเดียวกัน นอกจากนี้ ผลวิจัยยังพบว่าความเครียดทางสังคมนี้ แม้ว่าจะเกิดขึ้นกับคู่รักฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็จะส่งผลกระทบต่อลูกไปถึงคู่รักอีกฝ่ายหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Thibaut & Kelley, 1959, cited in Rostosky et al., 2007)

ประการที่สอง หญิงรักหญิงเพศเดียวกัน ไม่ได้เกิดมาในครอบครัวที่พ่อและแม่เป็นบุคคลรักเพศเดียวกันมาก่อน จึงเป็นการยากที่พ่อแม่ซึ่งเป็นบุคคลรักต่างเพศ (Heterosexuality) จะเข้าใจใน “ความเป็นเพศเดียวกัน (Homosexuality)” และความสัมพันธ์แบบคู่รักของลูก เพราะพ่อแม่ไม่เคยทุกข์ทรมานจากตราบาปและการเลือกปฏิบัติของสังคมมาก่อน ความแตกต่างและความไม่เข้าใจนี้ ส่งผลอย่างมากต่อการพัฒนาความเป็นหญิงรักเพศเดียวกันได้อย่างสร้างสรรค์ พ่อแม่อาจไม่สามารถที่จะให้ความช่วยเหลือทางด้านจิตใจและสังคมเพื่อให้ลูกมีความเข้มแข็งในการต่อสู้กับตราบาปทางสังคมและความรู้สึกในเชิงลบในจิตใจของลูก หรือปกป้องลูกจากสังคมภายนอกที่มีอคติกับเขาได้ พ่อแม่หลายคนก็ ไม่อาจทราบเลยว่าลูกของเขาเป็นคนรักเพศเดียวกัน หลายครั้งพ่อแม่ก็แสดงออกถึงอคติต่อคนรักเพศเดียวกันเสียเอง หญิงรักเพศเดียวกันหลายๆคนจึงยังคงไม่เปิดเผยตนเองหรือเปิดเผยความสัมพันธ์คู่รักของเขาแก่พ่อแม่หรือแม่ บางคนอาจเกิดความห่างเหินจากพ่อแม่และครอบครัวของเขา หรือไม่ก็ยอมสละความรักของตนเพื่อรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัวเอาไว้ (Green, 2004) พ่อแม่หลายๆ คนอาจ ไม่ได้ผลักดันไล่ส่งลูกเมื่อทราบว่าลูกเป็น

หญิงรักเพศเดียวกัน แต่ขณะเดียวกันก็อาจไม่สามารถกลมกลืนกับชีวิตและชีวิตรักของลูกรักเพศเดียวกันได้อย่างเต็มที่เหมือนกับลูกรักต่างเพศ ทั้งนี้เพราะพ่อแม่หลายๆ คนอาจจะพยายามเข้าใจ (qualified acceptance) ลูกแต่ลึกๆ ก็ยังคงรู้สึกไม่ใคร่สบายใจนัก และอาจจะไม่รู้สึกรู้ว่าชีวิตรักของบุคคลรักเพศเดียวกันนั้นถือเป็น “ครอบครัว” ได้จริง (Green, 2004) พ่อแม่น้อยครอบครัวนักที่จะสามารถให้การยอมรับลูกหญิงรักเพศเดียวกันได้ในระดับสูง แม้ว่าพ่อแม่จะรับสิ่งที่ลูกเป็นได้มากแค่ไหนก็ยากที่จะรับได้อย่างหมดใจและเป็นธรรมชาติราวกับความรู้สึกที่มีต่อลูกที่เป็นรักต่างเพศ (Green, 2004) ด้วยเหตุนี้เอง หญิงรักเพศเดียวกันจึงหันหน้าไปหา “เพื่อน” ที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกันเหมือนๆ กัน เพราะพวกเขาได้รับความเข้าใจและสนับสนุนซึ่งกันและกัน การรวมกันเป็นกลุ่มที่รู้จักกันนี้ เรียกว่า “ครอบครัวทางเลือก (Family of choice)” เพื่อทดแทนสิ่งขาดหายไปซึ่งครอบครัวของตนเองไม่สามารถให้การสนับสนุนสัมพันธภาพแบบคู่รักของเขาได้อย่างเต็มที่

ประการที่สาม คู่สมรสแบบเพศเดียวกันไม่สามารถแต่งงานจดทะเบียนสมรสได้ คู่หญิงรักเพศเดียวกันจึงไม่มีจุดเปลี่ยนที่ชัดเจนในความสัมพันธ์เหมือนคู่รักต่างเพศ การแต่งงานจดทะเบียนสมรสในคู่รักต่างเพศนั้น เหมือนกับการประกาศให้คนอื่นในสังคมได้รับรู้อย่างเป็นทางการว่า พวกเขามีพันธะสัญญาที่จะดำรงชีวิตคู่ร่วมกันตลอดไป แต่เพราะการรับรู้ตราประทับทั้งจากภายในใจของเขาและจากสังคมภายนอกที่มีอคติต่อคู่หญิงรักเพศเดียวกันนั้น เป็นอุปสรรคที่เชื่อมโยงกับสังคมซึ่งประกอบด้วยบุคคลมากมายทั้งที่ใกล้ชิดและไม่ใกล้ชิด การที่จะต้องเอาชนะใจตนเองจากการรับรู้ตราประทับและยังต้องเอาชนะใจผู้อื่นในสังคม เช่น พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น จนสามารถให้การยอมรับอย่างเต็มที่พร้อมๆ กันทั้งสองฝ่ายของคู่รักและสามารถจัดงานแต่งงานอย่างเป็นทางการได้นั้น เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากนัก จึงแทบจะไม่มีคู่หญิงรักเพศเดียวกันที่สามารถก้าวข้ามผ่านอุปสรรคทั้งหมดนี้ไปได้โดยตลอดรอดฝั่งทั้งสองฝ่าย ในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกับหญิงรักเพศเดียวกันจึงอาจจะต้องสร้างพันธะสัญญาหรือกฎเกณฑ์บางอย่างกันเอง และไม่มี การรับรู้จากสังคมอย่างเป็นทางการ การให้การยอมรับความเป็นคู่รักของพวกเขาในสังคมจึงไม่มี ความชัดเจน และอาจแตกต่างกับคู่รักต่างเพศอยู่มากทีเดียว

1.6 ความรู้สึกในเชิงลบต่อตนเองอันเนื่องมาจากอคติของสังคม (Internalized homonegativity)

คำว่า “Homonegativity” หรือ “Homophobia” หมายถึง ความรู้สึกเกลียดชังและกลัว บุคคลรักเพศเดียวกันรวมทั้งบุคคลที่สนใจมีความสัมพันธ์เชิงคู่รักกับบุคคลรักเพศเดียวกัน (Hazel, 1998) ความกลัวประเภทนี้ เป็นความกลัวที่ไม่ใคร่มีเหตุผลนัก มีลักษณะคล้ายกับอาการกลัวตื่นในที่ปิดทึบ (Claustrophobia) (O'Brien, 2004) Homonegativity เป็นความกลัวที่เกิดจาก “อคติ

ทางสังคม” มากกว่าที่จะเป็นความกลัวที่เกิดภายในบุคคล ความรู้สึกกลัวและเกลียดชังนี้ฝังรากลึก อยู่ในทัศนคติและแสดงออกทางการกระทำของสังคมที่มีต่อบุคคลรักเพศเดียวกันเริ่มตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ยังผลให้บุคคลรักเพศเดียวกันเกิดความรู้สึกว่าตนถูกแบ่งแยก ถูกกดขี่ บังเกิดเป็นความอึดอัด อับอายและไม่สบายใจ ในขณะที่ การรักต่างเพศ (Heterosexuality) ถูกมองว่าเป็นเพศวิถีที่ปกติและสูงส่งกว่า บุคคลรักต่างเพศจึงกดขี่และต่อต้านเพศวิถีที่ต่างออกไปจากตน เพราะมองว่า เพศวิถีอื่นที่ไม่เหมือนกับตนนั้น ไม่ใช่วิถีของธรรมชาติและผิดศีลธรรมจึงกลายเป็นตราบาปในสังคม (Social stigmatization) การต่อต้านบุคคลรักเพศเดียวกันเกิดขึ้นในหลากหลายรูปแบบ เช่น ความลำเอียง การพูดโจมตี ดูถูก เยาะเย้ยถากถาง ล้อเลียน การถูกกีดกัน ความไม่ทัดเทียม การเลือกปฏิบัติในการรับเข้าทำงาน การให้การศึกษา กฎหมาย ความรุนแรง และการทำร้ายร่างกาย เป็นต้น

ส่วนคำว่า “Internalized homonegativity” หรือ “Internalized homophobia” หมายถึง ความรู้สึกเชิงลบภายในใจที่บุคคลรักเพศเดียวกันรู้สึกต่อตนเองเพราะสังคมมีอคติกับตัวเขาและมองว่าเขาไม่ปกติเหมือนกับคู่หญิงกับชาย (Douglas, 2004) ความรู้สึกภายในใจนี้เกิดจากการที่บุคคลรักเพศเดียวกันนำภาพลบที่เป็นอคติของสังคมที่มีต่อตัวเขานั้น ‘ใส่เข้าไปอยู่ในจิตใจ’ ของเขาเอง คิดกับตัวเองตามภาพลบนั้น และมองตนเองในแง่ลบตามมา (อันธิกา แจคเกอลีนไคลน์, 2546) การมีความรู้สึกเชิงลบในใจนี้เป็นแหล่งกำเนิดของความเครียด และความวิตกกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยของตนเอง

ทัศนคติลบๆ ที่ฝังอยู่ภายในความรู้สึก มีผลทำให้คุณค่าในตัวเองของบุคคลรักเพศเดียวกันต่ำลงได้ (Douglas, 2004) อีกทั้งยังส่งผลต่อแนวความคิดเกี่ยวกับตัวเอง หรือที่เรียกว่า ‘อัตมโนทัศน์’ (Self-concepts) สุขภาพจิต (Mental health) และ สุขภาวะใจ (Well-being) (Frost & Meyer, 2009) นอกจากนี้ ความรู้สึกเชิงลบที่ฝังอยู่ภายในใจ ทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า ภาวะวิตกกังวล ขาดความมั่นใจในตนเองถึงเกลียดตนเองอย่างมาก ใช้สารเสพติด ปฏิเสธความจริง และฆ่าตัวตาย (Mays & Cochran, 2001, อ้างถึงใน อันธิกา แจคเกอลีนไคลน์, 2546)

บุคคลรักเพศเดียวกันจะมีทัศนคติลบๆ ที่ฝังอยู่ภายในความรู้สึกนี้ในระดับสูงหรือต่ำ เกิดจากสองปัจจัย คือ การสนับสนุนทางสังคมและการเปิดเผยตนเอง (Frost & Meyer, 2009) กล่าวคือ หากสังคมมีอคติต่อบุคคลรักเพศเดียวกันมาก พวกเขาจะเปิดเผยตนเองน้อยลงและมีทัศนคติลบต่อตนเองมากขึ้น แต่หากมีการสนับสนุนทางสังคมที่ดี พวกเขาจะเปิดเผยตนเองมากขึ้น และจะมีความรู้สึกลบต่อตนเองน้อยลง

Dean (1998, cited in Frost & Meyer, 2009) กล่าวว่า ความรู้สึกต่อตนเองในเชิงลบ (Internalized homonegativity) เป็นกระบวนการที่ซ่อนอยู่ภายในมี 'ความร้ายลึกที่สุด' อันจะทำให้เกิดความเครียดในคนกลุ่มน้อยซึ่งเป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน (Minority stress) โดยมันสามารถเกิดขึ้นเองและคงอยู่อย่างนั้น แม้ว่าบุคคลรักเพศเดียวกันผู้นั้นอาจไม่เคยประสบกับการดูหมิ่นจากสังคมโดยตรงเลยก็ตาม

ความรู้สึกในเชิงลบต่อตนเองนั้น เป็นหนึ่งในห้าปัจจัยที่เป็นความเครียดในคนกลุ่มน้อย (Minority stress factors) และเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในชีวิตรักและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เพราะ トラบาปและอคติในสังคม ทำให้พวกเขาไม่สามารถสนิทสนมใกล้ชิดและรักษาคุณภาพความสัมพันธ์ที่ยาวนานได้ (Dean, 1998, cited in Frost & Meyer, 2009) ความรู้สึกลบต่อตนเองอาจจะทำให้พวกเขาหลีกเลี่ยงที่จะมีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งและยาวนาน การมีคู่ก็เท่ากับยังเป็นการตอกย้ำว่า เธอเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกในเชิงลบต่อตนเองมากขึ้นไปอีก ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจ ความไม่มั่นใจ และการไม่มุ่งไปในจุดหมายเดียวกับคู่รักของตน (Mohr & Fassinger, 2006, cited in Frost & Meyer, 2009) จากการศึกษาวิจัยของ Balsam และ Szymanski (2005) และของ Otis et al. (2006) พบว่า ความรู้สึกในเชิงลบต่อตนเอง เกี่ยวข้องกับ คุณภาพความสัมพันธ์ของหญิงรักเพศเดียวกัน โดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุนจากหลายแหล่งยืนยันตรงกัน (Mayer, 1995; Mayer & Dean, 1998; Otis et al., 2006; Shidlo, 1994; Szymanski et al., 2001, cited in Frost & Meyer, 2009) ว่าทั้งสองตัวแปรสัมพันธ์กันในทางลบ กล่าวคือ ถ้าความรู้สึกในเชิงลบต่อตนเองลดลง คุณภาพความสัมพันธ์จะสูงขึ้น แต่หากความรู้สึกในเชิงลบต่อตนเองเพิ่มขึ้น คุณภาพความสัมพันธ์จะลดลง นอกจากนี้ Frost และ Meyer (2009) พบว่า ความรู้สึกในเชิงลบต่อตนเองทำให้เกิดความเศร้าหมองหดหู่ (Depression) ซึ่งบ่อนทำลายความสัมพันธ์คู่รักหญิงเพศเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกในเชิงลบต่อตนเอง มันจะยังคงอยู่อย่างต่อเนื่องในชีวิตของพวกเขา ไม่ว่าจะบุคคลคนนั้นจะเปิดเผยตัวตนแล้วและได้เชื่อมกับชุมชนได้ดีแค่ไหนแล้วก็ตาม

จะเห็นว่า ความรู้สึกในเชิงลบต่อตนเอง ที่เกิดมาจากอคติ และトラบาปทางสังคมนั้น หยั่งรากลึกกลงภายในใจของหญิงรักเพศเดียวกัน ก่อให้เกิดผลกระทบมากมายในชีวิต ส่งผลร้ายทั้งต่อตนเองและสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นมโนทัศน์ในการมองตนเอง คุณค่าในตนเอง การให้ความสนิทสนมกับผู้อื่น รวมถึงคุณภาพความสัมพันธ์ชีวิตคู่ที่อยู่ในระดับต่ำ สภาพจิตใจของพวกเขาจึงอยู่บนพื้นฐานของความเครียดทางสังคมที่ยังคงอยู่และไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ถึงแม้หญิงรักเพศเดียวกันจะประสบความสำเร็จในการเปิดเผยตัวตนและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่เขา

คุ้นเคยแล้วก็อาจจะ ไม่ได้ทำให้ความรู้สึกที่เป็นตราบาปภายในใจต่อตนเองนั้นหายหมดไปจากใจ ถึงแม้มันจะจางลงไปบ้างก็ตาม

1.7 การเปิดเผยตัวตน (Outness) ของหญิงรักเพศเดียวกันและความสัมพันธ์แบบ คู่รัก

อันธิกา แจคเกอลีนไคลน์ (2548) ได้ให้ความหมายของการเปิดเผยตัวตน (Outness) ว่าเป็น การรับรู้ว่าคุณมีความสนใจเพศเดียวกัน ซึ่งกระบวนการเปิดเผยตนเองมี 3 ขั้นตอนใหญ่คือ 1) การเปิดเผยกับตัวเอง 2) การเปิดเผยกับบุคคลอื่นที่เป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน และ 3) การเปิดเผยกับบุคคลอื่นที่ไม่ได้รักเพศเดียวกัน เช่น เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เป็นต้น

อันนิกันต์ สุญลินภัย (2546) กล่าวว่า การเปิดเผยตัว คือ การกล่าวถึงความเป็นหญิงรักเพศเดียวกันกับคนบางคน โดยเริ่มขึ้นเมื่อบุคคลเริ่มตั้งปัญหาเกี่ยวกับตนเองว่าตนเป็นใคร บุคคลนั้นอาจมองว่าความสนใจในเพศเดียวกันของตนเป็นเรื่องส่วนตัวและไม่คิดที่จะเปิดเผยให้กับบุคคลภายนอกได้รับรู้ แต่สำหรับบางคนแล้ว ในขั้นต่อไปก็คือ การบอกกล่าวความเป็นหญิงรักเพศเดียวกันแก่ใครบางคน ได้แก่ เพื่อนสนิท หรือ พ่อแม่ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาถึงผลดีและผลเสียที่จะได้รับจากการเปิดเผยตนเองกับบุคคลนั้นๆ ปฏิกริยาตอบสนองที่ได้รับจะมีผลต่อทิศทางการตัดสินใจของบุคคลนั้น รวมทั้งการเข้าไปสู่วัฒนธรรมย่อยของหญิงรักเพศเดียวกัน บุคคลจะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเปิดเผยตัวเองน้อยลง ถ้าเขาเชื่อว่าสังคมมีทัศนคติแง่ลบต่อบุคคลรักเพศเดียวกัน สังคมก็ไม่นับสนุนพวกเขาอย่างไรก็ตาม การตัดสินใจเปิดเผยตัวตนนั้น เป็นความต้องการที่จะลดความเครียดของจิตใจเนื่องจากไม่สบายใจที่ต้องปิดบัง หลอกลวงเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางเพศของตน รวมทั้งต้องการที่จะพัฒนาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น (Wong & Tang, 2004, อ้างถึงใน อันธิกา แจคเกอลีนไคลน์, 2546)

การจะเปิดเผยความสัมพันธ์ชีวิตคู่ก็เช่นเดียวกัน มันเป็นทางสองแพร่งที่หญิงรักเพศเดียวกันต้องถ่วงน้ำหนักและพิจารณาระหว่างผลเสียในการปิดตัวเองต่อไปกับประโยชน์ที่ได้รับ ถ้าจะเปิดเผยความสัมพันธ์ของเขาออกมา (Harper & Schneider, 2003, cited in Rostosky et al., 2007) เพราะการเปิดเผยความสัมพันธ์นั้นก็คาดเดาได้ว่าเป็นการสู่ความเสี่ยงที่จะถูกปฏิเสธจากผู้คนได้ เช่น จากสมาชิกในครอบครัว หรือเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น แม้ว่าจะมีบางคู่ที่ได้รับการสนับสนุนและยอมรับก็ตาม การจะเปิดเผยตัวนั้นทำให้พวกเขาต้องเผชิญกับการรับรู้ตราบาปทางสังคมที่ปรากฏขึ้นภายในใจของเขา (Internalized homonegativity) มากขึ้น ในขณะที่ เดียวกัน มัน

ก็เป็นหนทางที่เปิดโอกาสให้ได้รับการสนับสนุนทางสังคมเช่นเดียวกัน (Russell & Richard, 2003, cited in Rostosky et al., 2007)

การเปิดเผยตัวตน (Outness) นั้น ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นหรือแย่ลง แต่ส่งผลโดยอ้อมต่อการรับรู้ตราบาปภายในใจต่อตนเอง หมายความว่า ถ้าบุคคลเปิดเผยตัวตนน้อย บุคคลนั้นจะมีการรับรู้ตราบาปภายในใจต่อตนเองอันเนื่องมาจากอคติทางสังคมมาก เกิดความรู้สึกเศร้าซึมและหดหู่มาก ซึ่งส่งผลให้ความสัมพันธ์ชีวิตคู่แย่ลง แต่ถ้าบุคคลนั้นเปิดเผยตัวตนมากขึ้น การรับรู้ตราบาปภายในใจต่อตนเองอันเนื่องมาจากอคติทางสังคมจะลดน้อยลง และความซึมเศร้าหดหู่ก็จะน้อยลงตามไปด้วย ยังผลให้คุณภาพความสัมพันธ์ชีวิตคู่จะดีขึ้น (Frost & Meyer, 2009)

จะเห็นว่า การเปิดเผยตัวตนและเปิดเผยความสัมพันธ์ของหญิงรักเพศเดียวกัน จะช่วยลดการรับรู้ภายในใจลงได้ไม่มากนักน้อย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนทางสังคม การสนับสนุนทางสังคมที่เพียงพอจึงมีบทบาทที่สำคัญ ในอันที่หญิงรักเพศเดียวกันจะตัดสินใจที่จะเปิดเผยตัวตนและความสัมพันธ์ของเขา และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การเปิดเผยตัวตน และความสัมพันธ์ของเขา สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หากหญิงรักเพศเดียวกันประสบความสำเร็จในการเปิดเผยตัวตน และความสัมพันธ์ของเขา จะช่วยลดความเครียดและเพิ่มสุขภาวะทางจิตที่ดี ตลอดจนเสริมสร้างคุณภาพความสัมพันธ์ในคู่รักให้กับพวกเขาได้อย่างมากทีเดียว

1.8 แง่มุมด้านบวกของการเป็นหญิงรักเพศเดียวกันและความสัมพันธ์แบบคู่รัก

แนวคิดและงานวิจัยส่วนใหญ่มักให้ความสนใจเกี่ยวกับประสบการณ์ของการเป็นหญิงรักเพศเดียวกันไปในด้านลบ ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาด้านความเครียด การรับรู้ตราบาป และความรุนแรง เป็นต้น เมื่อไม่นานมานี้ เริ่มมีรายงานที่มีแนวคิดมองจากด้านบวกในชีวิตของพวกเขา ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางให้การปรึกษาจิตวิทยาในเชิงบวกได้เช่นกัน Strong et al. (2008) ได้ศึกษาวิจัยพบว่าสุขภาวะด้านบวกของรักเพศเดียวกันมีหลายประการ ดังต่อไปนี้

การเปิดเผยตัวตน (Disclosure) ในสังคมของหญิงรักเพศเดียวกัน เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะนำมาซึ่งการมีอัตลักษณ์ทางบวก (Positive identity) (Cass, 1979; McCarn & Fassinger, 1996, cited in Strong et al., 2008) เมื่อเปิดเผยตนแล้ว สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวของเขาจะค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง เช่น มีการทำงานที่มั่นคงขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนสุขภาวะ โดยผ่านทาง การได้รับการสนับสนุนทางสังคม (Social support) และการให้การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมให้กับผู้อื่น หญิงรักเพศเดียวกันจะได้รับการสนับสนุนตอบรับจากชุมชนของเขา (Lesbian community) ทำให้พวกเขามีแหล่งที่เขาอยู่ (Belonging to) กับผู้คนที่มีความรู้สึกเหมือนๆ กัน แบ่งปัน

สุขและทุกข์ สนุกด้วยกัน เสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน การได้มีสังคมที่เข้าใจทำให้หญิงรักเพศเดียวกันนั้น รู้สึกเติมเต็มและได้รับพลังชีวิต (Empowerment) ในทางสร้างสรรค์ นอกจากนี้ พวกเขา ยังรู้สึกว่าสามารถที่จะเชื่อมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น (Strong connections with others) เช่น สามารถที่จะ ให้ความเป็นมิตรสนิทสนมกับผู้ชายและผู้ชายที่เป็นเกย์ได้อย่างไม่ต้องกังวลว่าจะมีเรื่องความไม่ เหมาะสมทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง ในขณะที่เดียวกันก็สามารถใกล้ชิดกับผู้หญิงได้ เพราะผู้หญิงเองก็ ไม่มีความกังวลหรือรังเกียจใดๆ อยู่แล้ว และถ้าเป็นหญิงที่เป็นรักเพศเดียวกันก็ยิ่งจะไม่มีปัญหา เลย เพราะพวกเขาสามารถเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิงได้ดี ทำให้การสื่อสารกันง่ายขึ้นกว่า กับเพศตรงข้าม อีกประการหนึ่ง การเปิดตัวตนนั้นเป็นโอกาสของหญิงรักเพศเดียวกันที่จะเป็นคู่ ต้นแบบ (Role model) ให้กับหญิงรักเพศเดียวกันคนอื่นได้อีกด้วย

สรุปว่า การเปิดเผยตัวตนนั้นให้ผลดีกับหญิงรักเพศเดียวกันหลายประการ ได้แก่ ทำให้เขา มีสังคมที่เข้าใจ สามารถเชื่อมกับทั้งสองเพศได้ดีขึ้น และสามารถเป็นแม่แบบให้กับผู้อื่น อยากรู้ ก็ตาม ผลทางบวกนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสังคมให้การสนับสนุนเท่านั้น

การที่บุคคลสามารถเปิดเผยตัวตนได้นั้น ย่อมเกิดมาจากการที่เขาได้เห็น (Personal insights) ตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) ยอมรับตนเอง (Self-acceptance) ซื่อสัตย์ต่อ ตนเอง (Honest) แสดงออกอย่างเป็นเนื้อแท้ (Authentic) สามารถเป็นตัวของเขาที่เขาเป็น (Being who I am) สิ่งเหล่านี้ส่งผลดีทำให้เกิดความมั่นใจ ปิติ และความสุข รวมทั้งการมีสุขภาพที่ดี ความ เป็นหญิงรักเพศเดียวกันนี้เองที่ผลักดันให้พวกเขาต้องทำความเข้าใจกับตัวเอง เพราะสังคม ไม่ได้ให้การสนับสนุนพวกเขาอย่างเต็มที่ ดังนั้นพวกเขาจึงต้องหาแหล่งที่ให้ความเข้มแข็งและความ มั่นใจจากภายในตัวของเขาเอง จนสามารถยอมรับตัวตนที่ตนเองเป็นได้ และแสดงออกมาอย่าง เป็นเนื้อแท้

ยิ่งไปกว่านั้น การที่บุคคลได้มองเห็นตนเองในระดับลึกและมีความเข้าใจอย่างมากเกี่ยวกับ ตัวตนและอัตลักษณ์ของตนเอง (Strong sense of self and identity) แล้วนั้น ทำให้เขาสามารถ เมตตาและเห็นใจผู้อื่นได้ ความที่หญิงรักเพศเดียวกันจะต้องเผชิญกับการดำรงตนอยู่ในสภาพที่ สังคมมีอคติกับเขา เขาจึงประเมินคนอื่นน้อยลง และมีความละเอียดอ่อนมากขึ้นกับคนกลุ่มน้อย และรู้สึกว่าโลกใบนี้น่าจะให้การยอมรับคนกลุ่มน้อยมากขึ้น

สิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง คือ พวกเขาสามารถก้าวข้ามผ่านกรอบของสังคม หญิงรักเพศเดียวกัน มีความเป็นอิสระจากนิยามทางสังคมเกี่ยวกับบทบาททางเพศ (Freedom from societal definitions of roles) พวกเขามีอิสระที่จะสร้างอัตลักษณ์ของตนเองที่ไม่จำเป็นต้องมาจาก บรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ไม่ต้องใช้ชีวิตบนความคาดหวังของผู้อื่น แม้กระทั่งการมีบุตรนั้นก็

ทางเลือก ไม่ใช่การถูกคาดหวังให้ต้องมี การเป็นหญิงรักเพศเดียวกันให้โอกาสพวกเขาในการ
สรรค์สร้างชีวิตของตนเองรวมทั้งการใช้ชีวิตคู่ในรูปแบบใหม่ๆ ได้ อีสระจากบทบาททางเพศที่สังคม
กำหนดนี้ เป็นสุขภาวะจิตที่ดีและให้พลังชีวิตกับพวกเขา

นอกจากนี้ ในความสัมพันธ์ชีวิตคู่ของหญิงรักเพศเดียวกัน ยังเป็นความสัมพันธ์ที่ให้ความ
ความรู้สึกถึงความเท่าเทียมและปลอดภัย ไม่รู้สึกถูกกดขี่เพราะเป็นเพศที่อ่อนแอกว่า การเป็นคู่กับ
ผู้หญิงด้วยกันนั้นยังได้รับการรับฟังและได้รับความเข้าใจและการตอบสนองความต้องการมากกว่า
อีกด้วย

จะเห็นว่า การเป็นหญิงรักเพศเดียวกันนั้น ที่จะต้องเผชิญกับตราบาปและอคติจากสังคม
หลากหลายประการ จนเกิดความเครียดสูงในชีวิต แต่การเป็นหญิงรักเพศเดียวกันนี้เองก็มีส่วน
ผลักดันให้พวกเขาหลุดพ้นจากกรอบสังคมไปสู่ 'อีสรภาพ' แม้ว่าพวกเขาจะต้องฝ่าฟันและพยายาม
ที่จะผ่านกระบวนการที่สุ่มเสี่ยงต่อการไม่ได้รับการยอมรับ แต่เมื่อเขาผ่านไปได้ มันก็จะสามารถให้
คุณค่ากับชีวิตพวกเขาได้มากมายเช่นกัน

1.9 การแสวงหาความช่วยเหลือด้านการปรึกษาของหญิงรักเพศเดียวกัน

หญิงรักเพศเดียวกันก็มีความต้องการที่จะหานักจิตวิทยาการปรึกษาไม่ต่างกับบุคคลที่เป็น
รักต่างเพศ เพียงแต่อาจจะมีเหตุผลที่แตกต่าง เช่น การเปิดเผยตัวตน หรือ อาจจะเป็นปัญหาความ
สัมพันธ์ (Hazel, 1998) นอกจากนั้นอาจจะเป็นปัญหาการเลือกปฏิบัติในที่ทำงาน การเป็นเหยื่อ
ความรุนแรง การขาดการสนับสนุนทางสังคม และความยากลำบากในการเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน

หญิงรักเพศเดียวกันประสบความยากลำบากที่จะไปหานักจิตวิทยาการปรึกษาที่
ละเอียดอ่อนและไวต่อปัญหาของพวกเขา พวกเขาอาจจะพบว่าความกังวลของพวกเขาไม่ได้รับ
การใส่ใจหรือถูกละทิ้ง หรือนักจิตวิทยาการปรึกษาอาจจะแนะนำให้เขาเปลี่ยนความสนใจ (Sexual
orientation) ไปชอบเพศตรงข้าม (Schneider, 1991, cited in Hazel, 1998) นักจิตวิทยาการ
ปรึกษาหลายท่าน อาจจะมีลักษณะ กลัวคนรักเพศเดียวกัน (Homophobia) หรือยึดติดกับกรอบ
ความคิดทางสังคมว่าผู้หญิงและผู้ชายควรจะต้องเป็นอย่างไร (Heterosexism) นำไปสู่การขาด
ความเข้าใจในปัญหาของผู้รับบริการ ดังเช่นในการศึกษาของ Trippet (1994) กับกลุ่มหญิงรักเพศ
เดียวกัน 503 คน อายุระหว่าง 19-69 ปี พบว่า พวกเขาพูดซ้ำๆ กันว่า "มันยากที่จะหา
นักจิตวิทยาการปรึกษาที่พวกเขาจะปรึกษาปัญหาได้ นักจิตวิทยาการปรึกษาหลายคนติดกับ
เอกลักษณ์เพศ (Sexual identity) และมีลักษณะกลัวคนรักเพศเดียวกัน (Homophobia)" (Hazel,
1998) จึงทำให้มีหญิงรักเพศเดียวกันจำนวนหนึ่งนี้อาจหลีกเลี่ยงที่จะไปหานักจิตวิทยาการปรึกษา
และไม่กล้าที่จะบอกว่าตนเป็นคนรักเพศเดียวกัน ดังเช่นการศึกษาวิจัยของ Bradford และ Ryan

(1987) พบว่า หญิงรักหญิง 402 คน คิดที่จะไปหานักจิตวิทยาการปรึกษา ณ จุดหนึ่ง แต่สุดท้ายก็ตัดสินใจที่จะไม่ไปหา เมื่อพิจารณาทางเลือกของหญิงรักเพศเดียวกัน Bradford และ Ryan (1987, cited in Hazel, 1998) ได้ศึกษาพบว่า ร้อยละ 89 ของกลุ่มหญิงรักเพศเดียวกันต้องการที่จะพบนักจิตวิทยาการปรึกษาที่เป็นผู้หญิง และร้อยละ 66 ต้องการพบนักจิตวิทยาการปรึกษาที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกัน หรือ ชายรักเพศเดียวกัน เช่นเดียวกับ Trippet (1994, cited in Hazel, 1998) พบว่า ผู้หญิงหลายคนก็ชอบที่จะเลือกนักจิตวิทยาการปรึกษาที่เป็นผู้หญิงด้วยกัน หรือ เป็นผู้หญิงรักเพศเดียวกันที่เปิดเผยตัวตนแล้ว

จะเห็นได้ว่า หญิงรักเพศเดียวกัน นอกจากจะต้องเผชิญกับการไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมเท่าที่ควรแล้ว ยังมีความกลัวที่จะไม่ได้รับความเข้าใจจากนักจิตวิทยาการปรึกษาอีกด้วย

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ลำดับต่อไปจะขอกล่าวถึง ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา เพื่อให้เข้าใจถึง นิยามและขอบเขต ลักษณะ แนวคิด ข้อจำกัด การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล จรรยาบรรณของผู้วิจัย และวิธีการเก็บข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

2.1 นิยามและขอบเขต

วิจัยเชิงคุณภาพ (สุภางค์ จันทวานิช, 2551) หมายถึง การแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น วิธีการนี้จะสนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด ความหมาย ค่านิยม หรือ อุดมการณ์ของบุคคลนอกเหนือไปจากข้อมูลเชิงปริมาณ มักใช้การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นวิธีหลักในการเก็บข้อมูล และเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

2.2 ลักษณะของวิจัยเชิงคุณภาพ

ลักษณะสำคัญของวิจัยเชิงคุณภาพ (ชาย โพลิตา, 2552 ; สุภางค์ จันทวานิช, 2551) มีดังต่อไปนี้

1. เป็นการวิจัยที่ศึกษาปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เพื่อให้เข้าใจความหมายของปรากฏการณ์ตามความเป็นจริง สถานการณ์ที่ศึกษาไม่ถูกดัดแปลง แต่งเติมไป

จากธรรมชาติของมัน ข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลที่ปรากฏขึ้นจากธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของ
ผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน

2. เป็นการวิจัยที่ใช้การพรรณนาและการวิเคราะห์แบบอุปมัย คือการนำข้อมูลเชิง
รูปธรรมย่อยๆ หลายๆ กรณี มาสรุปเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรม โดยพิจารณาจากลักษณะร่วมที่พบ
(สุภางค์ จันทวานิช, 2551) ข้อสรุปนี้จะอยู่ในรูปของคำอธิบายหรือกรอบแนวคิดทฤษฎี เพื่ออธิบาย
เชิงแนวคิดหรือทฤษฎีทั่วไป ที่ใช้ได้กับประชากรหรือบริบทที่คล้ายๆ กัน

3. เป็นการวิจัยที่เน้นการมองปรากฏการณ์แบบองค์รวม เป็นการศึกษารากฐานจาก
หลายแง่มุมมากกว่าการมองจากแง่มุมใดแง่มุมหนึ่ง หรือยึดแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งเป็นหลัก
แนวคิดที่อยู่เบื้องหลังมันในทัศนะนี้ คือ พฤติกรรมของคนแต่ละคน เป็นผลรวมขององค์ประกอบหรือ
ปัจจัยต่างๆ ที่ประกอบกัน (Schwandt, 2001, อ้างถึงใน ชาย โพลิตา, 2552) การทำความเข้าใจ
องค์รวมโดยสาระสำคัญก็คือ การค้นหาว่ามีส่วนประกอบอะไรบ้างภายในระบบนั้น และส่วนต่างๆ
เหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร นั่นคือ 'จุดหมาย' ของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Lincoln & Guba,
1985; Patton, 1990, อ้างถึงใน ชาย โพลิตา, 2552)

4. เป็นการวิจัยที่ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก หมายถึงข้อมูลที่เป็นข้อความในรูปของ
คำพูด ไม่ใช่ตัวเลข เหมือนกับข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ ความ
คิดเห็น ความรู้สึกนึกคิด และความรู้ เป็นรายละเอียดเชิงพรรณนา เจาะลึกและตรงประเด็น เพื่อทำ
ความเข้าใจในประเด็นที่ต้องการศึกษาได้อย่างลึกซึ้ง ผู้วิจัยเชิงคุณภาพควรใช้ประโยชน์จากข้อมูล
ทุกประเภทที่จะสามารถทำให้เข้าถึงประเด็นที่จะศึกษาอย่างเป็นองค์รวม

5. เป็นการวิจัยที่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และความไว้วางใจระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้
ข้อมูล ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่มีคุณภาพและทำให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงมากขึ้น

6. เป็นการวิจัยที่ให้ความสำคัญแก่พลวัตของสิ่งที่ศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพมอง
ปรากฏการณ์ที่ศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้วิจัยจึงต้อง
ทำความเข้าใจกระบวนการที่ต้องการจะศึกษา มองว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น
ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นระดับบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือ ในระดับวัฒนธรรมก็ตาม

7. เป็นการวิจัยที่ให้ความสำคัญแก่กรณีที่มีลักษณะเฉพาะ

8. เป็นการวิจัยที่ให้ความสำคัญแก่บริบทที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยจะต้องรวบรวมข้อมูล
เกี่ยวกับบริบทอย่างเพียงพอเพื่อประกอบการตีความข้อค้นพบและข้อเสนอของนักวิจัยเอง บริบท
อาจเป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ และชนบประเพณี

เป็นต้น การวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการเข้าถึงความหมายในทัศนะของผู้กระทำ หรือที่เรียกว่า 'Emic' ซึ่งจะมีความหมายดีที่สุดในบริบทหรือสิ่งแวดล้อมที่ผู้กระทำอาศัยอยู่เท่านั้น

9. เป็นการวิจัยที่มีความยืดหยุ่นในการออกแบบวิจัยที่เปิดกว้างสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อให้พบสิ่งใหม่ๆ และเข้าถึงข้อมูลลงลึกให้มากที่สุด แต่จะต้องไม่เบี่ยงเบนไปจากวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้

10. เป็นการวิจัยที่เน้นปัจจัยหรือตัวแปรด้านความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ความหมาย เพราะนักวิจัยเชิงคุณภาพมีความเชื่อว่า องค์ประกอบด้านจิตใจ ความคิด และความหมาย คือ สิ่งที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมมนุษย์และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ที่แสดงออกมา

11. ข้อค้นพบจากการวิจัยคุณภาพอาจไม่สามารถนำไปใช้อ้างอิงกับกรณีอื่นๆ ได้ทุกกรณี

12. วิจัยคุณภาพเน้นข้อมูลเชิงลึก จึงเหมาะกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อยๆ และไม่เหมาะกับการทำกับประชากรจำนวนมากๆ

13. เป็นการวิจัยที่นักวิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด และวิธีการอันทันสมัยนั้นขึ้นอยู่กับผู้วิจัยโดยตรง ประสบการณ์ มุมมอง และความเชี่ยวชาญของผู้วิจัยนั้น อาจมีผลทำให้การตีความข้อค้นพบที่ได้แตกต่างออกไป ในงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจึงต้องมีวิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ เพื่อขจัดความลำเอียง (Bias) ของผู้วิจัย

2.3 แนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพในแนวปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological research)

การวิจัยเชิงคุณภาพในแนวปรากฏการณ์วิทยา (ฮาร์ีย์วอร์ธ อ่วมตานี, 2549) เป็นการวิจัยที่มีรากฐานมาจากปรัชญาเป็นการหาความหมายของปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งที่บุคคลประสบมาด้วยตนเอง โดยให้ความสำคัญกับธรรมชาติของปรากฏการณ์ทางสังคมและธรรมชาติของมนุษย์นั้นในการแสดงออกทางพฤติกรรมทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับกลุ่ม ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่สนใจ นักวิจัยจะใช้วิธีสัมภาษณ์บุคคลซึ่งผ่านประสบการณ์นั้นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เป็นการค้นหาความหมายของการมีชีวิตหรือการเป็นอยู่ในปรากฏการณ์นั้นๆ ว่า มีความหมายต่อบุคคลนั้นอย่างไร เป็นประสบการณ์เฉพาะของบุคคลตามการรับรู้ของเขา

คำว่า "ความหมาย" ที่การวิจัยเชิงคุณภาพในแนวปรากฏการณ์วิทยาให้ความสำคัญ คือ ความหมายในทัศนะของผู้ให้ข้อมูลที่ได้ประสบกับประสบการณ์นั้น เป้าหมายสำคัญ คือการหาคำตอบสำหรับคำถามที่ว่า การได้ประสบกับเหตุการณ์นั้นๆ มีความหมายอย่างไรสำหรับผู้ที่ได้ประสบมัน หรือ ประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ มีความหมายอย่างไรสำหรับผู้ที่ได้ประสบมันมาแล้ว

หรือที่กำลังประสบมันอยู่ (Cohen et al., 2000, อ้างถึงใน ชาย โพลิตา, 2552) สิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยควรทราบ คือ ประสบการณ์หรือสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลได้ประสบมา การตีความของเขาเกี่ยวกับประสบการณ์นั้นๆ และวิธีการที่จะเข้าถึงข้อมูลนั้นได้อย่างแท้จริง (Patton, 1990, อ้างถึงใน ชาย โพลิตา, 2552)

ในทัศนะของปรัชญาปรากฏการณ์วิทยานั้น สิ่งที่เป็นจริงไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสเท่านั้น หลายๆ อย่างสามารถเข้าถึงได้ด้วยการหยั่งรู้ (Intuition) โดยการทำความเข้าใจเข้าใจถึงความรู้สึก นึกคิด หรือสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคลได้ ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพในแนวปรากฏการณ์ ไม่ได้อยู่ที่การพรรณนาถึงสิ่งที่ปรากฏ แต่อยู่ที่การทำความเข้าใจว่า สิ่งที่ปรากฏนั้นมีความหมายอย่างไรต่อผู้ที่ได้ประสบมัน ดังนั้นการศึกษาวิจัยจึงจำเป็นต้องเจาะลึกลงไปถึงสิ่งที่อยู่เบื้องหลังของปรากฏการณ์นั้นๆ (ชาย โพลิตา, 2552) คนหลายๆ คนอาจมีประสบการณ์ต่างเวลากัน แต่ประสบการณ์ในเรื่องเดียวกันของคนแต่ละคนมักจะมีลักษณะร่วมกันบางอย่าง การวิจัยเชิงคุณภาพในแนวปรากฏการณ์วิทยาจึงมีข้อสรุปว่า ประสบการณ์ชนิดเดียวกันย่อมมีแก่นแท้ (Essence) อันเดียวกัน แก่นแท้ก็คือ “ความหมาย” ที่คนเข้าใจร่วมกัน ฉะนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะต้องค้นหาลักษณะร่วมของประสบการณ์ในเรื่องเดียวกันจากคนแต่ละคน

การดำเนินการวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยา มี 7 ขั้นตอน (Moustakas, 1994, อ้างถึงใน ชาย โพลิตา, 2552) ประกอบด้วย

1. กำหนดหัวข้อ และคำถามที่เหมาะสมกับวิธีศึกษาแนวปรากฏการณ์วิทยา
2. ทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา
3. กำหนดเกณฑ์สำหรับเลือกบุคคลและปรากฏการณ์สำหรับศึกษา
4. ให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ที่ถูกเลือกมาศึกษา รวมทั้งจัดการกับประเด็นที่เกี่ยวกับจริยธรรมในการวิจัย
5. กำหนดประเด็นหรือแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
6. ทำการสัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์อย่างละเอียด หรือสัมภาษณ์ซ้ำหลายครั้งหากจำเป็น
7. เตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ และดำเนินการวิเคราะห์

2.4 ข้อจำกัดของการวิจัยเชิงคุณภาพ

ข้อจำกัดของวิจัยเชิงคุณภาพ (Creswell, 1998, อ้างถึงใน ชาย โพลิตา, 2552) มีดังต่อไปนี้

1. การทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของมนุษย์นั้นไม่ง่าย เพราะมีลักษณะเป็นนามธรรม และมีความสลับซับซ้อน อีกทั้งวิธีการวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยา มีรากฐานมาจากปรัชญาหลายแบบหลายสำนัก เป็นสิ่งที่เข้าใจยาก
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อมาศึกษาจะต้องได้ผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องนั้นจริงๆ และต้องมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ
3. เนื่องการวิจัยคุณภาพนี้ มีผู้วิจัยเป็นเครื่องมือในการวิจัยที่สำคัญ ทัศนคติของผู้วิจัยอาจเกิดขึ้นได้เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องแนวความคิด ทฤษฎี หรือความประทับใจบางอย่างเกี่ยวกับสิ่งที่ศึกษา ทั้งที่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ผู้วิจัยควรขจัดอคติออกไปและพิจารณาข้อมูลตามความเป็นจริง ซึ่งการขจัดอคติออกไปทั้งหมดนั้นก็ ไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ก็ควรขจัดออกไปให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้
4. การเข้าถึงแก่นแท้ (Essence) คือ การที่ผู้วิจัยต้องค้นหาแก่นจากสิ่งที่ปรากฏซึ่งอยู่ในระดับลึก หรือซ่อนอยู่เบื้องหลังข้อมูลที่ได้มา และบางครั้งนั้นระดับลึกของข้อมูลอาจมีหลายอย่างที่เป็นไปได้ สิ่งที่ทำทลายของผู้วิจัย คือ การเจาะหรือการแหวกให้ถูกจุด

2.5 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล (Trustworthiness)

การทำงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในแต่ละขั้นตอน ในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่สัมภาษณ์ เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการ ขุนนัย ดีความ และสรุปผลการวิจัยนั้น อาจมีผลทำให้ผลการวิจัยนั้นมีความลำเอียงไปตามประสบการณ์ มุมมอง และความเข้าใจของผู้วิจัยได้ จึงต้องมีวิธีตรวจสอบความน่าเชื่อถือของงานวิจัย โดยใช้เกณฑ์หรือหลักการตรวจสอบความน่าเชื่อถือเพื่อให้งานวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับได้ และให้ประโยชน์ได้จริง

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า งานวิจัยคุณภาพนั้นมีความน่าเชื่อถือหรือไม่นั้น มี 4 ประการ (Lincoln & Guba, 1985) ได้แก่ ความน่าเชื่อถือ ความสามารถในการถ่ายโอน ความสามารถในการฟังพา ความสามารถในการยืนยัน ซึ่งเปรียบได้กับ ความตรงภายใน ความตรงภายนอก ความเที่ยง และวัตถุวิสัยในงานวิจัยเชิงปริมาณ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

หลักเกณฑ์การประเมินความน่าเชื่อถือของงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ

เกณฑ์การประเมิน ความน่าเชื่อถือของงานวิจัย	วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)	วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)
คุณค่าของความเป็นจริง (Truth value)	ความตรงภายใน (Internal validity)	ความน่าเชื่อถือ (Credibility)
การนำไปใช้ (Applicability)	ความตรงภายนอก (External validity)	ความสามารถในการถ่ายโอน (Transferability)
ความคงเส้นคงวา (Consistency)	ความเที่ยง (Reliability)	ความสามารถในการพึ่งพา (Dependability)
ความเป็นกลาง (Neutrality)	วัตถุวิสัย (Objectivity)	ความสามารถในการยืนยัน (Confirmability)

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้ง 4 ประการดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.5.1 ความน่าเชื่อถือ (Credibility)

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือเปรียบได้กับความตรงภายใน (Internal validity) ในงานวิจัยเชิงปริมาณ เป็นเกณฑ์การสนับสนุนการอธิบายข้อสรุปและการแปลผลจากข้อมูลว่า การได้มาซึ่งข้อมูลและข้อสรุปนั้นมีการอธิบายอย่างถูกต้องตรงกับความเป็นจริง (Truth Value) เทคนิคกลวิธีในการสร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัยเชิงคุณภาพมี 6 วิธี (Lincoln & Guba, 1985) และกิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2546) ดังต่อไปนี้

1. การที่ผู้วิจัยใช้เวลาอยู่ในสนามนานเพียงพอกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (Prolonged engagement) เป็นการที่ผู้วิจัยใช้เวลายาวนานเพียงพอเพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการในการเก็บข้อมูล 3 ประการ คือ 1) เพื่อเรียนรู้บริบทของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย โดยเฉพาะด้านสังคมและวัฒนธรรมของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย 2) เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้มานั้นบิดเบือนมากน้อยเพียงใด ไม่ว่าจะเกิดจากตัวผู้วิจัยเองหรือผู้ให้ข้อมูล และ 3) เพื่อสร้างความไว้วางใจเพียงพอให้ผู้ให้ข้อมูลพร้อมที่จะแบ่งปันประสบการณ์ชีวิตจริงแก่นักวิจัย ซึ่งจะมีผลต่อการสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลในระดับสูง

การใช้เวลาอยู่ในสนามนี้ หมายถึง กิจกรรมที่จะนำไปสู่การเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย เช่น การเข้าไปร่วมทำงาน ร่วมใช้ชีวิต ร่วมอาศัย ร่วมคลุกคลี การยืดเวลาให้นาน

เพียงพอเป็นการช่วยให้กระบวนการแสวงหาความรู้ได้ขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวาง เพียงพอ โดยผู้วิจัยบางท่านเสนอว่า ควรจะเข้าไปอยู่ในบริบทวัฒนธรรมนั้นนานจน นักวิจัยสามารถเข้าใจในชีวิตและจิตใจของกลุ่มคนที่จะศึกษาได้อย่างกลมกลืน หรือ นานเพียงพอที่จะเข้าไปดำรงอยู่ในบริบทของชุมชนนั้นจนไม่มีความแปลกหน้า รู้สึกกังวล หรือลำบากใจใดๆ จะทำให้นักวิจัยมีความน่าเชื่อถือของข้อมูลในด้านมุมมองจากคนใน (Emic view) อยู่ในระดับที่สูง ในทางกลับกันการที่ผู้วิจัยใช้เวลาอยู่ในสนามนานไม่เพียงพอกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยนั้น อาจมีผลทำให้นักวิจัยอาจตีความผิดพลาดจากความเป็นจริง และขาดการสะท้อนความจริงออกมาในหลายๆ ประเด็นที่อาจมีความสำคัญได้ เป็นต้น

ข้อควรระวัง ก็คือ การใช้เวลาอยู่ในสนามมากเกินไป อาจทำให้ผู้วิจัยกลายเป็นคนในกลุ่มนั้น มากขึ้น นักวิจัยอาจถูกกลืนเข้าไปกับอิทธิพลของวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยเข้าไปฝังตัวจนใกล้ชิดมากเกินไป

2. การสังเกตอย่างอุตสาหะและต่อเนื่อง (Persistent observation) เป็นการใช้เวลาสังเกตสถานการณ์ที่ศึกษายาวนานต่อเนื่องมากพอ เพื่อให้ค้นพบว่าอะไรคือประเด็นที่สำคัญที่สุด และเป็นตัวแทนของประเด็นที่ศึกษา โดยการจดบันทึก การเฝ้าสังเกตใกล้ชิด และการรวมศูนย์ความสนใจไปที่พลวัตทางกายและจิตสังคมของเวลาและสถานที่ในการวิจัย เป็นต้น การสังเกตนี้จะเป็นกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเชิงลึก เพราะการสังเกตอย่างต่อเนื่อง เหมือนกับการสังเกตซ้ำแล้วซ้ำเล่าในระยะเวลายาวนาน ทำให้นักวิจัยสามารถแยกแยะประเด็นที่สอดคล้องกับไม่สอดคล้องกับคำถามวิจัยที่จะศึกษาได้ ขณะที่ประเด็นแบบแผนสำคัญก็เด่นชัดขึ้น และทำให้ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นรายละเอียดอื่นๆ ในเชิงลึกเพิ่มเติม จึงทำให้นักวิจัยสามารถแปลความหมายหรือวิเคราะห์ข้อมูลได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ข้อควรระวัง ก็คือ ผู้วิจัยไม่ควรรีบร้อนในการรวมความสนใจก่อนเวลาอันควร เพราะผู้วิจัยอาจมุ่งเน้นแปลความหมายผิดประเด็น หรือความจริงถูกบิดเบือนไปได้

3. การตรวจสอบด้วยวิธีการโยงสามเส้า (Triangulation) เป็นการเปรียบเทียบจากมุมมองหลายๆ ด้าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ผลการวิเคราะห์ ตลอดจนผลการวิจัย การตรวจสอบด้วยวิธีการโยงสามเส้าสามารถดำเนินการได้ 4 กลวิธี (กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2546) คือ 1) เปรียบเทียบจากข้อมูลหลายๆ แหล่ง (Triangulation of data sources) เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล 2) เปรียบเทียบจากการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลหลายๆ วิธี (Triangulation of methods) เพื่ออุดช่องโหว่ เสริมจุดอ่อนจุดแข็งของแต่ละวิธี 3) เปรียบเทียบจากทฤษฎีแนวคิดหลายๆ ชุด (Triangulation of theories) เพื่อขยายมุมมองของผู้วิจัยให้กว้างครอบคลุมมิติของสิ่งที่

ต้องการศึกษามากขึ้น 4) เปรียบเทียบจากทัศนคติของผู้วิจัยหลายๆ ท่าน (Triangulation of investigators) เพื่อลดจุดอ่อนในเรื่องของอคติ ความลำเอียง ที่อาจเกิดขึ้นจากผู้วิจัยเพียงคนเดียว ผู้วิจัยหลายท่านช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง สะท้อนความคิดเห็นที่ต่างกัน สร้างความน่าเชื่อถืออย่างเป็นระบบ

4. การให้เพื่อนที่ไม่มีผลประโยชน์ โดยตรงช่วยสะท้อนความคิดเห็น (Peer debriefing) เป็นการนำผลวิเคราะห์และสรุปไปให้ผู้วิจัย ที่ไม่ใช่ผู้วิจัยในโครงการและไม่ใช่ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย แต่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ช่วยตั้งคำถาม ชักถาม แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมมุมมองที่ขาดหายไป และอาจมีบทบาทเป็นเหมือนนักนิเทศงานเชิงคลินิก (Clinical supervisor) ให้แก่ผู้วิจัย โดยมีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ 1) ช่วยลดอคติความลำเอียงของผู้วิจัย 2) เพื่อตรวจสอบข้อสมมุติฐานที่คิดว่าตนทำดีสมบูรณ์แบบแล้ว 3) ตรวจสอบความเหมาะสมและพัฒนาการดำเนินการในขั้นต่อไป 4) ช่วยขจัดภาวะความขุ่นมัวในความคิดของผู้วิจัย

5. การวิเคราะห์หาแบบแผนที่แตกต่างออกไป (Negative case analysis) เป็นการวิเคราะห์หาแบบแผนของความหมาย หรือข้อมูล หรือหลักฐานที่พบในการถอดข้อมูลที่แตกต่างออกไป เป็นเทคนิคที่เป็นประโยชน์กับงานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นอย่างมาก เปรียบเทียบได้เท่ากับ การใช้สถิติในการวิเคราะห์ในการวิจัยเชิงปริมาณ หากผู้วิจัยไม่คำนึงถึงการวิเคราะห์หาแบบแผนความแตกต่างแล้ว ผลการวิจัยที่สรุปได้จะเกิดการบิดเบือนไปจากความเป็นจริงอีกด้านหนึ่ง

6. การตรวจสอบกับแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ (Referential adequacy) เป็นการตรวจสอบกับแหล่งต่างๆ เช่น เทปบันทึกเสียงหรือวิดีโอทัศน ภาพถ่าย ภาพยนตร์ หรือ บทสัมภาษณ์ที่ถอดเทปมาแล้ว เพื่อให้การวิเคราะห์แปลความหมายเป็นไปตามกระบวนการวิจัยที่ดำเนินการมาอย่างเป็นระบบ

7. การตรวจสอบโดยผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้ข้อมูล (Member checking) เป็นการตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลเข้ามาช่วยในการตรวจสอบหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ได้นั้น มาจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลจริง การตรวจสอบนี้เป็นกลวิธีที่สำคัญที่สุดวิธีหนึ่งในการสร้างความแข็งแกร่งและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

จากเทคนิคกลวิธีในการสร้างความน่าเชื่อถือเหล่านี้ ผู้วิจัยได้เลือกมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 4 วิธี คือ การให้เพื่อนที่ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนช่วยสะท้อนความคิดเห็น การตรวจสอบด้วยวิธีการโยงสามเส้ากับทฤษฎี การตรวจสอบกับแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และการตรวจสอบโดย

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ผลสรุปที่ได้มีความน่าเชื่อถือถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดไว้ในบทที่ 3

2.5.2 ความสามารถในการถ่ายโอน (Transferability)

ความสามารถในการถ่ายโอนได้นี้ ใช้แทนการอ้างอิงผลสรุปที่ได้สู่ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ (External validity) ผลสรุปที่ได้จากงานวิจัยเชิงปริมาณจะสามารถนำไปใช้ในทุกบริบทของกลุ่มประชากรที่ศึกษา ส่วนผลสรุปที่ได้จากงานคุณภาพนั้น จะสามารถนำไปใช้อ้างอิงไปสู่เฉพาะกลุ่มที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน ซึ่งผู้วิจัยอาจจะไม่ทราบว่าผลวิจัยจะนำไปใช้ถ่ายโอนไปในแหล่งใด แต่ผู้ที่นำไปอ้างอิงนั้นจะทราบและสามารถทำได้ (Lincoln & Guba, 1985) ฉะนั้น เพื่อให้ผลวิจัยสามารถนำไปอ้างอิงได้ จึงต้องมีเทคนิคของการสร้างความสามารถในการถ่ายโอน คือ การพรรณนาเกี่ยวกับบริบทในเชิงประจักษ์มากเพียงพอที่จะสามารถนำไปอ้างอิงได้

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงได้แสดงข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะ และรายละเอียดเชิงพรรณนาเรื่องราวเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลทุกคน รวมทั้งรายละเอียดในการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล คำถาม สัมภาษณ์ เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์ ฯลฯ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถอ้างอิงไปสู่กลุ่มประชากรที่มีบริบทคล้ายคลึงกันได้ ซึ่งรายละเอียดทั้งหมดได้รายงานไว้ในบทที่ 3 และภาคผนวก

2.5.3 ความสามารถในการพึ่งพา (Dependability)

ความสามารถในการพึ่งพา เปรียบได้กับความเที่ยงในงานวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เพื่อการยืนยันความคงเส้นคงวา (Consistency) ของข้อมูล ความสม่ำเสมอของข้อมูลเกิดจากการดำเนินการวิจัยด้วยความคงเส้นคงวา เช่น การสัมภาษณ์อย่างมีหลักการตามที่วางไว้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย การถอดเทปบทสัมภาษณ์ การลงรหัส การจัดหมวดหมู่ ตลอดจนการสรุปประเด็นหลัก เป็นต้น หากมีการเปลี่ยนแปลงควรมีเหตุผลที่เหมาะสม (กิติพัฒน์ นนทบุรีมະดุลย์, 2546) เพื่อให้ผู้อ่านเห็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะนำไปสู่การตีความ

เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสามารถในการพึ่งพา ผู้วิจัยได้กล่าวถึงการดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบและมีความคงเส้นคงวา รวมทั้งเหตุผลและหลักการในการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล การติดต่อกับคนกลางผู้เปิดทางแนะนำ เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล วิธีการดำเนินการสัมภาษณ์ การเลือกสถานที่ที่เหมาะสมและรูปแบบการสัมภาษณ์ที่เชื่อมโยงไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งนำไปสู่ประเด็นหลักของผลการวิจัย ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในบทที่ 3

2.5.4 ความสามารถในการยืนยัน (Confirmability)

ความสามารถในการยืนยันในงานวิจัยเชิงคุณภาพเปรียบได้กับวัตถุประสงค์ในการวิจัยเชิงปริมาณ งานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์นั้น ข้อมูลที่ได้มาจะต้องมีความเป็นกลางมาจากข้อเท็จจริงตามธรรมชาติ (Nature itself) วิธีการในการดำเนินงานวิจัยจะต้องรักษาระยะห่างระหว่างผู้วิจัยกับสิ่งที่กำลังศึกษา และการได้มาซึ่งข้อมูลนั้นต้องปราศจากค่านิยม (Value-free) ใดๆ จากผู้วิจัย โดยอนุญาตให้ผู้ให้ข้อมูลพูดออกมาด้วยตัวของเขาเอง การดำเนินงานวิจัยด้วยความเป็นกลางนั้นจะทำให้งานวิจัยนั้นอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและมีความสามารถในการยืนยัน ในกรณีที่ผู้วิจัยขาดความเป็นกลางในการดำเนินงานวิจัย ผลวิจัยที่ได้จะมีความลำเอียง ฉะนั้น จึงต้องมีกลวิธีในการควบคุมความลำเอียง เช่น การบันทึกสิ่งที่ผู้วิจัยได้กระทำเพื่อแสดงให้เห็นว่า ผู้วิจัยได้ควบคุมอคติความลำเอียง (Biases and preconceptions) ของตนอย่างไร เป็นต้น และร่องรอยเส้นทางการทำงานที่ตรวจสอบได้ (Audit trail) เช่น ข้อมูลดิบ ผลผลิตที่ได้ในระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูล โครงสร้างของหมวดหมู่ที่นำไปสู่ความคิดรวบยอด บันทึกระเบียบวิธีในการดำเนินงานวิจัย เป็นต้น (Lincoln & Guba, 1985)

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กล่าวถึงการควบคุมอคติความลำเอียงของผู้วิจัยและบันทึกระเบียบวิธีในการดำเนินงานวิจัยไว้ในบทที่ 3 แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ในภาคผนวก รวมทั้งได้เก็บรักษาร่องรอยเส้นทางการทำงานที่ตรวจสอบได้ เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความสามารถในการยืนยันได้

Lincoln และ Guba (1985) กล่าวว่า ความสามารถในการยืนยันจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อการวิจัยนั้นผ่านทั้ง 3 ด้านข้างต้นแล้ว นั่นคือ ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ความสามารถในการถ่ายโอน (Transferability) ความสามารถในการพึ่งพา (Dependability)

สรุปว่า งานวิจัยเชิงคุณภาพนั้น มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ และสิ่งที่จะขาดเสียไม่ได้ คือ การยืนยันความน่าเชื่อถือ (Trustworthiness) ของผลงานวิจัย เพราะการออกแบบงานวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือก็ต่อเมื่อมีความเชื่อมั่นว่าผลการศึกษามีความจริง ไม่บิดเบือน

2.6 จรรยาบรรณของผู้วิจัย

ในการทำวิจัย ผู้วิจัยต้องยึดหลักจรรยาบรรณในการดำเนินงานวิจัย ซึ่งสภาวิจัยแห่งชาติ (อารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2549 ; ศิริพร จิรวัดณ์กุล, 2548) ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การสร้างมนุษยธรรมและคุณธรรมในการวิจัยไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยต้องซื่อสัตย์ มีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ ให้เกียรติและอ้างถึงบุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลที่นำมาวิจัย ชื่อตรงต่อการแสวงหาทุนวิจัย และมีความเป็นธรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย
2. ผู้วิจัยตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัยตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัย และต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด ดำเนินการวิจัยให้ได้ผลดีที่สุด เป็นไปตามกำหนดเวลา ไม่ละทิ้งงานระหว่างการดำเนินการ
3. ผู้วิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัยอย่างเพียงพอ และมีความรู้ความชำนาญ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ทำวิจัย เพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพและเพื่อป้องกันปัญหาการวิเคราะห์ การตีความหรือการสรุปที่ผิดพลาด อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่องานวิจัย
4. ผู้วิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย ในการทำวิจัยสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต ผู้วิจัยต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และเที่ยงตรงในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ พืช ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึก และมีปณิธานที่จะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
5. ผู้วิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยต้องไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการจนละเลย และขาดความเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ ต้องถือภาระหน้าที่ที่จะอธิบายจุดมุ่งหมายของการวิจัยแก่บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยไม่หลอกลวงหรือบีบบังคับ และไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
6. ผู้วิจัยต้องมีอิสระทางความคิดโดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย ผู้วิจัยต้องมีอิสระทางความคิดโดยตระหนักว่าอคติส่วนตน หรือความลำเอียงทางวิชาการ อาจส่งผลให้มีการบิดเบือนข้อมูล และข้อค้นพบทางวิชาการ อันเป็นเหตุให้เกิดผลเสียหายต่องานวิจัย
7. ผู้วิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ ผู้วิจัยพึงเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและสังคมไม่ขยายผลข้อค้นพบ จนเกินความเป็นจริง และไม่ใช้ผลงานวิจัยไปในทางมิชอบ
8. ผู้วิจัยพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น ผู้วิจัยพึงมีใจกว้าง พร้อมที่จะเปิดเผยข้อมูลและขั้นตอนการวิจัย ยอมรับฟังความคิดเห็น และเหตุผลทางวิชาการของผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยของตนให้ถูกต้อง

9. ผู้วิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับ ผู้วิจัยมีจิตสำนึกที่จะอุทิศกำลังสติปัญญาในการทำวิจัยเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อความเจริญและประโยชน์สุขของสังคมและมวลมนุษยชาติ

2.7 วิธีการเก็บข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพมีหลายวิธี การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นวิธีหนึ่งในการใช้เก็บข้อมูล เป็นประเภทหนึ่งของการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) และไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) มีแนวคำถามกว้างๆ ก่อนแล้วจึงค่อยๆ แคบลง มักใช้ในกรณีที่ต้องการเก็บข้อมูลจากบุคคลที่จำเพาะเจาะจง การดำเนินการสนทนาเป็นไปอย่างเป็นกันเอง มีอิสระในการถามตอบอย่างเป็นธรรมชาติ เน้นที่ความคิดของคน (กนกนุช ชื่นเลิศสกุล, 1997, อ้างถึงใน อารีย์วรรณ อ่วมตानी, 2549) มุ่งทำความเข้าใจโลก หรือปรากฏการณ์ และประสบการณ์ในชีวิตจริงของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยอาจจะแลกเปลี่ยนข้อมูลได้เท่าที่จำเป็น แต่จุดสำคัญคือ การที่ผู้วิจัยรับฟังสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลบอกเล่า ผู้วิจัยจะต้องพยายาม “เจาะ” ลงไปถึงความหมายของประสบการณ์ที่กำลังศึกษา มันมีความหมายอย่างไรสำหรับผู้ให้ข้อมูล เพราะปรากฏการณ์วิทยา ถือว่า ทุกครั้งที่ได้ประสบกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บุคคลจะรับรู้และตีความ (Interpret) เหตุการณ์นั้นเสมอ (ชาย โพลิตา, 2552) หลักการและแนวทางปฏิบัติในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ที่ผู้วิจัยควรทำความเข้าใจเพื่อช่วยให้การสัมภาษณ์ประสบความสำเร็จมากขึ้น มี 12 ประการ ดังต่อไปนี้ (Kvale, 1996, อ้างถึงใน ชาย โพลิตา, 2552)

1. มุ่งทำความเข้าใจโลกในชีวิตจริงของผู้ให้ข้อมูล พรรณนาโลกในชีวิตจริงของผู้ให้ข้อมูล พร้อมกันนั้นก็มุ่งทำความเข้าใจความสัมพันธ์ที่ผู้ให้ข้อมูล มีต่อสิ่งแวดล้อมในโลกของเขา
2. เน้นความหมายของผู้ให้ข้อมูล ทั้งในระดับที่เป็นข้อเท็จจริงและเป็นความหมายของทัศนะของผู้ตอบ ผู้วิจัยจะต้องใส่ใจทั้งในคำพูดและในรูปแบบการแสดงออกของผู้ให้ข้อมูลด้วย นั่นคือ ขณะทำการสัมภาษณ์ต้องสังเกตและพยายาม “อ่านความหมาย” จากอากัปกริยาของผู้ตอบด้วย เช่น จกน้ำเสียง สีหน้า และท่าทาง เป็นต้น
3. ให้ความสำคัญกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่เป็นเนื้อหามาน่าจะจากภาษาและถ้อยคำสำนวนของผู้ให้ข้อมูลเองก็ตาม
4. มุ่งข้อมูลเชิงพรรณนาจากเรื่องราว ซึ่งอาจเป็นประสบการณ์ ความรู้สึก หรือการกระทำ ไม่ใช่ข้อมูลที่ผู้ให้ข้อมูลตีความไว้เรียบร้อยแล้ว (Uninterpreted description) การตีความเป็นหน้าที่ของผู้วิจัย

5. เจาะจง มุ่งหาข้อมูลเชิงพรรณนาเกี่ยวกับเรื่องที่เฉพาะเจาะจงข้อมูลและความคิดเห็นที่ได้ก็ต้องเป็นผู้ให้ข้อมูล ไม่ใช่ความคิดเห็นของคนอื่น และไม่ใช่ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลว่าคนทั่วไปคิดอย่างไรในเรื่องนั้น

6. ถามอย่างเปิดกว้างให้กับข้อมูลทุกอย่างที่อาจจะเป็นไปได้ เสมือนผู้ถามไม่รู้อะไรเลย การเปิดกว้าง หมายถึง การไม่กำหนดกรอบของข้อมูลที่ต้องการไว้ล่วงหน้า ว่าข้อมูลที่จะได้จะต้องเป็นอย่างไรอย่างนี้

7. จุดเน้นการสัมภาษณ์ที่ดีจะต้องมี “เรื่อง” หรือ Theme ในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน การสัมภาษณ์ที่ชัดเจน ไม่ใช่ถามเรื่อยเปื่อยหรือถามจับจด โดยหาจุดเน้นไม่ได้ เน้นถามคำถามที่จะทำให้ให้นักวิจัยได้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ไม่ออกนอกเรื่องที่กำหนด และไม่ใช่การถามที่ไม่มีจุดหมายหรือถามตามใจผู้ตอบ แต่ขณะเดียวกันก็ไม่สร้างกรอบในการสัมภาษณ์ไว้อย่างตายตัวภายในเรื่องที่กำหนดนั้นผู้สัมภาษณ์อาจถามคำถามเพื่อเจาะหาข้อมูลหลายมิติ

8. ชัดเจนในคำตอบที่ได้ หากคำตอบที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลไม่ชัดเจน กำกวม หรือ ชัดแย้งกันเอง ผู้วิจัยจะต้องไต่ถามคำตอบเหล่านี้และรับถามคำถามที่จะได้ความกระจ่างทันที

9. จับตามดูความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการสัมภาษณ์ ที่อาจจะเกิดจากการที่ผู้ให้ข้อมูลตระหนักหรือได้เรียนรู้บางอย่างในขณะที่ถูกสัมภาษณ์ และความตระหนักเช่นนั้นอาจทำให้เขาเปลี่ยนคำตอบ เปลี่ยนทัศนคติหรือความหมายที่เขาให้ไว้ก่อนหน้านั้นได้ ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์ต่อว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นเพราะเขาได้ความรู้ใหม่ขึ้นมาในระหว่างที่ถูกสัมภาษณ์ หรือเพราะเหตุใด และคำตอบที่เปลี่ยนไปนั้นจะมีผลอย่างไรต่อข้อมูลโดยรวม โดยปกติเราจะให้ความสำคัญแก่คำตอบที่ไม่ได้รับผลกระทบจากความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นระหว่างการสัมภาษณ์เพราะถือเป็นคำตอบที่ “บริสุทธิ์” และยังไม่ถูกปนเปื้อน

10. มีความรู้ในเรื่องที่ทำการสัมภาษณ์อย่างเพียงพอ ความรู้ในเรื่องที่จะทำการสัมภาษณ์ จะช่วยให้ผู้สัมภาษณ์เข้าใจคำตอบ และจับประเด็นได้เร็ว รู้ว่าแค่ไหนเป็นข้อมูลที่ลึกเพียงพอหรือว่ายังไม่พอ และประการสำคัญจะทำให้มองเห็นประเด็น เห็นแง่มุมที่ควรถามหรือควรเป็นผู้ที่ “ไว” (Sensitive) ต่อหัวข้อในการสัมภาษณ์

11. ใส่ใจในปฏิสัมพันธ์ขณะทำการสัมภาษณ์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลมีความสำคัญมากต่อผลการสัมภาษณ์ ในระหว่างที่ทำการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะต้องคำนึงถึงพลวัตรของปฏิสัมพันธ์ที่มีกับผู้ให้ข้อมูลตลอดเวลาและใช้ประโยชน์ของปฏิสัมพันธ์ทั้งในขณะที่ทำการสัมภาษณ์และในการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนหลัง

12. ทำการสัมภาษณ์ให้เป็นที่ประทับใจสำหรับผู้ให้ข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพที่ดี ไม่ได้เป็นประโยชน์เฉพาะแก่นักวิจัยเท่านั้น แต่ยังเป็นประสบการณ์ที่ประทับใจสำหรับผู้ให้ข้อมูลด้วย ในทางปฏิบัติว่า ผู้วิจัยจะต้องพยายามทำการสัมภาษณ์ให้เป็นประสบการณ์ที่ดีสำหรับผู้ให้ข้อมูล

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับหญิงรักเพศเดียวกัน ซึ่งมักเป็นเรื่องของเหตุผลหรือปัจจัยที่ส่งผลในการเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน การเปิดเผยตัวตน และวิถีชีวิตของหญิงรักเพศเดียวกัน ความเครียดของบุคคลรักเพศเดียวกัน การเปรียบเทียบบุคคลรักเพศเดียวกันและบุคคลรักต่างเพศในแง่มุมต่างๆ เป็นต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กันต์ชนก กาพย์พิมาย (2551) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสัมพันธ์แบบคู่รักของหญิงเพศเดียวกัน (ทั้งทอมและดี้) วิทยุใหญ่ตอนต้น ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณแบบพรรณนา โดยปัจจัยที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันหญิง มีอายุระหว่าง 22-40 ปี คบกันตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 180 คน ผลการวิจัยพบว่า

- 1) กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ร้อยละ 38.9 มีความสนใจทางเพศแบบทอม ร้อยละ 29.4 มีความสนใจทางเพศแบบดี้ และร้อยละ 31.7 มีความสนใจทางเพศแบบไม่นิยามตัวเองว่าเป็นทอมหรือดี้
- 2) ปัจจัยสำคัญที่สัมพันธ์กับพันธะผูกพันของหญิงเพศเดียวกัน ได้แก่ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และบุคลิกแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์ โดยในความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (Relationship Satisfaction) พบว่า หญิงรักเพศเดียวกันวิทยุใหญ่ตอนต้นที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูง มีแนวโน้มที่จะมีพันธะผูกพันสูงตามไปด้วย ซึ่งอาจเป็นผลจากความสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดความสุข ในทางตรงข้าม หากกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ต่ำก็มีแนวโน้มที่จะมีพันธะผูกพันต่ำลงด้วย ประการต่อมาด้านความใกล้ชิดสนิทสนมกับคู่รัก (Intimacy) พบว่า หญิงรักเพศเดียวกันวิทยุใหญ่ตอนต้นที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับคู่รักสูง มีแนวโน้มที่จะมีพันธะผูกพันสูงตามไปด้วย ในทางตรงกันข้าม หากกลุ่มตัวอย่างมีความใกล้ชิดสนิทสนมต่ำ ก็มีแนวโน้มที่จะมีความผูกพันต่ำลงด้วย ซึ่งอาจสามารถอธิบายได้ว่า ความใกล้ชิดสนิทสนมเป็นความรู้สึกใกล้ชิด เชื่อมโยงผูกพัน และห่วงใยในสวัสดิภาพของอีกฝ่ายหนึ่ง ต้องการให้อีกฝ่ายหนึ่งมีความสุข มีความเข้าใจกัน แบ่งปันซึ่งกันและกัน พุดคุยกันอย่างใกล้ชิด ให้การประคับประคองทางอารมณ์แก่กัน เห็นคุณค่าของกันและกัน และไว้วางใจซึ่งกันและกัน สะท้อนให้เห็นว่า

ความใกล้ชิดสนิทสนมระหว่างคู่วัยนั้นเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตคู่ เพราะช่วยให้สามารถอดทน และฝ่าฟันอุปสรรคในชีวิตคู่ไปได้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของพันธะผูกพันโดยตรง ประเด็นที่สาม ความสนใจทางเพศแบบดี (Femme sexual orientation) พบว่าหญิงรักเพศเดียวกันวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีความสนใจทางเพศแบบดีนั้นสามารถพยากรณ์พันธะผูกพันได้ อาจเนื่องมาจากดีนั้นแสดงบทบาทเป็นเพศหญิง โดยมีลักษณะพฤติกรรมที่เน้นการแสดงออกทางอารมณ์ ซึ่งเป็นลักษณะที่เกื้อหนุนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น อันได้แก่ การเอาใจใส่ผู้อื่น การไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น การประนีประนอม การชอบช่วยเหลือและความสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น ประเด็นต่อมาบุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์ (Neuroticism) พบว่า หญิงรักเพศเดียวกันวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีบุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์สูง มีแนวโน้มที่จะมีพันธะผูกพันสูงตามไปด้วย แต่ในทางตรงข้าม หากกลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์ต่ำก็จะมีแนวโน้มมีพันธะผูกพันต่ำลงด้วย ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่า พันธะผูกพันที่เกิดระหว่างคู่วัยรักเพศเดียวกันนั้นได้รับอิทธิพลมาจากลักษณะความไม่มั่นคงทางอารมณ์ ประเด็นสุดท้าย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพันธะผูกพันในความสัมพันธ์ของหญิงรักเพศเดียวกันวัยผู้ใหญ่ตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ความใกล้ชิดสนิทสนมกับคู่วัย ความสนใจทางเพศแบบดี และบุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์ ($p < .05$) โดยปัจจัยทั้ง 4 ตัวแปร สามารถทำนายพันธะผูกพันได้ร้อยละ 51.9

งานวิจัยต่อมาได้แก่ งานวิจัยเชิงคุณภาพในสาขาสังคมศาสตร์ โดย ปิยรัตน์ มาร์แต็ง (2546) ได้ศึกษาแนวทางการให้การศึกษเพื่อเพิ่มความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ได้แก่ วิถีชีวิตของหญิงรักหญิงและวิถีชีวิตของชายรักชายว่ามีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างไร โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกคนรักเพศเดียวกันทั้งหมด 10 คน เป็นหญิงรักหญิง 5 คน และเป็นชายรักชาย 5 คน ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับหญิงรักหญิง พบว่า

1. วิถีชีวิตของหญิงรักหญิง มีแบบแผนการดำเนินชีวิต คือ

1.1 ประสบการณ์ในวัยเด็ก หญิงรักหญิงส่วนใหญ่ในช่วงวัยเด็กมีความสัมพันธ์ห่างเหินกับครอบครัว ไม่มีความสนิทสนมกับบิดาหรือมารดา บิดามารดาเป็นคนเข้มงวด เป็นต้น

1.2 การยอมรับและเข้าสู่การเป็นหญิงรักหญิง หญิงรักหญิงจะเริ่มรู้สึกตนเองว่ามีความชอบเพศเดียวกันตั้งแต่วัยเด็ก บางคนเริ่มตระหนักว่าตนเองชอบผู้หญิงด้วยกันเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นหรือเริ่มมีความรักครั้งแรก พยายามแสวงหาความรู้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้ตนเองสามารถอธิบายในเรื่องรสนิยมทางเพศที่ชอบเพศหญิงด้วยกันได้ แล้วจึงเริ่มปรับตัวและยอมรับตนในฐานะหญิงรักหญิง

1.3 การแสวงหาความรู้ เริ่มขึ้นหลังจากที่พวกเขาเริ่มรู้สึกสงสัยในรสนิยมทางเพศของตนที่แตกต่างจากผู้หญิงคนอื่นๆ โดยแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ เช่น จากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ และภาพยนตร์ เป็นต้น

1.4 ค่านิยมและการรับรู้ตัวตน ภายในกลุ่มหญิงรักหญิงนั้นจะมีการเรียกประเภทของหญิงรักหญิงตามรสนิยมทางเพศที่แตกต่างกัน เช่น ทอม ดี และเลส เมื่อหญิงรักหญิงได้รับรู้และเข้าใจในรสนิยมทางเพศของตนแล้ว ก็willแสดงอัตลักษณ์ของตนตามลักษณะรสนิยมทางเพศและใช้ชีวิตตามการรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศของตน

1.5 ค่านิยมทางเพศและความสัมพันธ์ หญิงรักหญิงคิดว่าการที่หญิงรักหญิงจะคบหาและมีความสัมพันธ์กันนั้น ควรจะมาจากความรักและความเข้าใจกัน

1.6 แนวคิดในการมีครอบครัว หญิงรักหญิงส่วนใหญ่มีความคิดที่จะมีครอบครัวเป็นของตนเอง โดยที่ต้องการคู่รักที่มีความรักความเข้าใจต่อกัน เพื่อใช้ชีวิตพร้อมทุกข์ร่วมสุขและดูแลช่วยเหลือกันในวันปลายของชีวิต มีบางคนต้องแต่งงานกับผู้ชายตามความต้องการของบิดามารดา แต่เธอก็ยังคงความเป็นหญิงรักหญิงอยู่ และกลับมามีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอีกครั้ง

1.7 การวางตัวในสังคม หญิงรักหญิงที่แสดงลักษณะท่าทางภายนอกเป็นผู้หญิงจะไม่มีปัญหาในการวางตัวในสังคม แต่หญิงรักหญิงที่แสดงลักษณะท่าทางคล้ายผู้ชายนั้น เธอจะต้องแสดงลักษณะภายนอกให้ดูเป็นผู้หญิงและไม่พยายามทำตัวแปลกหรือแตกต่างจากผู้หญิงคนอื่นๆ มากนัก และมักจะถูกจ้องมองจากคนในสังคมด้วยสายตาที่แสดงความมีอคติ แต่หญิงรักหญิงหลายคนก็ไม่ใส่ใจเพราะคิดว่าเป็นเรื่องส่วนบุคคลและไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้ใคร

1.8 การใช้ชีวิตในฐานะหญิงรักหญิงนั้นไม่แตกต่างจากผู้หญิงคนอื่นๆ ทว่าไปในสังคมเพราะพวกเขายังต้องใช้ชีวิตอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ต่างๆ ในสังคมที่กำหนดให้ ผู้หญิงต้องปฏิบัติตามอยู่ดี ในส่วนที่จะมีความแตกต่างจากผู้หญิงทั่วไปคือ การที่คู่รักของเธอเป็นเพศเดียวกับเธอเพียงเท่านั้น

1.9 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิต หญิงรักหญิงคิดว่า การที่ตนเองเกิดเป็นผู้หญิงนั้นต้องประสบความยากลำบากในการดำเนินชีวิตมากกว่าผู้ชายอยู่แล้ว เมื่อเธอเป็นผู้หญิงที่รักเพศเดียวกันก็จะประสบกับสิ่งที่ทำให้ตนเองรู้สึกไม่พอใจจากคนในสังคมหรือฝันความรู้สึกจากกฎเกณฑ์ต่างๆ ในสังคม

ในปีเดียวกัน ธันนิกานต์ สุญลินภัย (2546) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ผู้หญิงเป็นหญิงรักหญิงในกรุงเทพมหานคร การวิจัยเรื่องนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมานุษยวิทยาเป็นหลัก โดยใช้เทคนิควิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคร่าว ๆ การเยี่ยมพื้นที่

ในชุมชนที่เลือกศึกษา การหาข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนที่เลือกศึกษา การสำรวจลักษณะทางกายภาพ การทำไดอะแกรมเครือญาติ การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม การจดบันทึกสนาม และการศึกษา ประวัติชีวิต ลักษณะโดยทั่วไปของประชากรที่ศึกษาเป็นหญิงที่มีอายุ 20 – 29 ปี ซึ่งอยู่ในช่วง การศึกษาระดับอนุปริญญาขึ้นไปหรือวัยทำงาน โดยแบ่งเป็นดี 8 คน และทอม 8 คน รวม ทั้งหมด 16 คน สำหรับขอบเขตการวิจัยครอบคลุมหัวข้อ 8 ข้อ ดังนี้ 1) ครอบครัวของหญิงรัก หญิงมีอิทธิพลทำให้เป็นหญิงรักหญิง 2) เพื่อนของหญิงรักหญิงมีอิทธิพลทำให้เป็นหญิงรักหญิง 3) โรงเรียนของหญิงรักหญิงมีอิทธิพลทำให้เป็นหญิงรักหญิง 4) สื่อมวลชนมีอิทธิพลทำให้เป็น หญิงรักหญิง 5) การผิดหวังจากคนรักที่เป็นเพศตรงข้ามทำให้เป็นหญิงรักหญิง 6) การมองตน ต่างไปจากคนอื่นมีอิทธิพลทำให้เป็นหญิงรักหญิง 7) ความคิดเห็นของหญิงรักหญิงต่อพฤติกรรม ของหญิงรักหญิงในแง่บวกมีอิทธิพลทำให้เป็นหญิงรักหญิง 8) ความต้องการทางจิตใจของหญิงรัก หญิงมีอิทธิพลทำให้เป็นหญิงรักหญิง ผลการวิจัยพบว่า ครอบครัวของหญิงรักหญิงมีอิทธิพลทำให้ เป็นหญิงรักหญิง มีผลการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 51 ต่อมาเพื่อนของหญิงรักหญิงมีอิทธิพลทำให้เป็น หญิงรักหญิง มีผลการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 72.3 สำหรับโรงเรียนของหญิงรักหญิงมีอิทธิพลทำให้ เป็นหญิงรักหญิง มีผลการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 66.7 ด้านสื่อมวลชนมีอิทธิพลทำให้เป็นหญิงรักหญิง มีผลการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 55.4 นอกจากนี้ การมองตนต่างไปจากคนอื่นมีอิทธิพลทำให้เป็นหญิง รักหญิง มีผลการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 68.7 และประการสุดท้ายความคิดเห็นของหญิงรักหญิงต่อ พฤติกรรมหญิงรักหญิงในแง่บวกมีอิทธิพลทำให้เป็นหญิงรักหญิง มีผลการวิจัยคิดเป็น ร้อยละ 93.7 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ผู้หญิงเป็นหญิงรักหญิง คือ ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน สื่อมวลชน การมองตนเอง และทัศนคติต่อพฤติกรรมของหญิงรักหญิงในแง่บวก และผลการวิจัยบ่งชี้ว่าแนวโน้มจำนวนหญิงรักหญิงจะเพิ่มขึ้นอีกมากและจะเปิดเผยตนเองมาก ยิ่งขึ้นในสังคมไทย

อรุณี ศุทธิชัยนิมิต (2551) ได้ศึกษาปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการเปิดเผยสถานภาพของ หญิงรักเพศเดียวกันในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นต่อครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลรัก เพศเดียวกัน วัยผู้ใหญ่ตอนต้น อายุ 22-40 ปี จำนวน 291 คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายความแตกต่างของกลุ่มที่เปิดเผยและไม่เปิดเผย สถานภาพรักเพศเดียวกันของตนต่อครอบครัวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ได้แก่ รูปแบบ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบด้านการเปิดรับประสบการณ์ และการคาดการณ์เกี่ยวกับผลลัพธ์ของครอบครัวที่มีต่อ การเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันของตนในทางบวก ผลการวิเคราะห์พบว่า สามารถทำนายบุคคลที่มี

คะแนนรวมของปัจจัยดังกล่าวในระดับสูงว่า จะเปิดเผยสถานภาพรักเพศเดียวกันต่อครอบครัวได้ ถูกต้องร้อยละ 37.09 ในขณะที่สามารถทำนายบุคคลที่มีคะแนนรวมของปัจจัยดังกล่าวในระดับต่ำ ว่า จะไม่เปิดเผยสถานภาพรักเพศเดียวกันต่อครอบครัวได้ถูกต้องร้อยละ 89.11

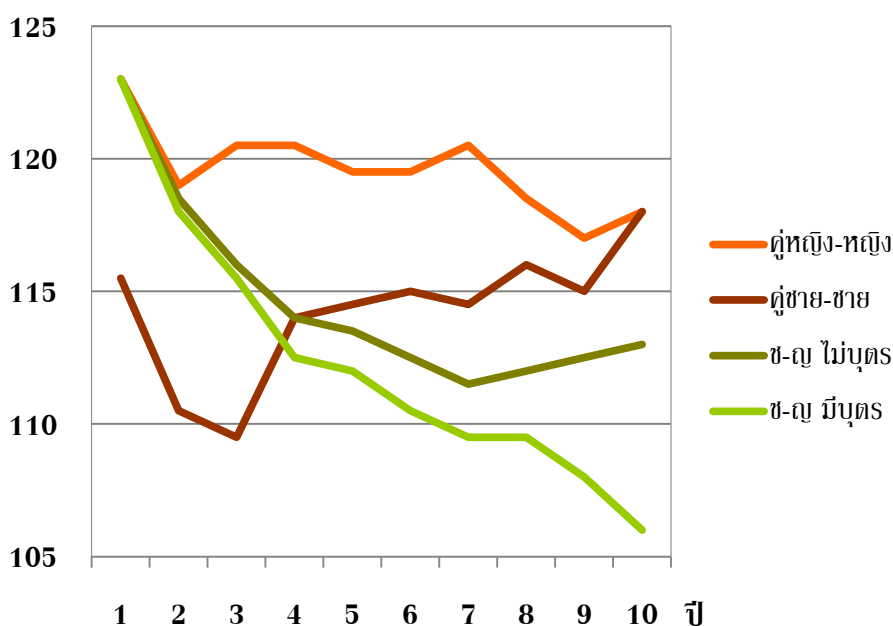
สุมาลี โตกทอง (2549) ได้ศึกษาการให้ความหมายและการต่อรองในชีวิตคู่ของหญิงรักหญิง กลุ่มตัวอย่างเป็นคู่รักเพศเดียวกันหญิงจำนวน 4 คู่ รวม 8 คน ใช้ชีวิตคู่ร่วมกันไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพแบบการเล่าเรื่อง (Narrative approach) ผู้วิจัยมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า หญิงรักเพศเดียวกันต่างนิยามตนเองว่า เป็นผู้หญิง และการเป็นหญิงรักเพศเดียวกันถือเป็นทางเลือกของผู้หญิง ความเชื่อเรื่องชีวิตคู่ของหญิงรักเพศเดียวกันนั้น มีทั้งในแง่เชิงตอกย้ำมายาคติเรื่องความไม่ยั่งยืน ความเชื่อในความสัมพันธ์รอง ประสบการณ์ในชีวิตของแต่ละคนทำให้เห็นความเลือนไหลในเพศวิถีที่ไม่ได้เป็นสิ่งหยุดนิ่ง หรือตายตัว และก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างความหมายใหม่กับความคิดเรื่องชีวิตคู่ การต่อรองกับแบบแผนหรือบรรทัดฐานของรักต่างเพศ ประสบการณ์การใช้ชีวิตคู่ได้นำไปสู่การสร้างความหมายใหม่ การใช้ชีวิตคู่ของหญิงรักเพศเดียวกันมีลักษณะที่เป็นพลวัต คือ มีการปรับเปลี่ยนวิถีคิดระหว่างการใช้ชีวิตคู่ การปรับเปลี่ยนวิถีปฏิบัติในการใช้ชีวิตคู่อยู่ตลอดเวลา ไม่มีการหยุดนิ่งและมีลักษณะเฉพาะในแต่ละคู่แตกต่างกัน รวมทั้งมีการต่อรองและมีการสร้างความหมายใหม่ในความสัมพันธ์ทั้งกับคู่รักและครอบครัว รวมทั้งคนรอบข้างที่ปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งอาจมีส่วนสอดคล้องและปฏิเสธแบบแผนทางสังคมที่มีอยู่ เพื่อให้ตนและคู่รักมีที่ยืนและดำรงความเป็นหญิงรักเพศเดียวกันอยู่ได้ในสังคม การรอบการเลือกใช้ชีวิตคู่ของหญิงรักเพศเดียวกันจึงถือเป็นการท้าทายต่ออำนาจของความเชื่อ ความหมายเรื่องเพศที่สังคมยอมรับว่าเป็นรักต่างเพศตลอดมา

มัทนา เชนมี (2539) ได้ศึกษาวิถีชีวิตและชีวิตครอบครัวของหญิงรักหญิง พบว่า ระดับความเข้มข้นของความคิดในเรื่องครอบครัว ได้กลายเป็นตัวกำหนดให้เกิดรูปแบบความสัมพันธ์ที่หลากหลายของหญิงรักหญิง อิทธิพลความคิดเรื่องครอบครัว ส่งผลกระทบต่อหญิงรักหญิง นับตั้งแต่การนิยามตนเองเพราะถูกอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวและสังคมรักต่างเพศ ผนวกกับตราประทับและคำอธิบายเชิงลบที่มีต่อการรักเพศเดียวกัน หญิงรักหญิงจึงเกิดข้อขัดแย้งทางจิตใจเมื่อพบว่าตนแตกต่างจากคนอื่น ทำให้หญิงรักหญิงต้องเก็บซ่อนความรู้สึกของตนเอง หญิงรักหญิงต้องประนีประนอมระหว่างโลกส่วนตัวกับโลกภายนอกเพื่อให้เหมาะสมกับเพศ หรือการเป็นผู้หญิง เงื่อนไขทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินชีวิตของหญิงรักหญิงที่ต้องรับผิดชอบ เศรษฐกิจของครอบครัวเดิม ในฐานะที่ถูกมองว่ายังโสดไม่ได้มีภาระ ทำให้หญิงรักหญิงไม่มีอิสระในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกับคนรัก นอกจากนี้ อิทธิพลความคิดของครอบครัวยังส่งผลกระทบต่อการ

ดำเนินชีวิตคู่ของหญิงรักหญิง เช่นการสวมบทบาทชาย-หญิง การรักเดียวใจเดียว อย่างไรก็ตาม มีหญิงที่ไม่ต้องการแต่งงานกับผู้ชาย และต้องการอยู่กับผู้หญิงที่ไม่ใช่ทอม

Kurdek (2008) ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพในความสัมพันธ์ (Relationship quality) สำหรับคู่หญิงรักหญิง คู่ชายรักชาย และ คู่ชายรักหญิง ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ แบบ Longitudinal study โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย มี 2 ข้อ คือ 1) เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงรูปแบบคุณภาพความสัมพันธ์ในช่วงเวลา 10 ปี และ 2) เพื่ออธิบายแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณภาพความสัมพันธ์ระยะยาวโดยประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดลโค้งพัฒนาการ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 แบบ โดยใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience sampling) คือ 1) คู่หญิงรักหญิง 95 คน 2) คู่ชายรักชาย 92 คน 3) คู่ชายรักหญิงที่ไม่มีบุตร 226 คน และ 4) คู่ชายรักหญิงที่มีบุตร 312 คน ส่วนใหญ่เป็นคนผิวขาวร้อยละ 90 กลุ่มตัวอย่างหญิงรักหญิงและชายรักชายชายส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับวิทยาลัยร้อยละ 78 ชายรักหญิงที่ไม่มีบุตรและชายรักหญิงที่มีบุตร สำเร็จการศึกษาระดับวิทยาลัยร้อยละ 40 และร้อยละ 41 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้มาตรวัดคุณภาพความสัมพันธ์ที่เรียกว่า Dyadic Adjustment Scale (Spanier,1976) และวิเคราะห์โมเดลโค้งพัฒนาการ (Growth curve) โดยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural equation modeling) และการวิเคราะห์ถดถอย (Regression analysis) ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในภาพที่ 1 ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ยคุณภาพความสัมพันธ์

ภาพที่ 1 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยคุณภาพความสัมพันธ์ของคู่รัก 4 ประเภทในช่วงเวลา 10 ปี

จากกราฟที่ 1 ผลการวิจัยพบ การค้นพบที่สำคัญ คือ โมเดลโค้งพัฒนาการของคุณภาพความสัมพันธ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ (Unique Growth curves) พบว่า

1. ในระยะเวลา 10 ปี คู่หญิงรักหญิง มีคุณภาพความสัมพันธ์ระดับสูงที่สุด เมื่อเทียบกับคู่รักทุกประเภท

2. คู่ชายรักชาย มีคุณภาพความสัมพันธ์ระดับสูง เมื่อเทียบกับเฉพาะคู่รักชาย-หญิงที่มีบุตรเท่านั้น

3. คุณภาพความสัมพันธ์ของคู่ชายรักชายและคู่หญิงรักหญิง มีความคงตัวและไม่มีการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบในเส้นกราฟของเมื่อเวลาผ่านไป

นอกจากนี้ ยังพบว่ามีปัจจัย 2 ประการ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโมเดลโค้งพัฒนาการของคู่รักทั้ง 4 ประเภท คือ

1. ความมีเสน่ห์ดึงดูดในความสัมพันธ์ (Attractiveness)

2. อุปสรรคที่จะออกจากความสัมพันธ์ (Barriers to leaving the relationship)

กล่าวคือ คู่ชายรักชาย และหญิงรักหญิง อาจจะมีคุณภาพความสัมพันธ์ในระดับสูง เพราะเหตุผล 2 ข้อดังนี้ 1) พวกเขาอาจจะรักษาระดับความมีเสน่ห์ดึงดูดต่อกันให้อยู่ในระดับสูงได้ในความสัมพันธ์ คู่ชายรักชายและหญิงรักหญิงจะมีการแสดงออกทางความรักในระดับที่สูงกว่าคู่ชายรักหญิง ซึ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์ในทางบวก และคู่หญิงรักหญิงอาจจะใช้การแสดงออกนี้แก้ปัญหาความขัดแย้งในความสัมพันธ์ได้อย่างสร้างสรรค์ 2) คู่ชายรักชายและหญิงรักหญิงที่ไม่ได้แต่งงาน สามารถออกจากความสัมพันธ์ที่ไม่มีความสุขได้ง่าย เพราะมันแทบจะไม่มีอุปสรรคในเวลาที่จะเลิกกัน คู่รักที่มีสัมพันธ์ภาพที่มั่นคง มักจะอยู่เพราะมีความสุขอยู่แล้ว พวกเขาจึงมีความสัมพันธ์ที่ยาวนาน ไม่ใช่อยู่เพราะมีอุปสรรคที่ทำให้เลิกไม่ได้ แต่เพราะพวกเขายังรู้สึกเสน่ห์ดึงดูดซึ่งกันและกัน รู้สึกอยากอยู่ด้วยกันด้วยความพอใจ

ส่วนคู่ชายรักหญิงนั้น มีคุณภาพความสัมพันธ์ในเกณฑ์เฉลี่ยค่อนข้างต่ำ เพราะเหตุผล 2 ประการ 1) ความดึงดูดเสน่ห์หาต่อกันน้อยลง คุณภาพความสัมพันธ์ลดลงด้วยความชันที่สูง โดยเฉพาะในปีแรกๆ ของการอยู่ร่วมกัน จากการค้นพบจากวิเคราะห์โมเดลโค้งพัฒนาการของคู่รักชาย-หญิงจากแหล่งอื่นๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience samples) 2) คู่ชายรักหญิงที่ไม่มีบุตร ต้องทนอยู่ในความสัมพันธ์ที่มีคุณภาพลดลง เพราะมีอุปสรรคในการหย่าร้าง เช่น กฎหมาย ศาสนาสังคม จึงมีรูปแบบคุณภาพความสัมพันธ์เริ่มคงที่หลังจากที่ลดลงอย่างรวดเร็วในปีแรกๆ 3) คู่ชายรักหญิงที่มีบุตร ความเครียดจากการเป็นพ่อแม่ กระทบกระเทือนไปถึงคุณภาพความสัมพันธ์ในชีวิตแต่งงาน อีกทั้งบุตรวัยเยาว์จะเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการหย่าร้าง

สำหรับคู่รักที่ไม่มีความสุขในชีวิตสมรส จึงมีรูปแบบความสัมพันธ์ที่ลดลงอย่างด่ำดิ่งในช่วงแรก และค่อยๆลดลงอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งปีที่ 8 และลดลงอีกอย่างมาก พอถึงปีที่ 10 คู่รักชาย-หญิง มีบุตร จึงมีคุณภาพความสัมพันธ์ที่ต่ำที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก โดยมุ่งศึกษาถึง ความรู้สึก นึกคิด และมุมมองของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีต่อตนเอง คู่รัก สังคม และสิ่งที่ต้องเผชิญในชีวิตทั้งในอดีตและปัจจุบัน เพื่อให้สามารถทำความเข้าใจในประสบการณ์ดังกล่าวของผู้ให้ข้อมูลได้อย่างลึกซึ้ง ผู้วิจัยจึงได้เลือกดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีของการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) โดยมีรายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การเตรียมความพร้อม

เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยคือเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการวิจัย กล่าวคือ ผู้วิจัยเป็นผู้วางแผนการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์ สังเกต และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้น ผู้วิจัยต้องเตรียมความรู้พื้นฐาน ความเข้าใจแนวคิดทฤษฎี และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนระเบียบการวิจัย ให้พร้อมก่อนลงมือเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้มีการเตรียมความพร้อมตนเองในหลายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้านการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกัน ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนการเก็บข้อมูลภาคสนาม และการเตรียมความพร้อมเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนรับรองโครงการวิจัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาล (3600626 Qualitative Research in Nursing) คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2552 และมีโอกาสฝึกหัดทดลองทำวิจัยเชิงคุณภาพด้วยตนเองเป็นลักษณะโครงการนำร่อง เริ่มตั้งแต่การเขียนโครงร่าง การสร้างชุดคำถาม การสัมภาษณ์ ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ระเบียบวิธีการวิจัยอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังสามารถนำข้อบกพร่องต่างๆมาพัฒนาปรับปรุงในการทำวิจัยในครั้งนี้ให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เรียนรู้เพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพหลายเล่ม รวมทั้ง

บทความทั้งในและต่างประเทศที่มีวิธีการดำเนินงานวิจัยด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา

1.2 การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก จากงานวิจัย แนวคิดทฤษฎีต่างๆ และข่าวสารในสังคมไทยและต่างประเทศ รวม 8 แหล่ง คือ เอกสารบทความ หนังสือ วิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มิวสิควิดีโอเพลงของนักร้องที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกัน รวมทั้งเข้าร่วมการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลรักเพศเดียวกัน และเข้าชมภาพยนตร์หญิงรักหญิง เรื่อง ‘อยากรักก็รักเลย’ ที่เข้าฉายเมื่อเดือนธันวาคม 2553 โดยใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าทั้งสิ้น เป็นเวลา 4 เดือน

หัวข้อการทบทวนวรรณกรรมมุ่งเน้นไปในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ความเป็นมาเกี่ยวกับเพศ รสนิยมทางเพศ ข้อดีข้อด้อย อคติทางสังคมที่มีต่อความรู้สึกทุกข์และสุข ตลอดจนหัวข้อเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลรักเพศเดียวกันทุกประเภท อันรวมถึงหญิงรักเพศเดียวกันด้วย ตัวอย่างเช่น ความเป็นมาในอดีตของบุคคลรักเพศเดียวกันในยุคต่างๆ ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน กรอบความคิดเกี่ยวกับเพศ อคติและตราบาปทางสังคม ความเครียด ความเคลื่อนไหวของกลุ่มทางสังคมในประเทศไทยที่รณรงค์เพื่อสิทธิของบุคคลรักเพศเดียวกัน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมต่อหญิงรักเพศเดียวกันที่สะท้อนออกมาจากภาพยนตร์หญิงรักหญิงและมิวสิควิดีโอเพลง ตลอดจนกระทู้ถาม-ตอบในเว็บไซต์ การยอมรับเชิงวิชาการในประเทศและต่างประเทศ กระบวนการเปิดเผยตัว ความสัมพันธ์แบบคู่รักและความรู้สึกนึกคิดของหญิงรักเพศเดียวกันในด้านต่างๆ รวมถึงการแสวงหาความช่วยเหลือด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและทัศนคติต่อนักจิตวิทยาการปรึกษาของบุคคลกลุ่มนี้

พื้นฐานความรู้เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้เห็นมุมมองใหม่ในหลายมิติเกี่ยวกับบุคคลและหญิงรักเพศเดียวกันทั้งในแนวลึกและแนวกว้างครอบคลุมและชัดเจนมากขึ้น จนกระทั่งเห็นว่าเพียงพอต่อการวางแผนดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไป นอกจากนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยยังได้เห็นภาพรวมของสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศและมีความเข้าใจถึงภาวะทางจิตใจในส่วนลึกของหญิงรักเพศเดียวกันมากขึ้น บุคคลกลุ่มนี้ต้องเผชิญสิ่งต่างๆในเชิงลบมากมายหลายด้านและมีการแสวงหาการรับบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในระดับสูง สำหรับในสังคมไทยคาดว่า บุคคลกลุ่มนี้มีความต้องการรับบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในระดับสูงมากเช่นเดียวกับในต่างประเทศ แต่เนื่องจากการให้การปรึกษาระดับสูงกับบุคคลกลุ่มนี้ยังไม่เป็นที่แพร่หลายและไม่เป็นที่รู้จักภายในประเทศนัก อีกทั้งนักจิตวิทยาการปรึกษาส่วนใหญ่อาจจะขาด

ความรู้ ความเข้าใจ ด้วยมิได้เป็นบุคคลที่รักเพศด้วยกัน และ/หรือ ขาดความชำนาญในการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแก่กลุ่มบุคคลรักเพศเดียวกันทำให้กลุ่มบุคคลรักเพศเดียวกันไม่เข้ามารับบริการเท่าที่ควร ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยตระหนักเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของงานวิจัยครั้งนี้มากขึ้นเป็นอย่างมาก งานวิจัยนี้จึงออกแบบมาเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกัน เพื่อเป็นพื้นฐานให้เกิดการพัฒนาการให้การปรึกษาและช่วยเหลือบุคคลกลุ่มนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 การเตรียมความพร้อมในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

แม้การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับหญิงรักเพศเดียวกัน จะช่วยให้ผู้วิจัยได้มีความรู้และความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความคิด ประสบการณ์ ทศนคติของกลุ่มบุคคลรักเพศเดียวกันมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็อาจจะทำให้ผู้วิจัยยึดติดในมุมมองที่ได้ทบทวนมาเพื่อป้องกันและควบคุมอคติจากตัวผู้วิจัยที่อาจเกิดขึ้นได้ และเพื่อให้ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้วิจัยได้มีการเตรียมการใน 3 ช่วงเวลา คือ 1) ก่อนการลงภาคสนาม 2) ขณะลงภาคสนาม และ 3) หลังจากการลงภาคสนาม

1) การเตรียมความพร้อมก่อนการลงภาคสนามมี 4 ลักษณะ คือ เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล การถามคำถามสัมภาษณ์ การขจัดอคติ และอุปกรณ์ ดังนี้ ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล ด้วยการสร้างสัมพันธภาพและความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลโดยการพูดคุยทำความรู้จักทางโทรศัพท์ก่อน แล้วจึงนัดหมายเตรียมความพร้อมเรื่องเวลาสถานที่ที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวกและเอื้ออำนวยให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปได้อย่างเป็นธรรมชาติ ราบรื่นและไม่ติดขัด ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในการใช้คำถามสัมภาษณ์ด้วยการทบทวน วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย และแนวคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์อีกครั้ง โดยทบทวนสิ่งที่ต้องปฏิบัติจนแน่ใจว่าเข้าใจอย่างถ่องแท้ในประเด็นที่จะต้องครอบคลุมแล้ว ผู้วิจัยจึงขจัดความกังวล อคติที่อาจเกิดขึ้นในใจโดยการสื่อสารกับมหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยาการปรึกษาผู้ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพถึงข้อกังวลหรืออคตินั้น เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในจิตใจ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้เตรียมความพร้อมในด้านการจัดเตรียมเอกสาร อุปกรณ์ที่ต้องใช้ให้ครบถ้วน เรียบร้อยก่อนลงภาคสนาม เช่น จดหมายยินยอมเข้าร่วมการวิจัย เครื่องบันทึกเสียง ถ่านไฟสำรอง ปากกาและสมุดจด เป็นต้น

2) การเตรียมความพร้อมขณะลงภาคสนาม เมื่อถึงขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยรักษาสติทำจิตใจให้เกิดสมาธิและความว่างเปล่า ร่วมกับการใช้ทักษะการฟังพื้นฐานของการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาซึ่งได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี เพื่อเอื้อให้เกิดการฟังด้วยจิตใจที่มีความเป็นกลาง ปราศจากอคติและการตัดสินใดๆ อันจะช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลสบายใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวภายในใจ

และผู้วิจัยสามารถเข้าใจในประสบการณ์ทางจิตใจอันเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริงได้ นอกจากนี้ การอยู่ในภาวะที่พร้อมจะรับฟังและรับฟังอย่างมีทักษะนี้ทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลป้อนกลับจากผู้ให้ข้อมูลหลังการสัมภาษณ์ว่า “รู้สึกสบายใจที่ได้พูดคุยดีใจที่มีคนรับฟังแบบที่ไม่รู้สึกว่าจะแปลกผิดปกติ”

3) การเตรียมความพร้อมหลังการลงภาคสนาม เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายแล้ว ผู้วิจัยได้ฟังเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ไปพร้อมกับการถอดเทปการสัมภาษณ์ออกมาเป็นบทสนทนา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้มองเห็นข้อดีและข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงในการสัมภาษณ์ครั้งถัดไป นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้แลกเปลี่ยนและรับฟังข้อคิดเห็นในการสัมภาษณ์จากมหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยาการปรึกษาผู้ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพและนำบทถอดเทปการสัมภาษณ์ เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม จากอาจารย์ที่ปรึกษา (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (อาจารย์ ดร. ณัฐสุดา เต๋อพันธ์) และท่านอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานวิจัยคุณภาพ (รองศาสตราจารย์ ดร. จิราพร เกศพิชญวัฒนา) เพื่อมาปรับปรุงการสัมภาษณ์ต่อไป

1.4 การเข้ารับการพิจารณารับรองโครงการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอขอเข้ารับการพิจารณาจริยธรรมในการดำเนินการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้ใช้เวลาในการดำเนินการทั้งสิ้น 3 เดือน โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนเป็นที่เรียบร้อย เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2553 การได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการนี้จะช่วยปกป้องสิทธิและสวัสดิภาพ (Rights and welfare) ของผู้เข้าร่วมวิจัยและสร้างความไว้วางใจจากจากสาธารณชน (Public trust) ในการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ โดยมีจดหมายรับรองการทำวิจัยอย่างเป็นทางการ พร้อมข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมวิจัยได้รับทราบถึง วัตถุประสงค์ เหตุผล ระยะเวลาและจำนวนครั้งในการสัมภาษณ์ กระบวนการวิจัย ประโยชน์ที่จะนำไปใช้ รวมทั้งการพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล ทำให้การวิจัยนี้ดูน่าเชื่อถือและได้รับการไว้วางใจจากผู้เข้าร่วมวิจัยมากขึ้น

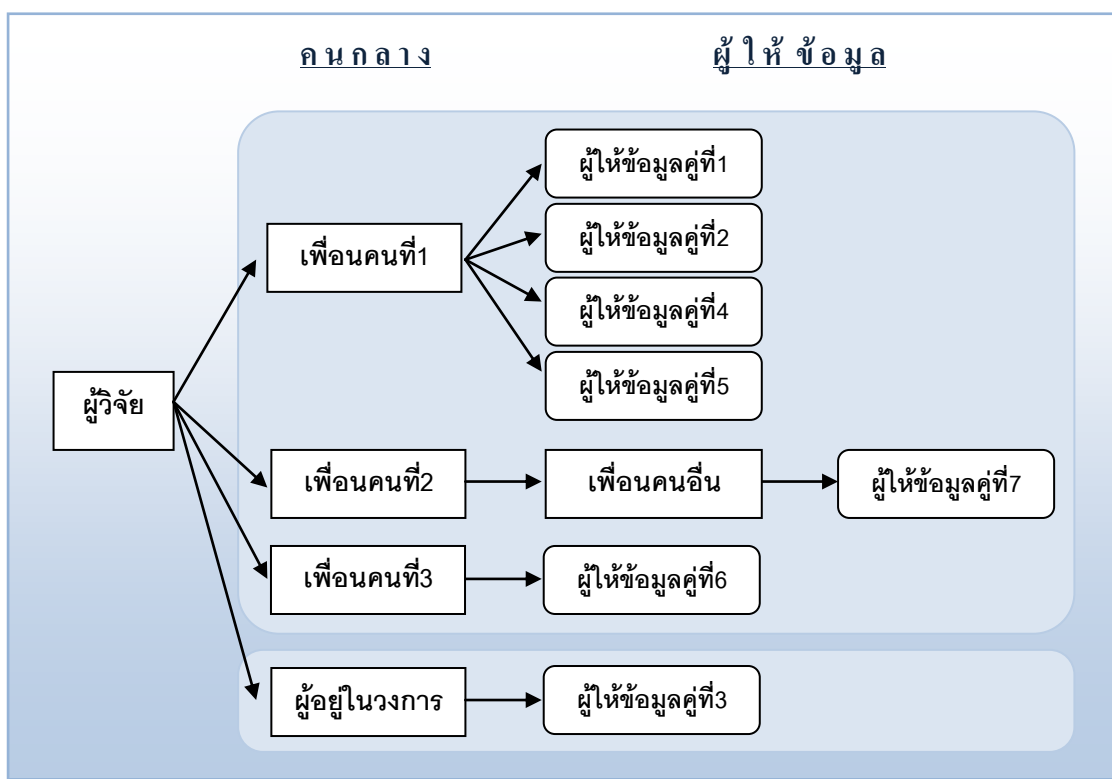
2. การเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล

เนื่องจากกลุ่มบุคคลรักเพศเดียวกันมีจำนวนน้อย ทั้งประสบการณ์ที่ต้องการศึกษาเป็นเรื่องที่กลุ่มบุคคลดังกล่าวอาจไม่สะดวกใจที่จะเปิดเผยจึงจำเป็นต้องมีความละเอียดอ่อนในการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยติดต่อผ่าน 'คนกลาง' ซึ่งผู้วิจัยรู้จักและมีความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เปิดทางแนะนำ (Gate keeper) ให้เข้าถึงผู้ให้ข้อมูลซึ่งพบว่าได้ผลดีมากกว่าการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวกซึ่งได้มาจากการพบกลุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญ (อารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2549) หลังจากที่ได้ดำเนินการแล้วพบว่าไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร เช่น ไม่มาให้สัมภาษณ์ตามที่นัดไว้ เป็นต้น การได้บุคคลที่รู้จักใกล้ชิดกับผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เปิดทางแนะนำให้นั้นทำให้ผู้วิจัยได้รับความไว้วางใจและได้รับความร่วมมือดีกว่าเพราะผู้เปิดทางแนะนำนั้นเป็นคนกลางที่รู้จักทั้งผู้ให้ข้อมูลและผู้วิจัยเป็นอย่างดี ทำให้สามารถเชื่อมโยงให้ทั้งสองฝ่ายรู้จัก เข้าถึงกันได้ง่าย และไว้วางใจกันได้เร็วขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการแนะนำผ่านคนกลาง โดยผู้วิจัยได้ติดต่อบุคคลที่ผู้วิจัยรู้จักจากหลายแหล่ง คือ เพื่อนโรงเรียนเก่า เพื่อนที่ทำงานเก่า เพื่อนที่เคยร่วมกิจกรรมทางสังคม และผู้มีชื่อเสียงอยู่ในวงการบุคคลรักเพศเดียวกัน

กระบวนการติดต่อคนกลาง เพื่อเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในขั้นตอนแรก ผู้วิจัยเริ่มจากการแจ้งรายละเอียดโดยย่อเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ให้เพื่อนๆ ที่ผู้วิจัยรู้จักรวมทั้งผู้มีชื่อเสียงอยู่ในวงการบุคคลรักเพศเดียวกันทราบ เพื่อสอบถามว่ามีใครที่รู้จักและมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ และมีความสะดวกที่จะช่วยแนะนำบุคคลที่มีคุณสมบัติตรงกับเกณฑ์ดังกล่าวให้ผู้วิจัยได้พิจารณาหรือไม่ ขั้นตอนที่ 2 หากคนกลางดังกล่าวรู้จักและสะดวกที่จะช่วยแนะนำผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะส่งเอกสารแจ้งความจำนงอย่างเป็นทางการ ประกอบด้วย ใบรับรองโครงการวิจัยและข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยรับรองอย่างเป็นทางการจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนให้แก่ผู้เปิดทางแนะนำทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) เพื่อให้การสื่อสารไปยังผู้ให้ข้อมูลไม่บิดเบือนและมีความน่าเชื่อถือ โดยผู้วิจัยได้จัดส่งให้กับเพื่อนคนที่ 1 2 3 และผู้มีชื่อเสียงอยู่ในกลุ่มบุคคลรักเพศเดียวกัน เพื่อส่งต่อไปให้กับผู้ที่มีความสนใจจะเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ ขั้นตอนที่ 3 เมื่อเพื่อนทั้งสามคนและผู้มีชื่อเสียงอยู่ในกลุ่มบุคคลรักเพศเดียวกันตอบรับกลับมาว่ามีผู้สนใจและยินดีเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงดำเนินการติดต่อทำความรู้จักกับผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้ทางโทรศัพท์เพื่อสอบถามความสมัครใจในเบื้องต้น ทั้งนี้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลทุกคนยินดีและสมัครใจจะเข้าร่วมการวิจัยจึงไม่มีการคัดผู้ให้ข้อมูลคนใดออกตามจรรยาบรรณและกฎการพิทักษ์สิทธิ์ของ

ผู้ให้ข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจึงนัดวันเวลาเพื่อขอสัมภาษณ์ สำหรับขั้นตอนสุดท้าย เมื่อพบกับผู้ให้ข้อมูลในวันนัดสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้ช่วงเวลาก่อนการสัมภาษณ์ในการทำความรู้จักพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลในเรื่องทั่วไป เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกเป็นกันเองและผ่อนคลาย หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงกล่าวถึงรายละเอียดงานวิจัย ระยะเวลา จำนวนครั้ง การพิทักษ์สิทธิ์ การรักษาความลับ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้ซักถามข้อสงสัย จนไม่มีข้อสงสัยใดๆ จึงให้ผู้ให้ข้อมูลลงชื่อในหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย แล้วจึงเริ่มทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลตามหลักของการวิจัยแบบปรากฏการณ์ ในสถานที่สะดวก เงียบสงบและมีความเป็นส่วนตัว

ภาพที่ 2 การเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีผ่านคนกลางเป็นผู้เปิดทางแนะนำ

จากภาพที่ 2 ผู้วิจัยได้เข้าถึงผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนโดยผ่านคนกลาง ซึ่งแบ่งได้เป็นสองทางหลัก คือ 1) เพื่อน และ 2) ผู้มีชื่อเสียงอยู่ในวงการบุคคลรักเพศเดียวกัน จนได้ผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 14 คน หรือ 7 คู่ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 เพื่อน

เพื่อนคนแรก เพื่อนของผู้วิจัยคนแรกเป็นเพื่อนที่เรียนหนังสือด้วยกันมา ได้แนะนำผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 4 คู่ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่มีถิ่นฐานอยู่ต่างจังหวัด ปัจจุบันเข้ามาทำงานและอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครด้วยกันในห้องเช่า จบการศึกษาระดับม.6 สถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ ในสำนักงาน ห้องแอร์ สะอาด มีความเป็นส่วนตัว ปราศจากเสียงรบกวน บางครั้งอาจจะมีคนเปิดประตูเข้ามาถามเรื่องงานบ้าง ทำให้การสัมภาษณ์อาจจะสะดุดไปเล็กน้อย แต่ก็สามารถดำเนินต่อไปได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ทีละคนต่อเนื่องกัน ผู้ให้ข้อมูลบางคนพูดน้อย แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเปิดเผยในการให้ข้อมูล ทำให้ได้ข้อมูลที่มีประโยชน์เชิงลึกหลายแง่มุม ผู้ให้ข้อมูลหลายคนกล่าวว่ามีความรู้สึกที่ดีที่มีคนให้ความสนใจมาพูดคุยกับพวกเขาเรื่องหญิงรักหญิงโดยไม่มองว่าพวกเขามีความผิดปกติ ทำให้เขารู้สึกสบายใจในการแบ่งปันเรื่องราว

เพื่อนคนที่สอง ผู้วิจัยได้นึกถึงเพื่อนคนที่สองเป็นเพื่อนที่ทำงานเก่า ซึ่งได้กรุณาแนะนำเพื่อนคนหนึ่งให้รู้จัก และเพื่อนคนนี้ได้กรุณาแนะนำเพื่อนสนิทคู่รักทอมและดีดี้ซึ่งตรงตามเกณฑ์คัดเข้า มีความยินดีและสมัครใจ เข้าร่วมงานวิจัยนี้ โดยผู้ให้ข้อมูลคู่นี้มีบ้านอาศัยอยู่ด้วยกันและยินยอมให้ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ที่บ้านของเขาเอง โดยให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น เป็นกันเอง เปิดเผยและให้ข้อมูลที่ละเอียดลออทุกแง่มุม สัมภาษณ์ตัวต่อตัวที่ห้องรับแขกที่ สะอาด เงียบสงบ มีความเป็นส่วนตัว และสัมภาษณ์ทีละคนต่อเนื่องกัน ผู้ให้ข้อมูลคู่นี้มีบ้านอาศัยอยู่ด้วยกันสองคน ในกรุงเทพมหานคร ระดับการศึกษาปริญญาโท จึงทำให้ได้ข้อมูลหลากหลายแตกต่างจากคนกลุ่มแรก

เพื่อนคนที่สาม เป็นเพื่อนที่รู้จักห่างๆจากการทำกิจกรรมร่วมกันและไม่เคยได้ติดต่อกันมานานถึง 5 ปี ได้โทรมาหาผู้วิจัยเพื่อชวนไปการทำกิจกรรมบางอย่าง จึงได้มีการถามไถ่สุขทุกข์ซึ่งกันและกัน เพื่อนคนนี้มีความยินดีที่จะแนะนำเพื่อนของเขาซึ่งเป็นคู่รักทอมและดีดี้มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์คัดเข้าและมีความยินดีที่จะเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ จากการสอบถามผู้ให้ข้อมูลพบว่าทั้งสองคนยังไม่ได้เปิดเผยเรื่องคู่รักให้พ่อแม่ของทั้งสองฝ่ายทราบอย่างชัดเจน จึงนัดสัมภาษณ์ที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งที่ไม่พลุกพล่าน การสัมภาษณ์เป็นไปอย่างเป็นกันเอง ราบรื่น เป็นธรรมชาติ ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาก

2.2 ผู้มีชื่อเสียงอยู่ในวงการบุคคลรักเพศเดียวกัน

ผู้วิจัยได้สอบถามไปยังผู้มีชื่อเสียงอยู่ในวงการบุคคลรักเพศเดียวกัน ซึ่งเป็นผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มอัญจรี ซึ่งเป็นองค์กรทำงานเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนของคนรักเพศเดียวกัน เพื่อขออนุญาต

ถามความเป็นไปได้ในการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีที่จะช่วยแนะนำผู้เข้าร่วมวิจัยให้กับผู้วิจัย

จากการแนะนำโดยผู้ที่อยู่ในวงการหญิงรักเพศเดียวกันนี้ มีผู้ที่แจ้งความประสงค์และยินดีเข้าร่วมงานวิจัยในครั้งนี้ 1 คู่ โดยผู้ให้ข้อมูลยินดีให้ผู้วิจัยใช้บ้านของตนเองบริเวณห้องหนังสือเป็นสถานที่ในการให้สัมภาษณ์ โดยให้การต้อนรับเป็นอย่างดีและให้ข้อมูลที่ละเอียดละออ สถานที่มีความสะอาด เงียบสงบ มีความเป็นส่วนตัวสูงซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ทีละคนต่อเนื่องกัน ผู้ให้ข้อมูลคู่นี้มีบ้านพักอาศัยอยู่ด้วยกันในกรุงเทพมหานคร สำเร็จระดับการศึกษาปริญญาตรี

เนื่องจาก ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ร่วมทำกิจกรรมทางสังคมเกี่ยวข้องกับหญิงรักเพศเดียวกัน จึงเคยมีผู้ทำการวิจัยติดต่อเข้ามาอยู่เรื่อยๆ ซึ่งในวันสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กรุณาเล่าว่าก่อนหน้านี้มีผู้อื่นที่ทำวิจัยในประเทศไทยเคยติดต่อเข้ามาเพื่อให้สัมภาษณ์หลายครั้ง จึงเกรงว่าผลวิจัยที่ได้ออกมาจะคล้ายๆกัน เพราะเป็นผู้ให้ข้อมูลรายเดียวกัน จากการสอบถามเพิ่มเติมผู้วิจัย พบว่าแง่ประเด็นของการวิเคราะห์ผลข้อมูลจะไปในทิศทางที่แตกต่างกันเพราะผู้วิจัยรายอื่นที่เคยมาสัมภาษณ์ศึกษาในสาขาวิชาอื่น อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ได้จากคนกลุ่มนี้อาจจะมีลักษณะเฉพาะเนื่องจากพวกเขาอยู่ในกลุ่มรณรงค์สิทธิทางเพศ มีความรู้เรื่องบุคคลรักเพศเดียวกันมากกว่าคนทั่วไป ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเน้นจำนวนผู้ให้ข้อมูลไปที่กลุ่มคนทั่วไปมากกว่า เพื่อให้ผลวิจัยที่ได้ใกล้เคียงกับลักษณะของหญิงรักเพศเดียวกันโดยทั่วไปมากขึ้น

3. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ในการวิจัยนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคู่หญิงรักเพศเดียวกัน ประเภททอมและดีจำนวน 14 คน มีอายุระหว่าง 18-47 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ถึงปริญญาโท ปัจจุบันอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ระยะเวลาที่คบหากันในฐานะคูรัก 2-11 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลทอมทุกคนยอมรับตนเองตามนิยามทอมในการวิจัยครั้งนี้ และฝ่ายดียอมรับว่าปัจจุบันตนมีคูรักเป็นทอม ผู้ให้ข้อมูลทุกคนสมัครใจและยินดีเข้าร่วมการวิจัย และไม่มีผู้ให้ข้อมูลคนใดที่เคยแปลงเพศสตรีระ (Transgender) ดังที่แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3

แสดงรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

	ประเภท	ระยะเวลาที่คบหา (ปี)	อายุ	การศึกษา	ถิ่นกำเนิด	สถานที่อยู่ในปัจจุบัน
คู่ที่1	ทอม	5	32	ม.6	อีสาน	กทม.
	ดี้	5	24	ม.6	อีสาน	กทม.
คู่ที่2	ทอม	2	24	ม.6	อีสาน	กทม.
	ดี้	2	24	ม.6	อีสาน	กทม.
คู่ที่3	ทอม	10	38	ป.ตรี	กทม.	กทม.
	ดี้	10	32	ป.ตรี	กทม.	กทม.
คู่ที่4	ทอม	3	18	ม.6	อีสาน	กทม.
	ดี้	3	32	ม.6	กทม.	กทม.
คู่ที่5	ทอม	2	25	ม.6	อีสาน	กทม.
	ดี้	2	28	ม.6	อีสาน	กทม.
คู่ที่6	ทอม	2	32	ปวส.	กทม.	กทม.
	ดี้	2	47	ป.ตรี	กทม.	กทม.
คู่ที่7	ทอม	11	40	ป.โท	กทม.	กทม.
	ดี้	11	40	ป.โท	ใต้	กทม.

ผู้ให้ข้อมูลหลักทุกคนผ่านเกณฑ์ในการคัดเลือก โดยมีเกณฑ์คัดเข้าและคัดออกดังนี้

- เกณฑ์การคัดเข้า ได้แก่
 - 1) เป็นหญิงรักเพศเดียวกัน เฉพาะประเภททอมและดี้
 - 2) หญิงรักเพศเดียวกันประเภททอมยอมรับตนเองว่าเป็นทอมและหญิงรักเพศเดียวกันประเภทดี้ยอมรับว่าปัจจุบันมีคู่รักเป็นทอม
 - 3) มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
 - 4) มีความสัมพันธ์แบบคู่รักเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี
 - 5) ปัจจุบันพักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร
 - 6) ยินดีเข้าร่วมการวิจัย
 - 7) สามารถให้ข้อมูลในเชิงลึกที่ละเอียด ชัดเจน เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล
- เกณฑ์การคัดออก ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลที่เคยมีการแปลงเพศสรีระ (Transgender) เช่น การตัดหน้าอก หรือ เปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศจากหญิงเป็นชาย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แนวทางในการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการสัมภาษณ์ให้มีลักษณะไม่เป็นทางการ คือ เป็นการพบปะส่วนตัว ในบรรยากาศที่เป็นกันเอง ให้ความเป็นเพื่อน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ไปมาบ้าง ตามความเหมาะสมอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าสิ่งนี้ทำให้เกิดบรรยากาศที่เป็นกันเอง ผ่อนคลาย มีสัมพันธภาพที่ดี ต่างฝ่ายต่างรู้สึกว่าได้เพื่อนใหม่ นำมาซึ่งความสบายใจที่จะแบ่งปันประสบการณ์จากส่วนลึกของจิตใจ โดยผู้วิจัยใช้ลักษณะของคำถามแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured interview) กล่าวคือ ผู้วิจัย ไม่ได้ร่างคำถามที่แน่นอนตายตัวในแต่ละประเด็น แต่มีการเตรียมหัวข้อคำถามอย่างหลวมๆ มีความยืดหยุ่นพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์หรือลักษณะบุคคล เพราะผู้ให้ข้อมูลบางคนมาถึงก็เล่าเรื่องราวเลย บางคนก็ไม่ค่อยพูด บางคนก็เล่าเรื่องราวข้ามไปข้ามมาหลากหลายประเด็น ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการสัมภาษณ์ประเภทนี้เหมาะกับงานวิจัยที่ต้องการความลึกซึ้งในโลกและประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะเฉพาะตัวไม่เหมือนกันโดยคำถามที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended questions) คือเปิดกว้างให้ผู้ให้ข้อมูลค้นหาประสบการณ์ภายในจิตใจของเขาซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความลึกซึ้ง ละเอียดย่อย และมีรายละเอียดมาก โดยผู้วิจัยเริ่มจากคำถามในมุมกว้างๆ จากนั้นจึงค่อยๆ แคบลง และถามลงลึกในบางประเด็น (Probe) ที่เห็นสมควร

4.2 ข้อคำถามในการสัมภาษณ์

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ใช้ความรู้จากการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ พัฒนาชุดคำถามในครั้งแรกแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์) และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (อาจารย์ ดร. ณัฐสุดา เต้พันธ์) ตรวจสอบและได้แก้ไขจนเห็นสมควร แล้วจึงนำคำถามที่แก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นคณะกรรมการพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ตรวจสอบหลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงส่งให้กับคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน ซึ่งได้รับการเสนอแนะให้ปรับปรุงอีกเล็กน้อยเพื่อความเหมาะสม หลังจากนั้นจึงนำไปทดลองใช้อย่างไม่เป็นทางการกับหญิงรักเพศเดียวกัน ข้อคำถามทั้งหมดได้รับการปรับปรุงและเห็นชอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านเป็นครั้งสุดท้ายเสร็จสิ้นแล้วจึงนำไปใช้ปฏิบัติจริง

ข้อคำถามในการวิจัยในครั้งนี้ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ภายในจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคูรััก โดยเน้นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึก นึกคิด มุมมองของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีต่อตนเอง ต่อคูรัักของเขา ตลอดจนต่อสังคมที่ตนดำรงอยู่ และสิ่งที่ต้องเผชิญในชีวิตของความเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ข้อคำถามในการสัมภาษณ์มีดังนี้

1) คำถามเกริ่นนำ

- 1.1) ถ้าพูดถึงประสบการณ์ในความเป็นหญิงรักหญิง ท่านนึกถึงอะไรบ้างคะ
- 1.2) ท่านรู้สึกอย่างไรต่อคูรัักประเภทหญิงรักหญิงนี้คะ
- 1.3) เวลามีคนเรียกท่านว่า ทอม(ดี้) ท่านรู้สึกอย่างไรบ้างคะ

2) คำถามหลักในการสัมภาษณ์

- 2.1) ท่านรู้สึกอย่างไรกับสถานะที่ท่านดำรงอยู่ในความเป็นทอม(ดี้)
- 2.2) ขอให้ท่านเล่าถึงความสัมพันธ์ของท่านกับคูรัักของท่าน
 - 2.2.1) ท่านเริ่มต้นชอบกันอย่างไร
 - 2.2.2) บรรยายสิ่งที่ดีที่ท่านได้รับจากความสัมพันธ์
 - 2.2.3) ความลำบากที่ท่านต้องประสบ
 - 2.2.4) อุปสรรคในชีวิตรัักของท่านมีอะไรบ้าง
- 2.3) ความสัมพันธ์นี้มีความหมายกับท่านอย่างไรบ้าง
 - 2.3.1) คูรัักของท่านมีความหมายกับท่านอย่างไร
 - 2.3.2) การมีคูรัักเติมเต็มชีวิตท่านอย่างไร
- 2.4) ท่านมองตนเองอย่างไรในความสัมพันธ์
- 2.5) คนรอบข้างให้การสนับสนุนท่านมากน้อยแค่ไหน อย่างไร
- 2.6) อะไรเป็นข้อดีของสถานะที่ท่านเป็นอยู่

3) คำถามอื่นๆ

- 3.1) ในฐานะที่ท่านเป็นหญิงรักหญิงท่านอยากบอกอะไรกับสังคมบ้าง
- 3.2) ท่านเคยมีความรู้สึกอยากปรึกษากับนักจิตวิทยาการปรึกษาหรือไม่ อย่างไร

ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลายคนจะเป็นฝ่ายเริ่มบทสนทนาก่อนอย่างรวดเร็วผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องมีการปรับการถามที่เตรียมมาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับการยอมรับของพ่อแม่ของเขาออกมาก่อนที่ผู้วิจัยจะถามคำถามแรกเพื่อเป็นการเกริ่นนำ ผู้วิจัยจึงรับฟังในสิ่งที่เขาพูด แล้วจึงถามคำถามข้ออื่นๆในภายหลัง เป็นต้น ทั้งนี้

ทุกครั้งในการสัมภาษณ์ไม่ว่าเรื่องใดจะถูกพูดถึงขึ้นมาก่อน ผู้วิจัยจะต้องให้ความสนใจว่าข้อมูลทั้งหมดที่ได้มานั้นครอบคลุมประเด็นที่กำลังศึกษาและตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

4.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มตั้งแต่ มกราคม ถึง มีนาคม 2554 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 3 เดือน รวมเวลาที่เข้าไปเก็บข้อมูลภาคสนามทั้งสิ้น 7 ครั้ง แต่แต่ละครั้งสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 2 ราย โดยสัมภาษณ์ทีละคน เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายสามารถพูดคุยความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่ ผู้วิจัยใช้เวลาสัมภาษณ์โดยเฉลี่ยคนละประมาณ 1 ชั่วโมง 40 นาที โดยมีรายละเอียดวัน เวลา และสถานที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน ดังแสดงในตารางที่ 4 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้นามสมมุติทั้งหมด แล้วจึงนำกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องตามความเป็นจริงอีกครั้ง

ตารางที่ 4

แสดงวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน

ผู้ให้ข้อมูล คนที่	นามสมมุติ	วันที่สัมภาษณ์	ความยาว (ชั่วโมง:นาที)	สถานที่
1	ก้อ	5 มกราคม 2554	2.07	โรงงาน
2	กวาง	5 มกราคม 2554	1.13	โรงงาน
3	ชิง	8 มกราคม 2554	1.58	โรงงาน
4	ขวัญ	8 มกราคม 2554	1.08	โรงงาน
5	คิง	21 มกราคม 2554	2.02	บ้าน
6	เคท	21 มกราคม 2554	1.42	บ้าน
7	ไซค	22 กุมภาพันธ์ 2554	1.02	โรงงาน
8	เซเอม	22 กุมภาพันธ์ 2554	1.09	โรงงาน
9	หมอก	24 กุมภาพันธ์ 2554	2.02	โรงงาน
10	แมงปอ	24 กุมภาพันธ์ 2554	1.23	โรงงาน
11	สพาย	5 มีนาคม 2554	2.05	บ้าน
12	ซูซี่	5 มีนาคม 2554	2.02	บ้าน
13	วิล	27 กุมภาพันธ์ 2554	2.08	บ้าน
14	วี่	27 กุมภาพันธ์ 2554	2.04	บ้าน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้มีดังต่อไปนี้

1. เริ่มจากการที่ผู้วิจัยถอดเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ของบุคคลที่ได้ไปสัมภาษณ์ทีละคนอย่างละเอียดแบบคำต่อคำ (Verbatim) ออกมาเป็นบทสนทนาที่เป็นตัวอักษร (Transcript) หลังจากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้พร้อมกับการฟังเทปบันทึกการสัมภาษณ์ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำบทสนทนาที่เป็นตัวอักษรนั้นไปขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์) และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (อาจารย์ ดร. ณัฐสุดา เต้พันธ์) และท่านอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินงานวิจัยคุณภาพ (รองศาสตราจารย์ ดร. จิราพร เกศพิชญวัฒนา) เพื่อปรับปรุงการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป

2. นำบทสนทนาที่เป็นตัวอักษรมาให้รหัส (Coding) โดยการนำบทสนทนาที่ถอดความแบบคำต่อคำนั้นมาพิจารณาอย่างละเอียด ทุกคำ ทุกวลี และทุกประโยค โดยคำนึงถึงว่า คำ วลี หรือประโยคนั้นตอบวัตถุประสงค์และคำถามวิจัยอย่างไร โดยรหัสที่ให้นั้นต้องสั้น กระชับ และได้ใจความเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลหมายความว่า แล้วจึงให้มหาบัณฑิตภาควิชาจิตวิทยาการปรึกษา ผู้มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัยเชิงคุณภาพแต่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการวิจัยและไม่มีผลประโยชน์จากการวิจัยในครั้งนี้ตรวจสอบความถูกต้องและความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้นได้และให้ความคิดเห็นแล้วจึงปรับปรุงการให้รหัสใหม่

3. นำเนื้อหาข้อมูลที่ถอดรหัสและแก้ไขแล้วไปให้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (อาจารย์ ดร. ณัฐสุดา เต้พันธ์) และท่านอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินงานวิจัยคุณภาพ (รองศาสตราจารย์ ดร. จิราพร เกศพิชญวัฒนา) ตรวจสอบแล้วจึงนำมาแก้ไขให้รหัสใหม่ (Recoding) ให้ถูกต้องซ้ำเช่นนี้หลายครั้งจนกระทั่งอาจารย์ทุกท่านเห็นชอบตรงกัน

4. ผู้วิจัยนำรหัสเหล่านั้นมาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างเพื่อสร้าง “หมวดหมู่ย่อย (Subcategories)” โดยการนำรหัสที่มีโมทัศน์คล้ายกันมารวมกัน

5. ผู้วิจัยสร้าง “หมวดหมู่ (Categories)” โดยผู้วิจัยได้นำหมวดหมู่ย่อยที่คล้ายคลึงกันมารวมกันอยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน เพื่อเป็นการพัฒนาการวิเคราะห์ข้อมูลไปสู่ความคิดรวบยอด (Theme) ที่มีระดับความเป็นนามธรรมที่สูงกว่าหมวดหมู่นั้นและครอบคลุมใจความในทุกหมวดหมู่

6. นำหมวดหมู่ หมวดหมู่ย่อย และ ความคิดรวบยอด นั้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (อาจารย์ ดร. ณัฐสุดา

เต้พันธ์) และท่านอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานวิจัยคุณภาพ (รองศาสตราจารย์ ดร. จีราพร เกศพิชญวัฒนา) ตรวจสอบเมื่อมีข้อขัดแย้งไม่ลงตัวใดๆ เกิดขึ้น ผู้วิจัยกลับไปตรวจสอบการให้รหัสใหม่อีกครั้ง (Recoding) และแก้ไขปรับปรุงหมวดหมู่ย่อยและหมวดหมู่ ที่นำไปสู่ความคิดรวบยอดใหม่หลายครั้งจนกระทั่งอาจารย์ทุกท่านเห็นว่าเหมาะสมแล้ว

7. ผู้วิจัยจึงเขียนผลการวิจัยและนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์) และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (อาจารย์ ดร. ณัฐสุดา เต้พันธ์) รวมทั้ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ประสพการณ์ด้านการทำวิจัยเชิงคุณภาพแต่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการวิจัยและไม่มีผลประโยชน์จากการวิจัยในครั้งนี้ช่วยสะท้อนความคิดเห็น ตรวจสอบความถูกต้อง ขจัดความงุนงงในความคิดของผู้วิจัยซึ่งอยู่กับข้อมูลมาเป็นระยะเวลายาวนานและลดความลำเอียงของผู้วิจัยที่อาจเกิดขึ้นได้ (Peer debriefing) ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยมีการตรวจสอบแบบสามเส้ากับบทสนทนาที่เป็นตัวอักษรและการให้รหัสร่วมไปด้วยเพื่อให้แน่ใจว่ามีความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น

8. ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยไปให้ผู้ให้ข้อมูลช่วยตรวจสอบความถูกต้องและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อสรุปที่ได้ (Member check) เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มาจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลจริง หลังจากนั้นผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงผลการวิจัยให้ตรงตามความเป็นจริง

9. อาจารย์ที่ปรึกษา (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์) และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (อาจารย์ ดร. ณัฐสุดา เต้พันธ์) ได้ตรวจสอบผลวิจัยอีกครั้ง เมื่อผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นใดตกหล่น หรือไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไข จนกระทั่งผลสรุปที่ได้ไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ จากทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทั้ง 5 ท่าน และผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน จึงถือว่าเสร็จสิ้นสมบูรณ์

6. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของการวิจัย (Trustworthiness)

การทำงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยเป็น ‘เครื่องมือสำคัญที่สุด’ ในการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการอุปนัย ดีความ และสรุปผลการวิจัยนั้น อาจมีผลทำให้ผลการวิจัยนั้นมีความลำเอียงไปตามประสบการณ์ มุมมอง และความเข้าใจของผู้วิจัยได้ จึงต้องมีวิธีตรวจสอบความน่าเชื่อถือของการวิจัย เพื่อให้ผลสรุปของงานวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับได้และใช้ประโยชน์ได้จริง

6.1 ความน่าเชื่อถือ (Credibility)

ความน่าเชื่อถือเปรียบได้กับความตรงภายใน (Internal validity) ในงานวิจัยเชิงปริมาณ เป็นเกณฑ์ที่บ่งบอกว่า การได้มาซึ่งข้อมูลและข้อสรุปนั้นมีการอธิบายอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง เทคนิคกลวิธีในการสร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมีหลายวิธี ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือในการวิจัยครั้งนี้ 4 วิธี ดังต่อไปนี้

1) การให้เพื่อนที่ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนช่วยสะท้อนความคิดเห็น (Peer debriefing) หลังจากได้วิเคราะห์และสรุปผลแล้ว ผู้วิจัยนำผลวิเคราะห์และสรุปไปให้มหามบัณฑิตด้านจิตวิทยาการปรึกษาซึ่งมีประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและไม่เคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้มาก่อน ช่วยพิจารณาและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม มุมมองที่ขาดหายไปให้แก่ผู้วิจัย โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยลดอคติความลำเอียงของผู้วิจัยเอง และช่วยขจัดภาวะความขุ่นมัวในความคิดของผู้วิจัยที่อาจจะเกิดขึ้นออกไปได้ ขณะเดียวกันผู้วิจัยได้นำการวิเคราะห์ข้อมูลและผลสรุปส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รวมทั้งท่านอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิอีก 1 ท่านซึ่งมีเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อร่วมกันพิจารณาจนเห็นพ้องต้องกัน ขั้นตอนดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงการมีความน่าเชื่อถือตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในผลการวิจัยที่ได้

2) การตรวจสอบด้วยวิธีการโยงสามเส้ากับทฤษฎี (Triangulation of theories) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลตลอดจนผลของการวิจัยที่ได้มาไปตรวจสอบกับงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศพบว่า ผลการวิจัยที่ได้มีความสอดคล้องตรงกันกับทฤษฎีและผลการศึกษาที่ผ่านมาหลายแง่มุม ขณะเดียวกันก็มีความแตกต่างกันในหลายประเด็น ดังรายละเอียดที่จะขอกกล่าวไว้ในบทที่ 5 อภิปรายผล

3) การตรวจสอบกับแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ (Referential adequacy) เป็นการตรวจสอบกับแหล่งอ้างอิงที่เหมาะสมและเชื่อถือได้ต่างๆเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จาก 3 แหล่ง คือ บุคคลรอบข้างของผู้ให้ข้อมูล ไฟล์บันทึกเสียงและบทสัมภาษณ์ รวมทั้งภาพยนตร์และมิวสิควิดีโอ โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ตรวจสอบกับคู่มือของผู้ให้ข้อมูล และเพื่อนผู้เปิดทางแนะนำ เพื่อเปรียบเทียบว่าข้อมูลมีความสอดคล้องตรงกันหรือไม่ ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องตรงกันสูงมาก 2) ตรวจสอบกับไฟล์บันทึกเสียงและบทสัมภาษณ์ในกรณีที่ผู้วิจัยไม่มั่นใจในการตีความตรงจุดใดในระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้การวิเคราะห์และแปลความหมายมีความถูกต้องมากขึ้น และ 3) ตรวจสอบกับเรื่องราวที่สะท้อนมาจากภาพยนตร์ หนังสือนิยาย เรื่องอยากรักก็รักเลย และมิวสิควิดีโอเพลง พบว่าประสบการณ์ด้านจิตใจของ

หญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รักของผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องไปในทางเดียวกับเรื่องราวที่สะท้อนออกมาในภาพยนตร์และมิวสิควีดิโอนั้นอีกด้วย

4) การตรวจสอบโดยผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้ข้อมูล (Member checking) เป็นการตรวจสอบ โดยผู้ให้ข้อมูลเข้ามาช่วยในการตรวจสอบหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ได้นั้นมาจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลจริง ในการวิจัยครั้งนี้ มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 12 คน ที่ได้ร่วมตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ให้ข้อมูล 11 คน ตรวจสอบแล้วลงความเห็นว่าตรงตามประสบการณ์จริงของตน ยกเว้นบางประเด็น เช่น การคิดและพยายามฆ่าตัวตาย ซึ่งพบในผู้ให้ข้อมูลบางรายเท่านั้น ตัวอย่างข้อมูลป้อนกลับของผู้ให้ข้อมูล มีดังนี้

“ตรงนะ ยกเว้นเราไม่มีเรื่องฆ่าตัวตาย นอกนั้นไม่ต้องแก้อะไร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ตรง ที่เขียนมาเหมือนชีวิตผมตามที่เล่าไปเลย ญาติบอกว่า อ่านแล้วซึ่ง ทำให้เข้าใจคนที่เขามามากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“อ่านแล้วก็ตรง ได้รู้จักตัวเองมากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“ตรงดี เข้ากับชีวิตอยู่ ไม่มีอะไรที่ไม่ตรง ไม่ต้องปรับปรุงอะไรแล้วครับ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“ตรงกับชีวิตหนูหมดเลย เหมือนที่เอาชีวิตหนูไปเขียน เหมือนชีวิตหนูจริงๆเลย พี่เป็นคนแรกที่หนูเปิดใจหมดเลย เขียนดีมากผ่านตลอด รู้สึกดีที่เขียนมา รู้สึกดีมากๆเลยคะขอบคุณที่พี่เข้าใจ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“ตรงตามที่เขียนมา อ่านแล้วรู้สึกว่ายังมีคนที่เขาเป็นเหมือนเรา ตัวเองไม่ได้แปลกประหลาด สิ่งที่ทำมันทำให้หนูรู้สึกดีมากๆเลย ดีมากๆ มันเริ่มเหมือนกับว่า มีคนยกเรื่องนี้ขึ้นมา อาจจะเป็นก้าวแรกที่ทำให้คนอื่นหันมาสนใจ ยอมรับมากขึ้น เริ่มที่จะมีคนยอมรับเราแล้ว...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

นอกจากนี้ มีผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งให้ความเห็นว่า ตนไม่ได้เปิดใจที่จะให้ทอมเข้ามาในชีวิต แต่เพราะมีความเป็นเพื่อนกันมาก่อน แล้วจึงรู้สึกรักใคร่ชอบพอกันในภายหลัง ผู้วิจัยได้รับฟังและดำเนินการปรับปรุง เพื่อให้ผลการวิจัยชัดเจนขึ้นว่า มีทั้งผู้ให้ข้อมูลที่เปิดใจและที่เริ่มจากความ “เพื่อนที่ดี” คบหากัน มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน จนเกิดเป็นความสัมพันธ์ขั้นที่คู่รักขึ้นในใจ ผู้ให้ข้อมูลรายนี้ยังได้แบ่งปันอีกว่า บางครั้งตนก็รู้สึกบางอย่างแต่ไม่ค่อยรู้ตัวมาก่อน เมื่อได้อ่านผลวิจัยแล้วถึงจะนึกได้ว่าเธอก็รู้สึกเช่นนั้นเหมือนคนอื่นๆ ส่วนผู้ให้ข้อมูลที่เหลืออีก 2 คนนั้นได้ลาออกจากงานและไม่สามารถติดต่อได้ จึงไม่ได้ร่วมตรวจสอบผลวิจัยในครั้งนี้

6.2 ความสามารถในการถ่ายโอน (Transferability)

ความสามารถในการถ่ายโอนได้นี้ เปรียบได้กับการอ้างอิงผลสรุปที่ได้สู่ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ (External validity) ส่วนในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผลสรุปจะใช้อ้างอิงไปสู่กลุ่มประชากรที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยได้แสดงข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะ และรายละเอียดเชิงพรรณาเรื่องราวเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลทุกคน รวมทั้งรายละเอียดในการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล สถานที่ และเวลาในการสัมภาษณ์ เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีความสามารถในการถ่ายโอนไปสู่กลุ่มประชากรที่มีบริบทคล้ายคลึงกันได้

6.3 ความสามารถในการพึ่งพา (Dependability)

ความสามารถในการพึ่งพา เปรียบได้กับความเที่ยงในงานวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เพื่อการยืนยันความคงเส้นคงวา (Consistency) ในการดำเนินงานวิจัยและความสม่ำเสมอของข้อมูล เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีความสามารถในการพึ่งพาได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยอย่างคงเส้นคงวา และเป็นระบบ มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่ชัดเจน การเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลที่เป็นระบบเดียวกัน การดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทุกคนด้วยใจที่เป็นกลางและมีความเข้มข้นในการสัมภาษณ์ที่สม่ำเสมอ การเลือกสถานที่ที่เหมาะสม มีความเป็นส่วนตัวใกล้เคียงกันและรูปแบบการสัมภาษณ์ที่เชื่อมโยงไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งนำไปสู่ประเด็นหลักอย่างมีหลักการเป็นขั้นเป็นตอนตามที่วางไว้ อย่างสอดคล้องกันเสมอไป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รายงานชี้แจงเหตุผลที่เหมาะสมเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ หรือเพื่อต้องการให้เกิดความยืดหยุ่นในระหว่างดำเนินการดำเนินงานวิจัย เช่น การไม่เลือกใช้วิธีคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีตามสะดวก หลังจากที่ได้ลองดำเนินการแล้วไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร การพิจารณาเพิ่มจำนวนคนกลางมากกว่า 1 คน เป็นผู้เปิดทางแนะนำจากแหล่งอื่นๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ผลวิจัยจำกัดอยู่ในวงแคบแค่เพียงแค่งานกลุ่มเดียว และการเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลให้ข้อมูลอย่างเป็นธรรมชาติโดยไม่ใช้คำถามตายตัว เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ผลการวิจัยในครั้งนี้มีความสามารถในการพึ่งพาได้

2.5.4 ความสามารถในการยืนยัน (Confirmability)

ความสามารถในการยืนยันในงานวิจัยเชิงคุณภาพเปรียบได้กับวัตถุประสงค์ในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิจัยด้วยความเป็นกลางและอยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริง ผู้วิจัยได้รายงานถึงการควบคุมและป้องกันอคติความลำเอียงของผู้วิจัย ตั้งแต่ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ และระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูลไว้โดยละเอียด รวมทั้งได้รายงานเส้นทางการทำงานที่ตรวจสอบได้

(Audit trial) เช่น บันทึกระเบียบวิธีในการดำเนินงานวิจัย ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีความสามารถในการยืนยันได้

7. จริยธรรมในการวิจัย

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยยังต้องคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการดำเนินการ และรักษาจรรยาบรรณในการทำวิจัยเชิงคุณภาพตามหลักสากล ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2553 (ภาคผนวก ข) ใน 3 ประเด็นหลัก คือ การยินยอมของผู้ให้ข้อมูล (Informed consent) การปกป้องสวัสดิภาพและเกียรติภูมิของผู้ให้ข้อมูล (Respondent welfare) ความลับของผู้ให้ข้อมูล (Confidentiality) ในทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนต่าง ๆ เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ ให้ผู้ให้ข้อมูลทราบ ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์
2. เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้ซักถามข้อสงสัยต่างๆ จนไม่มีข้อสงสัยใดๆ
3. แจ้งสิทธิในการตัดสินใจยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย และอิสระในการถอนตัวจากการวิจัย ก่อนการให้ผู้เข้าร่วมวิจัยลงชื่อในใบยินยอมให้สัมภาษณ์และอนุญาตให้ใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้
4. ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อน ที่จะจดบันทึกหรือทำการบันทึกเสียงทุกครั้ง
5. อธิบายเรื่องวิธีเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้โดยไม่เปิดเผยชื่อของผู้ให้ข้อมูลในการรายงานผลการวิจัย

8. การพิทักษ์สิทธิ์

ก่อนทำการสัมภาษณ์ มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดี (Rapport) เพื่อให้เกิดความไว้วางใจระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูล และสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้จากผู้ให้ข้อมูลทุกราย ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล การขออนุญาตบันทึกเสียงการสนทนา จำนวนครั้งในการสัมภาษณ์ ระยะเวลา และสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ การขอให้ตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์ข้อมูล การมีสิทธิตอบหรือไม่ตอบคำถามใดๆ ที่รู้สึกไม่สะดวกใจ หรือบอกยุติการให้ความร่วมมือในขั้นตอนใดๆ ของ

การวิจัยได้ ชื่อที่ใช้ในการถอดเทปจะเป็นนามสมมุติ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลถามข้อสงสัย ก่อนลงลายมือชื่อยินยอมเข้าร่วมวิจัย

ขณะที่สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวถึงการที่ตนเคยมีความคิดหรือเคยพยายามจะฆ่าตัวตาย ผู้วิจัยจึงได้ประเมินระดับความรุนแรงและภาวะทางจิตใจของผู้ให้ข้อมูลในขณะนั้นว่า ยังคงมีความทุกข์หนักและความคิดจะฆ่าตัวตายอีกหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือทางจิตวิทยา แต่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าไม่มีความเสี่ยง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด และมุมมองที่มีต่อตนเอง ต่อคู่รักของเขา ตลอดจนต่อสังคมที่ตนดำรงอยู่ และสิ่งที่เขาต้องเผชิญในชีวิตของความเป็นหญิงรักเพศเดียวกันทั้งในอดีตและปัจจุบัน อันอาจจะเป็นประโยชน์ในการให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาพบ ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รักในหลายประเด็น โดยนำมาจัดกลุ่มเป็นหมวดหมู่นำไปสู่ความคิดรวบยอดได้ 5 ประเด็นหลักดังนี้

1. ความรู้สึกนึกคิดภายในใจเกี่ยวกับตัวตน

1.1 ทอม

1.2 ดี

2. การรับรู้อคติทางสังคมต่อหญิงรักเพศเดียวกัน

2.1 การรับรู้อคติจากสังคมภายนอกครอบครัว

2.2 การรับรู้อคติจากสังคมภายในครอบครัว

2.3 การรับมือกับอคติ

3. ความทุกข์บีบคั้นใจจากอคติทางสังคม

3.1 การรับรู้ทุกข์ เมื่อเกิดภาวะขัดแย้งระหว่างอัตลักษณ์ของตนกับความคาดหวังของสังคม

3.2 ผลของความขัดแย้งภายในใจ

3.3 ทุกข์หนักหาทางแก้ไขไม่ได้

4. แหล่งสนับสนุนให้ก้าวข้ามผ่านความทุกข์

4.1 ตนเองเข้มแข็ง

4.2 คู่รักยื่นหยัดเคียงข้าง

4.3 พ่อแม่รับได้ไม่หัวนโหว

4.4 เพื่อนปรับทุกข์

4.5 สังคมที่ยอมรับและเข้าใจ

5. สายสัมพันธ์แห่งรักและความสุข

5.1 สายสัมพันธ์ทางใจที่แน่นแฟ้น

5.2 คุณค่าของสายสัมพันธ์แห่งรักและความสุข

ประเด็นที่ 1 ความรู้สึกนึกคิดภายในใจเกี่ยวกับตัวตน

ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวตนของผู้ให้ข้อมูล เป็นการรับรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นมาจาก “ภายใน” จิตใจของตนที่เกี่ยวข้องกับการเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน ‘มิใช่’ การรับรู้ตัวตนของตนเองไปตามอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก เช่น ตามกรอบความคิด ข้อกำหนดและคาดหวังทางสังคม หรือคำวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลมีความรู้สึกนึกคิดในใจที่เกี่ยวกับตัวตนในการเป็นหญิงรักเพศเดียวกันของทอมและดีมีลักษณะแตกต่างกันในเพศสภาวะและรสนิยมทางเพศ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ทอม

ผู้ให้ข้อมูลทอมทุกคนรับรู้ถึงความรู้สึกได้อย่างชัดเจนว่าตนชอบผู้หญิงตั้งแต่เด็ก มีความเป็นผู้ชายอยู่ภายใน และไม่เส่นหาเพศตรงข้าม

1.1.1 ชอบผู้หญิงตั้งแต่เด็ก ไม่แปรเปลี่ยน

ผู้ให้ข้อมูลทอมทุกคนรับรู้ตนเองได้อย่างชัดเจนว่า รู้สึกชอบผู้หญิงมาตั้งแต่วัยเด็ก เช่น ตอนเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา เป็นภาวะความรู้สึกชอบในลักษณะเดียวกันกับที่ผู้ชายชอบผู้หญิง ผู้ให้ข้อมูลบางคนรายงานว่าตนเป็นมาตั้งแต่เกิด

“ตอนม.1 ...เริ่มรู้สึกว่าเพื่อนคนนี้สวย น่ารัก...ชอบแบบแฟนอะไรอย่างนี้...ความรู้สึกแบบนี้มันเกิดขึ้นเอง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“...รู้สึกว่า ชอบผู้หญิงมาแต่เด็ก..ที่เขาเรียกว่า ‘Born to be’ (เป็นมาตั้งแต่เกิด) เนี่ยใช่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“อย่างที่เรเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ที่เรานึกขึ้นมาจะเป็น เป็นตั้งแต่เด็กแล้ว ชอบเพศเดียวกัน ตั้งแต่อยู่ป.1 ก็เริ่มคิด เวลาอาจารย์ผู้หญิงไปสอน ปลื้มมาก ชอบ แอบยิ้มอยู่ในใจ พอเริ่มขึ้นป.3-4 เริ่มแอบชอบเพื่อนเรียนรุ่นเดียวกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ใจชอบผู้หญิง ตั้งแต่อายุ 12-13 ถูกใจ เหมือนกันเราเป็นผู้ชายเลยละ ชอบหญิง รู้สึกอยากทำให้ผู้หญิงประทับใจ มีความสุข” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

ผู้ให้ข้อมูลทุกคนรายงานว่าคุณรู้สึกชอบผู้หญิงด้วยกันนี้เกิดขึ้นภายในจิตใจของตนเองโดยธรรมชาติ

“เออ มันเป็นธรรมชาติอะ มันไม่ได้มีการวิเคราะห์อะไรใดๆทั้งสิ้น ก็คือเห็นแล้วก็บึ้ง แล้วก็ชอบอะไรอย่างนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

ความชอบผู้หญิงนี้มีความคงตัวไม่เปลี่ยนแปลงไปชอบเพศตรงข้าม ถึงแม้ว่าจะผิดหวังจากผู้หญิงหลายครั้งหลายคราก็ยังคงชอบผู้หญิงเช่นเดิม

“แต่เราก็ไม่ละพยายาม เราก็ยังเหมือนเดิม หมายถึงรักผู้หญิงอยู่เหมือนเดิม ไม่ใช่อกหักสัก 3-4 รอบแล้ว ไม่เอาดีกว่า เปลี่ยนมารักผู้ชายดีกว่า ถึงจะเจ็บสักก็รอบก็ยังชอบผู้หญิงอยู่เหมือนเดิม ไม่ได้ทำให้เราเปลี่ยนแปลงเลย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

1.1.2 รับรู้ในความเป็นชาย

ผู้ให้ข้อมูลทอมทุกคนรับรู้ถึงความรู้สึกเป็นชายที่อยู่ภายในตัวเองได้ตั้งแต่วัยเด็ก เป็นภาวะที่เกิดขึ้นจากภายในตนเอง

“กูแม่ง อยากเป็นผู้ชายตั้งแต่สี่ขวบ ...มันเป็นอินเนอร์ 'ข้างใน' ที่เราอยากเป็นตั้งแต่เด็ก เราไม่อยากจะเป็นผู้หญิง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“คิดว่าตัวเองเป็นผู้ชายตลอดเวลาตั้งแต่เด็ก ตอนเล็กๆ ก็ไม่รู้หรอกว่าตัวเองเป็นอะไร แบบว่าชอบฝันว่าตัวเองเป็นผู้ชาย แล้วก็ฝันเป็นผู้หญิงใช้ชีวิตคู่เป็นแบบครอบครัว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“ตอนนั้น ป.5 - 6 คุยกะพี่เลี้ยงว่า วิลอยากเกิดเป็นผู้ชาย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“อยากเป็นผู้ชายไปเลย แต่ไม่ได้อยากเป็นทอม...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

เมื่อใจมีความเป็นชาย ผู้ให้ข้อมูลจึงรู้สึกชอบเล่นของเล่น เล่นกีฬา และทำกิจกรรมต่างๆ อย่างผู้ชาย มากกว่าที่จะชอบเล่นหรือทำกิจกรรมแบบผู้หญิง

“ขนาดของเล่นหนู หนูยังไม่ชอบเลยของผู้หญิง ไม่รู้มันไม่ชอบอะไร มันดูกระตุ่งกระตึง ยังไงไม่รู้ ไม่แข็งแรง หนูชอบเล่นเหมือนพวกผู้ชายเค้าเล่นกัน ต่อยมวย ก็ตอนเด็กๆ ต่อยมวย ชอบความรุนแรง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“ตอนประถมรู้สึกว่าคุณชอบว่าเล่นฟุตบอล เล่นตะกร้อ เล่นทุกอย่าง เล่นรถเล่นอะไร”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

ผู้ให้ข้อมูลบางคนรายงานว่าเคยลองพยายามทำตัวเป็นผู้หญิงแล้ว แต่กลับยิ่งพบว่าไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริง

“ก็มีช่วงหนึ่ง ที่แบบว่าพยายามลองเหมือนกัน พยายามจะเป็นผู้หญิงดู ก็ไม่อยากจะให้เพื่อนมองว่าเป็นทอมอะไรมากมาย แต่งตัวหญิง แต่งหน้า ใส่กระโปรง ส้นสูง ทุกอย่าง แต่มันก็ไม่ใช่เราไง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

1.1.3 ไม่รู้สึกเสนาหาเพศตรงข้าม

ผู้ให้ข้อมูลทอมทุกคนเล่ากันว่า ตนไม่ได้มีความรู้สึกเสนาหาต่อผู้ชายมาตั้งแต่วัยเด็ก กับผู้ชายตนมีความรู้สึกเหมือนแค่เพื่อน และไม่ได้มีอกหักปรีดาเสนาหาต่อเพศชาย เช่น เหมินอายหรือใจเต้นแต่อย่างใด

“รู้สึกว่าจะไม่สามารถมีความสัมพันธ์ ฉันทู้สาว หรือมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายได้”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“กับผู้ชาย เเฉๆ ธรรมดา เหมือนเพื่อนกัน ไม่มีความรู้สึก ตั้งแต่เด็กก็ไม่มี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ไม่เคยชอบผู้ชาย กับผู้ชายไม่รู้สึกเหมินอาย ไม่เหมือนอยู่ใกล้พวกผู้หญิง มันรู้สึกอย่างไรไม่รู้ ไม่ค่อยกล้าเข้าใกล้ อย่างไม่รู้ อายๆ เหมินๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“ขนาดนั่งใกล้กัน เพื่อนผู้หญิงกลุ่มเดียวกัน เค้าจะพูดกันในเพื่อนว่า เอ้อ นั่งใกล้ผู้ชายจะรู้สึกร้อนวูบๆ วาบๆ แต่หนูก็ไม่เห็นเป็นอะไร หนูธรรมดา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ด้วยเหตุที่ไม่มีความรู้สึกเสนาหาต่อผู้ชายเช่นนี้เอง จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลบางคนไม่เคยลองคบผู้ชายในฐานะคนรัก

“ไม่เคยลองคบผู้ชาย ไม่ชอบเลย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“ไม่เคย ไม่เคยอยากจะลองคบผู้ชาย เหมือนตอนนั้นแม่ยังบอกว่าไม่อยากแต่งงานใส่ชุดสวยๆ แบบที่เค้าอะไรอย่างนี้ หนูบอก หึ ไม่เอา ไม่ชอบ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

อย่างไรก็ดีผู้ให้ข้อมูลบางรายได้กล่าวว่าเคยมีผู้ชายมาชอบ แต่เพราะไม่รู้สึกชอบผู้ชายจึงปฏิเสธความรักของผู้ชายไป

“เค้าขอเบอร์บ้าง อะไรบ้าง เวลาเค้ามาอยู่ด้วย เค้าเคยแอบกอด บอกไปว่า ถ้าอยากจะเป็นเพื่อนกันอีกนะ อย่าทำแบบนี้ เค้าก็ไม่ทำ...ไม่ชอบ ไม่ได้ชอบแบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“มีมาขอเบอร์ พอหลังๆ เริ่มมีโทรหา เราก็เริ่มแบบรู้สึกได้ว่าเขาคงมาชอบเรา เราบอกเฮ้ย ไม่ใช่ไรเงี้ย ก็แบบปฏิเสธเขาไป” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

อย่างไรก็ตาม มีผู้ให้ข้อมูลบางรายที่เคยลองพยายามเปลี่ยนตัวเองให้ไปชอบผู้ชาย ลองคบผู้ชายดู แต่เพราะตนเองไม่รู้สึกสนใจเพศตรงข้าม จึงไม่อาจฝืนใจเปลี่ยนไปรักผู้ชายได้จริง เหมือนกับที่รักผู้หญิง

“เราก็คิดนะว่าจะเปลี่ยน เอ ลองชอบผู้ชายดูสิว่า มันเป็นอย่างไง ลองไปกับเพื่อนผู้ชาย พอไปสักพัก เฮ้ย ไม่ได้วะ ไม่ไหว มันฝืนความรู้สึก ฝืนไปก็ไม่มีความสุข เราไม่ได้ชอบเขา แต่เราต้องทำตัวเหมือนชอบ เดินจับมือ เหมือนเป็นแฟนกัน ซึ่งมันจะขัดกับใจเรา เราบอกเฮ้ย เป็นเพื่อนกันนะ เขาบอกเขารับไม่ได้ เราบอกรับไม่ได้ก็แล้วแต่ก็ไม่ต้องคบกัน เขารักเราแล้ว เขารับไม่ได้ที่เราจะไป เราบอก เราไม่รู้ นายชอบเราตรงไหน เขาบอกชอบที่เป็นนาย เฮ้ย ชอบคนใหม่เถอะ เราฝืนไม่ได้จริงๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“พยายามชอบ คิดแบบว่าลองคบผู้ชายดูบ้างก็ดีเนอะ ก็เลยพอดีจังหวะคนนี้เป็นผู้ชายที่นิสัยดีด้วยไง ก็เลยบอกว่า เฮ้ย คบกันมั๊ย มันก็บอกคบ คือมันชอบอยู่แล้วไง มันก็แบบเออคบก็คบ คบกันได้แบบเดียวอะ เทอมแรกยังไม่ทันหมดเทอม ก็ไปชอบรุ่นพี่เป็นผู้หญิง ก็เลยบอกเลิกเพื่อนผู้ชายคนนี้ ก็บอกว่าเออเนี่ยเลิกกันนะ เพราะว่าคงแบบว่า เป็นผู้หญิงไม่ได้จริงๆ เค้าก็เสียใจร้องไห้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

นอกจากนี้ แม้ว่าจะมีผู้คนในสังคมที่ปรารถนาดีเสนอรางวัลชีวิตบางอย่างเป็นเงื่อนไขเพื่อให้เปลี่ยนใจไปชอบเพศตรงข้าม แต่คำร้องขอและข้อเสนอที่ดีเหล่านั้นก็ไม่อาจเปลี่ยนแปลงความรู้สึกชอบผู้หญิงที่แท้จริงได้

“เจ้าของบริษัทเขาบอกว่า ทำไมเป็นคนอย่างนี้ เขาถามว่า เปลี่ยนได้ไหม เราบอกเปลี่ยนไม่ได้ เขาขอให้เราเปลี่ยน เขาจะทำให้เราเป็นคนใหม่ มีกิจการ ภูมิสูงๆ เลี้ยงพ่อแม่ได้ ไม่ต้องมาคิดเรื่องแบบนี้ เราบอกเขาว่า เปลี่ยนไม่ได้ คือว่าคุณจะดีกรอบให้อยู่ เราอยู่ไม่ได้ ขอเป็นคนเลว เพราะว่าเราทำตามที่เขาขอไม่ได้ เรายืนหยัดที่จะเป็นตัวเอง ถึงไม่ได้เลิศจิตใจ ไปเรียนอย่างนี้ก็ไม่เป็นไร ออกจากที่นั่นมา ก็ไปเป็นจับกัง ส่งตัวเองจนเรียนจบม.6” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

1.2 ดี

นอกจากจะมีหญิงรักเพศเดียวกันที่รับรู้ตัวตนว่ามีความเป็นชายอยู่ภายในแล้ว ยังมีหญิงรักเพศเดียวกันที่รับรู้ตัวตนว่า เป็นผู้หญิงเหมือนผู้หญิงทั่วไป ที่ผ่านมาเคยชอบทั้งผู้ชายและผู้หญิง โดยแรกเริ่มนั้นชอบผู้ชาย จนภายหลังได้มาคบหากับผู้หญิงด้วยกัน แล้วพบว่ามีความสุขมากกว่า จึงเลือกที่จะใช้ชีวิตคู่กับผู้หญิง ซึ่งประสบการณ์ชีวิตใหม่นี้ทำให้เกิดมุมมองและทางเลือกใหม่ขึ้นในชีวิต

1.2.1 รู้สึกว่าตนเป็นผู้หญิง

ผู้ให้ข้อมูลดีทุกคนรู้สึกกว่าตนเองเป็น ‘ผู้หญิง’ เหมือนผู้หญิงทั่วไป ไม่ได้รับรู้หรือยอมรับว่าตนเองว่าเป็นดี แต่ยอมรับว่าตนมีคู่รักเป็นทอม

“ไม่ได้จำกัดความว่าตัวเองเป็นดีอย่างนั้นอะคะ ก็เป็นผู้หญิงคนหนึ่งที่คบใครก็ได้ที่เราพอใจ แคว้นนี้คบกับทอม..” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ไม่รู้สึกว่าตัวเองเป็นดี เป็นผู้หญิงคนหนึ่ง แต่แฟนหนูเป็นทอม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“ก็ไม่ได้กำหนดตัวเองว่าเราเป็นดี แต่เราก็ไม่ค่อยชอบคำว่าดี เราชว่ามันเหมือนมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดี มันเหมือนพยายามจะจับกลุ่ม มันเหมือนเหมือนคำที่สร้างขึ้นมาเพื่อจะจัดกลุ่ม แล้วแยกเราออกจากผู้หญิงปกติทำไม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

1.2.2 เคยชอบผู้ชายมาก่อน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ให้ข้อมูลดีทุกราย เคยชอบผู้ชายมาก่อนที่จะมาคบหากับผู้หญิงในภายหลัง

“ตอนอยู่โรงเรียน ชอบผู้ชายคะ ในจินตนาการของเรา ถ้ามีแฟนก็นึกถึงผู้ชาย แฟนคนแรกก็เป็นผู้ชายคะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“เมื่อก่อนมีแฟนเป็นผู้ชายสักกระยะหนึ่ง พอเรียนจบก็มามีแฟนเป็นผู้หญิง เคยมีแฟนเป็นทอม ก่อนหน้านั้นคนนึงแล้วก็เป็นคนนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“เคยมีแฟนสามคนแรกเป็นผู้ชาย มีสามีคนหนึ่ง คนที่สี่เป็นผู้หญิง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กล่าวว่าในอดีตเคยได้รับประสบการณ์ที่ไม่ประทับใจบางอย่างในระหว่างการคบหากับผู้ชายในฐานะคู่รักหรือสามี ตั้งแต่ประสบการณ์ “ไม่ดีพอ” เช่น ไม่ห่วงใยเอาใจใส่มากพอ ไม่รับฟัง เป็นต้น ไปจนถึง “เบื่อผู้ชาย” และ “เซ็ดไม่เอาอีกแล้ว” เช่น ตบตี หยาบคาย

ติดเหล้า ขอลเงิน ไปแอบมีภรรยาและลูกนอกสมรส ฯลฯ ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้รู้สึกว่าการคบกับผู้หญิงไม่ต้องเผชิญกับปัญหาเหล่านั้นมากนัก และบางคนกล่าวว่าไม่สามารถกลับไปชอบผู้ชายได้อีก

“หนูเบื่อผู้ชายไปเลย หนูเจอมาเยอะไป สุดๆแล้ว หนูก็เลยรู้สึกว่าผู้หญิงดีกว่า ผู้ชายมาแล้ววอยวาย ค่า ผู้ชายก็ไม่กินเหล้า ไม่ดูคบหรีก็มี แต่ชอบผู้หญิงไปทั่ว เจ้าชู้ ไปส่งของที่ไหนก็มีแฟน ไม่สนใจ ไม่ใส่ใจ มาทีไรก็มาขอตั้งค์ หนูจะเอาที่ไหนมาให้ เราไม่สบายนะ บอกเดี๋ยวกลับไป ไม่ใส่ใจเรา หนูก็สุดๆแล้วอะ อยู่แล้วอึดอัด ไม่สบายใจ มีลูกคนนึง หนูก็พอแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“แบบว่าตบตีอะไรอย่างนี้อะคะ แล้วก็ไม่กลับบ้าน เทียว เจ้าชู้ไม่กลับบ้าน กินเหล้า ดิทยา แล้วก็ขอแต่เงินหนูต่างๆ ที่เค้าก็ทำงานของเค้า หนูก็ทนมาประมาณปีนึง อยู่ทั้งน้ำตาอะ อยู่ที่แบบทนไม่ไหวแล้วอะ หนูก็เลยหนีหนีอะ ตั้งแต่นั้นหนูเลิกกับแฟนหนูมา 3 ปี ปีนี้ปีที่ 4 หนูก็เลยคบหามาตลอดเลย ไม่ได้คบผู้ชายเลย หนูเข็ดผู้ชาย หนูก็ไม่เคยมองเลยนะว่าผู้ชายคนไหนหล่อ ไม่เคยคิดเลยอะ แต่ว่าหนูเข็ดไปเลยอะ หนูก็เลยมาลองคบผู้หญิงดูว่าจะเป็นยังไง ลองคบเค้าดู คบกันมาประมาณปีนึง แล้วก็อยู่ด้วยกัน 2 ปี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“...ก็ชีวิตคู่มันไม่ค่อยจะประสบความสำเร็จ สามี่หายไป แอบมีพวกโทรมาบอกว่า “รู้เปล่าเนี่ย มีเมียและมีลูกด้วย” ก็เสียใจนะ เคยโทรไปถามเขา เขาก็บอกว่าจริง แต่เขาก็ไม่ได้ตั้งใจ แต่มันก็เป็นไปแล้ว เขาก็เลยต้องรับผิดชอบ ก็จบกันไป หลังจากนั้นเลิกกับสามี่ไป ก็ทิ้งช่วงไปหลายปี ก็เกิดความรู้สึกว่าไม่สามารถมีความสัมพันธ์กับผู้ชายได้ ไม่รู้สึกว่ายากมีความสัมพันธ์กับผู้ชายเลย รู้สึกว่ามันขี้กขยงอะ อืม..เหมือนกับไม่ชอบแล้ว ไม่ชอบ ไม่พิศวาสผู้ชาย ไม่อยากมีแฟนเป็นผู้ชาย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

1.2.3 เลือกผู้หญิงเป็นคู่ชีวิต

ปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลดีทุกคนเลือกผู้หญิงเป็นคู่ชีวิต และสามารถรับรู้ตนเองได้อย่างชัดเจนว่า ตนเองเลือกที่จะชอบและใช้ชีวิตคู่กับเพศหญิงด้วยกัน เพราะรู้สึกมีความสุขและสบายใจกว่า

“หนูชอบผู้หญิง หนูมีความสุขที่หนูเลือกตรงนี้แล้ว เลือกชอบผู้หญิง ตัดสินใจแล้ว ว่าเราจะใช้ชีวิตอยู่กับคนๆนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“มันไม่ได้แบบ..คนเราต้องมีแต่แฟนที่เป็นผู้ชายเท่านั้น คบกับผู้ชายมันไม่ได้มีความสุขอะ ความรู้สึกสบายใจนี้มันก็ไม่มีนะ แล้วหนูพอใจที่จะอยู่ตรงนี้ อยู่ตรงจุดนี้ หนู

กับแฟนคนนี้ เราคุยกัน สบายใจกว่า ความสบายใจเป็นอันดับแรกของหนู สบายใจ มีความสุขไง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

การเลือกคู่ชีวิตของผู้ให้ข้อมูลดีนั้นแตกต่างกับผู้ให้ข้อมูลทอม เพราะผู้ให้ข้อมูลดีไม่ได้ชอบผู้หญิงเพศเดียวกันมาตั้งแต่แรก และไม่เคยมคิดว่ามันมีทางเลือกนี้อยู่ในความรู้สึก ในช่วงแรกจึงไม่มีความรู้สึกเสนาหาผู้หญิงเหมือนกับที่เคยรู้สึกกับผู้ชาย ผู้ให้ข้อมูลดีบางรายที่เคยปิดใจไม่ยอมรับความสัมพันธ์แบบหญิงรักหญิงมาก่อน จะผ่านขั้นตอนการเปิดใจเพื่อให้ผู้หญิงเข้ามาในชีวิต หลังจากนั้น ความสัมพันธ์ก็จะดำเนินไปคล้ายกับผู้ให้ข้อมูลรายอื่นๆ คือ เริ่มจากการค่อยๆ ทำความรู้จัก พูดคุยกัน บนพื้นฐานของความเป็น “เพื่อนที่ดี” มีความรู้สึกที่ดีต่อกันอย่างลึกซึ้ง จนเกิดเป็นความสัมพันธ์ฉันท์คู่รักขึ้นในใจ

“ไม่ใช่ว่าปึง ไม่ได้ตั้งใจว่าจะชอบผู้หญิงนะ มันไม่ใช่ความรู้สึกเสนาหาแบบกับผู้ชายที่แรกนี่นะจริงๆ หนูคิดว่าหนูจะไม่คบกับเขา แต่พอนานๆ ไป เราเปิดใจยอมรับให้เขาเข้ามา เขาก็เข้ามาในชีวิตได้ คบกัน 5-6 เดือน ความสัมพันธ์ก็เกิดขึ้นนะอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“เป็นเพื่อนกันมา..จนมันก็เป็นเพื่อนมาเรื่อยๆ ค่ะหนึ่งก็คุยกันจนถึงดีสี่ เราก็ตกใจนอนคุยบนเตียง เราารู้สึกว่า ถ้ามันเป็นผู้ชายเราคงตกเป็นของไอ้โน้ไปแล้วแน่ๆ เลย แต่นี่คือมันเป็นการตกเป็นของกันและกัน โดยการคุย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“ตอนแรกหนูก็ไม่ได้ชอบเขาอะ ยังแบบมีินชาอยู่ หนูก็ไม่ได้บอกว่า รักชอบเขา พออยู่ไปนานหนูก็รู้สึกดี บอกไม่ถูก...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ความรู้สึกกับผู้หญิง มันเกิดขึ้นเพราะคุยกันแล้ว เหมือนกับว่า อะไรสักอย่างที่อยู่ในตัวเรา ที่เราไม่เคยเห็นมัน มันเกิดรู้สึกเป็นไปได้อันนั้น..ที่จะรักผู้หญิงอะ วันนั้นพอใจมันเปิดขึ้นมาปุ๊บ เราก็สัมผัสได้ว่า เราก็รักผู้หญิงได้นี่หว่า ก็ตกลงเป็นแฟนกัน โห..มันก็มีความสุขอะดิ แต่เมื่อก่อนมันไม่เคยมีช้อยส์ (ทางเลือก) นี้อยู่ในหัวเราเลย เพราะตอนนั้นเราไม่ได้ชอบผู้หญิงไม่เคยจะรักผู้หญิงเป็นแฟน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลดีหลายคนมีการพิจารณาเปรียบเทียบสิ่งที่ได้รับจากความสัมพันธ์ปัจจุบันและความสัมพันธ์ที่ผ่านมา แล้วจึงเลือกคู่ชีวิตเป็นผู้หญิงเพราะพบว่าเป็นความสัมพันธ์ที่มีความสุข ได้รับความเข้าใจ การดูแลเอาใจใส่ที่ดีจากผู้หญิงด้วยกันมากกว่า

“ที่หนูคบกับผู้ชายหนูไม่มีความสุขเลย พอมาอยู่กับเค้า เค้าให้ได้ทุกอย่างเลยความสุข การดูแลหรือว่าเป็นห่วง เอาใจใส่อะไรอย่างนี้ เค้าให้หมด มันมีความสุข...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“ลองอยู่กับผู้ชาย อยู่กับผู้หญิงดีกว่า หนูคิดว่า อยู่กับทอมดีกว่า ชายไม่ดีเท่าทอมหรอก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“การปรับตัวง่ายกว่า พูดอะไรมันดูโหมดเดียวกัน ด้วยความที่แบบว่าผู้หญิงนี่คือโหมดเดียวกัน เราก็รู้สึกว่ามันคุยได้ เหมือนกับว่ามีคนที่เข้าใจ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“หลังจากที่เลิกกับสามีแล้ว คือมันเริ่มมีความคิดที่ว่าผู้ชายมันน่าเบื่อ มันไม่ได้เรื่อง แล้วก็เวลาที่เห็นทอมเค้าเทคแคร์ (ดูแลเอาใจใส่) ผู้หญิง เราก็รู้สึกดี...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

ในมุมมองหนึ่งของการรับรู้ตนเองของผู้ให้ข้อมูลดีทุกคน มีความสอดคล้องกับการรายงานของผู้ให้ข้อมูลทอม คือ ผู้ให้ข้อมูลดีก็ไม่ได้รู้สึกว่าตนเองผิดปกติที่ชอบเพศหญิงด้วยกัน ความรู้สึกชอบผู้หญิงเป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ได้เกิดจากความผิดปกติอะไร หรือเป็นความผิดปกติแต่อย่างใด

“บางคนอาจจะรู้สึกว่า คนกลุ่มนี้ผิดปกติ แต่เค้าไม่เคยรู้สึกผิดปกติกับตัวเอง เค้ารู้สึกว่าเค้าเป็นธรรมชาติ ถึงคบกับผู้หญิง มันก็คือธรรมชาติ มันไม่ได้มีอะไร ผิดปกติตรงไหน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ไม่ได้คิดว่ามันผิดปกติ มันไม่เห็นผิดปกติเลยอะ ก็ใครจะรักกับใครก็ได้ มันไม่ใช่เรื่องผิดปกติ จุดที่เรายืนอยู่มันก็แข็งแรงดี มันไม่ได้รู้สึกว่ามันเป็นเรื่องผิด เรื่องบาป เรื่องผิดปกติ นอกจากเราจะเอาความรักเป็นที่ตั้งแล้ว เราไม่ได้รู้สึกว่าเราผิดปกติอะไรเลย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

1.2.4 เกิดมุมมองใหม่ ไร้ข้อจำกัด

จากการที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ได้มีโอกาสคบหาทั้งกับผู้ชายในอดีตและผู้หญิงในปัจจุบัน ทำให้ตนสามารถรับรู้ถึงประสบการณ์ชีวิตและมุมมองที่เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต ในช่วงแรกที่มีคู่รักเป็นผู้ชาย ผู้ให้ข้อมูลบางคนเคยมีอคติไม่ชอบทอมมาก่อน เนื่องจากการมีคู่รักเพศเดียวกันไม่เป็นไปตามแบบแผนวัฒนธรรมของสังคม แต่หลังจากที่ได้เปิดใจมาคบหากับผู้หญิง ทำให้ได้สัมผัสกับประสบการณ์ชีวิตใหม่อย่างไม่เคยได้สัมผัสมาก่อน จึงปรากฏเป็นมุมมองใหม่ในชีวิตเกิดขึ้นในใจ ซึ่งทำให้สามารถมองข้ามข้อจำกัดทางเพศและหันไปมองที่ตัวบุคคลมากกว่ามองที่เพศ

“อยู่กันเหมือนกับหญิงชายเลย หนูไม่มองเพศหญิงหรือเพศชาย หนูคิดเสมอภาค ไม่แยกชายหญิง คิดว่าคนเหมือนกัน คือ หนูไม่คิดว่า เราเป็นหญิงนะ ต้องคู่กับชาย หนูไม่คิดอย่างนั้น หนูคิดว่า เสมอภาคเท่าเทียมกัน ถ้าจะมีผลสำเร็จก็คือ มันอยู่ที่คนไม่ใช่อยู่ที่เพศ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เมื่อก่อน ไม่เคยคิดชอบผู้หญิง เกลียดด้วยซ้ำ หนูก็แซวเพื่อน เดี่ยวก็ฟ้าผ่าหรือออกอะไรอย่างเนี่ย ไม่เคยคิดว่าจะมาเจอกับตัวเอง.... ความรู้สึกหนูตอนนั้นะ ผู้หญิงกับผู้ชาย หรือผู้หญิงกับผู้หญิง หนูไม่คิดว่าอะไรมันแตกต่างกันนะ หนูคิดว่า มันเหมือนกัน แค่มีเพศเดียวกันเท่านั้นเอง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“แคร์สึกว่า เวลาที่เรารู้สึกดีกับใครสักคน หรืออยู่กับใครสักคน มันไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศ คือเวลาคนสองคนอยู่กันจริงๆ มันเอาอะไรมาเป็นตัววัดว่าจะต้องรูปร่างแบบนี้ถึงจะใช้หรือไม่ใช้ เคทว่ามันน่าจะขึ้นอยู่กับ การเข้ากันได้ การใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันมากกว่า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

ประเด็นที่ 2 การรับรู้อคติทางสังคมต่อหญิงรักเพศเดียวกัน

เมื่อมีอคติทางสังคมเกิดขึ้น ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกันสามารถรับรู้ได้อย่างชัดเจนว่าตนไม่ได้รับการยอมรับ อคติที่ต้องเผชิญนั้นสามารถเกิดได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งจากบุคคลที่ใกล้ชิดและไม่ใกล้ชิดรวมทั้งคนแปลกหน้า ต่อไปนี้จะเป็นตัวอย่างอคติต่างๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับรู้มาในชีวิตของการเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน รวมทั้งวิธีการรับมือกับอคติทางสังคมนั้น ซึ่งมีอยู่ค่อนข้างหลากหลาย เพื่อช่วยต่อการทำความเข้าใจเชิงแบ่งกลุ่มของอคติตามแหล่งของการเกิดเป็น 2 แหล่งใหญ่ๆ คือ การรับรู้อคติจากสังคมภายนอกและภายในครอบครัว สำหรับการรับรู้อคติจากสังคมภายนอกครอบครัวนั้น แบ่งได้เป็น 3 ประเด็นย่อย คือ 1) สังคมไม่เข้าใจ มองว่าแปลก ผิดปกติ 2) สังคมไม่เห็นดีด้วย และ 3) สังคมไม่ส่งเสริมการสมรสและไม่มีกฎหมายรับรอง ส่วนการรับรู้อคติจากสังคมภายในครอบครัวนั้น แบ่งได้เป็น 2 ประเด็นย่อย คือ 1) พ่อแม่รับไม่ได้ และ 2) พ่อแม่กีดกัน 3) ญาติไม่ยอมรับ ดังต่อไปนี้

2.1 การรับรู้อคติจากสังคมภายนอกครอบครัว

2.1.1 สังคมไม่เข้าใจ มองว่าแปลก ผิดปกติ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลทุกคนรับรู้ได้ว่า สังคมภายนอกยังคงมองว่าการรักเพศเดียวกันหรือมีตัวตนเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันนั้น เป็นเรื่องแปลก ผิดปกติ เหมือนเป็นปัญหาทางสังคมบางอย่าง

“มีเพื่อนๆ ในโรงงานนี้เขาบอกว่า “ไปพวกจิตวิปริต” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“...เกิดมาผิดมนุษย์มนา ไม่เหมือนคนอื่นเขา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เจ้านายว่า “ทำไมชอบไม่ป่าเดียวกัน ทำไมเป็นคนอย่างนี้”” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“คนอื่นคิดเป็นเรื่องแปลก เขาอยู่ด้วยกันยังไง? เขาทำยังไงกัน? คบกับทอมแล้วมันดีตรงไหน? นี่คือปัญหาหนึ่งที่สังคมมอง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“บางครั้งที่ไปสมัครงาน เขาก็จะมองแบบแปลกๆ ถามว่า “เออ คุณเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย” เราก็รู้สึกเซ็งๆ ...คิดว่าทำอะไรไม่ได้งานนี้แล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

2.1.2 สังคมไม่เห็นดีด้วย

ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันยังรับรู้ได้อีกว่า ตนเองไม่ได้รับการยอมรับ หรือเห็นดีด้วยกับการรักเพศเดียวกันจากคนในสังคมหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะจากชาวบ้าน เพื่อน เพื่อนที่ทำงาน คนรู้จัก หรือแฟนเก่า ฯลฯ

ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ได้ว่า หลายครั้งบุคคลภายนอกไม่เห็นดีด้วยเวลาที่จีบผู้หญิงเพราะคิดว่าผู้หญิงน่าจะชอบผู้ชาย

“อย่าไปจีบเลย เคยมีเพื่อนเขาที่ไปจีบแล้วเขาไม่ชอบ เขาชอบผู้ชาย ยังไงเขาก็ไม่เปลี่ยนใจหรอก เขาจะเปลี่ยน เขาเปลี่ยนนานแล้ว ทำให้เรานอยแหวะ แหม่ง ทำไม่ไม่พูดให้กำลังใจเราเลยวะ เซ็งๆ พูดทำไมวะ รู้จักไม่ถามก็ดี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ผู้ให้ข้อมูลทั้งทอมและดีรับรู้ได้อย่างชัดเจนว่า สังคมภายนอกมีความรู้สึกไม่เห็นดีด้วยกับการมีคู่รักเป็นทอม เมื่อมีคนหลายกลุ่มแสดงทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยนี้ออกมาอย่างรุนแรง

“ไปอยู่กับเขาทำไม เขามีอะไรให้มึง ...เอาทอมจะไปอะไร หาผู้ชายทำงานดีๆ ซิ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“คนแก่เค้าก็ถามกัน “ผู้หญิงกับผู้หญิงมันจะไปรอดหรือ” “ไม่มีลูกไม่มีเต้าถ้าเกิดแก่มาใครจะดูแล”” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“ชาวบ้านเขาถามว่า “เขาได้ไงหญิงกับหญิง เอาผู้ชายไม่ดีกว่าหรือ”” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ญาติถามว่า “เอาผู้หญิงกลับไปทำนาได้ไหม”” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“แฟนเก่าผู้ชายไม่พอใจ โทรมาบอกหนูตลอดว่า “อยู่กับทอมมันดีหรือ มันไม่เหมือนผู้ชายนะ...”” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

2.1.3 สังคมไม่ส่งเสริมการสมรสและไม่มีการกฎหมายรับรอง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ทัศนคติในสังคมยังส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันต้องเผชิญกับหนทางอันคับแคบในการใช้ชีวิตคู่อีกด้วย เพราะไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีสิทธิเสรีภาพทางสังคมในการจัดงานมงคลสมรสและจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย

ในเวลาที่คู่รักชาย-หญิงจัดงานมงคลสมรส ผู้คนทั้งหลายล้วนแสดงความยินดี แต่ถ้าเป็นคู่รักหญิง-หญิงแล้ว ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกว่าคุณคนจะมองตนเหมือนตัวประหลาด ผิดผี ผิดประเพณี แปลก ไม่เคยพบเห็น

“ความฝันของก้อ.. อยากมีสักครั้ง..ที่ได้แต่งงาน อยากเห็นเพื่อนๆ อยากผูกแขน มีความสุข... แต่จัดงานแต่งงานเหมือนทั่วไปไม่ได้ เพราะว่าสังคมตอนนี้ไม่มีใครยอมรับอยู่แล้ว บางบ้านนี่เขาถือ ผิดประเพณี ผิดผีอะไรของเขาเลยนะ คนก็จะมองเหมือนตัวประหลาด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ถึงอยากแต่ง เราก็แต่งไม่ได้ เหมือนซัดใจเรา ไปไม่สะดวก มันไม่รื่น เพื่อนหัวเราะ เขาบอกแปลก ไม่เคยเห็น ไม่มีหรืออย่างนี้ รอชาติหน้าเถอะ! ถ้าเราแต่งงาน ก็ต้องมีคนใดคนหนึ่งพูดว่า แต่งไม่ได้แหละ ต้องมีหนึ่งนักร้อย พอมีคนมาพูดอย่างนี้ เราก็..หยุดเลย แค่คนเดียวก็ยังค้างคาใจ ต้องให้มัน 100% เหมือนชายหญิง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“อยากแต่งงาน... ถึงแม้หนูจะไม่ใช้ผู้ชายนะ ก็ไม่อยากทำให้เค้าเสียหาย เค้าจะได้ไม่อายคน ไม่ต้องน้อยหน้าอย่างเนี่ย แต่มันก็เป็นไปไม่ได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันรายงานว่าการแต่งงานไม่ได้นั้นเป็นข้อด้อยอย่างหนึ่งในชีวิตคู่แบบหญิงรักหญิง ทำให้หลายๆ ในใจรู้สึกขาดความมั่นคง ชัดเจน เป็นรูปธรรม และขาดจุดหมายปลายทางที่แน่นอน

“แล้วอนาคตที่มีร่วมกัน ก็ด้อยกว่า เพราะว่ามันไม่รู้มันคืออะไร อย่างชีวิตที่มันแต่งงาน มันชัดเจนว่าเราจะมือนาคร่วมกัน สร้างอะไรร่วมกัน เหมือนกับที่เราตกลงใจกันแล้วว่าเราจะทำอะไรร่วมทุกซ່อร่วมสุขกันต่อจากนี้ไป เหมือนมันจะมีจุดหมายปลายทาง แต่อันนี้มันไม่มี มันยังขาดความรู้สึกมั่นคงหรือมั่นใจตรงนั้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

ผู้ให้ข้อมูลคู่รักหญิงรักเพศเดียวกันบางคู่ที่ตกลงปลงใจอยู่อาศัยด้วยกันมานานนับสิบปีจนมีชีวิตคู่ที่มั่นคงแล้วรู้สึกว่าคุณได้จดทะเบียนสมรสก็จะทำให้เกิดความรู้สึก ‘เป็นคู่ เป็นครอบครัว’ กันได้จริงทั้งทางพฤตินัยและนิตินัย แต่เนื่องจากในสังคมไทยยังไม่มีการกฎหมายรองรับชีวิตคู่เช่นนี้ ทำให้การจัดการชีวิตคู่ยากลำบากมากกว่า ไม่ได้รับสวัสดิการจากรัฐบาล และ

เป็นห่วงชีวิตคนรักว่า หากวันหนึ่งตนเป็นอะไรไป แล้วไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมาย คู่ชีวิตของตนจะอยู่อย่างไรกับสิ่งที่สร้างมาด้วยกัน

“เออ..แบบชาติหน้าถ้าได้ไปเจอกันอีก ขอให้เป็นแบบปกติ (ชาย-หญิง) รู้สึกว่าอะไรบางอย่างอาจจะง่ายขึ้น โดยเฉพาะเรื่องกฎหมาย คือตอนนี้สวัสดิการเราสองคนก็ไม่มีกรณีของทรัพย์สินอย่างนี้มันจะยาก พอเราโตขึ้นเราจะต้องการอะไรแบบเนี่ย ถึงเข้าใจว่าทำไมคนถึงต้องการแล้วไปประท้วงกันว่าให้กฎหมายรับรองเพราะมันมีผลจริงๆ”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“อยากแต่งงาน (จดทะเบียน) มากเลยอะ เราห่วงเรื่องสมบัติอะไรเงี้ย เวลาสมมติว่าตายไป อย่างรถ มันควรจะเป็นของเขา ถ้าเราตายมันชื่อเรา แต่ถ้าไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมายอย่างเงี้ย มันก็ต้องตกเป็นของครอบครัวเรา ซึ่งเราสร้างมาด้วยกันไง ...ลึ้กๆ อีกรูปแบบแต่งงานก็ดี มันดูเป็นคู่ เป็นครอบครัวกันจริงๆ ตกปลงปลงใจกันแล้วสมรสกันเถอะ”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

การขาดสิทธิเสรีภาพในการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย ยังส่งผลกระทบต่อเรื่องถึงข้อจำกัดในการใช้ชีวิตในด้านอื่นๆ ร่วมกัน เช่น ไม่สามารถทำประกันชีวิตเพื่อยกผลประโยชน์ให้กับคู่รัก ไม่สามารถลงชื่ออนุญาตในการยินยอมให้เข้ารับการรักษาแทนคู่รัก เป็นต้น ส่งผลให้ไม่สามารถดูแลรับผิดชอบชีวิตให้แก่กันและกันได้ในทุกด้านเหมือนกับคู่รักคู่อื่นที่มีโอกาสจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย

“เรื่องชีวิตคู่ มันไม่มีกฎหมายมารองรับ มันก็ใช้ชีวิต ค่อนข้างยากลำบากกว่าคู่ปกติ อย่างจะทำประกันชีวิต เราอายุมากแล้ว อีกคนหนึ่งไม่สบาย ต้องผ่าตัด เข้าโรงพยาบาลอะไรกันขึ้นมาแล้ว มีกันอยู่แค่สองคน ก็ไม่สามารถเห็นตัดตัดสินใจแทนเขาได้ ไม่สะดวกสบาย แล้วก็ไม่มีมันคงด้วย ช่วยเหลือกันมันก็ได้ไม่มาก พอทำอะไรด้วยกันไม่ได้ ลึ้กๆ ในใจเราก็อ่า เอ๊ะ มันจะคบกันไปอีตรีเปล่า ลึ้กๆ จะเรียกว่าต่างคนต่างอยู่ก็ได้ มันต้องใช้ใจล้วนๆ เพราะมันไม่มีกฎหมายอะไรมารองรับ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

2.2 การรับรู้อคติจากสังคมภายในครอบครัว

2.2.1 พ่อแม่รับไม่ได้

นอกจากผู้ให้ข้อมูลจะต้องเผชิญกับอคติจากสังคมภายนอกมากมายและรอบด้านแล้ว กับคนในครอบครัวก็เช่นเดียวกัน พ่อแม่ของผู้ให้ข้อมูลหลายรายมักจะรับไม่ได้กับการใช้ชีวิตแบบคนรักเพศเดียวกันและมีคู่รักเป็นผู้หญิง พ่อแม่แต่ละคนแสดงออกถึงการไม่ยอมรับด้วยวิธีแตกต่างกัน

ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ได้ถึงการไม่ยอมรับของพ่อแม่ เมื่อพ่อแม่เริ่มสอน ตักเตือน ชี้ให้ลูกเห็นว่าความเป็นไปตามครรลองควรเป็นอย่างไร

“ตลอดเวลาที่อยู่ด้วยกันมาเค้าก็จะแบบว่า “เพื่อนผู้หญิงแต่งตัวสวยๆ เก่งๆ กันทั้งนั้นเลย ทำไมไม่ใส่เสื้อผ้าอย่างจำบ้าง” แล้วพอผ่านไปเค้าก็จะแบบ “แล้วเนี่ยทำไมไม่เห็นแต่งหน้า ทาครีมอะไร” ครั้งนึงเค้าก็บอกว่า “อยากให้แต่งงานมีครอบครัว” “ถ้าเป็นผู้หญิงก็ดีนะลูก นี่แหละความหวังเดียวของแม่” ครั้งนึงเค้าเคยพูดเหมือนกันว่า “ถ้าหนูเป็นทอมแม่ก็จะเสียใจนะ”” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

เมื่อพ่อแม่แสดงความไม่พอใจ เฉยชา ละเลย ไม่ฟัง ไม่พูดด้วย

“พ่อก็ซื้อคนนะ ไม่คุยกับเราไปตั้งนาน ก็ไม่พอใจอะ พาแฟนไปหาแก แกก็จะไม่คุยด้วย ไม่ถามถึง ไม่เรียกชื่อ เราก็ดังเกตได้ในความเจ็บ ไม่พูด นั่งกันอยู่นิ่งๆ เหมือนไม่เห็นเวลาแฟนพูดแกก็จะไม่สบตา เหมือนแกพูดกับลูกคนเดียว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“เวลากลับบ้านไป แม่ก็จะมอง สายหน้า เหมือนยอมรับในตัวเราไม่ได้ ผู้หญิงกับผู้หญิง ตอนนั้นแกก็ไม่ค่อยพูดด้วย เฉย ทำสีหน้าไม่พอใจ มันก็อึดอัดใจ ตอนที่แกยังไม่รู้ว่าหนูเป็นทอม แกก็จะแบบเอาใจ ทำกับข้าวทำอะไรไว้รอตอนเลิกเรียน พอแกรู้ว่าเป็นแบบนี้ ก็เซอะ หากินเอง ประมาณเนี่ย หากินเองแต่แกก็ให้ตั้งคิให้อะไรใช้ แต่แกจะไม่ค่อยสนใจ ไม่ค่อยพูดด้วย ...ก็รู้สึกน้อยใจ ว่าเราเป็นแบบนี้ ทำไมแม่ถึงยอมรับในตัวเราไม่ได้ หนูยังถามแม่เลย ทำไม เป็นแบบนี้มันน่าเกลียดขนาดนั้นเลยหรอ แกก็บอกว่าไม่ใช่ น่าเกลียด แต่แม่อายุคนแกบอก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“พ่อแม่เราเขาไม่ชอบแล้วเขาก็ไม่คุย เขาจะคุยเรื่องอื่น พูดเรื่องนี้เขาก็ไม่คุย ไม่ฟัง... รู้สึกน้อยใจ เขารับไม่ได้ เราทำยังไงดี ถึงจะรับได้กับมัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

เมื่อพ่อแม่แสดงความไม่เห็นด้วยกับการกระทำบางอย่างของลูกที่ทำให้กับคู่รักหญิงมากเกินไป

“แม่ก็เคยถามทีหนึ่งว่า ทำไมวิธีต้องซั๊กผ้าให้วิลด้วย ซั๊กแม่กระทิงถุงเท้า กางเกงใน ทำให้เราไม่สามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่เวลาที่แม่อยู่ การที่เราจะดูแลวิล เราต้องไม่ทำจนออกนอกหน้าหรอ เราต้องทำเหมือนกับเราหลบๆ ซ่อนๆ หรอ อยากจะดูแลวิลก็อยาก มันพะวกพะวง อืม..มันไม่เหมือนกับผู้ชาย คือแม่รู้แล้วว่าแต่งงานกัน เราจะทำอะไรเขาก็ทำ เมื่อก่อนเราทำให้สามีเก่า ซั๊กถุงเท้า ซั๊กกางเกงในให้สามีเก่า แม่ไม่เคยพูดแม่ยังทำให้อีกต่างหาก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

ปฏิภริยาของพ่อแม่ดังกล่าวทำให้ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ได้ว่าพ่อแม่ยอมรับวิถีชีวิตและตัวตนที่แท้จริงของลูกไม่ได้ ถึงกระนั้น ผู้ให้ข้อมูลก็ยังคงคำนึงถึงและใส่ใจความรู้สึกของพ่อแม่ แม้ว่าในความเป็นจริงจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองไปเป็นอย่างที่พ่อแม่ต้องการได้ก็ตาม

“คิดถึงความรู้สึกของแม่ กลัวแม่จะคิดมาก ไม่สบายใจเลยอะ ห่วงความรู้สึกของแม่ ครอบครัวยังไง ครอบครัวยังไง ต้องมาที่หนึ่ง คนทุกคนต้องเห็นครอบครัวสำคัญที่สุด”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“...ก็นึกถึงจิตใจเค้า ถ้าคนอื่นก็ไม่สนหรอก ก็นี่แม่ไง ก็รู้แหละว่าเค้าห่วงเรา ก็ไม่ยอมให้เค้าเสียใจ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

2.2.2 พ่อแม่กีดกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลายคนรายงานว่า เคยถูกกีดกันจากพ่อแม่ ซึ่งไม่ต้องการให้ลูกสาวมีคู่รักเป็นคนเพศเดียวกัน ไม่ใช่แค่เพียงพ่อแม่รับไม่ได้ แต่มีการกีดกันและกดดันให้แยกจากกัน โดยหาวิธีใดวิธีหนึ่งหรือทำทุกวิถีทางให้ลูกสาวของตนยุติความสัมพันธ์แบบหญิงรักหญิง ซึ่งเป็นประสบการณ์อันหนักหน่วงที่ต้องเผชิญในชีวิตรัก ผู้ให้ข้อมูลสามารถรับรู้และจดจำประสบการณ์เหล่านี้ได้อย่างชัดเจน ผู้ให้ข้อมูลหลายคนรายงานว่า วิธีการที่พ่อแม่ใช้ในการกีดกันตนออกจากกัน คือ การฝากให้ผู้อื่นไปบอกให้เลิก ยื่นคำขาดกับลูก ชมเชย หาแฟนผู้ชายให้ลูก บอกลูกตรงๆว่าชอบแบบนี้ไม่ได้ ฯลฯ ด้วยหวังว่าเมื่อเลิกกันแล้วลูกจะกลับไปใช้ชีวิตแบบผู้หญิงทั่วไปที่รักเพศตรงข้ามได้

“แม่ยื่นคำขาดมาว่า จะเลือกแม่หรือจะเลือกเขา ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“แม่เค้าโทรมาบอกว่า ฝากบอกมันด้วยนะว่า “อย่าให้กูเจอหน้า ถ้ากูเจอหน้ากูจะเอาน้ำกรดสาดหน้ามัน” ใจันรับสายก็ช็อค ตอนวิลฟังวิลก็ช็อค ตอนนั้นก็กลัวเลย ยอมรับว่ากลัว เค้าก็ชมเชยหลายทางไป เค้าก็ด่ามาทางเพื่อนบ้างว่า “บอกมันนะ ถ้ากูเจอนะ อย่าให้กูเห็นมาแถวนี้ละ กูทุบรถแม่เลย กูจำได้นะว่ามึงทะเลียนอะไร กูจะไปดักกรอแม่”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“แม่บอกอยู่กับทอม เขารับไม่ได้ เขาบอกว่า เขารับไม่ได้ อายคน เขาจะเลือกคู่ (ผู้ชาย) ให้หนู เขาไม่เคยรับฟังว่า เออ ลองพูดมาสิ มันเป็นอย่างไง ไม่เคยถามเลย ผู้ชายเป็นยังไง ที่หนูเจอมา หนูถึงต้องเลือกแบบนี้ดีกว่า มีแต่ เออ รับไม่ได้นะ เลิกกันไปเลย ไม่ต้องไปอยู่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“แม่เรียกไปถามว่า เป็นยังไง.. มีความรู้สึกยังไง อะไรอย่างเนี่ย ก็บอกว่าชอบกัน แสบบอกว่าชอบไม่ได้ เป็นผู้หญิงกับผู้หญิง ต่อไปกายภาคหน้าไม่มีลูก ไม่มีอะไร ใครจะดูแล แสบ แต่ก็เลิกไม่ได้ ก็มันรักกันแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

2.2.3 ญาติไม่ยอมรับ

บุคคลในครอบครัวนอกจากพ่อแม่แล้ว ยังมีญาติพี่น้องซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดทั้งกับตนเองและพ่อแม่ ผู้ให้ข้อมูลสามารถรับรู้ได้ว่าญาติมีอคติต่อการเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน เมื่อญาติแสดงทัศนคติที่รับไม่ได้กับตัวตนและความสัมพันธ์แบบหญิงรักหญิงและมักจะแสดงอคติออกมา 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ แสดงอคติใส่ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันโดยตรงและ/หรือแสดงอคติโดยอ้อม

การแสดงอคติโดยตรง ในที่นี้หมายถึง ญาติของตนหรือญาติของคนรักแสดงอคติต่อหญิงรักเพศเดียวกันคนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคนโดยตรง

“พี่ชายเกลียดมากๆ เกลียดสุดๆ เกลียดพวกที่แบบไม่เป็นเพศของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นผู้ชายที่เป็นตุ๊ด ผู้หญิงเป็นทอมอะไรอย่างนี้ เค้าจะเกลียดมากๆ คือพี่ชายรับไม่ได้ พี่ชายเค้าก็เริ่มทนไม่ไหวเค้าก็เลยคุยกับแม่ แล้ววันหนึ่งจำภาพได้เลยว่าแม่กะพี่ชายนั่งบนเตียงแล้วเรานั่งตรงพื้นแล้วด่าๆ ที่จำได้แม่นที่สุดคือเขาด่าว่า “มึงเกิดมาเสียชาติเกิด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“ที่บ้านอาโกเป็นคริสเตียนไง เขาบอก “เป็นผู้หญิงก็ต้องเป็นผู้หญิง ไม่ใช่อยากเป็นผู้ชาย โลกนี้มีแค่ผู้ชายกะผู้หญิง เป็นผู้หญิงก็ต้องเป็นผู้หญิงสิ จะมาอยากเป็นผู้ชายได้ยังไง” เราก็เลยรู้สึกว่าพูดอะไรแบบนี้มันผิด แต่ใจเรารู้สึกว่าการเป็นผู้ชายมันดีกว่าเป็นผู้หญิง เราก็เลยคิดว่าไม่ควรจะพูด เพราะว่าพูดไปเดี๋ยวอาจจะโดนว่าอะไรอย่างนี้ ก็เลยไม่อยากจะพูด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“วันแรกที่เขาชวนไปบ้าน มีญาติบางคนรับไหวแบบส่งๆ เราก็ทำเฉยๆ เราก็จะรู้แล้วว่า เออคนนั้นเขาไม่ชอบนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เขาบอก “ผู้หญิงก็เป็นผู้หญิง ยังไงก็เป็นผู้หญิง จะให้มีไฉนนั้นยกขึ้นมายังไงก็เป็นไปไม่ได้หรอก” โห มันเจ็บมากที่สุด หนูก็แบบอืมม..อย่าให้มันนะ ตอนนั้นหนูอยากมีตั้งค์ผ่าตัด หนูอยากมี หนูคิด หนูมีตั้งค์หนูจะไปผ่าตัดแล้วจะเอามาให้ดู อยากจะทำได้ เค้าจะได้ไม่ต้องมาดูถูก ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ส่วนการแสดงอคติโดยอ้อม ในที่นี้หมายถึง การที่ญาติไม่แสดงอคติโดยตรงกับผู้ให้ข้อมูลแต่พูดกับบุคคลอื่น เช่น พูดกับพ่อแม่ของตน ดังต่อไปนี้

“แม่เขามารู้จากพี่สาว พี่สาวบอกแม่ว่าอยู่กับทอม แม่ก็โทรมาถามหนู เขาถามอยู่กับทอมหรือ เขารับไม่ได้ ...บางทีพี่สาวก็หลุดปากพูดแรงกับหนูว่า “รับไม่ได้!” เขาอยากให้มีแฟนเป็นผู้ชาย เขาก็พูดให้แม่ฟังทุกวัน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

2.3 การรับมือกับอคติทางสังคม

เมื่อมีอคติเกิดขึ้นในเบื้องต้น ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกันมีการตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้นๆ ในหลายลักษณะ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายรับมือกับอุปสรรคนั้นๆ ในวิธีที่อาจจะคล้ายและแตกต่างกันออกไป 4 วิธี คือ 1) เฆี่ยนหน้า 2) หลีกเลี้ยง หลีกหนี 3) ไม่ตอบสนอง และ 4) ให้ความเข้าใจผู้อื่น ดังต่อไปนี้

2.3.1 เฆี่ยนหน้า

ในหลายๆ กรณี สังคมมักจะแสดงความไม่เห็นด้วยกับความสัมพันธ์หญิงรักหญิง ผู้ให้ข้อมูลหลายคนรับมือกับอคตินั้นด้วยการใช้วิธีเฆี่ยนหน้าโดยการสื่อสารตรงไปตรงมากลับไป

“แฟนเก่าถาม หนูก็แค่ตอบไปว่า “มีแฟนทอม มันก็ดีกว่าผู้ชายบางคนก็แล้วกัน” “ไม่มีลูกไม่เป็นไรลูกหลานก็มี แก่มากก็ให้ลูกหลานเลี้ยง” เขาก็ไม่พูดอะไรอีก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ขนาดหลานผู้หญิง มาจับแขน ถามจริงๆ น้ำเป็นผู้หญิงผู้ชาย จะว่าผู้ชายก็มีมนะ เออจะว่าผู้หญิงก็ไม่ใช่เพราะว่ามีแฟน หรือว่าเป็นกะเทยหรือ เราก็บอก “เออ เป็นกะเทย” แล้วเขาก็เลิกพูด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ครั้งหนึ่ง แม่ก็บอกว่า อยากให้แต่งงานมีครอบครัว เราก็เลยบอกทำไมมี้า คือตอนนั้นเค้าพูดบ่อยๆ จนเราต้องบอกว่าทำไมอะมี้าคิดว่าวิลแต่งงานแล้ววิลจะมีความสุขหรือก็ไม่อะไรหรอก มันจะได้เป็นฝั่งเป็นฝาไป มี้าจะได้หมดห่วง วิลก็บอกว่าถ้าวิลแต่งงานไปแล้วได้สามีแบบป้ากะเฮีย มี้าคิดว่าวิลจะมีความสุขปะ คือตอนนั้นก็แบบปากหมาอะ พูดไปก็ไม่ได้คิดเค้าก็เลยอึ้ง เค้าก็บอกว่ามันไม่ได้เหมือนกันทุกคนหรอก มันก็เออมีทั้งคนที่มันดี แล้วก็มีคนที่มันดีอะไรอย่างนี้ แล้ววิลจะรู้ได้ไงว่าวิลจะได้คนดี เค้าก็แบบเค้าก็ตอบไม่ได้ในอะ สุดท้ายก็จบการสนทนาด้วยการไม่มีอะไรรับรอง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“คนบ้านนอกเค้าก็รับไม่ได้ คนแก่เค้าก็ถามกัน “มัน..จะไปรอดหรืออย่างเนี่ย ผู้หญิงกับผู้หญิง อืม ถ้าเกิดแก่มาใครจะดูแล ไม่มีลูกไม่มีเด้า” แกบอก หนูก็บอกไปว่า หนูก็เก็บตังค์เลี้ยงดูตัวเองสิ มีตังค์เดียวคนก็สนใจเอง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

2.3.2 หลีกเลี้ยง หลีกหนี

การหลีกเลี้ยงหรือหลีกหนี ในที่นี้หมายถึง การไม่เลือกที่จะเผชิญหน้าโดยตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นหรือความเป็นจริง เช่น การปกปิดความจริง หลีกหนีจากความกดดัน หลบเลี้ยงที่จะไปในสถานที่ซึ่งมีอคติทางสังคมสูงๆ เป็นต้น ผู้ให้ข้อมูลบางคนเลือกที่จะหลีกหนีการเผชิญหน้ากับอคติที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อช่วยลดความเครียด เจ็บปวด ไม่สบายใจ การกระทบกระทั่ง อันจะเกิดขึ้นกับบุคคลทั้งสองฝ่าย ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่อาจไม่ใช่วิธีที่จะแก้ไขปัญหาได้อย่างลุล่วงถาวรเสมอไป

“ทุกวันนี้ก็ไม่ไปโบสถ์อะ ไม่ใช่เพราะว่าพระเจ้าไม่ดี ว่าพระเจ้าโกรธนะ แต่แทบไม่พูดเลยด้วยซ้ำว่าตัวเองเป็นคริสเตียน เพราะว่ามันเหมือนไม่ได้เป็นอะไรที่สร้างชื่อเสียงที่ดีอะ แต่มันกลายเป็นตัวเสื่อมเสีย ก็เลยเวลาคนถาม ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ ก็จะไม่บอกว่าเป็นอะไรอย่างจ้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“เราพยายามที่จะหลบเลี้ยงไม่ค่อยจะไปที่บ้านเขา เพราะเขาบอกว่าแม่เขาไม่รับที่เขาเป็นแบบนี้(ทอม) กลัวแม่เขา ไม่กล้าไปบ้าน คือจะรู้สึกเผชิญถ้าต้องไปบ้านเขา รู้สึกว่าแม่เขาจะคิดกับเราอย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“พวกน้องชายพี่สาวเค้าก็ช่วยกันด่า น้องชายก็เคยโทรมาด่า ตอนหลังก็เลยหนีไปพร้อมกันเลยสองคน ไปอยู่ที่อื่น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“ขึ้น ม.6 มา แก(แม่)ก็จับแยกอีกนะ อี้ย.. ใจจะขาด ไม่ไหว...ก็เลยหนีมา หนีมากรุงเทพฯเลย มาหาเค้า อยู่ด้วยกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

2.3.3 ไม่ตอบสนอง

การไม่ตอบสนอง ในที่นี้หมายถึง การไม่มีการตอบสนองโดยการใช้คำพูดหรือใช้ความรุนแรงในทิศทางที่ตอบโต้กลับ เมื่อมีอคติหรือความกดดันทางสังคมเกิดขึ้นกับผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลทุกคนจะเลือกที่จะไม่ตอบสนองบ่อยครั้ง การไม่ตอบสนองนี้เป็นพฤติกรรมที่เห็นได้จากภายนอกอย่างหนึ่ง แต่สภาวะภายในใจสามารถเกิดขึ้นได้แตกต่างกันในหลายลักษณะ ได้แก่ การนิ่งเฉย ไม่ต่อต้าน จำใจจำยอม ไม่ใส่ใจ เป็นต้น

2.3.3.1 นิ่งเฉย ไม่ต่อต้าน

ผู้ให้ข้อมูลหลายคนเลือกที่จะนิ่งเฉยและไม่ต่อต้าน เป็นการไม่ต่อความยาวสาวความยืดให้เรื่องเล็กลงกลายเป็นปัญหาลุกลามบานปลายหรือกลายเป็นความรุนแรง ด้วยการไม่

พยายามไปเปลี่ยนความคิดคนอื่น แต่จะปล่อยให้ผู้อื่นพูดไปตามที่ต้องการ โดยหวังว่านานเข้าจะหยุดกันไปเอง

“เราเข้าใจตัวเราดี เขาพูดมา เราก็ทำไม่สนใจ นิ่งไว้ ดีกว่าจะต่อด้านมีปากเสียงกับเขาไป ...อะไรที่เรารู้ว่าเขาไม่ชอบ เราก็ทำเฉยๆ ก็แล้วแต่เขาจะคิด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ตอนเรียน ปวช. ยังไม่ยอมรับตัวเอง เขาจะแซว เราก็ยังไม่อยากยอมรับว่าเราเป็นทอม ถ้าเราเป็นทอม คนอื่นเขาก็จะไม่ยอมรับเราที่เราเป็นทอม เราก็จะเฉยๆ เจ็บๆ ของเรา ...ไม่ได้แสดงอาการว่าต่อด้าน แต่ข้างในใจก็ไม่ได้ชอบสิ่งที่เค้าพูด ก็รู้สึกว่าการทำอะไรต้องมาเกลียดด้วยวะ ก็รู้สึกว่าตอนนั้นกลายเป็นตัวน่ารังเกียจของสังคม แต่ว่าเรายังไม่ได้แสดงออกมากไป” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

2.3.3.2 จำใจ จำยอม

การจำใจจำยอมรับสภาพที่ตนเองไม่พึงปรารถนานั้น เป็นความพยายามในการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม หากกระทำการใดที่เป็นการฝืนหรือต่อด้านออกไป อาจทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง แยกแยะ ไม่สบายใจ ผู้ให้ข้อมูลจึงจำยอมจำใจที่จะทนรับสภาพนั้นไปก่อนแต่โดยดี

“วันแรกที่เขาชวนไปบ้าน เราก็ต้องทำใจว่า ไปเจอญาติเขา มันต้องมีอุปสรรคอยู่แล้ว เพราะประสบการณ์เราผ่านมา ก็เยอะ เราก็ทราบอยู่แล้ว ไม่มีใครที่จะเต็ม 100% ที่จะรับได้ แต่ก็ต้องจำยอม...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“แม่ก็จะโมโหที่เราไม่ใส่กระโปรง โดนเขาตบหน้า ก็รู้สึกว่าเป็นแบบแรงเหมือนกัน แต่ก็ไม่ใช่โกรธ ง่ายๆ มากกว่า ว่าเราทำอะไรผิด ทำไม่มันต้องแรงขนาดนี้ ตอนนั้น ป.4 น่าจะ 10 ขวบ หลังจากนั้นเราก็ต้องจำใจว่าจะต้องใส่กระโปรง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ญาติพี่น้องทางผู้หญิงเค้าบอกว่า ผู้หญิง-ผู้หญิงนอนด้วยกันได้ไปคบกันได้ยังไง อะไรอย่างนี้ ...ก็เลยต้องห่างกัน ก็ไม่อยากห่างนะ แต่ก็จำเป็นต้องทำ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

2.3.3.3 ไม่ใส่ใจ ไม่สน

หากผู้ให้ข้อมูลนำคำพูดและปฏิกิริยา การต่อด้าน ไม่สนับสุนุน ไม่ยอมรับของคนทุกคนที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาไปใส่ใจและครุ่นคิดน้อยใจ ก็อาจต้องเผชิญกับสภาวะที่เต็มไปด้วยความกดดันและความเครียดสูงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะไม่นำคำพูดที่ไม่สร้างสรรค์หรือจรรโลงใจมาใส่ใจตนมากนัก เพราะเห็นว่าตนพึงพาและยืนหยัดด้วย

ตนเองได้ อีกทั้งการใส่ใจคำพูดของคนอื่นมากเกินไปอาจทำให้ความสัมพันธ์ที่ดีในชีวิตคู่ของตนล่มสลายลงได้

“เราเป็น(ทอม)มาตั้งแต่เด็กแล้วไม่ได้แคร์คำพูด ...เขาบอกว่า “ไปพวกจิตวิปริต” ก็เฉยๆ ก็ไม่รู้สึกรู้ว่า ตัวเองด้อย หรืออะไร เพราะเรา ไม่ได้เดือดร้อน ไม่ได้ขอใครกิน จะไปแคร์คนอื่นทำไม เราก็ไม่สนใจ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ก็เราเลือกที่จะเป็น(แฟนกับทอม)แล้วเนอะ เลือกที่จะอยู่กับเขาแล้ว ชาวบ้านจะว่ายังไง หนูไม่สนใจ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“แม่บอกไม่ชอบ อายคน อายก็ช่าง หนูไม่อาย ใครอยากอายก็อายไปดิ ไม่รู้จะแคร์ไปทำไมเนอะ เขาไม่ได้มาหาเลี้ยง เราเลี้ยงตัวเองก็ได้อยู่แล้ว คนที่ส่งตังค์ให้ก็หนูนะ ไม่ใช่ญาติพี่น้อง จะไปแคร์ทำไม อายากแคร์ก็แคร์ดี หนูไม่แคร์นะ หนูก็พูดแค่นี้ ...รู้ว่าเรา 2 คนรักกันก็พอแล้ว เพราะว่าเราอยู่ตรงนี้ได้ไง เราอยู่ของเราได้อะ ไม่ต้องแคร์สื่อ ความรู้สึกหนูว่าถ้าแคร์สื่อ หนูว่าอยู่ด้วยกันไม่ได้แน่ๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ตอนนั้นหเรอ พี่ชายด่ามา ก็รู้สึกเฉยๆอะ ก็แบบว่าแล้วไงอะ ภูก็ไม่ได้ขอมีงินนิ พี่ชายไม่ได้เป็นคนหาเลี้ยงเรา ก็รู้สึกว่แล้วไง มีงจะทำไมหเรอ ก็ไม่ได้ชอบมันอยู่แล้ว มันเคยดีเราตอนเด็กๆ อะ ก็ไม่ชอบชีหน้ามันอยู่แล้ว มีงจะด่าไรก็ด่าไปหอะ ภูก็จะเป็นของกูอย่างจ้ คือคิดในใจแต่ไม่พูดออกมาเนะ ถ้าพูดออกไปเดี๋ยวจโดนตบ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“ไม่ค่อยสนใจปากคนอื่นอะไรอย่างนี้ ขอให้พ่อแม่เข้าใจก็พอ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

2.3.4 ให้ความเข้าใจผู้อื่น

อีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลายรายสามารถเผชิญกับอคติทางสังคมได้อย่างสันติ คือ การให้ความเข้าใจกับผู้อื่น กล่าวคือ ไม่ยึดถือความรู้สึกของตนเองฝ่ายเดียว แต่ยังคงคำนึงถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นด้วย ทำให้สามารถเข้าใจการกระทำของผู้อื่นได้มากขึ้น

“...ที่เพื่อนติเตียนมา เขาก็เป็นห่วงเรา ...ญาติไม่ต้อนรับเรา แต่เราก็เข้าใจว่าหลานเขาเขาก็รัก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ก็เขา ไม่ได้ผิดอะไรนะ ...หมายความว่า การที่เขามาพูดชุบชิบอะไรแบบนี้ ไม่ได้เป็นความผิดของเขา เขาเข้าใจผิดของเขาไง เขาไม่ได้มีเจตนา เขาไม่ได้รังเกียจและเขาไม่ได้ตั้งใจ ที่จะให้เรา รู้สึกอายหรืออะไร เพียงแต่ว่าคนบางคนเนี่ย มันคิดน้อย เรื่องบางเรื่องไม่จำเป็นต้องพูดให้คนเขาอายุก็ได้ มีคนอื่นอยู่ด้วยเงี่ย คนที่อายคือเราเพราะมัน pin point (ชี้)มาที่เรา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“พยายามดูว่าจะคุยอะไรกับแม่เขาได้ ดูว่าเราจะคุยอะไรกับเขาดี เขาจะชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เราจะได้ทำในสิ่งที่เขาชอบ เราจะคุยเรื่องนี้เขาจะชอบไหม คือเราจะฟังเขา แลละว่าเขาชอบเรื่องอะไร เราจะแค่ฟังแล้วก็คุยแต่เรื่องที่เขาจะพูด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

วิธีการรับมือกับอคติในเบื้องต้นที่ได้รายงานมาทั้งหมดนี้ ทำให้เห็นปฏิกริยาที่หญิงรักเพศเดียวกันตอบสนองต่ออคติทางสังคม ในขณะที่สังคมแสดงอคติต่างๆ แม้ผู้ให้ข้อมูลจะเลือกวิธีการนิ่งเฉย ไม่แค้น หรือหลีกเลี่ยง พยายามเข้าใจ หรือแม้แต่เผชิญหน้ากับผู้คนในเบื้องต้น แต่ไม่ได้หมายความว่า ทั้งหมดเป็นการรับมือแบบเบ็ดเสร็จจบสิ้นสมบูรณ์ โดยที่ภายในจิตใจเบื้องลึกไม่เหลือความรู้สึกเจ็บปวดหรือไม่มีความวิตกกังวลกับสิ่งที่เกิดขึ้นใดๆ เลย ในทางตรงข้าม ผู้ให้ข้อมูลอาจมีความรู้สึกบางอย่างที่สะสมตกค้างในใจเกิดเป็นความทุกข์ในระยะยาว

ประเด็นที่ 3 ความทุกข์บีบคั้นใจจากอคติทางสังคม

ความทุกข์บีบคั้นใจจากอคติทางสังคมของหญิงรักเพศเดียวกัน เป็นทุกข์ที่เกิดขึ้นจากการไม่ได้รับการยอมรับและความเข้าใจจากคนในสังคมเท่าเทียมบุคคลอื่น เป็นสภาพทุกข์ทางจิตใจที่หญิงรักเพศเดียวกันต้องเผชิญและทนอยู่ในสังคมที่มีอคติและความไม่เข้าใจต่อตน ทั้งกับชีวิตและความสัมพันธ์ของความเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้หญิงรักเพศเดียวกันไม่สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้อย่างเต็มที่ ราบรื่น และยาวนานเท่าที่ควร

แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันจะมีวิธีการรับมือเมื่อมีอคติในสังคมเกิดขึ้นดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ทัศนคติเชิงลบของสังคมที่มีต่อตัวตนและชีวิตรักนั้น ก็ยังคงไม่หมดไป ผู้ให้ข้อมูลรายงานว่ามักประสบความยากลำบากที่ต้องใช้ชีวิตอยู่บนภาวะจิตใจที่ขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคมและการดำเนินชีวิตที่ไม่เป็นที่ยอมรับ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากสังคมเท่าที่ควร ซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งความทุกข์ในใจที่ตามมาอีกหลายลักษณะ เช่น อึดอัด สับสน วิตกกังวล กลัว กัดดัน คิดมาก เครียด และพยายามฆ่าตัวตายในบางราย เป็นต้น ความทุกข์ของผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกัน ล้วนแล้วแต่เป็นปฏิกริยาตอบสนองไปกลับหลายทิศทางเนื่องโยงกันเป็นองค์รวมและมีหลายองค์ประกอบทับซ้อนกันในเวลาเดียวกัน ในที่นี้ผู้วิจัยเห็นว่าการแยกและนำเสนอที่ละค่านั้น จะทำให้เห็นภาพแต่ละส่วนได้ชัดเจนและง่ายต่อการทำความเข้าใจ แม้ว่าอาจจะทำให้ภาพความเนื่องโยงและความซ้ำซ้อนบางอย่างขาดหายไปบ้างก็ตาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแบ่งกลุ่มของความทุกข์ออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1) การรับรู้ทุกข์เมื่อเกิดภาวะขัดแย้งระหว่างอัตลักษณ์ของตนกับความคาดหวังของสังคม
- 2) ผลของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในใจ และ 3) ทุกข์หนักหนาทางแก้ไม่ได้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การรับรู้ทุกข์ เมื่อเกิดภาวะขัดแย้งระหว่างอัตลักษณ์ของตนกับความคาดหวังของสังคม

การรับรู้ทุกข์ของผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกัน เริ่มต้นเมื่อตระหนักรู้ถึงความขัดแย้งระหว่างอัตลักษณ์ที่แท้จริงของตนกับความคาดหวังของสังคม แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) ขัดแย้งระหว่าง 'ใจเป็นชาย' แต่ 'กายเป็นหญิง' เป็นความขัดแย้งในตัวตน 2) ขัดแย้งระหว่าง 'มองตนเองเป็นชาย' แต่ 'สังคมมองเป็นหญิง' เป็นความขัดแย้งในบทบาทและการปฏิบัติตัวเมื่อต้องอยู่ในสังคมกับผู้อื่น และ 3) ขัดแย้งระหว่าง 'ชอบผู้หญิง' แต่สังคมมองว่า 'หญิงควรชอบผู้ชาย' เป็นความขัดแย้งในรสนิยมทางเพศ ผู้ให้ข้อมูลทอมมีความทุกข์จากความขัดแย้งทั้ง 3 ลักษณะที่กล่าวมา ส่วนผู้ให้ข้อมูลที่มีความขัดแย้งเฉพาะเรื่องรสนิยมทางเพศ

จุดเกิดแห่งความขัดแย้งในจิตใจของผู้ให้ข้อมูลทอม ทั้ง 3 ลักษณะ มีที่มาเริ่มตั้งแต่เกิดมาจากครอบครัวมารดาจะได้รับการบอกกล่าวว่าตนเป็น 'เด็กหญิง' (ตามเพศสรีระที่ได้เกิดมา) พอจำความได้สามารถเรียนรู้ได้ว่าเพศของตนเป็นหญิง เด็กคนใดเกิดมามี 'เพศเป็นหญิง' โตขึ้นก็ต้องเป็น 'ผู้หญิง' และมี 'ความเป็นผู้หญิง' ตามบรรทัดฐานทางสังคมที่ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ในความเป็นผู้หญิงนั้น ต้องมีกิริยามารยาทแบบผู้หญิง ปฏิบัติตัว แต่งตัว ทำกิจกรรมแบบผู้หญิง เรียนรู้ที่ละเล็กทีละน้อยว่าผู้หญิงควรเป็นอย่างไรและได้รับการเลี้ยงดูจากทางบ้านและโรงเรียนมาในแบบผู้หญิงๆ แต่แล้วเมื่อจำความได้ พอที่จะรู้ว่าตนชอบและไม่ชอบอะไร อยู่มาวันหนึ่ง ก็เริ่มรู้สึกจากข้างในจิตใจของตัวเองได้ว่า แท้จริงตนมีความเป็นชายและไม่ปรารถนาจะเป็นแบบหญิง "วันนั้นสี่ขวบ ลูกขึ้นมาร้องให้ ร้องให้แล้วประโยคนั้นก็มีผลออกมากว่า "อยากเป็นผู้ชายๆๆ" แม่ก็ตีๆ "ไม่ได้ลูกๆ" เราจำได้ว่าเขาตีเรา โดนแม่ตีหนักมาก..." (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11) จึงเกิดการเรียนรู้ทางสังคมว่า สิ่งตนต้องเป็นก็คือ "ผู้หญิง" และมีความเป็นผู้หญิงเท่านั้น แม้กระนั้นก็ตาม ไม่ว่าจะเวลาจะผ่านไปเนิ่นนานเพียงใด ภายในจิตใจของตนก็ยังคงไม่มีความเป็นผู้หญิง ไม่ชอบปฏิบัติตัวแบบผู้หญิง ไม่ชอบแต่งตัวเป็นผู้หญิง สิ่งที่เหมาะสมกับจิตใจที่แท้จริงของตนคือลักษณะแบบผู้ชายมากกว่า แต่จะทำอย่างไรเมื่อตนได้รับการสอนมาว่า เกิดมามีเพศหญิงต้องเป็นหญิง จะเป็นชายไม่ได้ ความขัดแย้งจึงเริ่มเกิดขึ้นในใจ

3.1.1 ขัดแย้งระหว่าง 'ใจเป็นชาย' แต่ 'กายเป็นหญิง'

ขัดแย้งระหว่าง 'ใจเป็นชาย' แต่ 'กายเป็นหญิง' เป็นความขัดแย้งในตัวตนระหว่างสรีระที่เป็นหญิง (นำมาซึ่งความคาดหวังทางสังคมให้ต้องมีสถานะแห่งความเป็นหญิง) กับ จิตใจที่เป็นชาย กล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลทอมเกิดมาในร่างกายที่เป็นเพศหญิงซึ่งต้องมีความเป็นผู้หญิงใน

จิตใจ แต่ความรู้สึกภายในจิตใจของตนกลับมีความเป็นผู้ชาย ซึ่งสามารถรับรู้ได้ถึงความขัดแย้งนี้ อย่างชัดเจน จากคำพูดดังต่อไปนี้

“ตัวเราเองเป็นผู้หญิง แต่จิตใจของเราเป็นผู้ชาย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ร่างกายเราอาจจะเป็นผู้หญิงแต่เราก็มีจิตใจที่จะเป็นผู้ชาย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ผู้ให้ข้อมูลรายงานว่า การรับรู้ในความขัดแย้งนี้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กเล็กเรื่อยมา เป็นภาวะที่ต้องทนกับความทุกข์ทรมาน เหมือนถูกจองจำอยู่ในคุกแห่งความขัดแย้งที่ไม่มีทางออก ภาวะที่เป็นหญิงนี้ไม่ใช่แค่เพศสรีระที่เป็นหญิงเท่านั้น แต่นำพามาซึ่งทุกข์ทรมานใจที่เนื่องโยงกับสภาพร่างกายที่เป็นผู้หญิงและเพศสภาวะที่สังคมคาดหวังให้มีความเป็นผู้ชาย เช่น ต้องใส่กระโปรง ต้องมีประจำเดือนทุกเดือน ร่างกายอ่อนแอกว่าผู้ชาย ฯลฯ

ในความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่ง รู้สึกว่าตนมีความเป็นผู้ชาย จึงปรารถนาอยากจะเป็นผู้ชาย และไม่ต้องการมีประจำเดือนเหมือนผู้หญิง ตอนเป็นเด็ก จึงใช้วิธีอธิษฐานจิตอยู่เพียงลำพัง ด้วยความหวังว่าบางทีการอธิษฐานนี้อาจจะช่วยนำพาตนออกจากสภาพร่างกายผู้หญิงไปเป็นผู้ชายได้

“ตอนนั้น 8-9 ขวบ ก็ไม่รู้หรอกว่า มันจะแปลงเพศหรืออะไรได้ ก็จะนอนอธิษฐานทุกคืนว่า ขอให้เป็นผู้ชายๆ ...พอวัยรุ่น ต้องมีเมน เราก็จะอธิษฐานว่า เราจะต้องไม่มีเมนๆ ตื่นมาเราจะต้องเป็นผู้ชายๆ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ผู้ให้ข้อมูลอีกรายหนึ่งรู้สึกว่าตนมีความเป็นชาย จึงอยากแต่งตัวเป็นผู้ชาย แต่กลายเป็นว่าทุกวันต้องใส่กระโปรง ทั้งที่ใจอยากแสดงออกอย่างผู้ชาย ฉะนั้น การต้องใส่กระโปรงเป็นผู้หญิงจึงทำให้ตนรู้สึกคับข้องใจ ไม่มีความสุขกับการเป็นผู้หญิงเอาเสียเลย

“ทำไมกูไม่แบบแต่งตัวเป็นผู้หญิง ทำไมกูต้องเป็นแบบเนี้ย อยากแต่งตัวเหมือนผู้ชาย ทำตัวห้าวๆอะไรอย่างงี้ ...ไม่รู้สิแสบปีกับการเป็นผู้หญิง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

อีกทั้งใจที่เป็นผู้ชายแต่ต้องมาอยู่ในร่างกายเพศหญิงที่ช่างดูอ่อนแอ อันตราย บอบบางต่อการถูกทำร้าย ฯลฯ ไม่มีสรีระที่แข็งแรงเหมือนผู้ชาย ความด้อยทางสรีระนี้ยิ่งทำให้ไม่อยากมีร่างกายเป็นผู้หญิงมากขึ้นไปอีก จึงทำให้ครั้งหนึ่งในชีวิตผู้ให้ข้อมูลบางคนเคยคิดถึงการเก็บเงินไปแปลงเพศ

“ไม่อย่างที่มีร่างกายแบบนี้แบบเป็นผู้หญิงอะ วิลแค่รู้สึกว่ามันเป็นอันตรายไง รู้สึกว่าที่เราเห็นมันแบบเราดูขำเราดูอะไรอย่างงี้ รู้สึกมันเป็นอันตราย การเกิดเป็นผู้หญิงมันแบบ

เดียวถูกข่มขืน ใจ โดนทุบตีอะไรอย่างเงี้ย โห รู้สึกว่าการมีร่างกายแบบนี้มันอ่อนแอ รู้สึกว่าอยากจะมีแบบ ถ้าเกิดว่าแต่มัน เคยคิดนะตอนสมัยวัยรุ่นว่าโตขึ้นเดี๋ยวเก็บเงินนะ แล้วก็เคยอ่านในหนังสือเจอนะ อ้อมันมีผ้าตัดเอานมออกได้ด้วย น่าสนใจอะไรอย่างเงี้ย เอออันนี้คิด เคยๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

สังเกตได้ว่า ความทุกข์และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งนี้ ปรากฏขึ้นภายในใจของผู้ให้ข้อมูล เพราะสิ่งที่รู้สึกอยู่ในใจที่ไม่เป็นไปตามสิ่งที่ได้รับการอบรมสั่งสอนขัดเกลามา ผู้ให้ข้อมูลสามารถรับรู้ถึงความขัดแย้งนี้ โดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้อื่นมาบอกกล่าว และมักจะนึกคิดและรู้สึกท้อไปวนมาอยู่ภายในใจของตนมากกว่าที่จะพูดออกมาให้สังคมทั่วไปได้รับรู้ เพราะหากพูดออกมา สังคมที่คนส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นบุคคลรักเพศเดียวกันก็คงไม่เข้าใจ ไม่เห็นดีด้วย หรือเห็นว่าเป็นสิ่งผิดไปจากปกติ ตามที่กล่าวมาแล้ว

3.1.2 ขัดแย้งระหว่าง ‘มองตนเองเป็นชาย’ แต่ ‘สังคมมองเป็นหญิง’

ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันที่เป็นทอม นอกจากจะมีความขัดแย้งในตัวตนดังกล่าว เป็นพื้นของความทุกข์ในจิตใจอยู่แล้ว ก็ยังมีทุกข์แห่งความขัดแย้งที่เกิด ‘ทับซ้อน’ ขึ้นมาอีก นั่นคือ ผู้ให้ข้อมูลมองว่าตนเองเป็นชาย ต้องการทำอะไรในแบบผู้ชาย แต่สังคมมองตนว่าเป็นผู้หญิง ควรทำตัวแบบผู้หญิง ความขัดแย้งนี้จึงเป็นความขัดแย้งในบทบาทและการปฏิบัติตัวเมื่อต้องอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน เป็นต้น ทำให้ตนรู้สึกว่า ไม่ได้ได้รับความเข้าใจ ต้องกดดันตัวเอง จำกัดตัวเอง ขาดอิสระภาพและสูญเสียโอกาสที่จะใช้ชีวิตและใช้ศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่

“ช่วงเรียนอะ เยอะ เกือบจะทุกอย่างมั้ง หนูว่า อะไรก็ต้องผู้ชาย เค้าจะสอนว่าผู้ชายเป็นผู้นำ โรงเรียนเนาะ ปูพื้นฐาน แล้วอะไรเนาะ ก็ให้ผู้ชายๆ อะไรอย่างเงี้ย ผู้หญิงนั่งดู อะไร..หนูก็อยากทำ หนูก็ทำได้ คิดในใจหนูก็อยากทำ มันเหมือน มันไม่ได้ปลดปล่อย ยังไงอะ มันเหมือนกับหายใจขัดๆ ซึ้งๆ มันไม่ได้เต็มปอด มันไม่โล่ง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“รู้สึกว่ ตั้งแต่เด็กๆแล้ว เราอยากเป็นผู้ชายมากกว่า ใจที่ผู้ชาย เขาไปทำอะไร เราอยากไปด้วย แต่เราก็โดนห้ามไม่ให้ไป พี่ชายก็เป็นห่วง เขาเห็นว่าเป็นน้องผู้หญิง เขาก็ไม่ค่อยให้ไป เราก็จะรู้สึกแบบเหมือนโดนทอดทิ้งให้อยู่คนเดียว คือผู้ชาย ไปไหนไปกัน เราก็อยู่บ้านทำอะไรไปคนเดียว มันก็จะเป็นชีวิตที่แบบค่อนข้างจะเงิบๆเหงาๆ เหมือนเราไม่มีใคร แล้วเราก็แปลกแยก เวลาเรามีปัญหา ไม่รู้จะปรึกษาใคร เพราะเรารู้สึกว่า ไม่มีใครเข้าใจเรา เราก็จะอยู่เงิบๆ ของเรามาตลอด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“พี่ชายได้ไปเที่ยวอะไร ไม่ต้องบอกแม่ฉันก็ได้ มันก็ไปเที่ยวของมัน รู้สึกแข็ง ก็คือผู้หญิงอะ มันก็ต้องอยู่แต่ในบ้านใช่ไหม ก็แม่เป็นห่วงเค้าก็ไม่ค่อยให้ไปไหน ก็เลยรู้สึกว่าเกิดเป็นผู้หญิง โห ไม่เห็นดีเลย ต้องทำงานบ้านอะ ถ้าเราเกิดเป็นผู้ชายมันคงจะดีกว่า ไม่ชอบเลยที่ต้องเกิดเป็นผู้หญิง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

จะเห็นว่า การตกอยู่ในสภาพเช่นนี้ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกไม่พอใจตัวเองที่เกิดมามีเพศเป็นหญิงทำให้ชีวิตตนต้องจำกัดอยู่ตรงคำว่า ‘ผู้หญิง’ ไม่สามารถใช้ชีวิตได้ดังใจของตน ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกแข็งชีวิต รู้สึกเหมือนโดนทอดทิ้ง แยกแยก ไม่มีใครเข้าใจ ถูกปิดกั้นโอกาส หลากๆอย่างที่สังคมมองว่าผู้ชายทำได้แต่ตนกลับทำไม่ได้ หรือที่ผู้ชายไม่ต้องทำแต่ตนกลับต้องทำ ก่อให้เกิดการเปรียบเทียบขึ้นมาในใจโดยอัตโนมัติว่าการเป็นผู้หญิงนั้นด้อยโอกาสกว่า เสียเปรียบ อ่อนแอกว่า จึงเป็นการยิ่งตอกย้ำให้ตนรู้สึกอยากเป็นผู้ชายมากขึ้น ภาวะไม่สอดคล้องในตนเองนั้นก็ยิ่งมากขึ้นไปอีก

เมื่อเติบโตใหญ่ ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกว่าย่างในใจยังคงมีความเป็นชายอยู่และอยากทำอะไรแบบที่ผู้ชายทำ แต่ผู้อื่นก็ยังคงมองเห็นตนเป็นผู้หญิงและไม่เห็นด้วยที่จะทำอะไรแบบผู้ชายบ่อยครั้งจึงถูกขัด ถูกห้าม ถูกว่ากล่าวตักเตือน ทำให้ชีวิตของตนถูกจำกัดอยู่ในคำว่า ‘ผู้หญิง’ ตอกย้ำซ้ำลงไปอีก

“เพื่อนบอก มึงไปกินเที่ยวกับผู้ชาย มึงดี๊ๆนะโว้ย มึงยังงี้ก็เป็นผู้หญิงนะ เรารู้สึกนะตอนนั้นนะ ท้อมาก บอกเฮ้ยเราเป็นอย่างนี้ เราก็น้อยใจนะ คิดว่าเราน่าจะเกิดมาเป็นผู้ชาย จะได้ทำอะไรสบายๆ จะได้ไม่ต้องมีค่าอะไรพุดมา ...บางคนก็บอกมาแล้วอย่าไปเที่ยวกับชายเดี่ยวมึงท้องมานะ ยังไงมึงก็เป็นผู้หญิง พุดเหมือนตอกย้ำมาเรื่อยๆ เราไม่ลืมหรอกว่าร่างกายเราเป็นผู้หญิง แต่ใจเราก็ตายเป็นเหมือนเดิม คนบอก เฮ้ย ยังไงเราก็ตายเป็นผู้หญิงนะ เออ แต่เราก็ไม่ใช่ ...ถึงตัวเราเป็นผู้หญิง แต่ใจเราไม่ใช่ รู้สึกไม่พอใจ ก็น้อยใจตัวเองมากกว่านะ ไม่พอใจสิ่งที่เราเป็น เราน่าจะเป็นผู้ชาย ...เราไม่น่าเป็นผู้หญิงนะ จะได้ไม่ต้องให้เขามาตอกเรา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

แม้ว่าใจจะรู้สึกว่าตนเป็นชาย แต่ในความเป็นจริงผู้ให้ข้อมูลกลับยังต้องใช้ชีวิตที่จำกัดมุมแคบอยู่ในความเป็นผู้หญิง เสมือนธรรมชาติของเสื้อที่อยากใช้ชีวิตอย่างเสื้อแต่กลับได้เป็นแค่แมว การตอกย้ำบ่อยครั้งทำให้ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันรู้สึกท้อในชีวิตที่ตนเกิดมาแต่ต้องเป็นใครสักคนที่ไม่ใช่ตัวเอง น้อยใจตัวเอง ไม่พอใจในสิ่งที่ตนเป็นอยู่ ทำให้ยิ่งรู้สึกอยากเป็นผู้ชายมากยิ่งขึ้นอีก และยิ่งทำให้ภาวะไม่สอดคล้องในตนเองปรากฏชัดเจนนขึ้นไปอีก

ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น นอกจากเรื่องการปฏิบัติตัวแล้ว ยังมีเรื่องการพูดคุย สิ่งที่ยังบอกถึงความเป็นผู้ชายผู้หญิงก็สำคัญต่อความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูล ด้วยเหตุที่มีจิตใจที่เป็นผู้ชาย ผู้ให้ข้อมูลจึงอยากให้ผู้อื่นสัมพันธ์กับตนจากภายในจิตใจ เรียกตนเหมือนกับที่เรียกผู้ชาย เมื่อผู้อื่นเรียกตนด้วยสรรพนามที่เป็นผู้หญิง ผู้ให้ข้อมูลก็จะรู้สึกขุ่นเคือง ไม่ชอบ และไม่เต็มเต็มในความรู้สึก

“ถ้าสรรพนามผู้หญิงมากก็จะเคือง ว่าเออ มึงก็รู้ว่ากูเป็นทอม มึงจะมาเรียกกูว่า ‘เจ้’ ทำไมวะ เราก็บอก วันหลังเรียกเจ้ ไม่คุยด้วยนะ คือ เราารู้สึกว่าเราไม่ใช่ผู้หญิง...”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ถ้ามีคนเรียกเราเป็นเพศหญิง ...ครั้ง ลดลงไปครึ่งนึง ลูกน้องสาว เขาให้เรียก ‘ป้า’ เราก็บอก เฮ้ย ไม่ชอบวะ คำว่า ‘ป้า’ เขาเป็นน้ำ ได้ไหม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

แต่ถ้ามีคนเรียกเหมือนกับที่เรียกผู้ชาย ผู้ให้ข้อมูลจะรู้สึกปลาบปล้ำ

“พ่อจะเรียก ‘เสี้ยก้อๆ’ ญาติแม่ก็จะเรียก ‘ทิด’ เพราะเห็นเราตั้งแต่เด็กว่าเราเป็นอย่างนี้ ...ก็รู้สึกปล้ำ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

กล่าวอย่างง่าย ก็คือ แม้จะมีเพศเป็นหญิงแต่ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกว่าภายในใจมีความเป็นชาย ไม่ใช่เป็นผู้หญิงอย่างที่ใครๆ คิด ผู้ให้ข้อมูลมองตนเองที่จิตใจแต่ผู้อื่นมองที่สิริระ จึงเกิดความขัดแย้งทางสังคม ผู้ให้ข้อมูลทอมอยากให้สังคมยอมรับและปฏิบัติกับตนเหมือนอย่างที่ตนเป็นอยู่ภายในจิตใจ นั่นคือสิ่งที่จะทำให้รู้สึกเต็มเต็มในชีวิตและจิตใจได้

3.1.3 ขัดแย้งระหว่าง ‘ชอบผู้หญิง’ แต่สังคมมองว่า ‘ควรชอบผู้ชาย’

ความขัดแย้งประการที่สามนี้ เป็นความขัดแย้งในเรื่องรสนิยมทางเพศ ที่ผู้หญิงควรชอบผู้ชาย แต่ผู้ให้ข้อมูลทอมชอบหญิงเพศเดียวกันตั้งแต่วัยรุ่น นั่นคือ ช่วงเวลาที่รับรู้ได้อีกว่ามีบางอย่างที่ไม่เหมือนคนอื่นและไม่เป็นไปตามแบบแผนวัฒนธรรมของสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งในใจ ไม่กล้าบอกใคร และเก็บทุกขี้ใจเอาไว้ในใจคนเดียว รู้สึกเครียด อึดอัด เก็บกด เหมือนเป็นส่วนเกินในสังคม

“...ช่วงนั้นจะเครียดมากๆ ชอบใครก็จะไม่กล้าแสดงออกว่าเราชอบเขา อึดอัด เราก็อยากจะบอกเขาว่า เรารักเขา เราก็ไม่กล้าไปบอกเขาตรงๆ เขาไม่น่าจะชอบคนที่ เป็นทอม ในความรู้สึกลึกๆ เราก็คิดว่ามันคงเป็นไปได้หรอก ชีวิตรักแบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“สังคมไม่ใช่มีทอม แบบว่าเค้าก็มีแต่ผู้หญิงกับผู้ชายจริงๆ แต่เราเหมือนเป็นส่วนเกิน ทำไมเราต้องเกิดมาเป็นแบบนี้ ทำไมเราไม่เกิดมาเป็นผู้ชาย เค้าจะได้ไม่ต้องรังเกียจ จะได้ไม่ต้องมาว่าอะไรอย่างเนี่ย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ส่วนผู้ให้ข้อมูลดีนั้น ช่วงที่มีคู่รักเป็นผู้ชายไม่ปรากฏเป็นปัญหาความขัดแย้งกับแบบแผนวัฒนธรรมของสังคมแต่อย่างใด แต่เมื่อเริ่มชอบผู้หญิงเพศเดียวกัน ก็เริ่มรู้สึกไม่สบายใจและเกิดความห่วงใยว่าชีวิตรักที่ไม่เป็นไปตามครรลองนี้ จะไม่ได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง จะถูกวิพากษ์วิจารณ์ ถูกมองว่าแปลกประหลาด ผิดปกติ ไม่เต็มในความเป็นคน

“มันเหมือนกับว่า...เป็นคนแปลกประหลาด ใ้ฉันมันต้องมีอะไรผิดปกติ ก็ชีวิตมันล้มเหลว แฟนมันก็ทิ้งไปไง มันก็เลยไปรักผู้หญิงแทนอะไรเงี้ย อะไรก็ตามที่เขาจะพูด มันทำให้รู้สึกถึงความเต็มของมันลดลง มันไม่อยากเป็นอันนั้นไง เราไม่อยากถูกตัดสิน ไม่อยากถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า เราไม่เต็ม ไม่เต็มในความเป็นคนของเรา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

3.2 ผลของความขัดแย้งภายในใจ

จากการรายงานของผู้ให้ข้อมูล ความขัดแย้งทางสังคมในใจของหญิงรักเพศเดียวกันทั้งด้านตัวตน บทบาทและการใช้ชีวิตคู่ที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมทั้งสามประการที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้จิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันตกอยู่ในสภาวะสับสน อึดอัด กัดดัน วิตกกังวล กลัวคิดมาก เครียด รู้สึกด้อยค่า และทุกข์หนักหาทางแก้ไขไม่ได้จนคิดและพยายามฆ่าตัวตายในบางราย

3.2.1 สับสน อึดอัด

เมื่อสังคมคาดหวังให้ชอบผู้ชาย แต่ผู้ให้ข้อมูลกลับมีจิตใจที่ชอบผู้หญิงเพศเดียวกัน จึงตกอยู่ในภาวะจิตใจสับสนว่า ตนควรจะคบผู้หญิงหรือผู้ชายดี ตนผิดปกติหรือไม่

“เวลาสังคมพูดมา “เอาได้ไงหญิงกับหญิง เอาผู้ชายไม่ดีกว่าหรือ” ที่จริงเขาพูดมา มันก็ใช่ ว่าเอา เอาผู้ชายมันก็มีลูกมีอะไร เราก็รู้สึกสะท้อน เราก็ลังเล สับสนนะ หนูยอมรับว่าหนูสับสนว่า คบหญิงหรือคบชายดี เพราะว่าเราก็ไม่เคยเจอ ก็ไม่เคยมีเนอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“มีช่วงนึงสับสนว่าเราผิดปกติหรือเปล่า อืม ตอนนั้นไปเรียนเมืองนอกเสร็จแล้วส่งการ์ดวันเกิดให้พ่อ แล้วก็โทรไปตามพ่อว่า “พ่อเนี่ย ส่งการ์ดวันเกิดให้พ่อ พ่อได้ยัง” “การ์ดอะไรลูก การัดแต่งงานหรือ” อะไรเงี้ยก็แซวเราอะนะ เราก็อึ้งไปเลยเว้ย ประโยคนั้นทำให้แบบว่า ซึมไปเลย แบบว่า เฮ้ยแม่ คาคาดหวังนี้หว่า เค้าตั้งออยากให้เราใช้ชีวิตปกติ แต่งงานมีลูกมีผัวอะไรเงี้ย เฮ้ย ...สับสนวะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

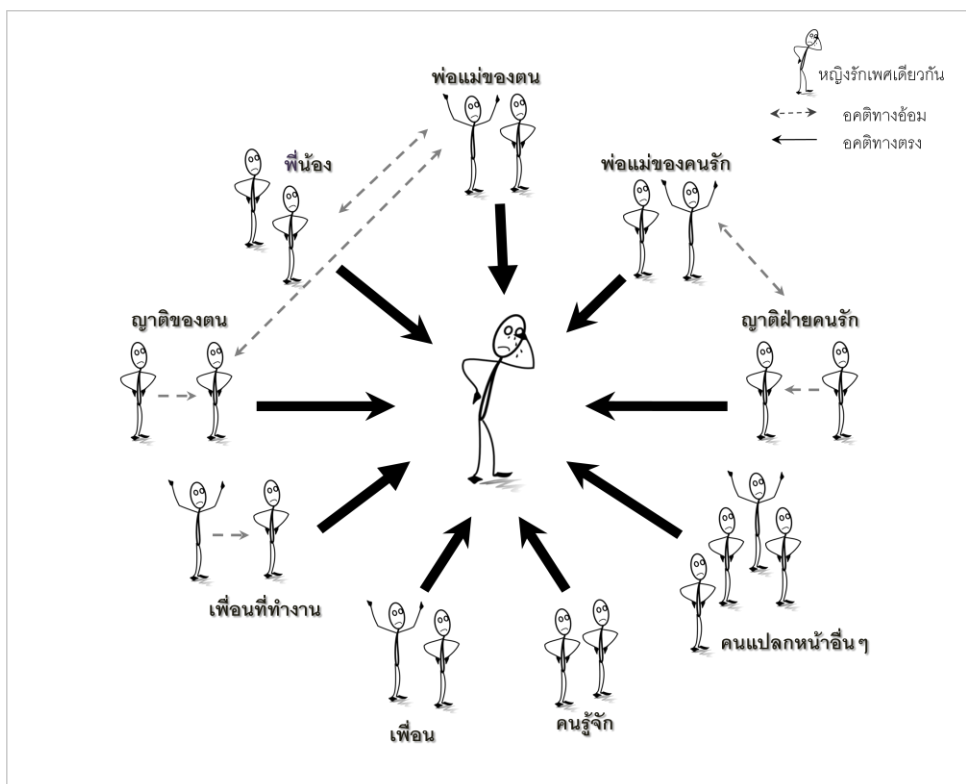
ภาวะสับสนนี้ ไม่ใช่แค่รู้สึกสับสนชั่วขณะ แต่เป็น ‘ภาวะอึดอัด’ คงอยู่ในความครุ่นคิด กลับไปกลับมา ถ้ามองตัวเองวนไปวนมาเกี่ยวกับตัวเอง

“แบบว่าก็ซึ่มไป ก็นั่งคิดๆ ทบทวนๆ ว่าเราตกลงจะเดินทางไหน ตกลงเราเป็นอะไรกันแน่ ที่มาเนี่ยเราอย่างไรวะ มันในชีวิตจริงๆ หรือเปล่า แล้วต่อไปข้างหน้าเราจะเป็นอย่างไร เฮ้ย กูว่าช่วงนี้กูอึดอัดวะ กูไม่แน่ใจว่ากูอย่างไรวะอะไรอย่างเงี้ย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

ความครุ่นคิดนี้ เป็นลักษณะเหมือนอยู่บนทางสองแพร่ง เปรียบเสมือนภาวะที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออก หากเลือกหนทางใดก็อาจเหมือนหนีเสือปะจระเข้ เช่น ถ้าเลือกจะเป็นตัวเอง พ่อแม่ก็ต้องเสียใจ ถ้าเลือกจะเป็นตามที่พ่อแม่ต้องการก็จะเป็นไม่ได้เป็นตัวเอง ถ้าเลือกพ่อแม่อาจจะต้องสูญเสียคนรัก ถ้าเลือกคนรักอาจจะแตกแยกกับครอบครัวตัวเอง ถ้าเลือกอยู่กับคนที่ตนรักก็จะเป็นที่ยอมรับ ถ้าเลือกในสิ่งที่สังคมยอมรับก็ไม่ได้อยู่กับคนที่ตนรัก ภาวะที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออกนี้ มักนำไปสู่ภาวะทุกข์ทางจิตใจที่เข้มข้นมากขึ้น นั่นคือ ความกดดัน คิดมาก และเครียด

3.2.2 กดดัน คิดมาก เครียด

ความคาดหวังทางสังคม รวมไปถึง อคติและความไม่เข้าใจ จึงเป็น ‘แรงกดดัน’ จากกลุ่มคนภายนอกที่อยู่รอบตัว ทำให้เกิดความเครียดและคิดมากกับชีวิตของตัวเองที่ไม่ได้รับการยอมรับให้เป็นไปตามธรรมชาติ ดังแสดงในภาพที่ 3 ต่อไปนี้

ภาพที่ 3 แสดงลักษณะทิศทางของแรงกดดันของอคติในสังคมจากบุคคลกลุ่มต่างๆ ที่อยู่รอบตัวของหญิงรักเพศเดียวกัน

ภาวะกดดัน เครียด คิดมาก ปรากฏตั้งแต่ในวัยเด็กเรื่อยมา โดยเริ่มบังเกิดขึ้นหลังจากที่เริ่มรับรู้ตัวเองว่าไม่ได้มีวิถีชีวิตตรงตามแบบแผนของสังคมเหมือนคนทั่วไป มีหลายเรื่องในชีวิตที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันคิดมากและเครียด โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ได้แก่ คิดมาก เครียดเกี่ยวกับตัวตน และคิดมากเครียดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

3.2.2.1 คิดมากและเครียดเกี่ยวกับตัวตน

ในช่วงวัยรุ่น ผู้ให้ข้อมูลหลายคนรู้สึกเครียดและคิดมากในสิ่งที่ตนเป็นไม่เหมือนคนอื่น ปรึกษาใครก็ได้ เพราะไม่มีใครเข้าใจตน

“ตอนสมัยเรียนเราไม่มีเพื่อนร่วมห้องเป็นเลยนะ ตอนนั้นเราเครียด แล้วก็เหงาด้วย เออ ทำไมแบบเราเป็นแบบนี้อยู่คนเดียว ไม่รู้จะปรึกษาใคร ใครจะมาเข้าใจเรา”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

หลายคนคิดมาก วนไปวนมา เพราะใส่ใจความรู้สึกของพ่อแม่ที่ตนไม่สามารถเป็นผู้หญิงให้พ่อแม่สมหวังได้

“เออ ก็คิดมาก ถ้าเป็นผู้หญิงแล้วแม่ต้องดีใจอยู่แล้ว เป็นผู้หญิงที่แต่งงานแล้วแม่ต้องดีใจ แล้วทำไมเราเป็นไม่ได้ซักทีอะไรอย่างนี้ มันเหมือนอึดอัดอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“ที่แบบจะแะ ก็คือ เราไม่สามารถทำให้พ่อแม่เราสมหวังได้ เรื่องเดียว เรื่องเดียวเลยจริงๆ ไม่รู้พ่อแม่จะว่าไง เพราะว่าเราคิดเรื่องนี้ เรื่องสังคม เพราะแม่เราก็ออกงานสังคมมีอะไรพวกนี้ เวลาเขาไปงานแต่งงานใคร ลูกเพื่อน ลูกใครใครเงี้ย เขาคงคิดว่าวันหนึ่งเขาจะได้เป็นเจ้าของให้ลูกเขาไรแบบเนี้ย เราก็จินตนาการไปต่างๆนาๆ แล้วแบบว่าพวกญาติเราญาติเยอะ พ่อแม่จะตอบคนว่าไงวะ ว่าลูกเป็นไง ลูกไม่แต่งงาน ลูกเป็นทอม ลูกอะไรเงี้ย ประมาณเนี้ย ก็คิดเรื่องเนี้ย ก็คิดเยอะ คิดวนไปมาๆ แคร่พ่อแม่มาก ว่าแบบแม่ เรื่องเดียวจริงๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

บางคนกลุ่มใจคิดมากไม่เป็นอันกินอันนอนที่ตนไม่สามารถชอบผู้ชายได้อย่างที่แม่อยากให้ชอบ

“ตอนนั้นคิดมาก ไม่เป็นอันกินอันนอนเลย ถ้าจะให้ไปชอบผู้ชายก็ชอบไม่ได้ มันไม่ชอบ อย่างตอนนั้นกินเหล้าด้วยนะ คิดมากอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

3.2.2.2 คิดมากและเครียดเกี่ยวกับความสัมพันธ์

ความรู้สึกกดดัน คิดมาก และเครียดนี้ เกิดขึ้นได้ในทุกช่วงของความสัมพันธ์ ตั้งแต่ก่อนจีบก็คิดมาก จีบสำเร็จก็คิดมาก อยู่ด้วยกันแล้วก็ยังคิดมากเครียด ความคิดมาก จนเครียดนี้มีผลสืบเนื่องมาจากความรักแบบหญิงรักหญิงเป็นความรักที่ไม่เป็นที่ยอมรับและมีความเสี่ยงต่อการถูกปฏิเสธจากคนรักและผู้คนรอบข้างสูงกว่าปกติ

ผู้ให้ข้อมูลหลายคนมีความคิดมากเครียดถึงกับนอนไม่หลับ เช่น คิดมากเครียดเพราะรู้สึกว่าตนเองรักใคร่ไม่ได้เพราะพ่อแม่ผู้หญิงคงไม่ยอมให้ลูกมีคู่เป็นผู้หญิงเพศเดียวกัน เครียดเพราะเมื่อมีความทุกข์ไม่รู้จะหันหน้าไปพูดเรื่องรักเพศเดียวกันแบบนี้กับใคร เครียดกดดันเพราะเกิดความแตกร้างทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัวที่ไม่ยอมรับลูกที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกัน คิดมากเครียดเพราะไม่รู้อะไรจะเกิดขึ้นถ้าเปิดเผยความสัมพันธ์หญิงรักหญิงนี้กับพ่อแม่ คิดมากเพราะไม่แน่ใจว่าคนรักจะเปลี่ยนใจไปมีแฟนเป็นผู้ชายรึเปล่า

“ถ้าผู้หญิงเขาชอบเรา พ่อแม่เขาก็ต้องไม่ยอมรับ เราว่ามันอาจไม่เหมาะสม เขาอาจจะเลิกคบกับเราก็ได้ เราไม่อยากทำให้เขาไม่สบายใจ เขาก็จะเปิดทางให้ผู้ชายอีกคน เพราะเราคิดว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว เขาน่าจะแบบชอบผู้ชาย ช่วงนั้นจะเครียดมากๆ เหมือนกับเราอยู่ในความคิดของตัวเอง เครียดมากๆ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“พอจีบผู้หญิงแล้วออกหัก ช่วงนั้นก็เครียดมาก มันไม่ใช่ว่า เราเปิดตัวแล้วเราจะปรึกษาคนในบ้านได้ ไม่เคยคุยกัน เราก็กังไม่คุยอยู่ดี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ก็ไม่คุยกับพ่อแม่เรื่องนี้ ก่อนหน้านั้นไปเรียนเมืองนอก ทะเลาะกับพ่อแม่หนักมาก อายุยี่สิบห้า มีแฟนเป็นรุ่นพี่ที่แก่กว่ามาก เขาคงรู้ว่าเราชอบกัน แล้วก็เลยอยากให้เราเป็นแบบนี้ ก็ทะเลาะกับเรา แล้วมันก็เกิดความกดดันมาก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“หนูคิดมากจนแบบถึงขนาดที่คนเรานอนไม่หลับอะ แบบว่าเออ..จะได้อยู่ด้วยกันมั้ย แม่จะรับได้มั้ย แล้วญาติเค้าจะพูดอะไรกับแม่มั้ย ถ้าเค้ารับไม่ได้หนูไม่รู้เหมือนกันว่าจะเกิดอะไรขึ้นนะ คิดตรงนี้ด้วย คิดมากจริงๆ มันทำอะไรไม่ได้ ก็ได้แต่คิดอย่างเดียว ก็แบบเออ..มันกระทบกับจิตใจเราขนาดมากเลยแหละ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“เรื่องนี้เมื่อก่อนนี่คิดหนัก คิดทุกวัน บางทีก่อนนอนก็คิด บางทีอยู่ดีๆเราก็ถามออกมาว่า จะไปเอาแฟนใหม่แล้วหรือ เขาก็บอก อู๊ย คิดอะไรก็ไม่รู้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

ปัญหาชีวิตรักที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการไม่ได้รับการยอมรับทางสังคมนี้ ไม่ได้ทำให้ผู้ให้ข้อมูลแค่วิตกกังวลหรือเครียดธรรมดา แต่รู้สึกเครียดไปทั้งชีวิต จนเหมือนไม่มีกะจิตกะใจจะทำอะไรเลย

“เครียดเรื่องงานก็แค้นงาน แต่เครียดเรื่องความรัก มันคือ ‘ทั้งชีวิต’ ไม่มีกระจิตกระใจจะทำอะไรเลย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

จะเห็นได้ว่า ความเครียดของหญิงรักเพศเดียวกันเป็นความเครียดที่เกิดจากการมีวิถีชีวิตที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของสังคม เป็นความเครียดที่เพิ่มเติมขึ้นมาจากความเครียดในการใช้ชีวิตโดยทั่วไป

3.2.3 กลัวพ่อแม่ไม่ยอมรับ

นอกจากผู้ให้ข้อมูลจะคิดมากแล้ว ยังมีความกลัวที่ฝังลึกอยู่ในความรู้สึก เพราะเสียงแห่งการไม่ยอมรับในสังคม ไม่ได้เกิดขึ้นในเวลาที่ตั้งครรภ์ถึงเท่านั้น แต่มันดังกึกก้องภายในจิตใจของคนที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกัน ก่อให้เกิดเป็นความกลัวลึกๆ ในใจว่าคนในสังคมจะไม่ยอมรับตน โดยเฉพาะสังคมครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลมีความกลัวและวิตกกังวลอย่างมากเมื่อต้องเปิดเผยตัวตนที่แท้จริง รวมทั้งเรื่องชีวิตรักเพศเดียวกันกับพ่อแม่เป็นครั้งแรก

“กลัวอะ กลัวแม่รับไม่ได้ กลัวแม่จะคิดมาก กลัวแม่จะรู้จากคนอื่น กลัวพี่ชายจะบอกมันกลัวจริงๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“เพราะเขาบอกว่าแม่เขาไม่รับที่เขาแบบนี้ใช่ไหม รู้สึกกลัวแม่ กลัวแม่เขาจะเกลียดที่กลัวมากไม่อยากไปเจอเลย กลัวเพราะเดี๋ยวจะมีปัญหาแล้วจะไม่ได้คบกันต่อ ...อึดอัดก็จะต้องทำตัวอย่างไรดี ให้เขาไม่เกลียดเขา เหมือนเราก็คอยระแวงอยู่ว่าเขาจะไม่ชอบเราหรือเปล่าอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“ไม่กล้าไง หนึ่ง กลัวเขาผิดหวังที่เราเป็นแบบนี้ สอง แม่จะไม่ให้เราใช้ชีวิตแบบนี้ ไม่ได้เป็นอย่างที่ตัวเองอยากจะเป็น แบบว่าไม่ได้มีแฟน ต้องกลับไปเป็นผู้หญิง แต่งงาน แต่งการมีสามีอะไรแบบนั้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“หญิงกับหญิง บางครอบครัวเขาก็รับไม่ได้เลย ตอนแรกๆหนูก็ไม่กล้าพูดให้แม่ฟังนะ มาเจอกันที่ทำงาน ก็อยู่กันได้ 3-4 ปีแล้ว 2ปีแรกพ่อแม่ไม่รู้เลยนะว่าหนูอยู่กับหญิง หนูก็ไม่กล้าจะพูดความจริงไง กลับบ้านนี่เราก็บอกว่าเพื่อนตลอดเลยนะ พ่อแม่สังเกต รีบเล่าเราก็ไม่แน่ใจนะ สองปีแรกมันอึดอัดมาก... เวลาเพื่อนโทรมาก็ไม่กล้าพูดนะ แม่โทรมาหนูก็ไม่กล้าพูดอะไรให้แม่ฟังเลย หนูกลัวพ่อแม่รับไม่ได้ กลัวพ่อแม่เสียใจ กลัวพ่อแม่อับอาย ลูกมีแฟนเป็นทอม อย่างเงี้ย กลัวพ่อแม่รับไม่ได้หนึ่ง แล้วก็สองส่วนมากญาติก็ไม่เคยมี ตระกูลไม่เคยมีแบบนี้ไง อาจจะเป็นคนแรกก็เปล่า เพราะว่า ในความรู้สึกหนูก็ไม่เคยเป็น ครอบครัวก็ไม่เคยมี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“กลัวแม่เสียใจ คบผู้หญิงด้วยกันอะไรอย่างเนี่ย ก็ส่วนมากที่หนูเห็นมา ผู้หญิง-
ผู้หญิงไม่เห็นใครเค้ารับได้เลย หนูก็เลยไม่กล้าบอกแม่ ก็ระยะปี่นี่ที่หนูคบ หนูก็แอบคบ
นะ แต่คือว่ามันรักมากแล้วอะ มันก็ไม่อยากห่างจากหนูแล้วอะ หนูก็จะทำยังไง จะบอก
กับแม่ยังไง ถ้าคบก็คบๆ กันไปอย่างนี้ มันก็ไม่อยาก มันรักมากแล้ว ก็อยากมาอยู่ข้างๆ
ไม่อยากห่างไปไหนเลยนะ อยากจะมาอยู่ด้วยอะไรอย่างนี้แหละ จะบอกแม่กับพ่อยังไง
เนี่ย คิดอยู่นาน หลายคืนหลายวัน ...ใจสั้นเวลาถามแม่ ต้องโดนว่า โดนด่าแน่ๆเลย”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

3.2.4 กลัวสายตาชาวบ้าน

นอกจากความยากลำบากในการเปิดเผยตนเองและความสัมพันธ์กับครอบครัวแล้ว
การใช้ชีวิตอย่างเปิดเผยในสิ่งแวดล้อมภายนอกครอบครัวก็อาจจะไม่อำนวยให้กับความสัมพันธ์
แบบคนรักเพศเดียวกัน เพราะเป็นวิถีชีวิตที่แตกต่างจากบุคคลอื่นทั่วไป ผู้ให้ข้อมูลและคู่รักจะ
เดินอยู่ได้อย่างไรท่ามกลางสายตาที่อาจมองตนในแบบไม่ปกติ

“หนูก็หวั่นๆ นะ คือกลับบ้านต่างจังหวัด เพื่อนก็มองไง แถวบ้านเขาก็มองไง” (ผู้ให้
ข้อมูลคนที่ 2)

“ต้องคอยระวัง กลักลับไปแล้ว ทำตัวลำบาก ไปไหนมาไหนลำบาก แถวบ้านหนูมันไม่มี
มีทอมอะไรแบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

การใช้ชีวิตของผู้ให้ข้อมูลมักจะมีเต็มไปด้วยความกลัวและข้อจำกัดของความเป็นหญิง
รักเพศเดียวกัน เพราะไม่ใช่ทุกคนที่จะยอมรับได้อย่างเต็มที่และไม่ใช่ทุกที่ที่ผู้ให้ข้อมูลจะมีอิสระใน
การปรากฏตัวโดยปราศจากอคติทางสังคมเหมือนคนทั่วไป

3.2.5 กลัวสูญเสียคนรัก เพราะรู้สึกด้อยกว่าชาย

นอกจากความกลัววิตกกังวลเกี่ยวกับบุคคลภายในครอบครัวและภายนอกครอบครัว
จะไม่ยอมรับแล้ว ผู้ให้ข้อมูลหลายคนยังต้องเผชิญกับความกลัวเกี่ยวกับคนรักอีกด้วย นั่นคือ ความ
กลัวว่าจะสูญเสียคนรัก ที่อาจเปลี่ยนใจไปเลือกผู้ชาย เนื่องจากรู้สึกว่าตนเองมีความด้อยทางสรีระ
กว่า แม้ผู้ให้ข้อมูลมีจิตใจเป็นผู้ชายแต่สรีระก็ยังคงเป็นผู้หญิง ซึ่งสิ่งที่ควรคู่กับผู้หญิงและเป็น
ที่ยอมรับของสังคม คือ คนที่เป็นชายพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ฉะนั้น การเป็นผู้ชายแค่เพียงจิตใจ
อาจไม่เป็นที่ต้องการอย่างแท้จริง ผู้ให้ข้อมูลจึงรู้สึกว่าตนด้อยค่ากว่าผู้ชาย ไม่สมบรรณแบบ ขาด
ความมั่นใจ ท้อ ไม่สบายใจ เพราะเห็นว่าชีวิตรักของตนตกอยู่ในความเสี่ยงสูงมากที่อาจจะสูญเสีย
คนรัก

“หลายครั้งเลยนะมันจะคิดเองโดยอัตโนมัติว่า รู้สึกด้อยกว่าผู้ชาย ด้อยกว่า มีแฟนหลายคนแล้วก็โดนทิ้งใช้ปะ โดนทิ้งไปคบผู้ชาย เราก็เลยรู้สึกว่า อ้อ หรือว่าเราขาดอะไรไป มันไม่สามารถตอบสนองเค้าได้ ก็คิดว่ามันคงด้อยตรงจุดนี้มั้ง ในการที่เค้าทิ้งเราไปหาผู้ชาย... คิดว่าถ้ามีร่างกายเหมือนผู้ชายก็คงจะครบถ้วนสมบูรณ์เนอะ มันก็คงจะไม่โดนทิ้งอะไรอย่างจี้ คิดเยอะคิดไปต่างๆนาๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“ช่วงเด็กๆ ก่อนเปิดตัว เราก็จะเปรียบเทียบกับมาก ว่าเราคงสู้ผู้ชายไม่ได้ ผู้หญิงจะไม่รักเรา ผู้หญิงจะต้องรักผู้ชายมากกว่า เป็นความรู้สึกถูกดูถูกตัวเอง ไม่มั่นใจในตัวเองเท่าไร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ทำไมเราไม่เป็นผู้ชายเหมือนเค้าอะไรอย่างนี้ มันไม่สบายใจอะ เราคิด เราท้อ อะไรอย่างนี้ พ่อแม่เค้าจะยอมรับเราได้ไหมอะไรอย่างนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“เราก็คิดซ้ำอยู่ตรงนี้ เพราะว่าเราไม่เคยมีแฟนเป็นผู้หญิงมาก่อน แต่ถึงเขาจะเคยหรือไม่เคย เราก้ไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์อยู่ดี เพราะเราไม่เหมือนคนอื่นเขา จากผู้ชายเขา 100 เรา 80 ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เขาเคยมีลูก ตอนนีเขาก็มีลูกแล้วไง หนูกลัวว่า เขาหา ‘แฟนผู้ชาย’ มาเลี้ยงลูกให้เขา เขาเคยบอกหนูว่า แม่โทรมาว่าจะหาแฟนผู้ชายให้เขา หนูคิดว่า อยู่ไปเขาอาจจะคิดใหม่ อิมเปลี่ยนแปลงอย่างนี้ กลัวว่า เขาจะไปเอาแฟนคนอื่น ทิ้งหนูอยู่คนเดียว กลัวตรงนี้แหละ ที่หนูอยู่มาจนถึงทุกวันนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

ความกลัวนี้ทำให้เกิดเป็นภาวะวิตกกังวลทุกซวนเวียนในจิตใจ ที่ส่งผลกระทบต่อคู่รัก เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลคิดว่าตนเองไม่สมบูรณ์แบบเหมือนผู้ชาย จึงวิตกกังวลว่าผู้หญิงจะหันไปหาผู้ชายมากกว่า ทำให้บางครั้งเกิดความหวาดระแวงขึ้นมาเองในใจ และแสดงความหึงหวงกับคู่บ่อยครั้ง ทำให้ชีวิตรักไม่ราบรื่นเท่าที่ควร

“ในใจเหมือนไม่ไว้ใจเขาเท่าที่ตัวเอง ก็ยังคิดเล็กคิดน้อย เกี่ยวกับเขาจะมีใครรีเปล่า ระแวงว่าเขาจะโทรไปหาใครคุยกับใครรีเปล่า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“จุดที่ยากที่สุดในความสัมพันธ์ มันอยู่ตรงที่แฟนหนูเหมือนมีปมด้อยในตัวเอง คือเขาจะมีความคิดแบบว่า ไม่เป็นผู้ชายเต็มตัว ถ้าจะมีผู้ชายมาแบบสนใจแฟนเขา เขาก็จะมีความรู้สึกว่าเขามีความด้อย คิดว่าหนูจะไม่อยู่กับเขา หนูจะเจอคนใหม่ ไปอยู่กับคนใหม่ รีเปล่า จะมีปากเสียงอารมณ์หึงหวง มีผู้ชายมาคุยกับเราก็จะแสดงอาการให้เราเห็นนะว่าไม่พอใจแบบนี้ เขาก็ไม่พูดที่โรงงานนะ แต่จะไปพูดที่บ้านว่า ไม่พอใจนะ เขาจะวิตกกังวล หนูเคยบอกเขาตลอดว่ามันไม่เกี่ยวกับหรอก แต่ที่อยู่มาทีดินะ ไม่มีอะไรอารมณ์รุนแรง ไม่มีลงไม้ลงมือ มีกะทบกะทั่งนิดหน่อย ธรรมดา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ให้ข้อมูลบางคนที่เคยเผชิญกับเหตุการณ์ล้มเหลวในชีวิตรักอันเลวร้าย ต่อจิตใจมาหลายครั้งหลายหน จนกลายเป็นความทรงจำที่ ‘ฝังรอยลึกอยู่ในใจ’ ว่า วันหนึ่งคู่รักของตนก็ต้องจากไปมีแฟนเป็นผู้ชาย เพราะความที่ตนไม่ใช่ผู้ชายพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ คงไม่มีผู้หญิงหรือพ่อแม่คนไหนอยากได้แบบนี้ ถึงตอนนั้นตนกับแฟนจะรักกันมากแค่ไหนแต่ก็ยังคงรู้สึกอยู่ตลอด เวลาว่า วันหนึ่งข้างหน้าก็ต้องพบกับความล้มเหลวและผิดหวังอีก เพราะความรู้สึกที่ฝังรากลึกในใจว่า ไม่มีใครรักฉันจริง วันหนึ่งก็ต้องถูกทิ้ง อย่างไรก็ตามเธอก็ต้องเลือกผู้ชาย ฯลฯ

“ยังไงเราเป็นอย่างนี้ ไม่มีใครที่เขาจะมาจริงจังจริงจังด้วย อย่างเรามันจะมีอะไรที่ไปผูกมัดล่ะ ...คิดว่า ไม่ราบรื่น เพราะว่าเราไม่ใช่ผู้ชายจริง แล้วก็ประสบการณ์เราสามสี่คน มันก็เป็นอย่างนี้ตลอด คือ สักวันหนึ่ง เขาก็ต้องไปจากเรา แต่ไม่เคยที่เราจะไปจากเขาที่เราเจอแต่เขาไปจากเรา บางคนก็บอกว่า ญาติรับไม่ได้ มีแฟนเป็นทอม บางคนก็อยากมีครอบครัว มีลูก มีแฟนเป็นผู้ชาย อย่างน้อยผู้หญิง มันก็ต้องเลือกผู้ชายอยู่แล้วใช่ไหม เราเป็นแคอย่างเงี้ย ใครจะมารัก ใครจะมาสนใจ เขาต้องเลือกผู้ชายอยู่แล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

3.3 ทุกข์หนักหาทางแก้ไขไม่ได้

ประสบการณ์ความทุกข์บีบคั้นอย่างหนักจนหาทางแก้ไขไม่ได้ อาจไม่ได้เกิดกับผู้ให้ข้อมูลทุกราย แต่มักเกิดขึ้นเฉพาะกับผู้ให้ข้อมูลที่ประสบกับความบอบช้ำทางใจอย่างมากจากชีวิตรักที่ล้มเหลวซ้ำๆ หลายๆ ครั้ง ถึงแม้ว่าตนจะมีความรักที่มั่นคงและพยายามทำแต่ความดี ก็ไม่อาจหลุดพ้นจากอคติทางสังคมรุนแรงเหล่านั้นได้ เมื่อชีวิตไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม จึงมองไม่เห็นทางสว่าง ไม่รู้จะหันหน้าไปพึ่งใคร นอกเสียจากการคิดที่จะจบชีวิตที่สังคมไม่ต้องการนี้เพื่อไม่ต้องทนทุกข์ทรมานต่อไปอีก

ทุกข์หนักของผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกัน ที่จะนำไปสู่การฆ่าตัวตาย ประกอบด้วย ทุกข์หนักจากสาเหตุการถูกกีดกันซ้ำแล้วซ้ำอีก และทุกข์หนักจากสาเหตุสูญเสียคนรักซ้ำแล้วซ้ำอีก

3.3.1 ทุกข์หนักจากสาเหตุถูกกีดกันซ้ำแล้วซ้ำอีก

3.3.1.1 พยายามฆ่าตัวตาย

ประวัติการพยายามฆ่าตัวตายหลายครั้งของผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่ง ทั้งการกรีดข้อมือและพยายามจะกระโดดตึกฆ่าตัวตาย ล้วนเนื่องโยงกับ “การถูกกีดกัน” จากพ่อแม่ฝ่ายดี ชีวิตรักที่ผ่านมาจากผู้ให้ข้อมูลรายนี้ประสบกับความล้มเหลวบ่อยครั้ง ผิดหวังซ้ำแล้วซ้ำเล่า แม่ฝ่ายหญิงอยากให้ลูกสาวมีแฟนเป็นผู้ชาย ไม่ใช่ทอม แม่จึงพยายามหาวิธีกีดกัน โดยการหาผู้ชาย

มาจับลูกสาวเพื่อให้ลูกสาวเปลี่ยนใจไปชอบผู้ชายและต้องการให้ลูกเลิกกับตนซึ่งอยู่กินกันมานานกว่า 5 ปี ผู้ให้ข้อมูลเข้าใจถึงความต้องการของแม่ฝ่ายหญิงที่ต้องการให้ลูกมีแฟนเป็นผู้ชายแต่เพราะตนมีความรักให้กับคู่รักอย่างลึกซึ้งซึ่งมากแล้วจึงไม่สามารถทำใจจากไปได้ เมื่อเห็นคู่รักของตนเดินเข้ามากับแฟนผู้ชายคนใหม่ จึงรู้สึกท้อถอยกับชีวิตอย่างถึงที่สุด จนไม่คิดอยากมีชีวิตอยู่อีกต่อไป

“ตอนนั้นอายุประมาณ 22 รักเขาอยู่ด้วยกันมาประมาณ 5 ปี พอหลังๆมาพอเริ่มที่จะแยกลูกเขา เขาไม่มีพ่อไง เขาต้องการหัวหน้าครอบครัว เขาก็บอกเลยเราก็อเข้าใจ แต่เรากล้าลึกไปแล้ว คือเรารักแล้ว จะมาให้เราแยก เขาก็บอกว่าแม่ก็อย่าทำใจไม่ได้นะ ที่จะให้แยกไปแบบนี้ เราทำทุกวิถีทาง เขาชอบอะไร เขาต้องการอะไร ให้เขาอยากทำอะไรเราก็ตตามใจ แม่มาบอกว่า “จะเลือกแม่หรือจะเลือกเขา” ...เขาจะเอาผู้ชายมาจับลูกเขาอีก ซึ่งเราไม่ทราบ เขาก็จะหาวิถีทางของเขาตอนแรกทนอยู่กับเขา เขาก็บอกว่า ขอเวลาทำใจก่อนนะ ขออยู่กับเขาสามเดือน ทนอยู่ได้สามเดือน แล้วเขามีผู้ชายคนอื่น เห็นเขาเดินมากับผู้ชายคนใหม่ แต่เราไม่มีใครมีเขาคนเดียว ท้อ...จนไม่อยากจะอยู่ ไม่อยากมีชีวิตอยู่ ...เคยฆ่าตัวตายอย่างนี้ กรีดแขน กรีดแขนในห้องน้ำ ออกจากห้องน้ำก็เป็นลม เลือดออกมาก แฟนเห็นเข้ามาคุกเข่าขอโทษเลยนะ แล้วก็พาไปส่งโรงพยาบาล... (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

3.3.1.2 คิดฆ่าตัวตาย

ผู้ให้ข้อมูลอีกรายหนึ่ง มีความคิดจะฆ่าตัวตายซ้ำๆ อยู่หลายครั้ง เนื่องมาจากสาเหตุเดิมๆ คือ ถูกกีดกันจากพ่อแม่ฝ่ายหญิงที่ยอมรับไม่ได้กับการที่ลูกของตนมีแฟนเป็นทอม พ่อแม่อยากให้ลูกมีแฟนเป็นผู้ชายมากกว่าเพราะผู้ชายแข็งแรงมีพลังกำลังในการทำงานเป็นผู้นำได้ แต่ผู้ให้ข้อมูลมีร่างกายที่เป็นหญิงและไม่เป็นที่ต้องการ จึงต้องเผชิญกับสภาพที่เหมือนสงครามเย็นในบ้าน คือ แม่ฝ่ายหญิงมีท่าที แฉ ไม่มอง ไม่พูดด้วย เหมือนเขาเป็นส่วนเกินในบ้าน ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกอึดอัด ท้อ คิดไม่ตกกับสิ่งที่ตัวเองเป็น(ทอม) จึงรู้สึกอยากจบชีวิตนี้เพื่อจะได้เกิดใหม่เป็นผู้ชายเต็มตัว

“คิดฆ่าตัวตายบ่อย ตอนอายุ 18 19 ปี 20 ปี หนูก็ผ่านอะไรมาเยอะ มีแฟนมาหลายคนแล้วนะ แม่แต่ละคน ญาติทางเค้า พี่น้องแต่ละคน เค้าก็ยอมรับไม่ได้ ลูกเค้าจะมาคบผู้หญิงอย่างนี้ แม่เค้ายอมรับตัวเราไม่ได้ เค้าอยากให้ลูกเค้าได้ผู้ชาย ไม่ใช่ผู้หญิง แล้วคนบ้านนอกอยากได้ผู้ชาย อย่างน้อยผู้ชายมันก็ทำอะไรได้หลายอย่าง ...ใช้แรงได้ สามารถเป็นผู้นำ เลี้ยงลูกเค้าได้ แล้วก็เป็นผู้หญิงจะทำอะไรได้มาก...เค้าก็ไม่พูด เหมือนกับเค้ามองเราเป็นตัวอะไรก็ไม่ว่า สบายตา แบบการแสดงออกเหมือนแบบว่า ...ไม่ค่อยคุยไม่ค่อยอะไรกับเรา เราทำอะไรก็เหมือนกับ

ว่าไม่ถูกหูถูกตาเค้าไปหมด กินข้าวก็ไม่เรียก จริงๆนะ กินข้าวก็ไม่เรียกไม่คุยด้วย แบบเฉยๆ..กันไปหมด เค้าจะคุยเหมือนแต่จะคุยแต่กับลูกเค้า ดูที่วิกั้นนั่งดูที่วิกั้น อยู่ในห้อง เค้าก็จะคุยแต่กับลูกเค้า เหมือนเราเป็นส่วนเกินอะ ...อยู่ไปมันก็อึดอัด ท้อ จนบางครั้งอยากฆ่าตัวตาย อยากให้ตายๆ แล้วเกิดมาเป็นผู้ชายใหม่ จริงๆ นะ หนูคิดเวลาท้อ หนูอยากตาย บางทีก็อยากจะทำอะไรตาย เผื่อเกิดชาติหน้า จะได้เป็นผู้ชายเต็มตัว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

3.3.2 ทุขหนักจากสาเหตุสูญเสียคนรักซ้ำแล้วซ้ำอีก

3.3.2.1 พยายามฆ่าตัวตาย เพราะคนรักจากไปมีแฟนผู้ชาย

การพยายามฆ่าตัวตายของผู้ให้ข้อมูลทอมอีกรายหนึ่ง เกิดขึ้นหลังจากที่คู่รัก จำนวน 3-4 คน ของตนที่คบหากันมาเลิกกันไปมีแฟนเป็นผู้ชาย การสูญเสียคนรักซ้ำแล้วซ้ำอีก ก่อให้เกิดเป็นความรู้สึกว่าตนล้มเหลวในชีวิต เหมือนไม่เป็นที่ต้องการ เพราะตนนั้นไม่ใช่ผู้ชาย รู้สึกชีวิตตนไร้ค่า ไม่มีทางออก บอกใครไม่ได้ หหมดซึ่งหนทาง จึงตัดสินใจฆ่าตัวตายเพื่อหวังว่าจะได้พ้น จากทุข์

“ที่ทิ้งเราไปหาผู้ชาย ประมาณสามสี่คนมั้ง หนูรู้สึกแสบ หนูรู้สึกโคตรเฟล เวลาโดนทิ้งมันก็รู้สึกอับอายเหมือนคนไร้ค่า... การเป็นแบบนี้มันก็เหมือนกับ การผู้หญิงเป็นตัวประหลาดอยู่แล้ว ยิ่งแบบโดนทิ้งยิ่งแบบรู้สึกแบบกลายเป็นตัว อะไรก็ไม่รู้มันแย่มากนะตอนนั้นอะ ดูเคจะเป็นทอมไม่ใช่ของแท้แล้วยังโดนผู้ชาย เอาไป ...แล้วก็แบบว่าตอนนั้นไม่รู้จะหันหน้าไปพูดกับใครอะ พูดกับใครก็ได้ บอกแม่ก็ได้ ทีนี้เพื่อนที่มีอยู่มันก็มีที่สนิทกันอยู่ไม่กี่คน รู้สึกว่าอายเพื่อนด้วย ตอนนั้นคือภาวะนั้นคือไม่รู้จะหันหน้าไปบอกใครแล้ว ไม่รู้จะหันหน้าไปพึ่งใคร อะไร้ สุดท้ายกลับบ้านเราก็เลยแบบ รู้สึกแบบชีวิตนี้มันบัดซบจริงๆ ก็เลย... ตัดสินใจฆ่าตัวตายเลย กินยาตายเลย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

ประเด็นที่ 4 แหล่งสนับสนุนให้ก้าวข้ามผ่านความทุกข์

แหล่งสนับสนุนให้ก้าวข้ามผ่านความทุกข์ที่สำคัญมี 5 แหล่ง คือ จากภายในตนเอง จาก คู่รัก จากพ่อแม่ จากเพื่อน และจากสังคมที่ยอมรับและเข้าใจ

4.1 ตนเองเข้มแข็ง

4.1.1 ยอมรับและชัดเจนในตัวเอง

ความเข้มแข็งจากภายในจิตใจของตัวเองนั้น เป็นแหล่งที่ 'สำคัญที่สุด' ในการที่หญิงรักเพศเดียวกันจะสามารถต้านทานกับอคติทางสังคมหลากหลายรูปแบบ แม้ในยามที่อาจต้องเผชิญกับอคติทางสังคม 'โดยลำพัง' จากการรายงานของผู้ให้ข้อมูล การยอมรับตนเองในการใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางอคติ ตราบาป และข้อจำกัดของตนเองและทางสังคมต่างๆ ทำให้จิตใจสงบ เกิดความเข้มแข็ง มีสติยั้งคิด เพราะไม่ต้องตกอยู่ในภาวะวิตกกังวลในการต้องปฏิเสธและปกป้องตนเองมากนัก ทำให้มีพื้นที่ว่างในใจที่จะเปิดให้เห็นมุมมองใหม่และคุณค่าในด้านอื่นๆ ของชีวิตตนเองได้ดีขึ้น เป็น 'จุดเริ่มต้น' ที่ทำให้สามารถพัฒนาตนเองและรับมือจากทุกขั้วเข้าชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

“ไม่สะทกสะเทือนในคำพูดของคนอื่น เพราะเรายอมรับในตัวเองที่เราเป็นอยู่ ... สำหรับคนที่ไม่ได้เชื่อมั่นในชีวิตแบบนี้มากพอสมควรเขาก็พร้อมที่จะถูกโดนกระทำได้เหมือนกัน มันอาจจะโดน ไม่กล้าเปิดตัว โดนสังคมวิพากษ์วิจารณ์ อาจจะพ่อแม่ไม่ยอมรับ ถ้าคนที่โดนอย่างนั้น เขาจะต้องเข้มแข็งมากพอกว่าที่จะผ่านมาได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ก็ต้องยอมรับตัวเอง เอ่อ...ในเมื่อเราเป็นแบบนี้ มันไม่ใช่ในนิยาย จะให้เหมือนอะไร ตื่นเข้ามาจะมีอะไร มันก็เป็นไปไม่ได้ ในเมื่อเราเป็นผู้หญิงเราต้องเป็นผู้หญิง เมื่อร่างกายเราอาจจะเป็นผู้หญิง แต่เราก็มีจิตใจที่จะเป็นผู้ชาย เราก็สามารถที่จะทำอย่างอื่นได้ ก็เหมือนผู้ชาย เขาให้ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว อะไรก็ผู้ชาย แต่หนูว่าหนูก็เป็นได้เหมือนกัน ทำงานหาเงินก็เหมือนกัน การใช้ชีวิตก็เหมือนกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

เมื่อยอมรับตนเองในการใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางอคติ ตราบาปและข้อจำกัดของตนเองและทางสังคมต่างๆ ได้แล้ว ผู้ให้ข้อมูลจะเริ่มชัดเจนในสิ่งที่ตนเป็นและสิ่งที่ตนเลือกที่จะเป็นมากขึ้น จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล พบว่า การชัดเจนในตัวเองนั้น ปรากฏเป็นความหนักแน่นที่ทรงพลังและมีอิสรภาพทางจิตใจ “นี่แหละแบบที่ฉันเป็น” และ “นี่แหละแบบที่ฉันเลือก” เป็นจุดที่มีความมั่นใจ อีกทั้งกล้าที่จะสื่อสารในสิ่งที่ตนเป็นและสิ่งที่ตนเลือก ทำให้การสร้างสัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นเป็นไปได้ง่ายกว่าคนที่ยังอยู่ในภาวะสับสน ปิดบัง ซ่อนเร้น ระวังตัว หรือมีสัมพันธภาพที่ห่างเหินกับผู้อื่น ซึ่งเป็นภาวะที่จิตใจสูญเสียพลังไปกับการคิดทบทวนและปกป้องตนเองอยู่มาก ดังนั้น ความชัดเจนในตัวเอง จึงนำมาซึ่งสุขภาวะทางจิตที่ดี ทำให้เป็นตัวของตัวเอง เห็นคุณค่าในตัวเอง อันอาจจะช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันหลุดพ้นจากทุกขั้วเข้าชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลที่ชัดเจนในตัวเองบางคนได้รายงานไว้อย่างหนักแน่นเฉียบคมเมื่อตอนที่ชีวิตอยู่ในสังคมว่า นี่แหละคือแบบที่ฉันเป็น

“ก็ไม่ค่อยมีปัญหาอะไร เนื่องจากเป็นคนที่ค่อนข้าง ‘ชัดเจนกับตัวเอง’ ชัดเจนกับตัวเอง ในแง่ที่ว่า จะบอกว่า บางคนอาจจะรู้สึกว่า สับสนใหม่ ฉันทคบกับผู้หญิง ฉันจะต้องบอกคนรอบข้างว่ายังไง แต่เราไม่ใช่ ทำไมจะต้องบอกคนรอบข้างว่ายังไง ก็แค่บอกคนรอบข้างว่า ‘ฉันทคบผู้หญิง’ ...ภายนอกไม่มีใครมามีผลกระทบต่อเราได้ เพราะเราชัดเจนนะคะ พอเรา ‘ชัดเจนกับตัวเอง’ เราก็ ‘ชัดเจนกับคนข้างนอก’ ด้วย เพราะฉะนั้น พอเราให้ความชัดเจนกับคนข้างนอกไปก่อน เขาก็จะไม่เข้ามามีผลกระทบต่อเรา คือเรา ‘ชัดเจน’ ตั้งแต่แรกไงคะ ครอบครัวเพื่อน ที่ทำงาน สมมุติว่าย้ายไปทำงานใหม่ เขาคุยๆกัน เราก็จะคุยเลยว่า ‘ที่มีแฟน แฟนที่เป็นผู้หญิง’ คือ เราชัดเจนแต่แรก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

ผู้ให้ข้อมูลที่ชัดเจนในตัวเองอีกส่วนหนึ่งได้รายงานด้วยน้ำเสียงที่หนักแน่นว่า นี่แหละคือชีวิตคู่ที่ฉันเลือกแล้ว

“เวลาสังคมพูดมา เขาผู้ชายไม่ดีกว่าหรือ แต่ความคิดเรามันไม่ใช่ที่เขาพูดไป เพราะเราเลือกแล้วไง เลือกที่จะอยู่กับทอมแล้วไง ...ตั้งแต่คบกับทอมมา ไม่เคยเสียใจผู้ชายนะ ไม่เคยเสียใจว่า เอ๊ย ไม่ควรทิ้งอนาคตไว้ตรงนี้เลย คือ เราเลือกแล้วไง หนูคิดก่อนทำ เราคิดตริตรองมานาน ถึงจะมากอยู่กับเขาไง เออ เราอยู่กับเขา ก็เราก็ออกจริงๆ เราถึงไปอยู่กับเขา ไม่ได้คิดว่าชั่ววูบ หรืออารมณ์ชั่ววูบนะ ที่จะมากอยู่กับเขา” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 2)

“หนู ‘เลือก’ แล้วไง เลือกตรงนี้แล้วอะ เลือกคบผู้หญิงอะ หนูก็พอใจในตัวหนูที่ว่า หนูเลือกแล้ว ใช้ชีวิตอยู่กับเค้าแล้ว มันล่ะจะความสุขของหนู” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“เราเลือกแล้วอะ คนนี้คือคนของเรา เราชักคนนี้ เราชักพ่อแม่ เราชักน้อง เราชักครอบครัว ทำไมสองอย่างนี้มันจะไปด้วยกันไม่ได้ ในเมื่อวงกลมของเรามีแค่นี้ มันต้องไปด้วยกัน เราพูดได้เลยนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สามารถชัดเจนในตัวเองได้อย่างมากและสามารถพัฒนาตัวตนที่มาจากการตระหนักรู้จากภายในของตนเอง ผู้ให้ข้อมูลที่เมื่อสมัยเด็กอยากเป็นผู้ชายและเปรียบเทียบตนเองกับผู้ชาย หรืออยากมีสิริระเหมือนผู้ชาย เมื่อเติบโตขึ้นมาหลายคนสามารถเรียนรู้ชีวิตในการดำรงอยู่ในแบบที่เป็นตัวเอง ไม่ต้องพยายามจะเป็นคนนั้นหรือคนนี้ได้เป็น

“..แต่หลังๆนี้เราก็จะรู้สึกว่าเราไม่ใช่ทั้งหญิงและชายแหละ แต่มันไม่มีคำเรียก ตอนเด็กๆ สังคมมีแค่สองกล่อง เด็กเราก็ไม่ค่อยมีอิสระในการเลือก เราต้องเลือกตามกรอบที่สังคมวางไว้ มันควรจะเป็นอีกเพศหนึ่งที่ไม่ใช่ หญิงหรือชาย แล้วเราก็มีความรู้สึกที่ว่า เราควรจะมีใจในสิ่งตรงนี้ที่เราเป็น คือเราอาจจะไม่ต้องทำเนียนให้เป็นผู้ชาย 100% เป็น

ทอมก็เป็นเรื่องธรรมดา ไม่จำเป็นต้องไปแปลงเพศเป็นผู้ชายก็ได้ เพราะฉะนั้นทำไมเราจะต้องไปบอกว่า เราเป็นทั้งผู้หญิงหรือผู้ชาย ในเมื่อมันก็ไม่ใช่ทั้งสองอย่าง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“พอตอนโตมาแล้วมันก็ไม่ได้คิดว่าจะผ่าตัดเอานมออกแล้ว ตอนหลังก็เออร์รับได้ว่าอย่าให้มันมาบังคับชีวิตเรา มันก็เลยอิสระ ชีวิตทุกวันนี้ที่เป็นอยู่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“เราก็เป็นแบบนี้จะให้ทำอย่างไร ก็เป็นตัวของเราเอง ชีวิตเราจะพลิกผันจากเลวทำให้ดี ทำได้ไหม ทำได้ คนเราเลือกเกิดไม่ได้ แต่เลือกที่จะทำได้ สุดท้ายคือตัวของตัวเอง ตัวจริงที่ตัวเองเป็นมา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ตั้งแต่สี่ขวบที่กรี๊ดๆ อยากเป็นผู้ชาย พอเอาเข้าจริงก็ไม่อยากเป็นผู้ชาย โอเค เราก็ไม่ใส่กระโปรงไซ้ แต่ว่าเราไม่มีปัญหากับการมีหน้าอก เราไม่ต้องรัดนม คือเราไม่ได้ต้องการจะเป็นผู้ชาย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

การพัฒนาตัวตนจากการตระหนักรู้จากภายในนี้ จะนำไปสู่ ‘อิสรภาพแห่งตัวตน’ สามารถลดความไม่สอดคล้องภายในตัวเองลง เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อสุขภาวะจิตที่ดีของบุคคลที่เป็นทอม เพราะจิตใจของผู้ให้ข้อมูลจะพบกับ ‘อิสรภาพ’ และสามารถดำรงชีวิตของตนเองอยู่ในสภาวะที่สอดคล้องเป็นตัวตนที่แท้จริงได้มากขึ้น

4.1.2 เรียนรู้ชีวิตและเข้าใจชีวิต

นอกจากที่ผู้ให้ข้อมูลจะมีแหล่งความเข้มแข็งมาจากภายในตัวเองด้วยการยอมรับและชัดเจนในตัวเองที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้ให้ข้อมูลยังได้เรียนรู้ชีวิตและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้นอีกด้วย การเรียนรู้และเข้าใจชีวิตช่วยลดภาวะการนำอคติของสังคมมาใส่ไว้ในใจ ทำให้มีความมั่นใจมากขึ้น การเข้าใจผู้อื่นทำให้สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

4.1.2.1 เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเพศและชีวิต

การที่ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันต้องเผชิญปัญหาการไม่ยอมรับและอคติทางสังคมอยู่ตลอดเวลา ทำให้ตนได้เรียนรู้ความจริงบางอย่างเกี่ยวกับเพศ ชีวิต และความรักที่มีคุณค่า ได้เห็นโลกในอีกมุมหนึ่งซึ่งมาจากประสบการณ์ตรงที่ผู้ให้ข้อมูลทุกรายได้รับรู้และเข้าใจชีวิตรักที่ไม่ใช่แค่หญิงหรือชาย แต่เป็นความรักจากจิตใจของมนุษย์ทุกคนที่สามารถมีให้กันได้

“เราว่าจริงๆ ไม่จำเป็นต้องต้องเพศหญิงหรือเพศชายหรอก ถ้ามีคู่แล้วสามารถไปด้วยกันได้ นั่นแหละเติมเต็มซึ่งกันและกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“ตอนนี้ความรักมันเป็นแค่ ‘ความรัก’ อะ ในโลกของเรา วิถีก็เหมือนทอมอะ ตอนนี้มีมันไม่มีคำว่าผู้ชายกับผู้หญิงแล้ว มันก็เป็นแค่คนสองคน..ที่รักกัน”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“คนเราคบกันไม่ได้คบกันที่เพศ ทุกสิ่งในโลกนี้ มันเป็นเรื่องสมมุติ เราทำได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อพันสามร้อยล้านปีเนี่ย ไฉนเรียกว่า ผู้ชาย ไฉนเรียกว่า ผู้หญิง แล้วผู้ชายกับผู้หญิงมันต้องคู่กัน เมื่อพันสามร้อยล้านปี ผู้ชายอาจจะคู่กับผู้ชายก็ได้ แล้วผู้หญิงอาจจะคู่กับผู้หญิงก็ได้ แต่พอเวลาผ่านไปแล้วทุกสิ่งทุกอย่างมันถูกสมมุติขึ้นแล้วมันเลยกลายเป็นแบบนี้ เราไม่เอาปัญหาอันนี้ขึ้นมาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการที่จะตัดสินใจอยู่กับใครสักคน การที่จะตัดสินใจอยู่กับใครสักคน มันไม่ใช่อยู่ที่ปัญหาเรื่องนี้ แล้วมันก็ได้แก้ปัญหาที่ว่า จะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายดี ปัญหามันอยู่ที่ความรู้สึก เราารู้สึกว่า ความจริงแท้มันมีแค่ความรักอะคะ.. มันมีแค่ความรู้สึก แล้วไฉนการที่เราจะรู้สึกรักใคร มันเกี่ยวอะไรกับหน้าอกหรือไม่มีหน้าอก หรือมีสะโพกหรือไม่มีสะโพก มันไม่เห็นเกี่ยวกันตรงไหนเลย คนเราคบกันมันหน้าจะคุยกันรู้เรื่อง พูดภาษาเดียวกัน คนที่เราอยู่ด้วยแล้วเราสบายใจหรือคนที่เรารู้สึกว่า เป็นห่วงเป็นใย เอาใจใส่ แต่ไม่ได้เกี่ยวกับ ‘อัตรงั้น’” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

4.1.2.2 เรียนรู้ที่จะเข้าใจผู้อื่น

สภาวะที่โดนกระแสดคติ ดำ ว่า สบประมาท ดูถูก เย้ยหยัน ต่างๆนาๆ ที่สร้างความเจ็บปวดในใจให้กับผู้ให้ข้อมูลทอมและดีในหลายรูปแบบ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลายรายเรียนรู้ที่จะ ‘นึกถึงจิตใจของผู้อื่น’ และเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

“ถ้าเราไปด่าเค้าเค้าจะรู้สึกอย่างไร เหมือนกับเวลาเราโดนด่าอย่างนี้เราอาจจะคิดเกลียดคนที่ด่าเราอยู่ แต่ถ้าเกิดเราไปด่าเค้าอาจจะคิดเหมือนกันกับที่เราคิด ก็จะมีนึกถึงใจเขาใจเรา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“มันให้บทเรียนหลายอย่าง บทเรียนที่เราฝ่าฟันอุปสรรคว่า สิ่งที่เราเป็นสังคมเพื่อนฝูงจะยอมรับไหม มันจะมีผลอะไรต่อเขาไหม ไม่ใช่คิดว่าคิดถึงตัวเองตลอด ต้องคิดถึงตัวเขาด้วย ว่าเขาจะกดดันมากน้อยแค่ไหน ต้องคิดถึงคนอื่น ไม่ใช่ว่าจะคิดถึงแต่ตัวเราเองอย่างเดียว คิดทั้งสองฝ่าย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ประสบการณ์ที่ผ่านๆมา สิ่งไหนที่แบบว่าเคยทำให้เราท้อ สิ่งไหนที่คนอื่นเคยคิดว่าเราไม่ดีตรงนั้นตรงนี้เราก็กลับมาปรับปรุงตัวเอง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

4.2 คู่รักยืนหยัดเคียงข้าง

นอกจากตนเองแล้ว คู่รักก็เป็นแหล่งให้ความเข้มแข็งที่สำคัญกับหญิงรักเพศเดียวกัน สิ่งหนึ่งที่ผู้ให้ข้อมูลทุกรายได้รับจากคู่รัก คือ ‘การให้การสนับสนุนด้านจิตใจ’ ไม่ว่าจะเป็น กำลังใจ ความมั่นใจ การยอมรับ หรือการร่วมกันยืนหยัดฟันฝ่า แม้จะต้องเผชิญกับอุปสรรคทางสังคมมากเพียงใดก็ตาม

4.2.1 คู่รักให้กำลังใจ ร่วมยืนหยัด ฟันฝ่า

คู่รักให้กำลังใจและร่วมยืนหยัดฟันฝ่าอุปสรรคจากภายนอก อดตีจากสังคมภายนอก ที่ไม่เห็นด้วยกับชีวิตรักแบบเพศเดียวกัน มีผลทำให้ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันเกิดความวิตกกังวลกลัวว่าจะทำให้ชีวิตรักสันคลอนหรือคนรักจะจากไป อย่างไรก็ตาม เมื่อคู่รักฝ่ายหนึ่งสังเกตเห็น หรือรับรู้ถึงความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่งที่กำลังคิดมาก กังวล ซึมเศร้าได้ ก็จะไม่เพิกเฉย แต่จะหันหน้าเข้าหากัน พุดคุยกัน รับรู้ปัญหาของกันและกัน ไม่เอาคำขู่แหยงของคนอื่นมาทะเลาะกันเอง จะคอยให้กำลังใจและให้ความมั่นใจที่จะอยู่ร่วมกันต่อไป ทำให้อุปสรรคภายนอกที่เข้ามา นั้นดูเล็กลง

“แฟนเก่า อยากให้เราหันไปมองเขาที่เป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง แต่ความคิดหนูคือหนูไม่คิดไง หนูคอยให้กำลังใจแฟนใหม่นะ ว่าถ้าหนูจะเลือกหนูเลือกไปตั้งนานแล้ว หนูไม่รอแบบมาคบกับแฟนใหม่หรือ เราก็คอยให้กำลังใจเขา เพราะเขาอาจจะปมด้อยตรงนี้ใช้ใหม่ เราก็ไปคอยเติมให้เขา ว่าคบกับเขาเราก็ไม่ได้หวังอะไร คือเป็นเพื่อนคู่คิด คู่อะไร มีปัญหาอะไรก็ปรึกษากันได้ไง ตอนนี้อยู่กันมา 4-5 ปีก็โอเค ก็ราบรื่นดี คืออุปสรรคอะไรก็เคยผ่านกันมาอย่างนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“แฟนหนูเขาบอก “ไม่ต้องคิดมาก คิดมากก็ไม่ได้อะไร ถ้าไม่มั่นใจ เราจะมาอยู่ด้วยกันทำไม” หนูบอกแฟนว่า “ถ้าเขาพูดให้ยังงี้ก็ไม่ต้องไปเชื่อเขาหรือ มันขึ้นอยู่กัตัวเรา ที่อยู่ด้วยกัน อยู่ได้ไหม ..เราเต็มใจให้ทุกอย่าง ตัวเองอยากได้อะไร” แฟนบอกว่า “เธอก็อยู่ไปเรื่อยๆเดี๋ยวมันก็ดีเอง” พออยู่ไปเรื่อยๆเขาก็เลิกพูดแหละ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ส่วนมากก็จะปลอบใจแหละ เขี่ย ก็ไม่เป็นไรหรือ คือส่วนมากเราสองคนจะเข้มแข็งมาก ไม่ว่าจะอะไรจะกระทบ เธอเราก็มีกันสองคน มีอะไรเราก็คุยกันถึงความสัมพันธ์ของเราแน่นมาก ไม่ต้องกลัว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

คู่รักหญิงรักเพศเดียวกันไม่ได้เพียงพูดให้กำลังใจกันแต่ยังร่วมกันอดทนยืนหยัดฟันฝ่า พิสูจน์ความรักของตนเองด้วยการแสดงความดีงาม ช่วยเหลือครอบครัวของทั้งสองฝ่ายด้วยน้ำใสใจจริง จนในที่สุดชีวิตคู่ก็ได้รับการยอมรับจากครอบครัวของทั้งสองฝ่าย

“วันแรกที่เขาชวนไปบ้าน เราก็ต้องทำใจว่า ไปเจอญาติเขา มันต้องมีอุปสรรคอยู่แล้ว เราก็พยายาม ก็ทำใจได้ละ เราไม่ใช่ผู้ชาย100% อะไรที่เป็นความสุขเราก็ทำลงไป แสดงกริยาเต็มใจให้เขารับรู้ที่เราเต็มใจนะ เราไม่ได้มาหลอกหลวง หรือมาทำอะไรให้หลานเขาเดือดเนื้อร้อนใจนะ ไม่ได้มาหลอก ไม่ได้ทำอะไรให้เสียหาย เขาก็เริ่มมีความรู้สึกดีขึ้นเรื่อยๆ อย่างเคยรับไหวส่งๆ ก็รับไหวเราดีขึ้น อย่างสงกรานต์เราก็พาครอบครัวเขาไปเล่นบ้านเราบ้าง เขาก็เริ่มดีขึ้น ปีใหม่ก็ซื้อกระเช้าไปหัดดีเขา เขาก็ดีใจ แต่กว่าจะยอมรับได้ก็นานเหมือนกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ตอนที่เขารู้ว่าเขา(แม่)เป็นมะเร็ง ก็จะมีเราสองคนเนี่ยแหละที่พาไป เพราะว่าคนอื่นมีลูกเขาก็ไม่ว่างกัน มันกลายเป็นเราสองคนที่ดูแลเขาเยอะมาก เขาเป็นลมเขาวูบไป เราก็ขึ้นเครื่องสามารถไปได้ทันที เอาเขาขึ้นมากรุงเทพฯพาไปหาหมอ สบายก็วิ่งขับรถทั้งวัน คือเป็นอย่างนี้เขาก็จะเห็นว่า ช่วยเหลือและจริงใจกันอะ เห็นเป็นเพื่อนชีวิตกัน สิ่งที่เราารู้สึกอะนะ ว่าเราเป็นเพื่อนพึ่งพากันได้ยามยาก ยามสุข ยามทุกข์” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

บางทีเวลาสังคมขีดขวาง ผู้ให้ข้อมูลรายงานว่าต้องใช้ ‘แรงฮึดสู้’ บางครั้งก็ต้องเอาชนะความกลัวในใจตนเอง และบางครั้งก็ต้องเอาชนะใจผู้อื่น

“เสียใจ แต่ไม่ย่อท้อ ไม่ถอยเลย ภูจะสู้อย่างเดียว เขาดูภูรู้ใหม่ เขาพูดว่า “มึงไปหาผู้ชายคนใหม่ มึงได้ดีกว่านี้อีก” ทำไมคนพูดให้อย่างนั้น ถ้าเราเต็มใจอยู่ด้วยกัน เขามองหนูว่าไม่มีอะไรเลย หนูซื้อทองให้แฟนบาทหนึ่ง คนเลิกพูดทั้งโรงงาน ไม่พูดเลย ...ตอนนี้เขาก็รู้ว่าเราทำได้จริง เขาเริ่มถามว่า ทำไมซื้ออะไรให้เมียตั้งหลายอย่าง คนเราไม่ได้อยู่ที่เดิม ต้องมีการพัฒนาขึ้น มีคนพูดให้เยอะที่โรงงาน เผลอสิ่งที่คนพูดมา พูดให้เรา ไม่ดีสักอย่าง แต่ตอนนี้เขาเลิกพูดแล้ว เพราะเราอยู่ไปทำให้เขาได้ เขามีความสุขได้ทุกอย่าง มีแต่คนแซวว่า ทำไมไม่ได้ัวดีจังเลย ...ที่จริงเรามีเมียแล้ว หนูทำได้อยู่แล้ว เราก็ต้องทำให้มันได้ มีทุกอย่างไม่ให้คนพูด ไม่ให้คนดูถูก ทำได้แล้วก็รู้สึกดี ภูมิใจ ในตัวเราเอง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ถึงแม้มันไม่อยากให้ทำ แต่บางทีเราก็กทำ เราต้องฮึดนะ เราไม่สน ช่างมัน ...ก็รักกันไง เราก็อยากจะทำรักกัน ดูแลกัน เราก็อยากจะทำแบบไม่ต้องมาทำอะไรหลบๆ ซ่อนๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลหลายคนจะต้องฝ่าฟันปัญหาและอุปสรรคทางสังคมมากมาย แต่ความรักที่มีให้กันก็ไม่ได้ลดลง ในทางตรงกันข้ามกลับรักและผูกพันกันเพิ่มมากขึ้น

“มันก็มาจาก ความรัก เริ่มต้นที่ความรัก มันผ่านอะไรประสบการณ์มาด้วยกัน มันก็ทำให้ผูกพัน มันยิ่งผ่านประสบการณ์มามันก็ยิ่งรักกันมาก มันก็ยิ่งผูกพันกันมาก

เหมือนกับมันส่งเสริมกันอะ ความรักมันไม่ได้น้อยลง ปัญหามันมีมากขึ้น แต่เราก็ยังยืนหยัดที่จะมีความรักต่อไป” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

4.2.2 คู่รักยอมรับตัวตน

จากการสัมภาษณ์พบว่า คู่รักของผู้ให้ข้อมูลทอมเป็นบุคคลที่สามารถมองข้ามร่างกายที่เป็นหญิงและข้อจำกัดอื่นๆ ของความเป็นทอมไปได้มากกว่าผู้คนในสังคมคนอื่นๆ ที่รู้สึกมือคติดต่อทอม และสามารถยอมรับผู้ให้ข้อมูลทอมในฐานะที่เป็น ‘คู่ชีวิตคนหนึ่ง’ เหมือนกับมีความเป็นสามีภรรยาให้กันในการอยู่ร่วมชีวิตคู่

“หนูไม่คิดว่าเค้าเป็นผู้หญิงนะ หนูคิดว่าเค้าเป็นผู้ชาย รู้สึกเหมือนเรามีสามีคนหนึ่ง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“นี่คือปัญหาหนึ่งที่สังคมมอง ที่เขาพูดมาว่า “คบกับทอมแล้วมันดีตรงไหน?” ในความคิดหนูถ้าให้เขาไปไหนทำอะไร มันก็ทำได้เนอะ แต่มันก็ไม่ถึงกับผู้ชายทำ เพราะแรงมันก็คนละแรง แต่ทางด้านความขยันหมั่นเพียร มันอยู่ที่คน ไม่ใช่อยู่กับผู้หญิงหรือผู้ชาย มันอยู่ที่คนว่าเขาเอาใจใส่ดีไหม ขยันขันแข็งดีไหม ถ้าเป็นผู้ชายแล้วไม่ขยันขันแข็ง มันก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ถ้าเป็นผู้หญิงแต่มีความขยันขันแข็ง ความสำเร็จก็มีในตัว หนูก็ว่าอย่างนี้นะ มันไม่เกี่ยวกับเพศ มันอยู่ที่คน จะทำหรือไม่ทำ ถ้าเรากลับบ้านต่างจังหวัด ขยันหมั่นเพียรประกอบอาชีพ มันก็มี ถ้าเป็นผู้ชายไม่ทำมาหากิน มันก็ไม่มีอะไร หนูว่าอย่างนี้ตลอดแหละ มันอยู่ที่คนจะทำหรือไม่ทำ ที่เขาเปรียบเทียบหญิงชาย ความคิดหนูว่ามันอยู่ที่คน หนูคิดอย่างนี้จริงๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

การที่คู่รักให้การยอมรับตัวตนในความเป็นทอมนี้ ช่วยเติมเต็มคุณค่าในชีวิตของผู้ให้ข้อมูลทอม เพราะยากที่ใครในสังคมจะยอมรับได้มากเท่า

“เพราะเราเป็นแบบนี้ สังคมรอบข้างเค้าก็...ไหนๆ เค้าก็ยอมรับเราไม่ได้ แต่เราก็อยากให้แฟนยอมรับในตัวเรา ว่าเราไม่ใช่ผู้ชายก็ทำเหมือนผู้ชายได้ เก็บตังค์หาอะไรให้เค้าได้สบายเหมือนกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“ช่วงที่เราไปจีบเขา เขาเข้าใจเราว่า เราชอบเขา หนูก็ไม่ได้คิดว่าด้อยอีกเลย ความด้อย มันหายไปเลย ลุยแล้ว เพราะรู้แล้วไง ว่าเขาเข้าใจเราแล้ว เป็นชายเป็นหญิงไม่เกี่ยวแล้ว เราทำได้แล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

4.3 พ่อแม่รับได้ไม่หวั่นไหว

ความเข้าใจจากพ่อแม่ เปรียบเสมือน ‘น้ำหล่อเลี้ยงหัวใจ’ เป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่ง อีกทั้งยังเป็น ‘เกราะป้องกัน’ ที่เสริมความแข็งแกร่งในจิตใจของผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันได้เป็นอย่างดี

ในอันที่จะยื่นหยัดต่อสู้ฝ่าฟันกับอุปสรรคภายนอก ไม่ว่าจะมาในรูปแบบใดและหนักหนาสาหัสเพียงใดก็ตาม เพราะถ้าหากพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดยอมรับในชีวิตที่ตนเป็นแล้ว คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ไม่สำคัญเท่ากับพ่อแม่

4.3.1 พ่อแม่ยอมรับลูกเป็นทอม

ผู้ให้ข้อมูลจำนวนกว่าครึ่งหนึ่งที่ให้ข้อมูลว่า พ่อแม่ของตนยอมรับได้ว่า ลูกเป็นทอม คำพูดที่พ่อแม่ยอมรับลูกได้ จะเป็นคำพูดที่ผู้ให้ข้อมูลจำได้อย่างแม่นยำ และเป็นคำพูดที่จะใช้ยืนยันกับคนทั้งโลกได้อย่างไม่หวั่นไหว

“ถามแม่ว่า แม่เสียใจไหม แม่บอกว่า ไม่เสียใจ เพราะว่าลูกไม่ได้มีอะไรทำให้เดือดร้อนใจ มีอย่างนี้ก็ดีแล้ว จะได้ดูแลแม่ เขาบอก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“พ่อแม่ผู้ตั้งแต่น้องยังเด็กว่าหนูไม่ชอบผู้ชาย ชอบเตะฟุตบอล เตะตะกร้อ เขาไม่สนใจ เขาบอกว่า “มันไม่รักผู้ชายหรือ มันรักผู้หญิง” เขาก็รู้ เขารู้ว่าหนูชอบผู้หญิง หนูชอบแซว เวลาสาวขับรถผ่าน เขาก็มองออก เขาเข้าใจ แม่ให้เอาแฟนมาอยู่ด้วยได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“มีครั้งหนึ่งแม่เค้าเคยพูดว่าไม่ว่าลูกจะเป็นอะไร เค้าก็ขอแค่ให้ลูกเป็นคนดีอะ แค่นี้ แค่ลูกเป็นคนดีแม่ก็ดีใจ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“แม่ก็รับได้ เค้าบอกว่าจะเป็นหญิงหรือชาย ขอให้ทำตัวดีแค่นั้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

เมื่อพ่อแม่ยอมรับได้ ผู้ให้ข้อมูลทอมจะได้รับความเข้าใจจากพ่อแม่มากขึ้น ไม่ถูกกดดันให้ต้องพยายามเปลี่ยนแปลงตัวเองไปเป็นผู้หญิง ไม่ต้องปกปิด ปัญหาความขัดแย้งในตัวเองจะลดลง เพราะมี ‘อิสระ’ ที่จะเป็นตัวของตัวเอง

4.3.2 พ่อแม่ยอมรับคู่รักของลูก

ในการวิจัยนี้ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันส่วนใหญ่ได้รับการยอมรับจากพ่อแม่ของทั้งสองฝ่าย คือ ยอมรับลูกให้มีแฟนเป็นผู้หญิงและอยู่กินด้วยกันได้

“บอกแม่ว่า “ตอนนี้เราคบอยู่กับหญิงกับหญิงอยู่ พ่อแม่ยอมรับได้ไหม?” แม่ตอบว่า “แล้วแต่ลูก ถ้าลูกอยู่กับเขาแล้วสบายใจ มีความสุขก็อยู่” แม่ว่าอย่างนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“แม่เขาเคยพูดว่า ลูกเขารักใคร เขาก็รักคนนั้น เขาไม่รังเกียจว่าจะเป็นอะไร เขาไม่ถือว่าจะรวยหรือจนหรือยังงั้น ขอให้ดูแลเขาและลูกเขาได้ เขาก็โอเค” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ตอนแรกแม่นึกว่าเพื่อน หนูก็เลยบอกว่า เค้าเป็นทอมนะไม่ใช่ผู้หญิง แล้วหนูก็เลยถามว่า ถ้าหนูจะคบ แม่จะว่าอะไรมัย จะเอาแฟนมาอยู่บ้านแต่แฟนเป็นผู้หญิง แม่จะรับได้มัย แม่ก็บอกว่า ถ้าเป็นความสุขของลูก เธอ...แม่ก็รับได้ ลูกรักใคร่แม่ก็รักอะไรอย่างเนี่ย เพราะว่าลูกอยู่กับผู้ชายแล้วลูกไม่มีความสุข เค้าก็บอกว่า ผ่านเรื่องร้ายๆ มาเยอะแล้ว มาหาความสุขใส่ตัวบ้างอะไร เค้าก็ตามใจเราทุกอย่าง แล้วมันก็ไม่เสียหายอะไรในคะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“พ่อแม่เราเหมือนกับยอมรับว่า สู้ตายลูกก็มีเพื่อนคนหนึ่ง ที่แบบว่าอยู่ด้วย ไม่ต้องคิดอะไรมาก ลูกไม่แต่งงานแล้ว ...ส่วนแม่แฟน ตอนนีพูดได้เต็มปากเลยว่าทั้งแม่และน้ารักเรา ถ้ามถึงสพาย สพายมารีเปล่า เาหนีไปให้สพายด้วยนะ สพายกินนรียัง ดูแลดีมาก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

การที่พ่อแม่ยอมรับความรักของลูก จะช่วยลดภาวะความอึดอัด ไม่สบายใจ กัดดัน กลัววิตกกังวลของลูกลงได้มาก ทำให้ลูกรู้สึกดีใจ ไปร่งโล่ง มีสุขภาพจิตดีขึ้น สามารถใช้ชีวิตคู่ได้อย่างมั่นใจ และพัฒนาชีวิตคู่ได้สมบูรณ์แบบมากขึ้น

4.3.3 พ่อแม่ยื่นหยัดในสังคมเพื่อลูก

จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันแสดงให้เห็นว่า พ่อแม่ที่ยอมรับลูกได้อย่างแข็งแแกร่ง มักจะ ‘ยื่นหยัด’ ที่จะต่อสู้กับอคติในสังคมไปพร้อมกับลูก ยืนอยู่เคียงข้างลูกโดยไม่หวั่นไหวต่ออคติใดๆ ยังคงให้การสนับสนุนลูกไม่ว่าสังคมภายนอกจะว่าอย่างไรก็ตาม ความแข็งแกร่งของพ่อแม่จะสามารถสร้างความแข็งแกร่งในจิตใจของลูกในการที่จะอยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยอคติได้อย่างดีเยี่ยม

“..มีคนพูด “ลูกเป็นแบบนี้ไม่เสียใจบ้างหรือ” แม่บอกว่า “เสียใจทำไม ลูกฉันไม่ใช่ฆาตกรไปฆ่าใคร ฉันก็ไม่เห็นต้องกลัวใจอะไร กลับมาเที่ยวปีใหม่ก็เอาตั้งค้มาให้ฉัน ฉันกินเที่ยวสบาย จะไปกลัวใจทำไม ไม่ได้ไปจับปล้นใคร จะไปกลัวใจทำไม ลูกฉันรักใคร่ฉันก็รักตาม” แม่กับพ่อเขาไม่ได้คิดว่าลูกเป็นอย่างนี้ทำให้หน้าตาเขาเสื่อมเสียเกียรติยศอะไร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“แต่จะมีปัญหาตรงสิ่งแวดล้อมแถวบ้านตรงต่างจังหวัดเน้อ บางที่เขาไม่ค่อยสนับสนุนเรื่องนี้ไง แต่พ่อแม่ไม่ได้ว่าอะไร ชาวบ้านเขาจะพูดยังงี้ก็ช่าง คือพ่อแม่เข้าใจลูกก็พอไง พ่อแม่จะดีตรงนี้ไง คราวนี้หนูก็สบายใจเพราะว่า ทางบ้านไม่ขัดข้องอะไร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

4.3.4 สายสัมพันธ์ช่วยชีวิตลูก

การให้สัมภาษณ์ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สำคัญว่า สายสัมพันธ์ที่ดีของพ่อแม่ที่มีให้แก่ลูกนั้นสามารถช่วยชีวิตลูกได้ ผู้ให้ข้อมูลฝ่ายทอมสองคนที่เคยพบกับความบอบช้ำทางจิตใจอย่างหนักหลายครั้งจนคิดที่จะจบชีวิตตัวเอง วินาทีที่จะฆ่าตัวตาย ทั้งสองคนนึกถึงแม่ของตนคนหนึ่งกำลังจะกระโดดตึกแต่ได้ยิน ‘เสียงแม่เรียก’ ทั้งที่แม่ไม่ได้อยู่ตรงนั้น ทำให้ตนคิดได้และล้มเลิกการฆ่าตัวตายในทันที อีกคนหนึ่งต้องเผชิญกับความทุกข์โศกเหมือนครั้งที่เคยพยายามฆ่าตัวตาย แต่ครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลคิดว่าจะไม่ฆ่าตัวตายแล้วเพราะ ‘สัญญากับแม่ไว้ว่าจะไม่ทำอีก’ ความรักและสายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างแม่กับลูกเป็นสิ่งที่ลูกนึกถึงแม้อยู่ในยามวิกฤติของชีวิตและช่วยชีวิตลูกไว้ได้ ดังตัวอย่างบางตอนของเรื่องเล่าเกี่ยวกับการพยายามฆ่าตัวตาย ดังนี้

“...เดินขึ้นไปดาดฟ้า จะก้าวกระโดดลงมา เสียงแม่เรียก! ได้ยิน แม่ตัวเอง เรียกชื่อเราก็ตกใจมา ทั้งที่ไม่มีใครเลยนะ นอกจากตัวเราคนเดียว เดินไปจะกระโดดลง พอได้ยินเสียงเราก็ตกใจมา เฮ้ย แม่เรานินว่า นึกถึงพ่อแม่เลย ที่นี้ ก็เลิก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“คือส่วนใหญ่เวลาออกห่างจากผู้หญิง ก็จะเป็นช่วงแบบเออว่าจะเอาไงดี แต่ตอนนั้นแบบเป็นอกหักที่แรง รongมาจากที่ฆ่าตัวตาย ก็คือเสียใจมาก... แต่สัญญากับแม่แล้วว่าไม่ฆ่าตัวตาย ว่าจะไม่ทำร้ายตัวเอง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

4.3.5 สภาวะใจ เมื่อพ่อแม่ยอมรับได้

เมื่อพ่อแม่ยอมรับตัวตนและคูชีวิตของลูกที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกันได้ ผู้ให้ข้อมูลรายงานว่ามีรู้สึกเกิดความปิติยินดี คลายความทุกข์กลัววิตกกังวล พบกับความโปร่งโล่ง เหมือนยกภูเขาออกจากอก มีกำลังใจ ใช้ชีวิตมีความสุขมากขึ้น สามารถอยู่กินกันได้อย่างเปิดเผย มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับพ่อแม่มากขึ้น ไม่ต้องระแวงระวัง ปิดๆบังๆ หลบๆซ่อนๆ อีกต่อไป

“หนูก็...ร้องไห้ ดีใจ ที่แม่รับได้ แบบว่าทุกอย่างอะ ลูกจะทำอะไร ผิดหรือถูกอะไรแม่ก็รับได้ทุกอย่าง บางคนเค้าก็รับไม่ได้ไง บางคู่เพื่อน ๆ หนู บางทีแม่เค้าก็ไม่รับไง เค้าก็แบบ อิจฉาคู่หนูว่าพ่อแม่รับได้ พ่อแม่ทางเค้าก็รับหนูได้ พ่อแม่ทางหนูก็รับเค้าได้อย่างเนี่ย เค้าก็อิจฉาคู่หนูว่าพ่อแม่ทั้งสองฝ่ายรับได้ ทำไมพ่อแม่เค้ารับไม่ได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“โล่งอก มันไม่ต้องปิดบังอะไร ก็รู้สึกดี สบายใจมากเลยอะ เหมือนยกภูเขาออกจากอกเลยอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“พ่อแม่เขาอยากให้ลูกเขามีความสุข ลูกรักใคร่มีความสุขกับคนนั้น พ่อแม่ก็มีความสุขด้วย ก็ไม่ท้อว่า มีลูกเป็นทอมแล้วจะมีจุดด้อยอะไรตรงไหน ตรงนั้นมันให้ ‘กำลังใจสูงสุด’ นั้นแหละถึงทำให้จิตใจเรา ‘แข็งแกร่ง’ ขึ้นมา สู้กับคำพูดคนอื่น(อคติ)ตรงนั้นได้ ...ส่วนพ่อ

แม่แฟน ก็รู้สึกดี รู้สึกดีใจ ที่ไม่ได้ทำให้เขาผิดหวัง กลุ่ม ว่าถูกเขามาชอบเราแล้ว ไปเจอญาติ ออกงานไม่ได้ เจอคำพูดแล้วท้อ ...แล้วก็พ่อแม่สองฝ่ายเข้ากันได้ รับผิดชอบได้ ญาติรับผิดชอบนี้แหละ 'สิ่งที่ดีที่สุด' สำหรับก้อที่ก้อได้รับ" (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

"เพราะว่าทางสำคัญก็คือครอบครัว รับผิดชอบได้แล้ว ก็เลยไม่รู้สึกรู้ว่าขาดอะไร" (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

สุขภาพจิตของผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันนั้นดีขึ้นเป็นอย่างมาก รู้สึก 'มีกำลังใจ' ที่จะต่อสู้ชีวิต 'มีความแข็งแกร่ง' ในจิตใจ อีกทั้งการยอมรับได้ของพ่อแม่ทั้งสองฝ่ายยังช่วยให้การมีชีวิตคู่หญิงรักเพศเดียวกันเป็นไปได้อย่างมั่นคงและราบรื่นมากขึ้น เช่น ร่วมกันวางแผนชีวิตคู่ ลงหลักปักฐานซื้อบ้านอยู่ เป็นต้น

"ก็ทำให้ชีวิตคู่ก็แน่นอนมากขึ้นอะค่ะ จากปีสองปีคือกลับเลยทีนี้ ตอนนั้นก็คือ กำลังทำบ้านอยู่ ทำบ้านหลังใหม่ให้กับพ่อแม่ ทางพ่อแม่หนูคือจะยากจนไป ก็เลยจะทำบ้านให้พ่อแม่อยู่ไง ทุกวันนี้คือทำโอที สองคนหาคิดว่าจะสำเร็จด้วยนะให้กับเขาอะ" (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

"พ่อแม่ยอมรับแล้ว ก็พยายามสร้างชีวิตให้มันก้าวหน้าขึ้น เราก็พยายามเก็บตังค์ เปิดบัญชีคู่กัน ก็เลยคิดว่าอยากมีบ้าน ก็เลยมาซื้อบ้าน การมีบ้านตรงนั้น ก็คือ จุดเปลี่ยนเป็นอีกโลกหนึ่ง มันเป็นความหมายที่มันรู้สึกว่าเป็นความสร้างสรรค์ของชีวิต ชีวิตมีความสุขมากขึ้น ทำให้มีความเป็นครอบครัวเยอะขึ้นนะ ก็จะมีบ้านมันรู้สึกมีความสุขเนอะ รู้สึกดีจัง ตื่นมาก็รู้สึกดีกับชีวิตเรา มันก็เป็นความก้าวหน้าของชีวิตที่ไม่ได้อยู่จุดเดิมมานานๆ" (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

4.4 เพื่อนปรับทุกข์

4.4.1 เพื่อนเป็นที่ปรึกษา

'เพื่อน' ถือเป็นแหล่งให้ 'การสนับสนุนทางสังคมที่ดี' แหล่งหนึ่ง การได้รับการยอมรับจากเพื่อนจะช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลมีใครสักคนที่สามารถพูดคุย แบ่งปัน ปรึกษาปัญหาชีวิตส่วนตัวด้วยได้ โดยเฉพาะเพื่อนที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกัน หรือมีประสบการณ์รักเพศเดียวกันมาก่อน มักจะเข้าใจความรู้สึกที่ต้องเผชิญกับอคติและข้อจำกัดทางสังคมได้ดี และมักเป็นแหล่งที่ผู้ให้ข้อมูลจะแบ่งปันความรู้สึก ปรึกษาหารือเกี่ยวกับชีวิตหญิงรักหญิงด้วย

"เจอเพื่อนเราก็แบบว่า เฮ้ย ช่วงนี้กูแม่งสับสนอึดอัดวะ กูไม่แน่ใจว่ากูอย่างไรกับตัวเอง)ดีวะอะไรอย่างเงี้ย เพื่อนๆ ก็ซัดเลย เฮ้ย มึงแคร์อะไร ถ้ามึงเป็นคนดี แล้วมึงทำ

ความเดือดร้อนให้ใคร เฮ้ย เพื่อนพุดังนี้นะ เราก็เออ เฮ้ยจริงวะ แล้วดูทำความเดือดร้อนให้ใครวะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“เพื่อนที่เป็นทอมดีด้วยกัน เข้าใจกันมากกว่าคนอื่น เพราะเขาก็มีใจเหมือนกับเรานี้แหละ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“จริงหรือ มีทอมมาชอบเรานะเนี่ย ทำยังไงดี เราก็ปรึกษาเพื่อนเหมือนกันนะ เพื่อนก็ว่าลองคบไปก่อน เพราะเพื่อนก็เคยมี เราก็ถามเพื่อนว่า เป็นยังไง คบกับหญิงเนี่ย มันเป็นอย่างไง? เพื่อนบอก ดินะ เขาคบกันถึง 10 ปี มันก็ดี ก็ดีแบบที่หนูบอกนะ ว่าเขาให้คำปรึกษาเป็นเพื่อนเราได้ทุกอย่าง ...หนูก็เลยเปิดใจให้เขาเข้ามา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

สำหรับผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งที่เคยพยายามฆ่าตัวตายอันเนื่องมาจากมีความทุกข์หนักจากการสูญเสียคนรักไปมีแฟนผู้ชายแล้วรอดชีวิตมาได้ แต่ยังคงไม่คลายจากความทุกข์นั้น บุคคลที่มาช่วยหาทางออกให้เขา ก็คือ เพื่อน

“สุดท้ายวิธีที่หายก็คือเพื่อนที่สนิทเราบอกว่า เฮ้ย มึงไม่มองคนอื่นดูบ้างวะ เนี่ยมีคนมาชอบมึงนะเว้ย มองคนอื่นดูบ้างไปเผื่อว่ามึงจะหาย ก็เลยเหมือนกับว่าเพื่อนก็เลยแนะนำให้ไปลองคบกับคนอื่นดู เผื่อจะดีขึ้น เออ มันก็ดีขึ้นจริงๆ เพราะมันกลายเป็นว่าเรารู้สึกมีค่า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

4.4.2 เพื่อนคอยช่วยเหลือ สนับสนุน

นอกจากเพื่อนจะเป็นที่ปรึกษาแล้ว เพื่อนยังให้การช่วยเหลือ สนับสนุน เช่น เมื่อผู้ให้ข้อมูลทอมไปปรึกษากับเพื่อนว่า จะเป็นตามที่พ่อแม่ต้องการแต่ไม่ใช่ตัวเรา หรือจะเป็นตัวเองดี เพื่อนสนับสนุนให้เป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องฝืนตัวเอง เพื่อนบางคนช่วยผู้ให้ข้อมูลทอมในการจีบผู้หญิง ทำให้ชีวิตรักของตนง่ายขึ้น เป็นต้น ซึ่งจากการให้สัมภาษณ์ทำให้ทราบว่า เพื่อนที่ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนนี้อาจจะเป็นผู้หญิงรักต่างเพศก็ได้

“เพื่อนบอกว่า เฮ้ย เป็นไรก็เป็นไปเลย ที่เป็นตัวเรา อย่าไปฝืน เพราะฝืนแล้ว วันหนึ่งคุณก็ไม่มีความสุขในชีวิต คุณจะเป็นยังไงคุณก็เป็นน้องของพ่ออยู่ดี...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“เพื่อนเป็นหญิงธรรมดา เขาก็ส่งเสริม สมมุติ เขาเจอที่อยู่ออยู่ตลาด เขาจะโทรหาคนโน้น เขาโทรหาตัวเอง พาก้อไปโดยที่ไม่บอกก็อว่า นัดเขาอยู่แล้ว เจอที่ห้อง แต่เราไม่รู้ พอเราไปเจอ อ้าวมาด้วยหรือ อย่งไปเที่ยวงานวัด เพื่อนก็โทรมา เฮ้ย มาไหมเนี่ย มากินโดยที่ไม่ได้บอกว่ามีคนๆ นั้นมากินอยู่ด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“บางคนก็... เฮ้ย มีแฟนสวยจัง มึงทำได้ไง แล้วเป็นไงบ้างดีไหม ก็เยอะ ที่คำพูดนี้
สนับสนุนมากกว่าจะมีคำพูดที่ยุให้เลิก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

4.4.3 เพื่อนคอยเตือนสติ

เมื่อผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันมีความทุกข์หนักจากสาเหตุถูกกีดกัน ที่ไม่สามารถแบ่งปันให้พ่อแม่หรือบุคคลใกล้ชิดฟังได้ เพื่อนจะเป็นบุคคลที่สามารถพูดคุยปัญหาชีวิตด้วยได้ เมื่อยามที่รู้สึกท้อแท้ในชีวิต จนบางครั้งอยากจะทำชีวิต แต่เขาไม่ได้ลงมือกระทำเพราะมีเพื่อนช่วยเตือนสติ ทำให้คิดได้

“..บางทีก็อยากจะทำอะไรตาย แต่ก็ไม่มีเพื่อนมีอะไรคอยเตือน ตายไปก็ไม่มีความ
ประโยชน์หรือเกิดชาติหน้ามาได้เป็นเหมือนเดิม จะได้ฆ่าตัวตายอีก จะเป็นบาป
ติดตัว เค้าบอกว่า เออ..ทุกปัญหา มีทางแก้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

4.5 สังคมที่ยอมรับและเข้าใจ

ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันทุกรายรับรู้ได้ว่า ถ้าหากสังคมให้การยอมรับความสัมพันธ์
หญิงรักหญิง จะทำให้ชีวิตของตนพ้นจากทุกข์ทางสังคมและมีความสุขมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็
รู้สึกว่าการที่สังคมยอมรับไม่ได้เพราะสังคมยังไม่เข้าใจหญิงรักหญิง “คนยังไม่เข้าใจ คนไทยไม่ได้
ตั้งป้อมรังเกียจ แต่ไม่เข้าใจ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6) ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันจึงอยากให้สังคม
เข้าใจว่า หญิงรักหญิงก็คู่กันได้ ไม่ใช่เรื่องแปลก ไม่ใช่ตัวประหลาด

“หญิงรักหญิง เป็นเรื่องปกติ เป็นเรื่องธรรมชาติ ปกติทั่วไป ไม่ได้แปลกประหลาด
พิสดาร ก็แค่คนสองคนรักกัน มีความชอบไม่เหมือนคนอื่น คนแต่ละคนอาจจะชอบ เค็ม
เปรี้ยว เผ็ดหวาน เผอิญ ผู้หญิงคนนี้อาจจะชอบนม ซึ่งเป็นรสชาติที่คนส่วนน้อยในสังคม
ชอบ แต่มันก็เป็นรสชาติธรรมชาติใหม่ล่ะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“เขาไม่เข้าใจ ไม่จำเป็นต้องมีแค่ชาย-หญิง ทอมกับดี้ก็ได้ เดี่ยวสักวัน หนูอยากให้
เขาประกาศออกมา อยากให้คนรู้ ทุกวันนี้แบบนี้ก็มีนะ มันจะแบบว่าดีกว่า ไม่จำเป็นต้อง
หญิงกับชายเป็นคู่กัน หญิงกับหญิงก็เป็นคู่กันได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ไม่ต้องมองเหมือนตัวประหลาดตัวหนึ่ง ไม่ต้องไปดูถูกเขา เขาก็คนๆหนึ่งมีจิตใจ มี
ความรู้สึกเหมือนกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันอยากให้ความสัมพันธ์แบบหญิงรักหญิงได้รับการยอมรับ
เหมือนกับชายรักหญิง อยากให้พ่อแม่ยอมรับสิ่งที่ลูกเป็นและเข้าใจลูกมากกว่าคนอื่น เพื่อความสุข
ของครอบครัวและทุกคนในสังคม

“หนูอยากให้สังคมยอมรับได้ ขอให้แบบว่า ยอมรับเหมือนชาย-หญิงเป็นแฟนกัน
อยากให้สังคมยอมรับได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“หนูอยากให้สังคมยอมรับมากกว่านี้ บางคนก็ไม่ยอมรับ แบบว่า มองเราด้วยสายตา
ยังไงก็ไม่รู้ละ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“ยอมรับในสิ่งที่ถูกเป็นดีกว่า และก็เข้าใจถูกมากกว่าคนอื่น หนูว่าจะดีกว่านะ
เพราะว่าส่วนมากที่สังคมไม่ยอมรับมีเยอะมากกว่าคนที่ยอมรับ รู้สึกได้ว่าครอบครัวที่
ไม่ยอมรับจะมีผลกระทบมากกว่าครอบครัวที่ยอมรับ เปิดใจให้กว้างขึ้น ยอมรับในสิ่งที่เขา
เป็นดีกว่าไปกีดกันเขา กีดกันมาก ครอบครัวก็ไม่มีความสุข เพราะว่าเป็นปัจจุบันนี้ คือมัน
ไปถึงไหนกันแล้ว ไม่ใช่แบบยุคสมัยเก่า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ไม่ยอมรับ มันก็มีความทุกข์ทั้งคู่ ทั้งคนที่ไม่ยอมรับ ทั้งคนที่เป็น มันก็จะเกิดอคติ
แล้วก็เกลียดชัง แล้วก็ละเมิดสิทธิกันไปกันมา แต่ถ้ายอมรับ มันก็จะมีความสุขทั้งตัวเขา
เอง ทั้งตัวคนที่เป็นทอมเป็นดี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันอยากให้สังคมรับรู้ว่า แท้จริงแล้วความสัมพันธ์แบบหญิงรัก
หญิงเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่และมีความสุข

“หนูอยากบอกว่า...ผู้หญิง-ผู้หญิงเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่มากกว่า ตอนแรกหนูก็เกลียด
มากเลยนะ พอหนูลองได้มาคบเองแล้วไง หนูก็รู้สึกว่า มันไม่น่าเกลียด ไม่น่ารังเกียจ
ไม่ใช่เป็นเรื่องที่น่าอับอาย หนูว่ามันเป็นสิ่งดีมากกว่า ถ้าเราเปิดใจตรงนั้นนะ จะรู้ว่าหญิง
รักหญิงอะดี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“คนทั่วไปที่เขาไม่ได้เป็นหญิงรักหญิง ก็เลยนึกไม่ออกว่า หญิงรักหญิงอยู่ด้วยกันแล้ว
มีความสุขกว่าผู้ชายเป็นยังไง อยากให้เขารู้จัก หญิงกับหญิงก็รักกันได้ ก็มีความสุขกว่า
ชาย-หญิงบางคู่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“อยากบอกว่าหญิงรักหญิงมีความสุข มีความสุขกว่าชายรักหญิงอีกนะ” (ผู้ให้ข้อมูล
คนที่ 2)

5. สายสัมพันธ์แห่งรักและความสุข

เพราะเหตุใดผู้ให้ข้อมูลถึงยังคงอยู่ในความสัมพันธ์แบบหญิงรักเพศเดียวกัน ทั้งที่ต้อง
เผชิญกับอคติทางสังคมรอบด้าน อีกทั้งไม่สามารถแต่งงานหรือจดทะเบียนสมรส สุ่มเสี่ยงต่อการที่
พ่อแม่จะไม่ยอมรับและอาจมีปัญหาคอรัวตามมา ฯลฯ จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วน
ใหญ่รายงานว่า “มีความสุขในชีวิตคู่” ปัจจัยที่ทำให้มีความสุขนั้นมาจาก ‘สายสัมพันธ์ทางจิตใจ’

ที่มีให้กันอย่างแน่นแฟ้น มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันอย่างมาก และตลอดเวลาเต็มไปด้วยการ แสดงออกซึ่งความรัก ที่อยู่บนพื้นฐานของทั้ง ‘ความเป็นคู่รักและเพื่อนชีวิต’ ที่มีความเข้าใจ ห่วงใย ดูแล เอาใจใส่ พุดคุยปรึกษากันได้ทุกเรื่อง ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศ เดียวกันเป็นได้ทั้งเพื่อน ทั้งพี่น้อง ทั้งคนรัก ทั้งที่ปรึกษา เป็นได้ทุกอย่างให้แก่กันและกัน สะท้อนให้เห็นว่า ไม่ว่าจะคติทางสังคมจะมีมากเท่าไร แต่สายสัมพันธ์ทางใจที่มีให้กันนั้นมากกว่า

5.1 สายสัมพันธ์ทางใจที่แน่นแฟ้น

5.1.1 เข้าใจกันมาก พุดคุยปรึกษาหารือได้ทุกเรื่อง

ผู้ให้ข้อมูลทุกคนรายงานตรงกันว่า คู่รักหญิงรักเพศเดียวกันมีความเป็นผู้หญิง เหมือนกัน สามารถเข้าใจและเข้าถึงความรู้สึกในส่วนลึกของกันและกันได้มาก พุดคุยปรึกษาหารือ กันได้ทุกเรื่อง “ความเข้าใจ” จึงเป็นสายสัมพันธ์ทางจิตใจที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของหญิงรักเพศ เดียวกัน จากการให้สัมภาษณ์ พบว่า การใช้ชีวิตคู่ของหญิงรักเพศเดียวกันนั้น จะเดินไปด้วยกัน หน้าหน้าพุดคุยกันตลอดเวลา พุดคุยกันในทุกๆ เรื่อง เมื่อมีปัญหาอะไรก็ตามจะหันหน้าพุดคุย ปรึกษาหารือกัน มีการรับฟังซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ การคุยกันได้ ก็เหมือนมีเพื่อน มีที่ปรึกษา ไม่ได้อยู่ ตัวคนเดียว ทำให้รู้สึกว่าชีวิตไม่เหงา

“เราว่าผู้หญิงมันเข้าใจกันนะ ในด้านความคิดอารมณ์อะไรต่างๆ เราคุยกันได้ทุกเรื่อง คุยกันทุกเรื่องจริงๆ แก่ผ้าหมดเลย ล่อนจ้อน คิดดูละกัน ไม่มีใครลับใดๆ หมดเกลี้ยงเขารู้หมด ว่าเราเป็นอย่างไร ...เขาจึงเอาอารมณ์เสีย เราก็จะเอาใจใส่ว่า “เฮ้ย มันเกิดอะไร ขึ้น?” เขาเคยบอกว่าเขาเคยมีแฟนเป็นผู้ชายมาเจ๊ย ผู้ชายไม่สนใจ ไม่ถาม ไม่เข้าใจผู้หญิง ว่าอารมณ์เสียทำไม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“การพุดคุยกัน มันก็พุดกันมากกว่าผู้ชายเยอะ เหมือนกับว่าผู้ชายเขาก็จะไม่พุดมาก พุดแค่นี้ รู้เรื่องก็รู้เรื่องไม่รู้เรื่องก็จบ ไม่พุดแหละ แต่อันนี้มันไม่เหมือนกัน ก็พุดกันอธิบาย กันมากกว่า คุยกันมากกว่า ผู้ชายจะไม่ค่อยคุยว่า ความต้องการของเราหรือของเขา มันคืออะไร ผู้ชายมันเหมือนกับว่าพอแต่งงานเสร็จแล้วมันก็จบ จะไม่ได้ความเต็มแน่น ของความสัมพันธ์แบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“เข้าใจกันนะ... มันไม่ใช่ผู้ชายอะ บางทีผู้ชายมันไม่เข้าใจเรื่องละเอียดอ่อนอะไร เรา ยังไงมันก็เป็นผู้หญิงเหมือนกัน ความรู้สึกมันจะถึงกันอะ คุยได้ตลอด คุยได้ทุกเรื่อง มัน ไม่ใช่แบบเป็นแฟนอย่างเดียว เป็นเพื่อนเป็นอะไรได้หมด คุยกันก็เออ..มันก็เออ..คุยด้วย มีความสุข ก็อยากคุยด้วยตลอด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“บางที่เป็นผู้ชายกับผู้หญิง บางที่เราก็ไม่กล้าบอกสามีเราอะไรอย่างนี้ เรื่องปัญหาของผู้หญิง เราจะทำงานมาอย่างไร ปัญหาเกี่ยวกับอะไร บางที่เค้าก็ไม่ค่อยสนใจ ไม่ค่อยอยากจะทำเรื่อง ผู้หญิง-ผู้หญิงจะดีหรือจะร้ายเราปรึกษากันได้หมดทุกเรื่อง คอยให้คำปรึกษาเรา เราไม่เหงาอะ อยู่กับเค้าแล้วสบายใจที่สุดอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“ถ้าเป็นทอมนี่ เขาจะเข้าใจผู้หญิงด้วยกันไง จะดีตรงนี้ เรามีปัญหาอะไรก็คือปรึกษาได้ทุกอย่าง จะให้คำตอบเราดีกว่า ยื่นมือช่วยเหลือเราตลอดใจ แต่ผู้ชายความคิดของหนูคือบางเรื่องเราปรึกษาเขาได้ แต่บางเรื่องก็ปรึกษาเขาไม่ได้ ผู้ชายส่วนมากที่ผ่านมาในชีวิต ไม่เอาใจใส่เราไง ผู้หญิงนี่คือ จะเข้าใจเรามากกว่า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

นอกจาก ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันจะใช้การพูดคุยกันในการเสริมความแข็งแกร่งของสายใยแห่งรักแล้ว ยังใช้การพูดคุยอย่างเปิดใจกว้างและให้ความเข้าใจ ในการแก้ไขปัญหาที่ไม่เข้าใจกันให้กลับมาเข้าใจกันมากขึ้น

“มันเป็นเหมือนอะกรีมันต์(ข้อตกลง)อะ เป็นสิ่งที่เราคุยกันว่า เฮ้ย เรามีอะไรเราต้องคุยกันนะ เราเปิดใจกว้างมีอะไรก็คุยกัน เก็บอะไรเอาไว้ไม่ได้ พูดกันให้จบ มันก็ต้องรู้เรื่องจนได้แหละ มันก็มีบางเรื่องมันก็คุยสั้น บางเรื่องมันก็คุยยาว บางเรื่องคุยวันนี้อาจจะไม่เข้าใจ ก็ต้องคุยใหม่ ต้องพยายามต้องใช้เวลา คุยกันเนี่ยเวิร์คที่สุด จะรักกันยังไง รักอย่างเดียวไม่พอ ต้องเข้าใจกัน ...มีคู่อื่น เพื่อนอีกคนหนึ่ง ก็เฮ้ย กูแมงอยากมาศึกษาชีวิตรักมึงวะ มึงอยู่กับอย่างไงวะ มึงดีจังเลยคู่มึง ก็บอกว่า เฮ้ย ภูก็ทะเลาะกัน ไม่ใช่กูไม่ทะเลาะเว้ย เรื่องปกติเว้ย มีการขัดใจกันไรกันแต่มึงต้องคุยกันดิวะ แต่แมงคือเราเชื่ออย่างหนึ่ง การพูดตรงไปตรงมาหรือการเปิดใจเนี่ย มันจะมีความเจ็บปวด มีแน่นอน คนทุกคนมีอีโก้ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง พอเขาคิดแล้วแมงแทงตรงเป้าที่เราเป็น ไม่ชอบ มันเจ็บนะ แต่ใจมันกว้างพอไหมอะ ถ้าเราเปิดกว้างแล้วมาคิดให้ดี ด่าแมงเขาก็ไม่ได้ยินเงี้ย เรารับแล้วก็แก้แค้นนั้น ผลลัพธ์ คือดีขึ้นปะ แล้วทำไมไม่ทำ แล้วมึงจะอีโก้แตกหาพอมึงหรือ บางคนก็จะบอกว่าไม่ ฉันทันเป็นอย่างจี้ เปลี่ยนมาเยอะ ก็ถ้ามึงยังพูดว่ามึงเปลี่ยนมาเยอะแล้ว มึงยังเปลี่ยนไม่พอ เพราะมึงหาข้อแก้ตัวให้ตัวตัวเอง แค่นี้ก็เปลี่ยนมาเยอะแล้วนะ แปลว่ายังไม่พอ มึงยังต้องเปลี่ยนอีก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“เราเข้าใจพูดกันเคลียร์กันได้เยอะกว่า ช่างพูดช่างอธิบาย เชื่อว่าผู้ชายคงยากเพราะผู้ชายเวลามีปัญหาชอบเงียบแล้วหายไป ซึ่งมันเป็นอันตรายมากสำหรับคู่อื่น นี่คือนิสัยที่ดีเคลียร์กันได้ก็คือเข้าใจกันมาก เข้าใจทั้งเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก สรีระว่ากระบวนการข้างในมันเป็นยังไง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“พอไม่พอใจ อาการของเราคือเฉย ถ้าอย่างตอนที่ม่แฟนเป็นผู้ชาย ถ้าเราเฉย ก็จบก็ต่างคนต่างเฉย แต่อันนี้เขาไม่ เขาเห็นเราเฉย เขาก็จะมาแหงนบ้างหละ เริ่มต้นจากแหงนๆ

ก่อน หรือไม่ก็ถามว่า รักเขาไหม ซึ่งบางทีมันก็เรียกสติเรา ที่เรากำลังหลุดหึงอยู่ เราก็เห็นว่า แล้วเราอยากมีความสุขไม่ใช่หรือ เห็นว่าเขาที่รักเราอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

5.1.2 คอยห่วงใย ดูแล เอาใจใส่ไม่เคยขาด

โดยธรรมชาติเพศหญิงจะเป็นเพศที่มีความละเอียดอ่อนทางอารมณ์ความรู้สึก ความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิงนั้น มีความเป็นเพศหญิงถึงสองคน จึงเสมือนเป็นการเสริมสายใยทางความรู้สึกที่แสดงออกมาให้แก่กันและกันถึง ‘สองเท่า’ ผู้ให้ข้อมูลทุกคนรายงานตรงกันว่า ห่วงใย ดูแล เอาใจใส่ซึ่งกันและกันในทุกๆเรื่อง ทั้งในชีวิตประจำวัน ความเป็นอยู่ งานบ้าน อาหาร การกิน สุขภาพ ยามป่วยไข้ รวมทั้งการเอาใจใส่ในความรู้สึกของกันและกัน

“ ‘ความห่วงใย’ นี่คือที่หนึ่งเลยนะ สำหรับหนูแบบเป็นห่วงเค้า เค้าอยู่กับเรา เราก็อยากจะดูแลเค้า อยากจะใช้ชีวิตตรงนั้นให้มันดีที่สุด สิ่งที่ดีๆนี่แหละ มันงดงามดี ทำแล้วก็มีความสุข” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“เอาใจใส่ถามไถ่ห่วงใยแบบสม่ำเสมอ แรงดีไม่มีตก กินยาเรียบร้อย จัดยาให้กินจนหาย ข้าวปลาอาหารอะไร ตั้งแต่อยู่กับเขาสุขภาพดีขึ้น ชูชี้ว่าอย่างนี้มันคือความรักและการเอาใจใส่...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“เขาก็ดูแลเอาใจใส่ในความรู้สึก เขาจะช่างสังเกตแล้วถามไถ่ ว่าเรากำลังมีความทุกข์นะ เรากำลังเป็นอะไรอยู่ เขาก็ไม่ปล่อยให้เราเป็นทุกข์แล้วก็มดิ่งไปอย่างนั้น เขาจะไม่ปล่อย ก็คุยว่าเป็นอะไร เขาคิดอย่างไร เราคิดอย่างไร เวลามีคนมาถามเรา มันก็เหมือนกับเรารับรู้ ไม่ใช่เรานั่งเครียดอยู่คนเดียว หรือสมมติว่าเราโกรธเขาก็นั่งโกรธไปสิ เขาก็ไม่รับรู้ มันก็ยิ่งทำให้เราโกรธซะนะ แล้วความรักความใส่ใจมันก็เลยนำมาซึ่งความอบอุ่น เราไม่ได้อยู่โดดเดี่ยวเดียวดาย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“เค้าห่วงใยเราดีทุกอย่าง เป็นห่วงเรา เราจะเป็นอะไร ไม่สบาย หรือเป็นไร ก็ห่วงทุกอย่าง ทำงาน ช่วยเหลือทุกอย่างเวลาทำงานนี้ เห็นเราเหนื่อยก็มาช่วย กลัวเราจะเหนื่อย...ที่ผ่านๆมา ที่หนูคบผู้ชาย หนูว่าทุกอย่างความสุขหนูไม่มีเลย แฟนผู้ชายก็ไม่เคยที่จะเอาใจใส่ หนูจะเป็นอะไรก็ไม่รู้ มันเดินไปนู่นหนุ่ยยังเดินอยู่เฉยๆเลย พอมาอยู่กับเค้า เค้าให้ได้ทุกอย่างเลย ความสุข การดูแลหรือว่าเป็นห่วง เอาใจใส่อะไรอย่างนี้ เค้าให้หมด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“เขาทำให้เรา ชักผ้า รีดผ้าอย่างนี้ เขาจะทำให้เราตลอด กับข้าวเขาก็จะไปทำซื้อให้เรากิน เขาคอยเป็นห่วงตลอดอะ กลัวแต่ว่าเราดริเปล่า ดูแลเราไม่ดริเปล่า อย่างงี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ก็เรื่องการเอาใจ การดูแลความเป็นอยู่ เค้ายากได้อะไร อยากรกินอะไร เราก็ไปหาให้ ดึกๆที่เตียงคืน อยากรกินไอศกรีม ก็ขับรถไปซื้อเซเว่นให้ บางทีดึกๆ ถ้าเกิดเป็นผู้ชายนี่ มีเพื่อนแบบว่าแฟนเป็นผู้ชาย ถ้าเป็นอย่างนี้มันมีแต่จะด่า แต่เราก็ทำ เราก็ยอม กำลังจะนอนหลับๆอยู่ เค้ายากกินนู่นกินนี่ก็ต้องไป แต่ถ้าเพื่อนแฟนที่เค้าเป็นผู้ชาย เค้าบอกว่า ถ้าเกิดเป็นข้า ข้าไม่ไป ...คิดตลอดเลยว่ายากให้เค้ามีความสุข แค่อะไรตรงนั้นนี่หนึ่ง ถ้าเราสามารถทำได้ แล้วทำให้เค้ามีความสุขเราก็ทำ ดึกๆเรื่องนิดๆหน่อยๆมาทะเลาะเบาะแว้งกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ผู้ให้ข้อมูลยังแสดงความห่วงใยถึงความรู้สึกของคู่รักอีกฝ่ายเมื่อต้องเผชิญกับอคติทางสังคมไปกับตน

“บางที เรา ‘ห่วง’ คอยถามเขาว่า เพื่อนแซวอย่างนี้น้อยใจไหม ท้อบ้างไหม? เรามีชีวิตแบบนี้เขาไปไหนมาไหนกับเรา เรา รู้สึกว่าเขาจะอายไหม? เขาจะมีความรู้สึกยังไง? เพื่อนเขาจะล้อไหม? ญาติพี่น้องเขาจะเป็นยังไง? ...เป็นห่วงแคร์ความรู้สึกเขามากกว่า เขาจะเป็นยังไง? เพราะเขาบอกว่าเขาไม่เคยรักเพศเดียวกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เราก็กถามเขาว่า แล้วแม่จะรับได้ไหม?” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

นอกจากนี้ ไม่ใช่แค่ห่วงใยคนรัก แต่ยังแสดงความห่วงใยไปถึงญาติพี่น้องของคนรักอีกด้วย

“เป็นยังไงบ้าง น้ำเป็นยังไง อาเป็นยังไง อะไรอย่างเนี่ย ก็เหมือนแบบเค้ายังเป็นห่วงเหมือนญาติเราก็เหมือนญาติเค้าอะไรอย่างเนี่ยอะ รู้สึกดีอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

5.1.3 คอยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่รายงานว่า ตนและคู่รักของตนช่วยกันทำงานหาเลี้ยงชีพ สิ่งที่มาได้จะมีการแบ่งปันให้แก่กัน หากขาดเหลือประการใด ก็จะแสดงน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

“เรื่องตังค์ เราก็ให้เขา เขาก็ให้เรา เก็บตังค์ด้วยกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ดีกับเราทุกอย่าง คอยช่วยเหลือเราตลอด บางทีเงินไม่พอ เขาก็สามารถยื่นให้เราได้แบบนี้ ถ้าเป็นผู้ชายคือจะมีแบบนี้ใหม่ หรือว่าจะมาเอาตังค์จากเราไปใช้ รีเปล่า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“มีตังค์มีอะไรหนูจะให้แฟนหนูตลอด ตังค์ออกนี่ให้หมดเลย ไม่ค่อยเก็บเอง หาตังค์ให้เค้าใช้จ่ายสบายไม่ลำบาก เหมือนกับผู้หญิงผู้ชายเลย สามี่เป็นคนหาภรรยาเป็นคนใช้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ผู้ให้ข้อมูลจำนวนครึ่งหนึ่งของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด เป็นคู่รักที่มีถิ่นฐานอยู่ในต่างจังหวัด เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ รายงานว่า มีการช่วยเหลือกันในการทำงานเลี้ยงชีพและส่งเงินจำนวนหนึ่ง เพื่อช่วยเหลือจุนเจือครอบครัวของทั้งสองฝ่ายที่อาศัยอยู่ในชนบท

“พ่อแม่ฝั่งนี้มีเรื่องเดือดร้อน เราก็โอนตังค์ไปให้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือญาติพ่อแม่พี่น้องด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เรื่องส่งเงินส่งอะไร ก็ช่วยกัน ส่งให้พ่อแม่เค้า ก็ทุกเดือน ก็ช่วยกันส่ง ช่วยกันหาแล้ว ก็ส่ง ก็ส่งสองทางเลย ก็ส่งทางพ่อแม่หนู แล้วก็ส่งทางเค้า ...ถ้าเกิดทางบ้านอาจจะเดือดร้อน คือแฟนเนี่ยจะเป็นลูกสาวคนเดียว พ่อแม่เค้าก็แก่แล้ว พี่ชายเค้าก็ไปล้มทะเลทเมมา ทั้งลูกน้อยไว้ให้แม่ แฟนก็ต้องดูแลแม่ดูแลหลาน บางทีพ่อแม่เค้าก็บอกว่าแม่ก็มีแค่แฟนแล้วก็หนู จะรับได้มั้ยสภาพครอบครัวเป็นอย่างนี้ เราจะเลี้ยงดูเค้าได้มั้ย ช่วยได้มั้ย หนูก็พร้อม ก็ได้ เราจะช่วยกันดู” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

5.1.4 แสดงความรักต่อกันอย่างสม่ำเสมอ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่แสดงความรักต่อกันแทบทุกวันและค่อนข้างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการบอกรัก กอด หอมแก้ม ทำให้หัวใจอยู่ใกล้กันตลอดเวลา

“เราสองคนบอกรักกัน บ่อยมากเกือบทุกวัน 11 ปีมาแล้ว ...รู้สึกเมื่อไรก็จะบอก เดินๆ อยู่ในบ้าน เราารู้สึกพิศขึ้นมา เขากวาดบ้านอยู่ เดินเข้าไปกอด รักจังเลยอะไรยังงี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“ได้รับความรักที่แบบว่า อ่อนโยน นิ่มนวล มีความละเอียดละอ่อนมากกว่าผู้ชาย การแสดงความรักมากกว่าผู้ชายอะ สัมผัสกันมากกว่า มันรู้สึกความถี่ของการได้รับ ความรักมากกว่า เขาก็จะชอบ ถามตลอดเวลาว่า รักไหม รักไหมรักแคไหน แบบตลอดเวลา ทุกครั้งที่คุยกัน อืม ซึ่งอะไรแบบนี้ ผู้ชายอะไม่มี อืม ผู้ชายที่เคยเจอไม่มีมานั่ง นั่งบอกรักกัน อยู่บ่อยๆ คือความเจะแจะมันมีมากกว่าที่เป็นผู้ชาย และกอดกันมันก็นิ่มดีด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“หนูพูดทุกวัน ว่าหนูรักเค้า ทอมเค้าจะเป็นคนโรแมนติกนิดหนึ่งมั้ง เข้าก่อนออกทำงานก็จะหอมแก้มกันนิดหนึ่ง อะไรอย่างเนี่ย ก่อนนอนก็จะหอมแก้มกันนิดหนึ่ง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

5.2 คุณค่าจากสายสัมพันธ์แห่งรักและความสุข

สายสัมพันธ์ทางใจที่มีความสุขของหญิงรักเพศเดียวกันเกิดขึ้นบนพื้นฐานของความรัก ความเป็นเพื่อน ความเข้าใจ ผูกพัน ห่วงใย ดูแล เอาใจใส่ ช่วยเหลือเกื้อกูล และพูดคุยกันได้ ทุกเรื่อง เป็นพลังแห่งความรักที่ทำให้ได้รับสิ่งดีๆ มีคุณค่าหลายอย่างในชีวิต

5.2.1 ได้ความมีชีวิตชีวาและรอยยิ้ม

สายสัมพันธ์ทางจิตใจที่มีความสุข ให้ ‘พลังชีวิตใหม่’ ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ทำให้ผู้ให้ข้อมูล หลายคนที่เคยมีชีวิตที่เหี่ยวเฉาไร้จุดหมาย พลิกกลับมาใช้ชีวิตชีวาเห็นโลกใบนี้สดใส ชุ่มชื้น มีชีวิตชีวา ความเป็นอยู่ดีขึ้น เหมือนได้ชีวิตใหม่ที่มียิ้ม

“ความสัมพันธ์นี้ มีความหมายกับชีวิตก่อมาก ทำให้เราเป็นคนใหม่ จากเคยเหี่ยวเศร้า เมาเมา ไม่มีเงินเก็บ บางครั้งเมื่อก่อนพ่อแม่มาหา ไม่มีตั้งค์ ต้องไปขอยืมน้อง แต่ตอนนี้ น้องได้มาอาศัย พ่อแม่มาพาไปเที่ยวหรรษา กินกึ่งตัวโตๆ พาไปได้ ก็เริ่มคล้ายๆ ต้นไม้ ด้รดน้ำ มีน้ำมารด มันก็ชุ่มชื้น มองอะไรก็ดีขึ้น ทำอะไรก็ดีขึ้น กิ่งสาขาผลิบ จากที่เคยเหี่ยวเฉา ก็เริ่มสดชื่นขึ้นมา ชุ่มชื้นมีชีวิตชีวาขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เหมือนตายแล้วเกิดใหม่อะ หนูเหมือนเปลี่ยนเป็นคนละคน ตอนที่หนูอยู่กับแฟนเก่า ผู้ชายหนูอะ หนูกลับบ้านไปหนูก็อยู่ในห้องร้องไห้แล้วก็ไม่พูดกับใคร หนูอยู่กับผู้หญิงแล้ว หนูรู้สึกดี มีความสุข เออ...มียิ้ม มีคุยอะไรยังงั้น เหมือนเปลี่ยนชีวิตหนูใหม่เลยอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“ชีวิตนี้เราจะหาแบบนี้อีกได้ไหม? หนูว่าคบกับเขา ชีวิตก็ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ดีมาก ดีกว่าแต่ก่อนเยอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ที่เด่นชัดที่สุด คงทำให้เรา ‘ไม่เหงา’ เราไม่ได้อยู่คนเดียว ตั้งแต่เด็ก เราจะต้องเป็นโรค จิตอะไรสักอย่างมั้ง จะต้องเหงาตลอดเวลา เหงามากๆ เหงาแม้กระทั่งมีคนอยู่ในบ้านเรา ก็ยังจะรู้สึกเหงา เราอยู่ตัวคนเดียวกับโลก แต่พอมมีชีวิตคู่ มันหายไปเยอะ ไม่ค่อยรู้สึกอย่าง นั้นแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

5.2.2 ได้พลังผลักดัน พัฒนา ปรับปรุงตัว

การมีสายสัมพันธ์ทางใจแห่งรักและความสุขทำให้เกิดเป็น ‘แรงผลักดัน’ จากภายใน ที่จะพัฒนาตนเองให้ขยันทำงาน ดูแลคนรัก ให้สุขสบาย มีหน้ามีตา ไม่อายคนอื่น การเป็นผู้ให้และ ดูแลคู่รักได้ทำให้ตนรู้สึกเติบโตเป็นผู้ใหญ่และเต็มเต็มในชีวิตมากขึ้น

“ถ้ามีแฟน เราต้องขยัน เขามาเติมชีวิตเราให้ดีขึ้น เป็นผู้ใหญ่ขึ้น ตั้งใจทำงาน ต้องเอาอันนั้นอันนี้เราก็ต้องได้ อาทิตย์นี้ต้องทำจ้ะ เราก็ต้องทำได้ สิ่งที่เราต้องการ เราก็ต้องขยันขึ้นมา ที่โรงงานบอกทำไมต้องขยันมากเกินไป คุณหนูนี้แหละ แฟนหนูบอกไม่ขยันก็ไม่รวย ทำไอที งานไม่เคยหยุด อยากรู้ได้อะไรต้องทำให้ได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“หนูจะชอบแบบว่ามองคนที่ดีกว่าเรา แล้วก็เอามาปรับปรุงตัวเรา เห็นคนอื่นเค้ามีทองใส่ หนูก็อยากซื้อให้แฟนหนูใส่บ้าง อยากรู้ให้เค้ามีหน้ามีตา จะได้ไม่อายคน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

นอกจากนี้ ความรักที่คู่รักมีให้กันบนสายสัมพันธ์ทางใจที่แน่นแฟ้นยังเป็นพลังผลักดันทางจิตใจ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงลักษณะนิสัยที่ไม่พึงปรารถนาบางอย่างให้ดีขึ้นได้ ดูแลตัวเองดีขึ้น มีระเบียบมากขึ้น มีความละเอียดอ่อนในจิตใจนึกถึงความรู้สึกคนอื่นมากขึ้น

“เราชอบเช็ดเชือนคนด้วยคำพูด เธอทำให้ฉันเจ็บใจใหม่ ฉันทำให้เธอเจ็บมากกว่า แต่พอมาอยู่กับเขามันไม่ใช่อย่างนั้นไง มันเหมือนกับว่าอย่าทำให้ใครเจ็บเลย ...ก็รักนะ รู้สึกว่าปรับได้ มีเหตุผลมากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“ปัญหาเรื่องอารมณ์ เราซีโมโห ด่าๆ แต่เบื่อบเดียวหายนะ เขาก็จะคอยเตือนเราอะ เรา รู้สึกว่าการคบกันทำให้ตัวเราดีขึ้น ตัวเขาดีขึ้น จากสิ่งที่เราเป็นอยู่ ไม่ต้องทิ้งความเป็นตัวเอง แต่อะไรที่มันดีก็ปรับให้มันดีขึ้นทั้งคู่ เขาก็มีระเบียบมากขึ้น มีการดูแลตัวเองมากขึ้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

5.2.3 ได้คุณค่าในตัวเอง

ความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลฝ่ายทอมหลายๆ คนที่เคยรู้สึกด้อยกว่าผู้ชายหรือด้อยค่าในตัวเอง เมื่อมีคู่รักที่ยอมรับตนและตนสามารถดูแลคู่รักได้เป็นอย่างดีแล้ว จะรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและสังคมมองตนในทางบวกมากขึ้น

“เคยรู้สึกด้อยกว่าชาย แต่ทุกวันนี้ ไม่ได้ด้อยแล้ว ทำได้เยอะกว่าผู้ชายอีก เราทำตัวเหมือนเป็นชายแล้ว ผู้ชายบางคนไม่มีความรับผิดชอบ ตอนนี้อะไรรับผิดชอบ เอาใจใส่ครอบครัว หนูเกินผู้ชายแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“พอมีเขาเข้ามาในชีวิต มันก็มีอะไรหลายๆ อย่างที่ทุกคนเคยดูถูกไว้ มันเป็นบวกมากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

5.2.4 ได้ความสมบูรณ์เต็มเต็มในชีวิต

การมีคู่รักหญิงรักเพศเดียวกันเป็นการเติมเต็มให้กับชีวิต ทำให้ชีวิตสมบูรณ์ขึ้น ไม่โดดเดี่ยว เดียวดาย ผู้ให้ข้อมูลได้เพื่อนร่วมชีวิต ได้อยู่เป็นครอบครัว ได้รับความสำเร็จ ได้สมดังใจหวัง

“คนมีคู่ มันก็รู้สึกชีวิตสมบูรณ์ขึ้นนะนะ ตัวเองก็ไม่ได้เค็งค่าง จากคนที่อยู่คนเดียวมาอยู่เป็นสอง ก็เริ่มมีความรู้สึกที่เราไม่ได้โดดเดี่ยวนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“มันซีเคียว (มันคงปลอดภัย) เขาเป็นเหมือนเพื่อนชีวิต ทำกิจกรรมกับเราทุกอย่าง มีคนที่เรารัก เป็นทุกอย่างรองจากพ่อแม่ ก็คือแชร์ทุกอย่างในชีวิต เรื่องทุกข์เรื่องสุข ช่วยกันหาทางออก เหมือนเราไม่ได้ไขว่คว้าหาอะไรอีกแล้ว ก็คอมพลีส(สมบูรณ์แบบ) แล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“นี่คือสิ่งที่ได้จากตัวเขา ถึงจะไม่ได้มีลูกมีเต้า แต่เราจะได้...ครอบครัวของเราจะเป็นที่หนึ่ง เขาพาครอบครัวอะไรเราไปได้ เราก็กพาครอบครัวเขาไปได้ ได้วงศาคณาญาติเพิ่มอีกหนึ่งวง ไม่ใช่เราอยู่กันแค่สองคน เราอยู่กันเยอะ เป็นครอบครัว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ความสัมพันธ์นี้มีความหมายกับชีวิตมาก... เรามีความรู้สึกนี้ เราทำได้ตั้งใจเราแล้ว ความต้องการเราอยากมีแฟนเป็นหญิงเราทำได้แล้ว รักผู้หญิง เหมือนเราสำเร็จแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

5.2.5 ได้สิ่งมีค่าในชีวิต ความรัก ความสุข

คู่หญิงรักหญิงนั้น ไม่มีการผูกมัดด้วยการแต่งงาน จัดทะเบียนสมรส หรือมีบุตรด้วยกัน แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับคือ ‘สิ่งมีค่าในชีวิต ความรัก และความสุข’ ที่มาจากสายสัมพันธ์ทางจิตใจที่คู่รักมีให้กันอย่างมากนั่นเอง

“ข้อดีหญิงรักหญิง หนูว่าหญิงกับหญิงรักกันมากกว่าผู้ชายกับผู้หญิงรักกันซะอีก หนูว่าความรักมันยิ่งใหญ่มากกว่าผู้หญิงผู้ชายอะ ความรู้สึกหนูนะ แล้วก็ให้ความรักมากกว่าผู้ชายรักผู้หญิง ให้มากกว่าด้วย หนูรู้สึกสบายใจมากเลยอยู่กันแบบนี้ หนูรับรู้มันอยู่ว่ามันยิ่งใหญ่มากว่า มันดีกว่า สำหรับหนูนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“เรารู้สึกว่าสพายนี่แหละคือคนที่ดีที่สุดของเรา เราไม่อยากเสียสพายไป เราอยู่กับเขาเราก็มีความสุข ...สพายก็ให้ความจริงใจกับซูซึคนเดียว ซูซึก็รู้สึกว่ามันมีคุณค่า ...อาจจะเป็นเพราะอยู่กันมาหลายปี เป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้อีกอย่างหนึ่งว่า เขาเป็นอีกคนหนึ่งที่มีค่าในชีวิตเรา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“ความรู้สึกที่เราชอบ เหมือนเรามีสิ่งของที่เรารักแล้วเราฝืนฝืนอยากจะได้ แล้วมันได้มา มันภูมิใจ สิ่งที่เราอยู่กับเราแล้วนะ แล้วสิ่งนั้นมันจะมีค่าที่สุดสำหรับเรา ซึ่งเราประเมินค่าไม่ได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

ผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากได้กล่าวซ้ำหลายครั้งในการให้สัมภาษณ์ว่า การอยู่ในความสัมพันธ์ชีวิตคู่หญิงรักหญิงในปัจจุบันนั้น ตนรู้สึกมีความสุข

“ระยะเวลาที่อยู่ด้วยกันมา หนูไม่เคยห่างกันเลยซักนิดเดียว ทุกเวลาที่เราอยู่ด้วยกัน มีความสุขหมด เวลาจะนอน เวลาจะกินอะไรอย่างเนี่ย ก็มีความสุขหมดอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“ได้รับสิ่งดีๆที่เขามิให้เรา ก็มีความสุข เราได้รักเขา เขาได้รักเรา เราได้ตั้งใจสมใจแล้ว เราต้องการแฟนผู้หญิง ก็หาแฟนผู้หญิงจนได้ ได้สมใจแล้ว มันให้มีความสุข ความสำเร็จ มีอนาคตที่ได้อยู่ร่วมกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ตอนนี้ก็มีความสุขกับชีวิตแบบนี้ ตอนนี้ก็ไม่ต้องมองหาใครใหม่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“เราก็อยากได้อะไรเราก็ได้ อยากไปไหนก็ได้ เรามีเงินมีทอง มีรถมีอะไร มีทุกอย่างแล้ว พร้อมแล้ว แค่นี้ก็มีความสุข” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“มีความสุขดี ชอบทำนู่นทำนี่วันหยุด ชอบซื้ออะไรมาทำกินกัน 2 คน แล้วก็บางทีก็เรียกเพื่อน เรียกญาติพี่น้องที่อยู่ใกล้ๆก็มาทำกินกัน ก็มีความสุขดี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

หลังจากได้ยินผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากกล่าวว่า “ใช้ชีวิตอยู่กับคู่รักแล้วรู้สึกมีความสุข” เมื่อพิจารณาการรายงานของผู้ให้ข้อมูลทอมซึ่งเป็นคู่รักของผู้ให้ข้อมูลดีนั้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทอมเหล่านั้นมี ‘ปณิธาน’ อยู่ในใจของตนเสมอว่า ตนยินดีทำทุกอย่างเพื่อให้คู่รักของตนมีความสุข

“คิดตลอดเลยอยากให้เรามีความสุข อยากให้เราสบาย ไม่ต้องมาลำบากอะไรอย่างเนี่ย หนูคิดตลอด แค่เรื่องตรงนั้นนี่ถ้าเราสามารถทำได้ แล้วทำให้เค้ามีความสุข เราก็ทำ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“อยากให้อยู่ด้วยกันมีความสุข เวลานอนจะถามว่า ภูมิใจไหม อยู่ได้ไหม ภูมิใจหรือยังที่หนูทำให้เขา เขาว่า ก็ดีดีมากเลยละ ภูมิใจแล้วแหละ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

กล่าวโดยสรุปว่า ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบ คู่รัก ผู้ให้ข้อมูลทอมจะมีลักษณะตัวตน บทบาท และการดำเนินชีวิตคล้ายผู้ชาย ส่วนผู้ให้ข้อมูลดี จะยังคงเหมือนผู้หญิงทั่วไปเพียงแต่มีคู่รักเป็นทอม ความรักความผูกพันที่ผู้ให้ข้อมูลทอมและดีมีต่อกันนั้นเกิดขึ้นภายในใจโดยธรรมชาติ แต่เนื่องจากชีวิตของการรักเพศเดียวกันนั้นไม่ตรงกับข้อกำหนดของสังคมที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม ความสัมพันธ์ลักษณะนี้จึงไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม เหมือนกับรักต่างเพศ หญิงรักเพศเดียวกันจึงต้องใช้ชีวิตท่ามกลางอคติต่างๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อคติทางสังคมเหล่านี้ทำให้ชีวิตของตนพบกับความทุกข์มากมายหลายด้านในชีวิต แต่ก็ยังคงต่อสู้ฟันฝ่าและยืนหยัดที่จะรักกันถึงแม้ว่าจะต้องเผชิญกับอคติมากเพียงใดก็ตาม เพราะความรักที่คู่รักหญิงรักเพศเดียวกันมีให้กันนั้นมากมายและลึกซึ้งเกินกว่าที่ใครๆ จะคาดคิดได้

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกัน ผู้ให้ข้อมูลเป็นคู่รักทอมและดี้ จำนวน 14 ราย หรือ 7 คู่ เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ผลการวิจัยเบื้องต้น พบประเด็นหลัก 5 ประเด็น ดังแสดงในภาพที่ 4 ซึ่งมีรายละเอียดโดยสังเขปดังต่อไปนี้

1. ความรู้สึกนึกคิดภายในใจเกี่ยวกับตัวตนของหญิงรักเพศเดียวกัน

ในการวิจัยนี้พบว่า ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวตนของหญิงรักเพศเดียวกันของผู้ให้ข้อมูลทอมและดี้นั้น มีความ 'แตกต่าง' กันอย่างชัดเจนทั้งในด้านเพศสภาวะและรสนิยมทางเพศ

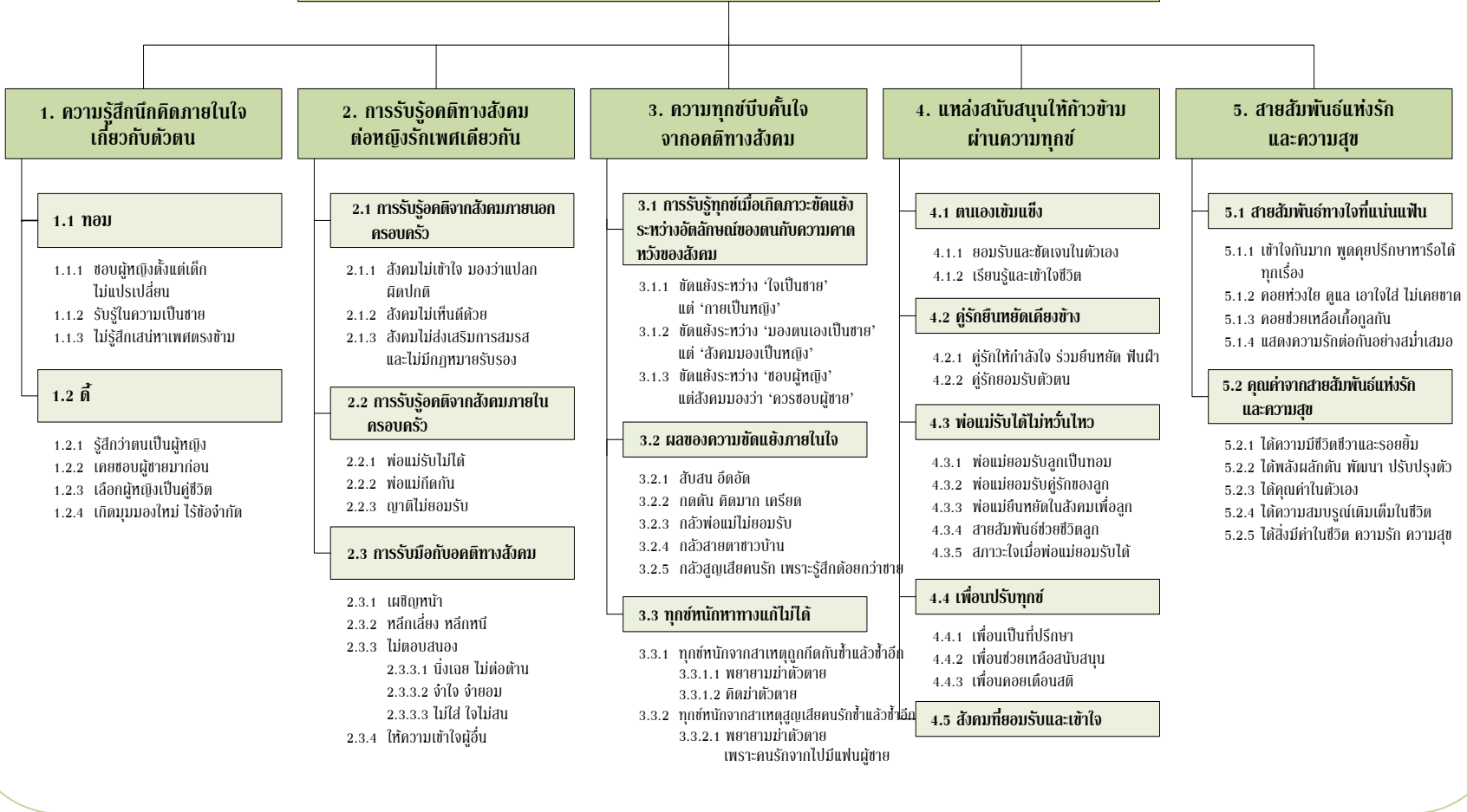
ผู้ให้ข้อมูลทอมระบุว่าชอบผู้หญิงตั้งแต่เด็กไม่เปลี่ยนแปลง มีความเป็นชายที่อยู่ภายในตัวเองตั้งแต่วัยเด็ก เช่น ชอบเล่นของเล่น ทำกิจกรรม และแต่งตัวแบบผู้ชาย มีบุคลิกลักษณะบทบาทคล้ายผู้ชาย ไม่รู้สึกเสนาหาเพศตรงข้าม มีผู้ให้ข้อมูลบางรายลองเปลี่ยนตัวเองให้ไปชอบผู้ชายแต่ไม่สำเร็จ ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลดี้อย่างคงสถานะและบทบาททางเพศในแบบผู้หญิงเหมือนผู้หญิงทั่วไปทุกประการ เริ่มต้นจากการมีแฟนเป็นผู้ชายมาก่อนแล้วรู้สึกไม่ประทับใจบางอย่าง ภายหลังได้มีโอกาสพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้หญิง เริ่มจากความเป็นเพื่อนที่ดี มีความรู้สึกดีต่อกัน จนเกิดเป็นความสัมพันธ์ฉันท์คู่รักขึ้นในใจ ผู้ให้ข้อมูลดี้อธิบายว่า ตนได้รับความเข้าใจและการดูแลเอาใจใส่ที่ดีจากผู้หญิงด้วยกันมากกว่าจึงเลือกใช้ชีวิตคู่กับผู้หญิงเพศเดียวกัน

ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลทอมและดี้อธิบายความรู้สึกที่ชอบหญิงเพศเดียวกันได้อย่างชัดเจนว่า เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเองอย่างเป็นธรรมชาติภายในจิตใจของพวกเขา ไม่ได้เกิดจากความผิดปกติหรือเป็นความผิดปกติแต่อย่างใด

2. การรับรู้อคติทางสังคมต่อหญิงรักเพศเดียวกัน

ในการวิจัยนี้พบว่า อคติทางสังคมที่มีต่อหญิงรักเพศเดียวกันเกิดขึ้นรอบด้าน ทั้งภายในและภายนอกครอบครัว

ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก

ภาพที่ 4 แผนผังการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายละเอียดในแต่ละประเด็น

ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันรับรู้ได้ว่า สังคมภายนอกครอบครัวยังคงมองการรักเพศเดียวกันเป็นเรื่องแปลกและผิดปกติทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนให้ใช้ชีวิตคู่เหมือนกับผู้ชายรักหญิง ไม่ได้รับการส่งเสริมทางสังคมในการจัดงานมงคลสมรสและจดทะเบียนสมรส อคติในสังคมส่งผลให้ตนต้องเผชิญกับหนทางคับแคบในการใช้ชีวิตคู่ทำให้ขาดสิทธิเสรีภาพนานับประการ

สำหรับสังคมภายในครอบครัวนั้น ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันรับรู้ว่า ครอบครัวมักจะยอมรับไม่ได้กับการที่ตนใช้ชีวิตแบบคนรักเพศเดียวกันและมีคู่รักเป็นเพศเดียวกัน พ่อแม่แต่ละคนแสดงการไม่ยอมรับด้วยวิธีแตกต่างกัน เช่น การสั่งสอน ตักเตือน แสดงความไม่พอใจ แสดงความไม่เห็นด้วย มินตึง ละเลย หรือเฉยชาต่อลูก ตลอดจนกีดกันและกดดันให้แยกจากคนรัก ซึ่งเป็นประสบการณ์อันหนักหน่วงที่ต้องเผชิญในชีวิตรัก วิธีการที่พ่อแม่ใช้ในการกีดกัน ได้แก่ การต่อว่า ข่มขู่ฝากให้ผู้อื่นไปบอกให้เลิกกันบอกลูกตรงๆ ว่าชอบแบบนี้ไม่ได้ ยื่นคำขาดกับลูก หาแฟนผู้ชายให้ลูก ฯลฯ นอกจากพ่อแม่แล้ว ยังมีญาติพี่น้องที่แสดงทัศนคติเชิงลบด้วยการว่ากล่าวตักเตือน ดุฎก หยามเหยียด ทั้งต่อหน้าผู้ให้ข้อมูลเองและ/หรือพูดลับหลังกับพ่อแม่

ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันมีวิธีรับมือกับอคติทางสังคมที่เกิดขึ้นในเบื้องต้น 4 วิธี คือ 1) เผชิญหน้า ด้วยการสื่อสารตอบกลับโดยตรงไปตรงมา 2) หลีกเลียงหลีกหนี เช่น การปกปิดความจริง หลีกหนีจากความกดดัน หลบเลี้ยงที่จะไปในสถานที่ๆ มีอคติทางสังคมสูงๆ เป็นต้น 3) ไม่ตอบสนอง หมายถึง การไม่มีการตอบสนองโดยการใช้คำพูดหรือใช้ความรุนแรงในทิศทางที่ตอบโต้กลับ ได้แก่ การนิ่งเฉย ไม่ต่อต้าน จำใจจำยอม ไม่ใส่ใจ เป็นต้น และ 4) ให้ความเข้าใจผู้อื่น

3. ความทุกข์บีบคั้นทางใจจากอคติของสังคม

ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันต้องเผชิญและทนอยู่ในสังคมที่ยังคงมีอคติไม่ยอมรับหญิงรักเพศเดียวกันเท่าเทียมกับคู่รักชายหญิงของคนทั่วไป ในการวิจัยนี้ แบ่งกลุ่มของความทุกข์ออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การรับรู้ทุกข์เมื่อเกิดภาวะขัดแย้งระหว่างอัตลักษณ์ของตนกับความคาดหวังของสังคม 2) ผลของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในใจ และ 3) ทุกข์หนักหนาท่างแก้ไขไม่ได้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การรับรู้ทุกข์เมื่อเกิดภาวะขัดแย้งระหว่างอัตลักษณ์ของตนกับความคาดหวังของสังคม แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) ขัดแย้งระหว่าง 'ใจเป็นชาย' แต่ 'กายเป็นหญิง' เป็นความขัดแย้งในตัวตนระหว่างสรีระที่เป็นหญิงที่นำมาซึ่งความคาดหวังทางสังคมให้ต้องมีเพศสภาพเป็นหญิงกับจิตใจที่เป็นชายในผู้ให้ข้อมูลทอมตั้งแต่วัยเด็ก เช่น เกิดมาในร่างกายเพศหญิงแต่ความรู้สึกภายในจิตใจกลับเป็นเหมือนผู้ชาย ไม่มีสรีระที่แข็งแรงเหมือนผู้ชาย เป็นต้น รู้สึกคับข้องใจ ไม่มีความสุขกับ

การเป็นผู้หญิง 2) ขัดแย้งระหว่าง 'มองตนเองเป็นชาย' แต่ 'สังคมมองเป็นผู้หญิง' เป็นความขัดแย้งในบทบาทและการปฏิบัติตัวเมื่ออยู่ร่วมในสังคมกับผู้อื่นของผู้ให้ข้อมูลทอมที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก เป็นความขัดแย้งทางสังคมที่ทำให้ชีวิตต้องจำกัดอยู่กับคำว่าผู้หญิง ไม่มีใครเข้าใจ รู้สึกเบื่อหน่ายชีวิต ท้อแท้ น้อยใจ ถูกปิดกั้นโอกาส ขาดอิสรภาพและสูญเสียโอกาสที่จะใช้ชีวิตและศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ และ 3) ขัดแย้งระหว่าง 'ชอบผู้หญิง' แต่สังคมมองว่า 'ควรชอบผู้ชาย' เป็นความขัดแย้งในเรื่องรสนิยมทางเพศของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกันทั้งทอมและดี ผู้ให้ข้อมูลทอมเริ่มมีความขัดแย้งนี้เกิดขึ้นในใจเมื่อเริ่มชอบผู้หญิงคนแรกในช่วงวัยรุ่นตอนต้น รู้สึกว่าตนเองไม่เหมือนคนอื่น เป็นส่วนเกินในสังคมและมักเก็บทุกขี้ใจหนึ่เอาไว้ในใจตน ไม่กล้าบอกใคร สำหรับผู้ให้ข้อมูลดีนั้น รู้สึกไม่สบายใจด้วยเกรงว่าชีวิตรักที่ไม่เป็นไปตามแบบแผนวัฒนธรรมของสังคมนี้จะไม่ได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง

ผลของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในใจทั้ง 3 ประการดังกล่าว ทำให้สภาวะในจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันตกอยู่ในความรู้สึกสับสน อึดอัด กัดกร่อน วิตกกังวล กลัว คิดมาก เครียด รู้สึกด้อยค่า และทุกข์หนักหาทางแก้ไขไม่ได้จนคิดฆ่าตัวตายในบางราย

4. แหล่งสนับสนุนให้ก้าวข้ามผ่านความทุกข์

แหล่งสนับสนุนให้ก้าวข้ามผ่านความทุกข์ที่สำคัญมี 5 แหล่ง คือ ตนเองเข้มแข็ง คู่รักยื่นหยัดเคียงข้าง พ่อแม่รับได้ไม่หวั่นไหว เพื่อนปรับทุกข์ และสังคมที่ยอมรับและเข้าใจ

ตนเองเข้มแข็ง หรือความเข้มแข็งจากภายในจิตใจของตนเองนั้น เป็นแหล่งที่ 'สำคัญที่สุด' ในการที่หญิงรักเพศเดียวกันจะสามารถต้านทานกับอคติทางสังคมหลากหลายรูปแบบ แม้ในยามที่อาจต้องเผชิญกับอคติทางสังคม 'โดยลำพัง' เมื่อยอมรับตัวเองในการใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางอคติ ตราบาปและข้อจำกัดทางสังคมต่างๆ ได้แล้ว ผู้ให้ข้อมูลจะเริ่มชัดเจนในสิ่งที่ตนเป็นและสิ่งที่ตนเลือกที่จะเป็นมากขึ้น ทำให้มีความเป็นตัวของตัวเอง เห็นคุณค่าในตัวเอง สามารถพัฒนาตัวตนที่มาจาก การตระหนักรู้จากภายในของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ 'อิสรภาพแห่งตัวตน' เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อสภาวะจิตใจที่ดีและสามารถดำรงชีวิตของตนเองอยู่ในสภาวะที่สอดคล้องเป็นตัวตนที่แท้จริงได้มากขึ้นด้วยเหตุนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลายคนจึงสามารถมองเห็นโลกในอีกมุมหนึ่งซึ่งมาจากประสบการณ์ที่ 'ได้รับรู้และเข้าใจชีวิตรัก ที่ไม่ใช่แค่หญิงหรือชาย แต่เป็นความรักจากจิตใจของมนุษย์ทุกคนที่สามารถมีให้กันได้'

คู่รักยื่นหยัดเคียงข้าง จากผลการวิจัยพบว่า คู่รักเป็นบุคคลที่สามารถมองข้ามร่างกายที่เป็นหญิงและข้อจำกัดอื่นๆ ของความเป็นทอมไปได้มากกว่าผู้คนในสังคมคนอื่นๆ ที่อาจยังรู้สึกมีอคติต่อบุคคลรักเพศเดียวกัน สิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันได้รับจากคู่รัก คือ 'การให้การ

สนับสนุนด้านจิตใจ' ไม่ว่าจะเป็น กำลังใจ ความมั่นใจ การยอมรับและร่วมกันยื่นหยัดฝ่าฝืน
แม้จะต้องเผชิญกับอุปสรรคทางสังคมมากเพียงใดก็ตาม

พ่อแม่รับได้ไม่หวั่นไหว พ่อแม่เป็นแหล่งที่ช่วยเสริมความแข็งแกร่งในจิตใจที่สำคัญที่สุด
ในการที่จะช่วยให้ลูกเผชิญกับโลกภายนอกได้อย่างมั่นคงและเป็นกุญแจสู่อิสรภาพในการพัฒนา
ตัวตนและชีวิตคู่ในแบบยั่งยืนเป็นครอบครัว ความเข้าใจจากพ่อแม่เปรียบเสมือน 'น้ำหล่อเลี้ยง
หัวใจ' และเป็นกำลังที่สำคัญอย่างมากของหญิงรักเพศเดียวกัน พ่อแม่ที่ยอมรับลูกได้อย่าง
แข็งแกร่งมักจะ 'ยื่นหยัด' ที่จะยื่นเคียงข้างลูกและต่อสู้กับอคติในสังคมไปพร้อมกับลูก โดยไม่
หวั่นไหวต่ออคติใดๆ เป็นเสมือนเป็น 'เกราะป้องกัน' ในจิตใจของลูก ในการที่ลูกจะยื่นหยัดต่อสู้
ฝ่าฟันกับอุปสรรคภายนอก เมื่อพ่อแม่ยอมรับตัวตนและคู่ชีวิตของลูกได้ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลหญิงรัก
เพศเดียวกันเกิดความปิติยินดี คลายจากความทุกข์ทรมานวิตกกังวล พบกับความโปร่งโล่ง เหมือนนก
ภูเขาออกจากอก มีกำลังใจ ใช้ชีวิตคู่ได้อย่างเปิดเผย มีความสุขมากขึ้น มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด
กับพ่อแม่มากขึ้น ไม่ต้องระแวงระวังปิดๆบังๆ หลบๆซ่อนๆ อีกต่อไป อีกทั้งยังช่วยพลิกชีวิตคู่ให้
ดำเนินเป็นไปได้อย่างมั่นคงและราบรื่นมากขึ้น เช่น ร่วมกันวางแผนชีวิตคู่ ลงหลักปักฐานซื้อบ้าน
อยู่ด้วยกัน เป็นต้น อีกทั้ง ความรักและสายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างแม่กับลูกเป็นสิ่งที่ลูกนึก
ถึงแม้อยู่ในยามวิกฤติของชีวิตและช่วยชีวิตลูกไว้ได้จากการพยายามฆ่าตัวตายอีกด้วย

เพื่อนปรับทุกข์ เพื่อนถือเป็นแหล่งให้การสนับสนุนทางสังคมที่เข้าถึงง่ายที่สุดแหล่งหนึ่ง
มักจะเป็นแหล่งที่ผู้ให้ข้อมูลจะแบ่งปันความรู้สึก ปรีกษาหารือ ปรับทุกข์ช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน
คอยเตือนสติ โดยเฉพาะในเวลาที่มีความทุกข์หนักที่ไม่สามารถแบ่งปันให้พ่อแม่หรือบุคคลใกล้ชิด
ฟังได้ เพื่อนจะเป็นกลุ่มบุคคลที่พวกเขาจะพูดคุยปัญหาชีวิตด้วยได้

สังคมที่ยอมรับและเข้าใจ ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันรับรู้ได้ว่า ถ้าหากสังคมให้การ
ยอมรับหญิงรักหญิง จะทำให้ชีวิตของคนกลุ่มนี้หลุดพ้นจากทุกข์ทางสังคมและมีความสุขมากขึ้น
ในขณะที่เดียวกันผู้ให้ข้อมูลก็รู้สึกว่าสิ่งที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับไม่ได้นั้นเป็นเพราะสังคมไม่เข้าใจ
หญิงรักเพศเดียวกัน ผู้ให้ข้อมูลอยากให้สังคมเข้าใจและยอมรับเหมือนกับชายรักหญิง ปรารถนา
อยากให้พ่อแม่ยอมรับสิ่งที่ลูกเป็นและเข้าใจลูกมากกว่าคนอื่น เพื่อความสุขของครอบครัวและ
ทุกคนในสังคม อีกทั้ง ผู้ให้ข้อมูลอยากให้สังคมรับรู้ที่แท้จริงแล้วความสัมพันธ์แบบหญิงรักหญิง
เป็นความรักที่ยิ่งใหญ่และมีความสุข

5. สายสัมพันธ์ทางจิตใจที่แน่นแฟ้นและความสุข

การวิจัยนี้พบว่า แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันจะต้องเผชิญกับข้อจำกัดและอคติรอบด้าน แต่สิ่งที่สามารถยึดเหนี่ยวใจของทั้งสองฝ่ายไว้ด้วยกันอย่างมาก ก็คือ ‘สายสัมพันธ์ทางจิตใจที่แน่นแฟ้นและความสุข’ ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันมีความเข้าใจกันในระดับสูง สามารถพูดคุยปรึกษากันได้ทุกเรื่อง แสดงความห่วงใย ปรนนิบัติ ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด คอยช่วยเหลือเกื้อกูล และแสดงความรักต่อกันอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้ให้ข้อมูลได้รับสิ่งดีๆ และคุณค่าในชีวิตหลายประการจากสายสัมพันธ์ทางจิตใจนี้ ได้แก่ ความมีชีวิตชีวาและรอยยิ้ม ได้พลังผลักดันสู่การพัฒนาปรับปรุงตัว เห็นคุณค่าในตัวเองเพิ่มขึ้น ได้ความสมบูรณ์เต็มเต็มในชีวิต และได้สิ่งมีค่าในชีวิต นั่นคือ ความรักและความสุข

อภิปรายผล

การศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รักในครั้งนี้ พบข้อค้นพบใหม่ที่สำคัญหลายประเด็น และพบว่าผลการวิจัยมีความสอดคล้องตรงกันกับทฤษฎีและผลการวิจัยที่ผ่านมาในหลายแง่มุมขณะเดียวกันก็มีความแตกต่างกันในหลายประเด็น จากการศึกษา พบว่า งานวิจัยในต่างประเทศมักจะเรียกกลุ่มหญิงรักเพศเดียวกันทุกแบบรวมกันว่า ‘เลสเบียน’ (Lesbian) โดยไม่แบ่งแยกประเภท ซึ่งอาจมีผลทำให้ผลการวิจัยในต่างประเทศเองนั้น ขัดแย้งกันเองในหลายประเด็น สำหรับในสังคมไทยนั้น มีการแบ่งแยกประเภทหญิงรักเพศเดียวกันเป็นหลายลักษณะ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ที่มีผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกัน ทั้งทอมและดี้ ทำให้การวิจัยและผลที่ได้นั้นชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะทอมและดี้ต่างก็มีประสบการณ์เป็นหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รักแต่มีความรู้สึกนึกคิดในตัวตนไม่เหมือนกัน ส่วนงานวิจัยในประเทศไทยที่ผ่านมา นั้น บางฉบับมีการแบ่งแยกประเภทกลุ่มตัวอย่างหญิงรักเพศเดียวกันเป็นทอมและดี้ อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบการวิจัยในประเทศไทยฉบับใดที่ศึกษากลุ่มทอมและดี้เกี่ยวกับประสบการณ์ด้านจิตใจโดยตรงและไม่พบการวิจัยเรื่องนี้ในสาขาของจิตวิทยาการปรึกษามาก่อน

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบประเด็นหลักในการนำมาอภิปรายที่น่าสนใจ 5 ประเด็นคือ ประเด็นความแตกต่างในความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวตนของหญิงรักเพศเดียวกัน ประเด็นการรับรู้อคติและข้อจำกัดทางสังคม ประเด็นความกดดันความทุกข์ที่เกิดจากอคติทางสังคมในความสัมพันธ์แบบ

คู่รักของทอมและดี ประเด็นแหล่งสนับสนุนให้ก้าวข้ามความกดดันความทุกข์ต่างๆ และสุดท้าย ประเด็นสายสัมพันธ์แห่งรักและความสุขของคู่หญิงรักเพศเดียวกัน ดังต่อไปนี้

1. ประเด็นความแตกต่างในความรู้สึกนึกคิดภายในใจเกี่ยวกับตัวตนของหญิงรักเพศเดียวกัน

ในการวิจัยครั้งนี้ พบประเด็นความแตกต่างในความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวตนของทอม และดี 6 ประการ คือ การยอมรับตัวตน เพศสภาวะ การรับรู้รสนิยมทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ ความคงที่ของรสนิยมทางเพศ และข้อค้นพบใหม่เกี่ยวกับแนวคิดสองตัวตนในผู้ให้ข้อมูลทอม ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลทอมผ่านการยอมรับตนเองว่าเป็น ‘ทอม’ แต่ผู้ให้ข้อมูลดีนั้น จะรับรู้ตนเองในฐานะ ‘ผู้หญิงที่มีคู่รักเป็นทอม’ มากกว่าจะยอมรับว่าตนเป็นดี การที่ผู้ให้ข้อมูลฝ่ายดี ไม่ได้ระบุและยอมรับตนเองว่าเป็นดี จากงานวิจัยของ ชลธิชา ศาลิคุปต์ (2532) ได้อธิบายไว้ว่า ดีนั้นมีความเหมือนทอมตรงที่พวกเขาชอบผู้หญิงเพศเดียวกัน แต่แบบแผนการพัฒนาเอกลักษณ์ของดีบางส่วนต่างจากทอม เนื่องจากว่าดีมีการปรากฏตัวในสังคมเป็นผู้หญิงในความรู้สึกของคนทั่วไป จึงไม่มีความขัดแย้งในบทบาท และไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงบทบาท เมื่อสังเกตและพิจารณาปฏิกิริยาในสังคมพบว่าสังคมมักไม่ค่อยตั้งคำถามว่า “เป็นดีรีเปล่า” เหมือนกับที่ตั้งคำถามว่า “เป็นทอมรีเปล่า” สังคมมักจะรับรู้ที่ “เธอคนนี้มีแฟนเป็นทอม” มากกว่าที่จะให้ความสนใจว่าเธอเป็นดีหรือไม่ เธอจึงไม่ต้องผ่านขั้นตอนการยอมรับตนเองและนิยามตนเองว่าเป็นดี เหมือนกับ ผู้ให้ข้อมูลทอมที่มักมีแรงกดดันจากสังคมมากกว่า นอกจากนี้ จากผลการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลดีที่ปัจจุบันมีคู่รักเป็นทอมอาจจะไม่ได้มีแฟนเป็นทอมมาตลอดชีวิต จึงอาจไม่รู้สึกรู้ว่า ตนเป็นดีอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ให้ข้อมูลทอมมีการยอมรับตนเองว่าเป็นทอมนั้น ไม่ใช่สิ่งที่ปรารถนาอยากเป็นเช่นนั้นจริงๆ เนื่องจากคำว่า ‘ทอม’ เป็นคำที่แฝงไว้ด้วยตราบาปและอคติทางสังคม ดังเช่น ถ้อยคำที่ผู้ให้ข้อมูลบอกว่า “เรียกได้ก็เรียกไป” “อยากเป็นผู้ชาย ไม่ได้อยากเป็นทอม” “เป็นผู้ชายไม่ได้ ก็ต้องเป็นทอม” บ่งชี้ว่าการยอมรับนี้อาจจะเป็นการยอมรับในลักษณะ ‘จำยอม’ เพื่อลดแรงต่อต้านทางสังคมมากกว่ายอมรับว่าตนต้องเป็นอย่างที่สังคมตีตราไว้ ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่าการยอมรับในตนเองของผู้ให้ข้อมูลทอมจึงอาจไม่ใช่การยอมรับว่าตนเป็นทอมด้วยความจริงแท้ แต่น่าจะเป็นการยอมรับ “สภาพที่ตนเองใช้ชีวิตอยู่” ท่ามกลางอคติ ตราบาป และข้อจำกัดทางสังคมซึ่ง ‘เรียกตนว่าทอม’ เสียมากกว่า การยอมรับข้อจำกัดในชีวิตได้ตามความเป็นจริงในลักษณะนี้ จึงทำให้จิตใจเข้มแข็งมากขึ้น หวันไหวต่อคำพูดเชิงลบน้อยลง และมีอิสระที่จะใช้ชีวิตในแบบที่เป็นตัวเองมากขึ้น

ด้านเพศภาวะของผู้ให้ข้อมูลทั้งทอมและดี้ ผู้ให้ข้อมูลที่เกิดมามีเพศรัระหญิงสอดคล้องกับเพศภาวะหญิง ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลทอมมีเพศรัระหญิงแต่มีเพศภาวะเหมือนผู้ชาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การดำรงเพศภาวะไม่สอดคล้องกับเพศรัระตามที่สังคมกำหนด (Gender nonconformity) จากผลวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตั้งแต่วัยเด็กผู้ให้ข้อมูลทอมทุกคนมีลักษณะที่ชอบเล่นของเล่น หรือทำกิจกรรมแบบผู้ชาย และไม่ชอบใส่กระโปรง รู้สึกอยากเป็นผู้ชาย อีกทั้ง ผู้ให้ข้อมูลยังสามารถรายงานอีกว่า “เป็น Born to be (เป็นมาแต่กำเนิด)” หรือ สิ่งที่เขาเป็นนั้น “เป็นโดยธรรมชาติ” สอดคล้องตรงกับผลการวิจัยของ Gottschalk (2003) ที่พบว่าหญิงรักเพศเดียวกันหลายคนรู้สึกว่าเป็นเช่นนั้นมาแต่กำเนิด รู้สึกอยากเป็นผู้ชาย มีความเป็นทอมบอย (Tomboyism) ตั้งแต่ในวัยเด็กชอบทำกิจกรรมแบบเด็กผู้ชายและดูแล้วยเด็กผู้ชายมากกว่าที่จะเหมือนเด็กผู้หญิงทั่วไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นหลักฐานบ่งชี้ถึงความเป็นหญิงรักเพศเดียวกันที่อยู่ภายใน (Innate) ตัวตนอยู่แล้วนั่นเอง ในการวิจัยนี้ จึงมีข้อค้นพบที่ชัดเจนว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งทอมและดี้เหมือนกันที่เพศรัระแต่แตกต่างกันตรง ‘เพศภาวะ’

ในส่วนการรับรู้ตัวตนด้านรสนิยมทางเพศแบบชอบเพศเดียวกันนั้น จากผลการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลทอมและดี้นั้นมีการรับรู้รสนิยมทางเพศ ‘แตกต่างกัน’ ตรงที่ผู้ให้ข้อมูลทอมทุกคนรู้สึกว่าตนชอบผู้หญิงมาตั้งแต่เด็ก แต่ผู้ให้ข้อมูลดี้นั้นรายงานว่า ไม่ได้ชอบผู้หญิงมาตั้งแต่เด็ก เหมือนกับทอม ผู้ให้ข้อมูลดี้นั้นจึงเริ่มต้นมาจากการมีแฟนเป็นผู้ชายมาก่อนที่จะมีแฟนเป็นผู้หญิง ผลการวิจัยที่ว่า ‘ทอมรู้สึกว่าตนนั้นชอบผู้หญิงมาตั้งแต่เด็ก’ สอดคล้องกับการวิจัยของ ปีร์ตัน มาร์แตง (2546) สุมาลี โตกทอง (2549) และ ธันนิกันต์ สุญสินภัย (2546) ซึ่งพบว่า มีหญิงรักเพศเดียวกันที่เป็นทอมหลายคนรายงานว่า เริ่มรู้สึกตนเองว่ามีความชอบผู้หญิงด้วยกันตั้งแต่เด็กและมีบางคนเชื่อว่าตนเกิดมาเพื่ออยู่คู่กับผู้หญิง (Born-to-be) เช่นเดียวกันข้อค้นพบนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Bell และคณะ (1981) ที่ระบุว่าความสนใจทางเพศ (Sexual orientation) มักจะเกิดขึ้นตั้งแต่วัยก่อนเข้าโรงเรียน (Crooks & Baur, 2005) ส่วนฝ่ายดี้นั้นเริ่มต้นจากการมีแฟนเป็นผู้ชายมาก่อนที่จะมีแฟนเป็นผู้หญิง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Gottschalk (2003) ซึ่งรายงานว่า มีผลการวิจัยหลายฉบับ (Freud, 1953; Kahn, 1991; Kitzinger and Wilkinson, 1995 อ้างถึงใน Gottschalk, 2003) สนับสนุนข้อค้นพบว่ามีผู้หญิงหลายคนเคยมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม (Heterosexuality) มาก่อนระยะเวลาหนึ่ง ก่อนที่จะกลายเป็นหญิงรักเพศเดียวกันในวัยผู้ใหญ่ เช่นเดียวกัน

ประเด็นต่อมาเมื่อพบเห็นคนๆ หนึ่งมีพฤติกรรมทางเพศแบบไหน คนๆ นั้นจะมีรสนิยมทางเพศเช่นนั้นเสมอไปหรือไม่ Rathus et al., (2002) อธิบายว่า พฤติกรรมทางเพศ (Sexual

behavior) และรสนิยมทางเพศ (Sexual orientation) นั้น 'ไม่เหมือนกัน' กล่าวคือ บุคคลที่มีพฤติกรรมทางเพศแบบหนึ่ง ไม่ได้หมายความว่า แท้จริงแล้วจะมีรสนิยมทางเพศแบบนั้นเสมอไป ยกตัวอย่าง เช่น บางคนมีรสนิยมแบบรักสองเพศ แต่แสดงออกทางพฤติกรรมว่า เป็นคนรักต่างเพศ และไม่รักเพศเดียวกัน บางคนมีรสนิยมแบบรักเพศเดียวกัน อาจจะมีพฤติกรรมร่วมรักกับเพศตรงข้ามมาก่อนแต่ภายในจิตใจยังเป็นคนรักเพศเดียวกันอยู่ ผู้หญิงหลายคนอาจจะเคยแต่งงานหรืออยู่กินกับเพศตรงข้ามแต่ไม่รู้สึกรับการเติมเต็มและยังคงมีความปรารถนาในที่จะมีความสัมพันธ์กับคนรักเพศเดียวกัน เป็นต้น คำอธิบายนี้สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลดีหลายคนว่า “อยู่กับผู้หญิงรู้สึกมีความสุขและได้รับการเติมเต็มมากกว่าเมื่อก่อนตอนที่อยู่กับผู้ชาย” ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลดีหลายคนที่เริ่มต้นมีแฟนเป็นผู้ชายมาก่อน ภายหลังจึงได้มาที่มีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอันที่ควรรัก และในที่สุดสามารถชัดเจนในตัวเองว่าชอบผู้หญิง ถือว่า เคยมีพฤติกรรมเป็นคนรักต่างเพศ แต่แท้จริงแล้วมีรสนิยมทางเพศเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน ซึ่งมาค้นพบตัวเองล่าช้าในวัยผู้ใหญ่

การที่ผู้ให้ข้อมูลดีหลายคนในการวิจัยนี้ รับรู้รสนิยมทางเพศล่าช้า อาจจะเป็นเพราะได้รับเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ชัดเจนในการดำรงชีวิตตามบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ว่า ‘ผู้หญิงต้องคู่กับผู้ชาย’ จึงเริ่มจากการมีแฟนเป็นผู้ชายและ ไม่ได้นึกถึงทางเลือกอื่น ผู้ให้ข้อมูลดีทุกคนเล่าว่า “ไม่เคยคิดจะชอบผู้หญิงด้วยกันมาก่อน” บางคนถึงขั้น “เกลียด” เนื่องมาจากการเรียนรู้ ‘อคติทางสังคม’ ที่มองว่าเป็นเรื่องผิดปกติ Diamond (1998) กล่าวว่า หญิงรักเพศเดียวกันที่มีการพัฒนาด้านรสนิยมทางเพศขาดตอนและล่าช้า เพราะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีวัฒนธรรมเข้มงวดที่ทำให้ไม่สามารถทราบรสนิยมทางเพศของตนตั้งแต่วัยเด็กหรือวัยรุ่นได้ การที่บุคคลที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกันหลายคน ยังไม่สามารถรับรู้ตนเองทางด้านรสนิยมทางเพศได้อย่างชัดเจนนั้น อาจจะเป็นเพราะพยายามหรือเคยพยายามที่จะข่มจิต (Repress) แห่งความต้องการที่แท้จริงจากภายในของตน หรือปฏิเสธ (Denial) ในสิ่งที่ตนเป็นอย่างแท้จริงมาก่อน โดยแสดงออกทางพฤติกรรมในทางตรงกันข้ามว่าตนเป็นบุคคลรักต่างเพศ ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการเผชิญอคติทางสังคมที่มีต่อบุคคลรักเพศเดียวกัน หรือความผิดต่อข้อห้ามทางศาสนาบางศาสนา เช่น อิสลาม หรือ คริสต์ เป็นเหตุให้ความต้องการในส่วนลึกของจิตใจที่มีต่อหญิงรักเพศเดียวกันนั้นตกอยู่ในภาวะซ่อนเร้น (Latent homosexuality) ส่งผลให้การรับรู้ (Awareness) รสนิยมทางเพศของหญิงรักเพศเดียวกันนั้นยากลำบากและล่าช้ามากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ถ้าสังคมให้การยอมรับหญิงรักเพศเดียวกัน น่าจะมีการพัฒนาตัวตนและรสนิยมทางเพศได้อย่างราบรื่นและเร็วขึ้น ดังนั้น การที่คนๆ หนึ่งจะพิจารณาว่า ตนมีความสนใจทางเพศแบบใด รักเพศเดียวกัน (Heterosexuality) รักต่างเพศ

(Homosexuality) รักสองเพศ (Bi-sexuality) หรือไร้เพศ (Asexuality) นั้น ไม่ใช่สิ่งที่จะระบุได้ ณ ขณะใดขณะหนึ่ง แต่จะต้องศึกษารูปแบบความชอบของแต่ละคนเป็นระยะเวลายาวนานช่วงหนึ่งของชีวิต (Crooks & Baur, 2005) เลย์ที่เดียว

แม้ว่าผลการวิจัยในต่างประเทศนั้น ยังมีความขัดแย้งในเรื่องความคงตัวของรสนิยมทางเพศ บางวิจัยก็สรุปว่า รสนิยมทางเพศนั้นมีคุณลักษณะที่ 'คงตัว' (Stable trait) (Bell et al., 1981; Money, 1988 อ้างถึงใน Diamond, 1998) บางวิจัยก็สรุปอีกอย่างหนึ่งว่า รสนิยมทางเพศของหญิงรักเพศเดียวกัน มักจะมีการพัฒนาล่าช้าและ 'ไม่มีความคงที่' ระหว่างพฤติกรรมก่อนหน้าและพฤติกรรมในปัจจุบัน (Golden, 1987, 1996; Kitzinger & Wilkson, 1995; Rust, 1992; Shuster, 1987; Weinberg et al., 1994 อ้างถึงใน Diamond, 1998) ผลการวิจัยครั้งนี้ สนับสนุนข้อค้นพบในต่างประเทศทั้งสองประการดังกล่าว โดยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทอมมีรสนิยมทางเพศที่คงตัว ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลดี้มีการพัฒนารสนิยมทางเพศที่ล่าช้าและยังไม่มีมีความคงที่ระหว่างพฤติกรรมก่อนหน้าและพฤติกรรมในปัจจุบัน จึงยังไม่สามารถระบุได้แน่นอนว่า ผู้ให้ข้อมูลดีแต่ละคนมีรสนิยมทางเพศแบบใด นอกจากผู้ให้ข้อมูลจะชัดเจนในตัวเองอย่างแท้จริง จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลดีหลายรายสามารถบอกได้ว่า "ชอบผู้หญิงมากกว่า" และบางคนบอกว่า "ชอบได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย" แต่ก็ยังคงมีผู้ให้ข้อมูลดีอีกส่วนหนึ่งที่ยังไม่สามารถรับรู้รสนิยมทางเพศของตนเองได้อย่างแน่ชัดว่า ชอบแบบใดแบบหนึ่ง หรือทั้งสองอย่าง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ มีหลายประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลให้ข้อมูลที่ตรงกันเป็นเอกฉันท์แต่ก็ยังไม่สามารถนำมาสรุปผลได้อย่างตายตัวว่าทอมและดี้ทุกคนจะเป็นเช่นนั้นเสมอไป เนื่องจากการวิจัยนี้ยังมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างไม่มาก นั้นหมายความว่า อาจจะมีความเป็นไปได้ว่า อาจจะมีทอมบางคนที่มีความไม่คงที่ในพฤติกรรมในอดีตและปัจจุบัน หรืออาจจะมีดี้บางคนที่ชอบผู้หญิงตั้งแต่เด็กจนโต ไม่เปลี่ยนแปลง ฯลฯ ดังที่ Kinsey และคณะ (1948 อ้างถึงใน Rathus et al., 2002) ได้กล่าวไว้ว่า

"โลกนี้มีได้แบ่งแยกได้แค่ แกะกับแพะ มีแต่จิตใจของมนุษย์เท่านั้นที่สร้างหมวดหมู่แบ่งแยกประเภท และพยายามฝันที่จะยึดยึดข้อเท็จจริงให้ลงไปในช่วงนี้หรือช่วงนั้น โลกของสิ่งมีชีวิตนั้นประกอบไปด้วยแง่มุมต่างๆในแต่ละส่วนของแง่มุมและทุกๆแง่มุมนั้นก็มีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน"

แพะกับแกะในความหมายของ Kinsey เปรียบได้กับการแบ่งคนเป็นสองประเภท นั่นคือผู้หญิง (ในที่นี้หมายถึงบุคคลที่มีเพศสรีระเป็นหญิงและมีเพศสภาวะในความเป็นหญิง) กับ ผู้ชาย (ในที่นี้หมายถึงบุคคลที่มีเพศสรีระเป็นชายและมีเพศสภาวะในความเป็นชาย) เมื่อพิจารณาจาก

ความเป็นจริงพบว่าลักษณะของบุคคลมีความหลากหลายมากกว่าแค่เพียงสองประเภท ดังที่เราพบเห็นได้ทั่วไปว่ายังมีบุคคลเพศหญิงที่มีความเป็นชายและเพศชายที่มีความเป็นหญิงปรากฏอยู่ทุกยุคทุกสมัยและทุกหนทุกแห่งในโลกนี้ ซึ่ง Kinsey ได้พบความหลากหลายของมนุษย์เกี่ยวกับพฤติกรรมและรสนิยมทางเพศในงานวิจัยของเขาถึง 6 ลักษณะ (Francoeur, 1985)

ในการสังเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้พบข้อค้นพบใหม่ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในจิตใจของผู้ให้ข้อมูลทอมที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง เมื่อนำมาพิจารณาพร้อมกับทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศแล้วพบว่า ทอมน่าจะมีตัวตน 2 ตัวตนต่างเพศสภาวะกันแต่อยู่ในคนเดียวกันและพัฒนาขึ้นมาพร้อมๆ กันในวัยทารก ในที่นี้จะเรียกว่า “สองตัวตน (Double Self)” จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ทารกเพศหญิงเริ่มเรียนรู้ความเป็นหญิง-ชายได้ตั้งแต่อายุ 1.5 ขวบ และสามารถ ‘รับรู้การเป็นเด็กผู้หญิง’ ของตนได้อย่างแน่ชัดในช่วงอายุประมาณ 5 ขวบ (Denney & Quadagno, 1988) และได้รับการพัฒนาหล่อหลอมตัวตนแห่งการเป็นหญิงขึ้นมาตามความคาดหวังทางสังคมและวัฒนธรรมตั้งแต่กำเนิดเป็นต้นมา จนกลายเป็นตัวตนหนึ่งของทอมที่มีลักษณะภายนอกดูเหมือนกับผู้หญิงทั่วไป ในที่นี้จะเรียกว่า “ตัวตนปลูกฝังทางสังคม (Socialized Self)” ซึ่งเป็น ‘ตัวตนเสมือนหญิง’ แต่ไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริง ในช่วงอายุที่เริ่มจำความได้ราว 4-5 ขวบเวลาเดียวกันนี้เอง ก็มีปรากฏการณ์แห่งการ ‘รับรู้ความเป็นชาย’ เกิดขึ้นเองภายในจิตใจของผู้ให้ข้อมูลหลายคน สังเกตได้จากการแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆ เช่น บอกพ่อแม่ว่า “อยากเป็นผู้ชาย ไม่อยากเป็นผู้หญิง” ชอบเล่นของเล่นทำกิจกรรมคล้ายเด็กผู้ชาย ไม่ชอบใส่กระโปรง เหล่านี้เป็นสัญญาณบ่งชี้ความเป็นชายที่อยู่ภายใน จนกระทั่งเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจึงเริ่มหลงรักผู้หญิงเพศเดียวกันในลักษณะเดียวกันกับที่ผู้ชายชอบผู้หญิง ความเป็นชายนี้ได้พัฒนากลายเป็นอีกตัวตนหนึ่งของทอม ซึ่งผู้ให้ข้อมูลรับรู้ได้ว่า มันไม่เหมือนกับสิ่งที่ได้รับการบอกกล่าวมาตลอดว่าตนเป็นผู้หญิง ในที่นี้จะเรียกว่า “ตัวตนที่แท้จริง (Real Self)” ทั้งสองตัวตนนี้นำมาซึ่งสองอัตลักษณ์ที่อยู่ในคนๆ เดียวกัน บุคคลที่เป็นทอมก่อนเปิดตัวจึงดูเหมือนผู้หญิงและเมื่อเปิดตัวแล้วจึงดูเปลี่ยนไปเหมือนผู้ชาย โดยมีรายละเอียดของสองตัวตน ดังต่อไปนี้

“ตัวตนปลูกฝังทางสังคม (Socialized Self)” เป็นตัวตนที่ได้รับการปลูกฝัง อบรม บ่มเลี้ยงขัดเกลาทางสังคม มาตั้งแต่กำเนิดว่า ตนเป็นเพศอะไรและควรปฏิบัติตัวอย่างไร ได้รับการพัฒนาฝึกฝน ฝึกหัดยาวนาน จากครอบครัว โรงเรียนและสังคมทั่วไป ให้มีความเป็นผู้หญิง เช่น มีวิถีชีวิตแต่งตัวลักษณะ บุคลิก นิสัยใจคอ ความรู้สึกนึกคิด และมองโลกในแบบผู้หญิง ถูกต้องตามแบบแผนวัฒนธรรมและเป็นที่ยอมรับในสังคม ตัวตนปลูกฝังนี้ ไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริง แต่เป็นตัวตนเสมือนจริง (Virtual self identity) ที่ได้รับการ ‘สร้าง’ ขึ้นมา ยิ่งไปกว่านั้น ตัวตนปลูกฝังนี้ยังได้รับการเรียนรู้

ทางสังคมให้รักเพศตรงข้าม จึงสามารถมีทัศนคติเชิงลบต่อการรักเพศเดียวกันเช่นเดียวกับคนทั่วไป มันจึงมีความขัดแย้งไม่ลงรอยกับตัวตนที่แท้จริง ตัวตนปลุกฝังที่เป็นหญิงจึงทำหน้าที่ควบคุมกำกับตัวตนที่แท้จริงที่เป็นชายเอาไว้ไม่ให้ออกนอกกรอบ รวบรวมว่ามี ‘คนอีกคนหนึ่ง’ อยู่ภายในตัวเอง และมีอคติต่อตนเอง ก่อนการเปิดตัวตัวตนปลุกฝังที่เป็นหญิงจะเป็นตัวตนหลัก (Dominant self) และมีอำนาจเหนือกว่าตัวตนที่แท้จริง สามารถให้ความปลอดภัยจากอคติทางสังคม ตัวตนนี้ไม่มีเอกลักษณ์แห่งตนเพราะต้องเป็นเหมือนคนอื่น เป็นตัวตนที่จำเป็นต้องมีเพื่อได้รับการยอมรับและรอดพ้นจากความไม่ปลอดภัย แต่ไม่ใช่ตัวตนที่ทำให้ตนภูมิใจและเติมเต็มในชีวิต

“ตัวตนที่แท้จริง (Real Self)” เป็นตัวตนแท้ซึ่งรับรู้จากภายในตนเองว่า ตนมีความเป็นชาย รู้สึกสัมผัสได้ตามธรรมชาติจากภายในจิตใจตั้งแต่วัยเด็ก และสามารถบอกคนอื่นให้รับรู้ได้ ภายหลังจากจำความได้ ตัวตนแท้จะรับรู้ได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อยามที่เกิดภาวะขัดแย้งกับตัวตนที่ได้รับการปลุกฝังมา ตัวตนแท้เป็นตัวตนที่ไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคมเท่ากับตัวตนปลุกฝัง มีความพยายามที่จะออกมาสู่อิสระภาพจากตัวตนปลุกฝัง (เปิดตัว) แต่มักจะมีอุปสรรคจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอก นั่นคือ สองตัวตนขัดแย้งภายในตัวเองและขัดแย้งกับคนอื่นในสังคม ตัวตนแท้จึงมักถูกกดเก็บไว้ภายในและได้รับการพัฒนาช้ากว่า แต่มีศักยภาพมากกว่า เพราะเป็นแหล่งของแรงบันดาลใจและศักยภาพที่แท้จริง แต่มักไม่ได้รับการฝึกสอนและให้โอกาสจากครอบครัวและโรงเรียน เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลทอมในวัยเด็กมักจะพูดกับบุคคลใกล้ชิดว่า “อยากเป็นผู้ชาย” ซึ่งเป็นทางออกทางเดียวที่สังคมยอมรับให้สามารถแสดงออกในความเป็นชายได้อย่างแท้จริง นั่นคือ จะต้องเป็นผู้ชายเท่านั้น ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเติบโตขึ้นผู้ให้ข้อมูลมีอิสระที่จะแสดงออกซึ่งความเป็นชายมากขึ้น เช่น แต่งตัว มีบทบาทเหมือนชาย และมีคู่รักเป็นผู้หญิงอย่างเต็มที่แล้ว ความอยากเป็นผู้ชายของทุกคนลดลงอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้น คำว่า “อยากเป็นผู้ชาย” ในวัยเด็ก แท้จริงแล้ว น่าจะหมายถึง “ความต้องการที่จะแสดงออกซึ่งความเป็นชายที่อยู่ภายในจิตใจ” และเพื่อต้องการหลุดพ้นจากอคติทางสังคมมากกว่าการจะต้องแปลงเพศเป็นชายอย่างแท้จริง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า หากตนได้แสดงออกซึ่งความเป็นชายตรงกับใจและคนรอบข้างยอมรับได้แล้ว ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องแปลงเพศเป็นชายอีก ดังนั้น เมื่อได้ยินผู้ให้ข้อมูลในวัยเด็กพูดว่า “อยากเป็นผู้ชาย” ฟังเผินๆ อาจรู้สึกว้าว “เขาอยากจะเป็นในสิ่งที่เขาไม่ได้เป็น” [ตัวตนในอุดมคติ (Ideal self)] แต่จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ผู้ให้ข้อมูลทอมน่าจะ “อยากแสดงความเป็นชาย ในสิ่งที่เขายอมรับแล้วข้างใน แต่ไม่สามารถแสดงออกมาได้” มากกว่า เนื่องจากคนรอบข้าง ไม่ได้ให้การยอมรับเพศหญิงที่มีลักษณะเหมือนชายเท่าเทียมกับคนทั่วไป

ในช่วงต้นของชีวิต ผู้ให้ข้อมูลมีภาวะความขัดแย้งระหว่างตัวตนที่ได้รับการปลูกฝังมาให้มีความเป็นหญิงกับตัวตนแท้ที่มีความเป็นชายอยู่มาก จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดภาวะทุกข์ทรมานจากความขัดแย้ง ตัดขาด อึดอัด สับสน เครียด ประสบกับทางสองแพร่งในความเป็นหญิง-ชายบ่อยๆ วิตกกังวล กลัวคนจะรู้ว่าตนมีอะไรซ่อนอยู่ภายในที่ไม่เหมือนคนอื่น กลัวการถูกปฏิเสธจากสังคม ผู้อื่นมีปฏิสัมพันธ์กับตนหรือตนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ไม่ลึกซึ้ง อาจจะมีภาวะห่างเหินกับบุคคลใกล้ชิด ความขัดแย้งในสองตัวตนทำให้ตัวตนที่แท้จริงไม่ได้รับการพัฒนาเหมือนบุคคลทั่วไป เป็น *“ภาวะบั่นทอนในสองตัวตน”* ทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปด้วยความยากลำบาก จนกระทั่งเมื่อเปิดตัวสำเร็จ ได้เป็นตัวของตัวเองที่แท้จริงมากขึ้น อิทธิพลการควบคุมกำกับดูแลของตัวตนเสมือนหญิงจะลดลง ทำให้ภาวะบั่นทอนลดน้อยลงไปด้วย และเริ่มมีการพัฒนาศักยภาพของตัวตนแท้ขึ้นมาเป็นตัวตนหลักมากขึ้น ชีวิตจะมีอิสระและเติมเต็มมากขึ้น สัมพันธ์กับผู้อื่นได้ง่ายขึ้น มีเอกลักษณ์แห่งตน มีโอกาสที่จะใช้ศักยภาพที่แท้จริง ผู้ให้ข้อมูลหลายรายสามารถพัฒนาตัวตนแท้ร่วมกับตัวตนเสมือนไปในแนวทางบวก สามารถนำคุณลักษณะที่ดีของตัวตนเสมือนหญิงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตร่วมกับตัวตนแท้ได้มากขึ้น นำไปสู่ *“ภาวะแห่งความกลมกลืนในสองตัวตน”* มากขึ้นซึ่งอาจจะไม่ใช่สุดขั้วของหญิงหรือสุดขั้วของชาย แต่เป็นในแบบที่เขาเป็นมาจากภายในอย่างแท้จริง โดยไม่ต้องเป็นคนที่เขาไม่ได้เป็นนั่นเอง

2. ประเด็นการรับรู้อคติและข้อจำกัดทางสังคม

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันรับรู้ได้ว่า อคติทางสังคมส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตหลายด้าน ทั้งทางด้านกฎหมาย ครอบครัว และพหุัตินัย ในด้านกฎหมายนั้น คู่หญิงรักเพศเดียวกันไม่ได้รับการรับรองสถานภาพสมรสตามกฎหมายเหมือนคู่รักต่างเพศ ทำให้ขาดสิทธิเสรีภาพและสวัสดิการในการดำเนินชีวิตคู่ร่วมกันหลายประการ ในด้านครอบครัวนั้น พ่อแม่ของหญิงรักเพศเดียวกันเป็นบุคคลรักต่างเพศส่งผลให้หญิงรักเพศเดียวกันไม่ได้รับการยอมรับและการเลี้ยงดูด้วยความเข้าใจจากพ่อแม่เท่าที่ควร ส่วนด้านพหุัตินัยนั้น คู่หญิงรักเพศเดียวกันยังต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติและไม่สามารถจัดงานหมั้น งานมงคลสมรสได้ อย่างไม่มีข้อกังขาเหมือนคู่รักต่างเพศ ซึ่งสามารถนำมาแสดงรายละเอียดโดยรวมได้ในตารางที่ 5 ดังต่อไปนี้

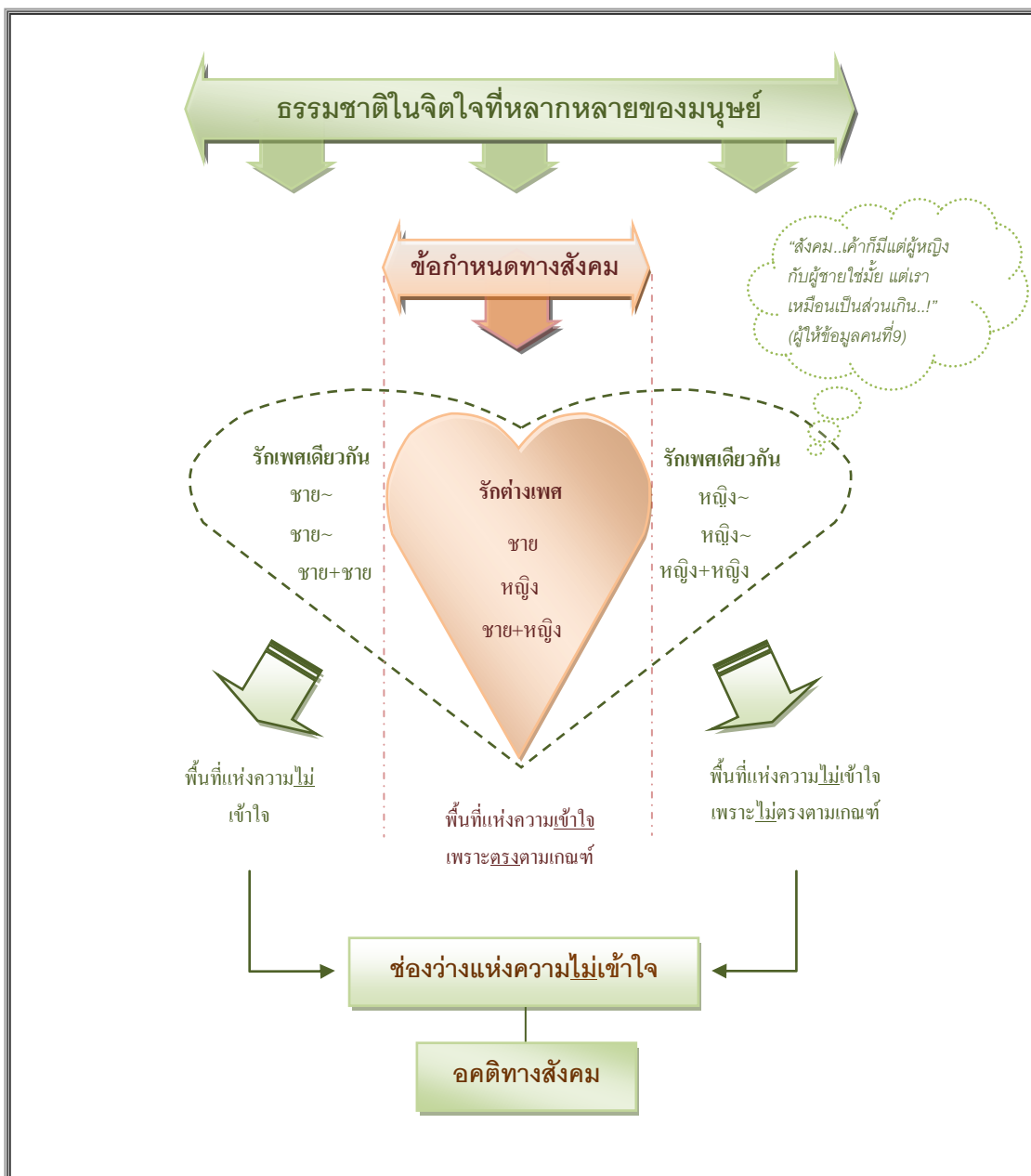
ตารางที่ 5

แสดงข้อจำกัดและภาวะทางจิตใจของคู่รักเพศเดียวกัน โดยเปรียบเทียบกับคู่รักต่างเพศ ตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และผลการวิจัย

	คู่รักต่างเพศ	คู่หญิงรักเพศเดียวกัน
ข้อจำกัดทางสังคม		
ข้อจำกัดทางกฎหมาย		
การจดทะเบียนสมรส	ได้	ไม่ได้
สถานภาพสมรส	ได้	ไม่ได้
การลดหย่อนภาษี	ได้	ไม่ได้
การเป็นทายาทได้รับมรดกตามกฎหมาย	ได้	ไม่ได้
สวัสดิการการเบิกค่ารักษาพยาบาลให้คู่ครอง	ได้	ไม่ได้
การได้รับอนุญาตให้ลงชื่อยินยอมเพื่อเข้ารับการ รักษาในโรงพยาบาลแทนคู่สมรส	ได้	ไม่ได้
การให้ผลประโยชน์ในเงินประกันต่างๆแก่คู่ครองใน ฐานะคู่สมรส	ได้	ไม่ได้
ข้อจำกัดทางครอบครัว		
พ่อแม่	มีพ่อแม่เป็นคู่รักต่างเพศ เหมือนลูก	มีพ่อแม่เป็นคู่รักต่างเพศ แตกต่างกับลูก
ข้อจำกัดทางพหุติณัย		
พิธีมงคลสมรส	นำขึ้นขมยินดี	แปลก
อคติทางสังคมเกี่ยวกับเพศ (Prejudice)	ไม่มี	มี
การเลือกปฏิบัติ (Discrimination)	ไม่มี	มี
ข้อจำกัดทางกายภาพ		
การมีบุตรเป็นของตัวเอง	ได้	ไม่ได้
ภาวะทางจิตใจ		
การรับรู้ตราบาป (Stigmatization)	ไม่มี	มี
ภาวะการนำอคติทางสังคมใส่ในใจตน (Internalized Homonegativity)	ไม่มี	มี
ความขัดแย้งระหว่างอัตลักษณ์กับความคาดหวังใน สังคม	ไม่มี	มี
ความเข้าใจและการสนับสนุนจากพ่อแม่	มีตามปกติ	มักจะขาด
ความเข้าใจและการสนับสนุนจากสังคม	มีตามปกติ	มักจะขาด

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่า ข้อจำกัดของคู่หญิงรักเพศเดียวกันนั้นแตกต่างจากคู่รักต่างเพศ โดยสิ้นเชิง นั่นคือ ข้อจำกัดเหล่านี้ทั้งหมดไม่มีในคู่รักต่างเพศ คู่หญิงรักเพศเดียวกันจึงมีภาวะจิตใจที่ต้องเผชิญกับความทุกข์บีบคั้นทางใจที่บุคคลรักต่างเพศไม่ต้องเผชิญ ได้แก่ การรับรู้ตราบาป การนำเอาอคติมาใส่ไว้ในใจตน ความขัดแย้งในใจระหว่างอัตลักษณ์กับความคาดหวังในสังคม การไม่ได้รับการยอมรับ 'ไม่ได้รับความเข้าใจจากทั้งบุคคลในครอบครัวและบุคคลภายนอก เป็นต้น

เมื่อพิจารณาวรรณกรรมที่เกี่ยวกับกรอบความคิดที่สังคมกำหนดไว้เกี่ยวกับเรื่องเพศ ร่วมกับปรากฏการณ์ทางจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่ได้จากผลวิจัยในครั้งนี้ จะพบ 'สองสิ่งที่ไม่สอดคล้อง' ระหว่างข้อกำหนดทางสังคมและธรรมชาติในจิตใจของมนุษย์ ในด้านหนึ่ง สังคมสร้างข้อกำหนด ควบคุม กำกับ ให้มนุษย์ดำเนินชีวิตและมีบทบาทไปตามกรอบและกฎเกณฑ์ เฉพาะที่เป็นชาย-หญิง (บุคคลรักเพศเดียวกันไม่ได้เป็นไปตามเกณฑ์นั้น สังคมจึงไม่ได้ให้การยอมรับตามปกติ) ซึ่งสังคมมักจะให้ความเข้าใจคนๆ หนึ่งได้อย่างเต็มที่ก็ต่อเมื่อคนๆ นั้นเป็นไปตามเกณฑ์ชาย-หญิงที่กำหนดเอาไว้ ขณะที่ในอีกด้านหนึ่ง การวิจัยครั้งนี้พบหลักฐานเชิงประจักษ์ตามการรับรู้ภายในใจของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดและดีทุกคนว่า การรักเพศเดียวกันนั้นเกิดขึ้นจากธรรมชาติในจิตใจของผู้ให้ข้อมูล เมื่อนำข้อมูลสองด้านนี้มาสังเคราะห์ร่วมกัน เราจะเห็นส่วนของธรรมชาติที่เกินออกมาจากข้อกำหนดทางสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ธรรมชาติภายในจิตใจของมนุษย์มีความหลากหลายมากกว่ากฎเกณฑ์ทางสังคมที่ถูกกำหนดมาเฉพาะชาย-หญิง ทำให้เกิดเป็น "ช่องว่างแห่งความไม่เข้าใจ" ซึ่งก่อตัวเป็นอคติในสังคมเป็น "ต้นเหตุแห่งทุกข์" ที่สำคัญในชีวิตของบุคคลรักเพศเดียวกัน ดังแสดงในภาพที่ 5 ต่อไปนี้

ภาพที่ 5 แสดงความไม่เท่ากันของข้อกำหนดทางสังคมเกี่ยวกับเพศและธรรมชาติในจิตใจที่หลากหลายของมนุษย์ ทำให้เกิดช่องว่างแห่งความไม่เข้าใจในสังคม

ความเป็นชาย-หญิงที่สังคมให้ความเข้าใจ มาจากกรอบความคิดทางสังคมดั้งเดิมที่แบ่งเพศสถานะ (Gender) จาก 'เกณฑ์ทางสรีระ' แต่ไม่ได้พิจารณาด้วย 'เกณฑ์ทางจิตใจ' อาจจะเป็นเพราะสถานะทางจิตใจนั้นเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้และยากที่จะเข้าถึง แม้เพศทางสรีระแต่กำเนิดมีสองเพศคือเพศหญิงและชาย แต่ความรู้สึกที่อยู่ภายในจิตใจของมนุษย์นั้น มีความหลากหลายยิ่งกว่าแค่เพียงหญิงหรือชาย เมื่อสังคมนำสิ่งที่กำหนดไว้ว่ามีสองเพศมาทำความเข้าใจกับความ

หลากหลายทางจิตใจที่อยู่ระหว่างสองเพศนั้น ทำให้เกิด 'ช่องว่าง' แห่ง 'ความไม่เข้าใจ' ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดเป็นอคติทางสังคมต่อบุคคลรักเพศเดียวกันนั่นเอง

ความไม่เข้าใจกันในสังคมเกิดจากบุคคล 2 กลุ่ม คือ บุคคลรักเพศเดียวกันกับบุคคลรักต่างเพศ เห็นสิ่งเดียวกันไม่เหมือนกัน บุคคลรักต่างเพศยึดถือการดำเนินชีวิตตามกรอบความคิดชายหญิง แต่บุคคลรักเพศเดียวกันยึดถือจิตใจและความรู้สึกภายในใจของตนและทำตามความรู้สึกนั้น การไม่เป็นไปตามกรอบทำให้มีการตั้งข้อสงสัยหรือสมมุติฐานบนมุมมองที่ว่า มีบางสิ่งบางอย่างที่ผิดปกติกับกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน จึงมีการพยายามหาสาเหตุต่างๆ บนมุมมองที่ผิดปกตินั้น เช่น ผิดปกติเพราะมีความสัมพันธ์ไม่ดีกับพ่อหรือแม่ ฯลฯ ผลการวิจัยในครั้งนี้ มีความสอดคล้องไปในทางเดียวกันกับหลักฐานเชิงวิชาการต่างๆ มากมายในระยะ 39 ปีที่ผ่านมา ซึ่งระบุว่า การเป็นคนรักเพศเดียวกัน ไม่ใช่อาการเจ็บป่วยหรือเป็นความผิดปกติทางจิต และหลักฐานในการวิจัยในเวลาต่อมาที่พบว่า การรักเพศเดียวกัน ไม่ได้มีสาเหตุมาจากความผิดปกติเพราะมีความสัมพันธ์ไม่ดีกับพ่อหรือแม่ดังกล่าวข้างต้น จะสามารถทำให้คนๆ หนึ่งเป็นคนรักเพศเดียวกันได้จริง เพราะไม่มีปรากฏการณ์ชีวิตครอบครัวแบบใดแบบหนึ่งที่สามารถระบุได้ว่าเป็นผลทำให้บุคคลเป็นคนรักเพศเดียวกันได้ (Bell et al., 1981 อ้างถึงใน Crooks & Karla, 2005 และ Kelly, 2006)

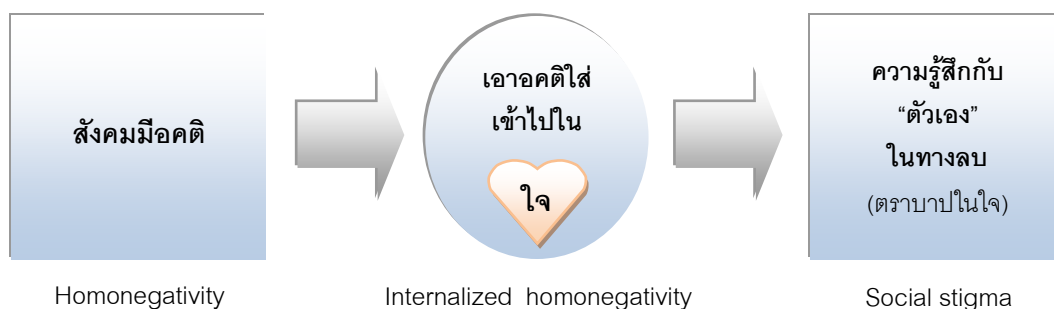
ความไม่เข้าใจกันในสังคมเป็นบ่อเกิดของการกดขี่ทางสังคมและเป็นความทุกข์ทางสังคมของบุคคลทั้งสองฝ่าย ดังนั้น การที่คนสองกลุ่มที่มีความแตกต่างกันจะ 'เข้าใจซึ่งกันและกัน' ได้มากขึ้น การเปิดใจรับฟังความรู้สึกนึกคิดในส่วนลึกของกันและกันอย่างแท้จริง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สังคมที่มีความต่างอยู่ร่วมกันอย่างปราศจากอคติและมีความปกติสุข

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า อคติทางสังคมต่อบุคคลรักเพศเดียวกัน ไม่ได้มีผลกระทบทางจิตใจแก่เฉพาะกับกลุ่มคนที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกันเท่านั้น แต่พ่อแม่ที่ไม่สามารถยอมรับลูกได้ก็ต้องประสบกับผลกระทบทางจิตใจด้วยเช่นเดียวกัน อคติทางสังคมต่อบุคคลรักเพศเดียวกัน จึงไม่ใช่ปัญหาระดับบุคคล แต่เป็นปัญหาทางสังคมระดับครอบครัว ระดับประเทศ และระดับโลก อย่างหนึ่งที่สังคมไม่ควรมองข้าม นพ. อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม อธิบดีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้เปิดเผยข้อมูลพฤติกรรมรักเพศเดียวกันในหมู่บ้านพบว่า มีชายรักเพศเดียวกันจำนวนร้อยละ 10 และหญิงรักเพศเดียวกันร้อยละ 12 (อำนวยการ ยัสโสธธา, 2541 อ้างถึงใน ธนนิกันต์ สุญสินภัย, 2546) รวมเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันร้อยละ 22 เมื่อคำนวณจำนวนบุคคลรักเพศเดียวกันโดยคร่าวๆ เทียบกับประชากรในประเทศทั้งหมดประมาณ 60 ล้านคน น่าจะมีจำนวนคนรักเพศเดียวกันประมาณ 13 ล้านคน หรือประมาณ 1 ใน 5 ของประชากรในประเทศเป็นครอบครัวที่มีบุคคลรักเพศเดียวกัน

ในปัจจุบันจึงมีการรณรงค์เคลื่อนไหวจากทั่วทุกมุมโลก เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความไม่เข้าใจเกี่ยวกับวิถีทางเพศของบุคคลรักเพศเดียวกันอย่างต่อเนื่อง ดังที่พบเห็นได้จากข่าวสื่อสารมวลชนว่า “เนื่องจากองค์ความรู้จากงานวิจัยในช่วงเวลา 40 ปีที่ผ่านมา ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าวิถีทางเพศแบบการรักเพศเดียวกันนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับอาการเจ็บป่วยหรือความผิดปกติทางจิต ทั่วทุกมุมโลกก็ได้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวมากมายที่เติบโตขึ้นเพื่อแก้ไข ‘ปรับเปลี่ยนความเข้าใจ’ ของผู้คนในเรื่องวิถีทางเพศรวมทั้งเรื่องผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนอันเนื่องมาจากการถูกตีตราของหญิงรักหญิงชายรักชาย และบุคคลรักสองเพศ” (เดลินิวส์, 2547) นอกจากนี้ ยังมีการทยอยออกกฎหมายจดทะเบียนสมรสรับรองคู่รักต่างเพศมากขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก ตั้งแต่ปี 2001 เป็นต้นมา เช่น เนเธอร์แลนด์ อาเจนตินา เบลเยียม แคนาดา ไอร์แลนด์ แม็กซิโกชิลี นอร์เวย์ โปรตุเกส แอฟริกาใต้ สเปน สวีเดน และอีก 6 มลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา (Office of the City Clerk, 2010) มลรัฐล่าสุดที่ประกาศรับรองการจดทะเบียนสมรสของบุคคลรักเพศเดียวกัน เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2554 คือ มลรัฐนิวยอร์ก มีบุคคลรักเพศเดียวกันไปจดทะเบียนสมรสเป็นจำนวนมากเป็นประวัติการณ์ถึง 823 คู่ (The New York Times, 2011)

3. ประเด็นความกดดัน ความทุกข์ที่เกิดจากอคติทางสังคมในความสัมพันธ์แบบคู่รักของทอมและดี้

จากการศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมต่างประเทศร่วมกับผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ภาวะทุกข์ทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับการเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน ล้วนเป็น ‘ภาวะทุกข์ทางสังคม’ กล่าวคือ เป็นทุกข์ที่เกิดมาจากอคติและการไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม โดยเกิดเป็นกระบวนการทางจิตใจที่สำคัญมาก 3 ขั้นตอน ขั้นที่หนึ่ง สังคมมีอคติหรือความไม่เข้าใจต่อคนรักเพศเดียวกัน ขั้นที่สอง หญิงรักเพศเดียวกันได้นำเอาอคติทางสังคมที่มีต่อบุคคลรักเพศเดียวกันนั้นใส่เข้าไปอยู่ในจิตใจของตน และขั้นที่สาม หญิงรักเพศเดียวกันจึงรู้สึกกับตัวเองในทางลบ (ตราบาปภายในใจ) ดังแสดงในภาพที่ 6 ต่อไปนี้

ภาพที่ 6 แสดงขั้นตอนการเกิดภาวะทุกข์ทางสังคม

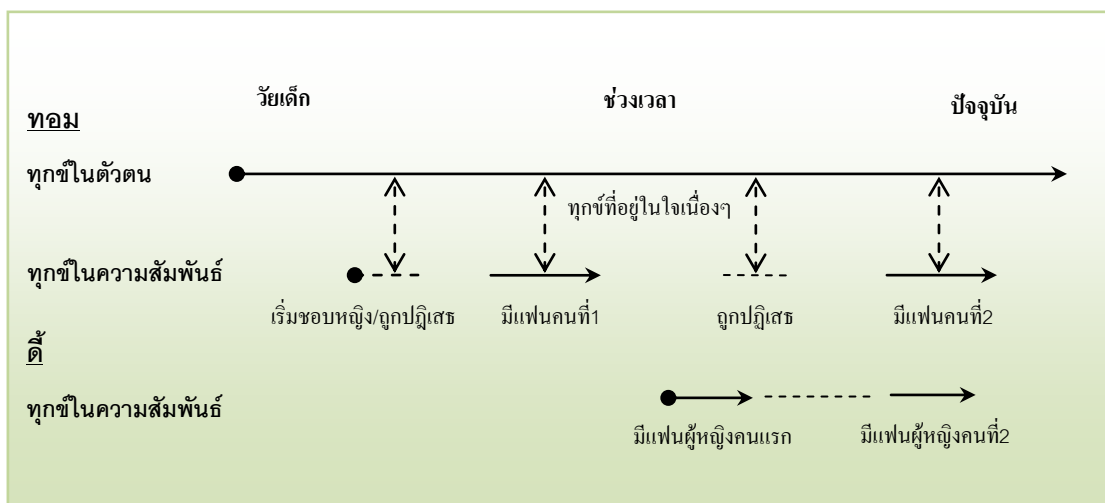
จากผลการวิจัย ภาวะทุกข์ทางจิตใจของผู้ให้ข้อมูล ไม่ว่าจะเป็น ความขัดแย้งภายในใจ สับสน กัดดัน หวาดหวั่น วิตกกังวล กลัวคิดมาก นอนไม่หลับ หรือความเครียดจนพยายามจะฆ่าตัวตาย ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการที่ผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญกับอคติหรือความไม่เข้าใจทางสังคม และนำเอาสิ่งที่สังคมรู้สึก คิดและกระทำต่อตนมาเป็น ‘ทุกข์’ ผังอยู่ในใจทั้งสิ้น ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องตรงกับการวิจัยของ อันธิกา แจคเกอลีนโคลน์ (2546) ที่ว่าความรู้สึกกับตัวเองในทางลบ เป็นแหล่งกำเนิดของความเครียดและความวิตกกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยของตนเอง การวิจัยของ Douglas (2004) ที่ว่า ทักษะคิดลบๆ ที่ผังอยู่ในความรู้สึกมีผลทำให้คุณค่าในตัวเองของ บุคคลรักเพศเดียวกันต่ำลงได้ และการวิจัยของ Mays และ Cochran (2001, อ้างถึงใน อันธิกา แจคเกอลีนโคลน์, 2546) ที่ว่า การรับรู้ตราบาปภายในใจทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า วิตกกังวล ขาดความมั่นใจในตนเองถึงเกลียดตนเองอย่างมาก ใช้สารเสพติด ปฏิเสธความจริงและฆ่าตัวตาย ผลการวิจัยนี้ ยังสอดคล้องไปทางเดียวกับ คำกล่าวที่ว่า การนำเอาอคติทางสังคมเข้ามาใส่ไว้ในใจ (Internalized homonegativity) เป็นกระบวนการที่ซ่อนอยู่ภายในมีความ “ร้ายลึกที่สุด” โดยมัน สามารถเกิดขึ้นเองและคงอยู่อย่างนั้น (Dean (1998, cited in Frost & Meyer, 2009) ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า การนำเอาอคติมาใส่ไว้ในใจนั้น น่าจะเริ่มตั้งแต่วัยทารก โดยได้รับเข้าไปใส่ไว้ในตัวตน ปลุกผังทางสังคม ซึ่งเวลาต่อมาจึงนำมาสู่ความขัดแย้งกับตัวตนที่แท้จริงภายในตนเอง ข้อค้นพบใหม่เกี่ยวกับสองตัวตนนี้จึงสามารถอธิบายแนวคิดทางตะวันตกที่ว่ามันเป็นกระบวนการที่ซ่อนอยู่ภายในคล้ายกับการเกิดขึ้นเองและคงอยู่อย่างนั้นนั่นเอง

ดังนั้น เมื่อพิจารณาแผนภาพที่ 6 จะพบว่า ‘เหตุ’ แห่งความทุกข์บีบคั้นใจของหญิงรักเพศเดียวกัน มีสาเหตุเริ่มต้นมาจาก “อคติทางสังคม” ตราบใดที่สังคมยังไม่เข้าใจ ไม่ยอมรับ ไม่สนับสนุน บุคคลรักเพศเดียวกัน ทุกข์ของหญิงรักเพศเดียวกันก็ยังคงอยู่ แต่หากสังคมเข้าใจ และให้การยอมรับเหมือนคู่ชายรักหญิงทุกประการ ทุกข์นี้ก็จะมีโอกาสที่จะทุเลาหรือหมดไปได้

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของผลการวิจัยในส่วนของการรับรู้ทุกซ์พบว่า การวิจัยนี้ได้
 ข้อค้นพบใหม่อีกข้อหนึ่ง นั่นคือ ความรู้สึกทุกซ์ทางสังคมของหญิงรักเพศเดียวกัน ไม่ว่าจะ
 ภาวะสับสน หวาดหวั่น วิดกกังวล กลัวคิดมาก นอนไม่หลับ และเครียดล้วนมีจุดเริ่มต้นมาจาก
 ‘ความขัดแย้งภายในใจ’ ระหว่างอัตลักษณ์ตามธรรมชาติของตนกับความคาดหวังตามบรรทัดฐาน
 ของสังคมที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ‘จิตใจที่มีความเป็นชายแต่กายนั้นเป็นหญิง’ เป็นความ
 ขัดแย้งในตัวตน 2) ‘มองตนเองว่าเป็นชายแต่สังคมมองว่าเป็นผู้หญิง’ เป็นความขัดแย้งในบทบาท
 และ 3) ‘ชอบผู้หญิงแต่สังคมกำหนดว่าหญิงควรชอบชาย’ เป็นความขัดแย้งในรสนิยมทางเพศ
 ผู้ให้ข้อมูลทอมนั้นมีความทุกซ์ที่เกิดจากความขัดแย้งภายในใจตนเองทั้ง 3 ประการตั้งแต่วัยเด็ก
 แต่ผู้ให้ข้อมูลดีนั้นมีความขัดแย้งเพียง 1 ประการ นั่นคือ ผู้ให้ข้อมูลดีไม่มีความทุกซ์ของความไม่
 สอดคล้องสองประการแรก ผู้ให้ข้อมูลดีเริ่มมีความทุกซ์ขัดแย้งในใจเกิดขึ้นเมื่อเริ่มรู้สึกว่าคุณชอบ
 ทอมและคบหากับทอม เนื่องจากอาจจะต้องเผชิญกับกรอบความคิดดั้งเดิมที่มีอยู่ในใจ
 (Internalized homonegativity) และอคติทางสังคมภายนอกและภายในครอบครัว
 (Homonegativity) ที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งในระยะเวลาของความสัมพันธ์แบบคู่นี้ ผู้ให้ข้อมูลทั้งทอม
 และดีจะเผชิญกับทุกซ์ของความไม่สอดคล้องประการที่ 3 ร่วมกัน

เมื่อพิจารณาจากการทำให้สัมภาษณ์ พบว่า แรงกดดันของอคติทางสังคมที่มีต่อผู้ให้ข้อมูล
 ทั้งทอมและดีนั้น มีความแตกต่างกันตรงที่ อคติทางสังคมมีแนวโน้ม ‘มุ่งเน้น’ และพุ่งไปที่ตัวตนของ
 ผู้ให้ข้อมูลทอมเสียเป็นส่วนใหญ่ เช่น “จิตวิปริต” “เกิดมาเสียชาติเกิด” แต่ผู้ให้ข้อมูลดีมักจะไม่ได้
 ถูกสังคมตำหนิตัวตน สังคมไม่ได้มองว่าผู้ให้ข้อมูลดีจิตวิปริตแต่มองว่าผู้ให้ข้อมูลดีคิดผิดหรือไม่
 ที่มาคบกับทอม ตามรายงานจากผู้ให้ข้อมูลที่ว่า “คบกับทอมแล้วมันดีตรงไหน?” “เอาทอมจะไปดี
 อะไร?” “ทอมมันมีอะไรดี?” แม้ว่าสังคมจะถามคำถามเหล่านี้กับดี ซึ่งอาจจะทำให้ดีรู้สึกหวั่นไหว
 และอาจจะสับสนว่าจะเลือกทอมดีหรือไม่ แต่คำถามเหล่านี้เน้น แฝงไว้ด้วยอคติที่มีต่อผู้ให้ข้อมูล
 ทอมเสียมากกว่า ผู้ให้ข้อมูลทอมต้องเผชิญกับอคติทางสังคมรอบด้านตั้งแต่เด็กจนโต ขณะที่ผู้วิจัย
 ไม่ได้รับรายงานจากผู้ให้ข้อมูลดีว่า ประสบกับอคติทางสังคมตั้งแต่เด็กหรืออคตินั้นพุ่งทำร้ายตัวตน
 ที่เป็นดีเหมือนกับผู้ให้ข้อมูลทอม ผู้ให้ข้อมูลดีมักจะเจอคำพูดต่างๆ เพราะสังคมไม่สนับสนุนการ
 เลือกทอมเป็นคู่อีก ไม่ใช่เพราะรังเกียจตัวตนของดี เหมือนกับที่สังคมส่วนใหญ่อาจจะไม่ชอบทอม
 ทุกซ์ของผู้ให้ข้อมูลดีจึงมีปริมาณ ความเข้มข้น และช่วงเวลาที่แตกต่างกันกับทุกซ์ของผู้ให้ข้อมูล
 ทอม แต่มีระยะเวลาหนึ่งที่ผู้ให้ข้อมูลทั้งทอมและดีมีทุกซ์ร่วมกัน นั่นคือ ช่วงที่คบหากันเป็นคู่อีก
 นั่นเอง

ภาพที่ 7 แสดงระยะเวลาและลักษณะความทุกข์ทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลทอมและดีที่พบในการวิจัยครั้งนี้โดยสังเขป ผู้ให้ข้อมูลทอมมีความทุกข์สองมิติ คือทุกข์ในตัวตนและทุกข์ในความสัมพันธ์ ส่วนผู้ให้ข้อมูลดีไม่มีความทุกข์ในตัวตน แต่มีความทุกข์ทางสังคมเมื่อมีความสัมพันธ์กับทอมและอาจจะมีคำตอบเนื่องตราบใดที่พบว่าตนเองยังรักเพศเดียวกันอยู่สำหรับผู้ให้ข้อมูลทอมไม่ว่าจะมีหรือไม่มีความสัมพันธ์ ผู้ให้ข้อมูลทอมก็จะยังคงมีความทุกข์ในตัวตนอยู่เนืองๆ ตลอดเวลา ความทุกข์ทั้งสองมิติของผู้ให้ข้อมูลทอมนี้ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เพราะว่าผู้ให้ข้อมูลทอมรับรู้ ว่า ตัวตนของตนที่ไม่ได้รับการยอมรับนั้น เป็นเหตุให้เกิดทุกข์ในความสัมพันธ์ และการถูกปฏิเสธก็เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ก็เนื่องมาจากตัวตนที่ไม่ได้รับการยอมรับนั่นเอง

ภาพที่ 7 แสดงช่วงระยะเวลาและประเภทของทุกข์ทางสังคมของทอมและดีโดยสังเขป

ทุกข์ของความไม่สอดคล้องของผู้ให้ข้อมูลทอมนี้ จึงถือว่าเป็น 'ทุกข์แห่งชีวิต' เพราะเป็นทุกข์ที่อยู่ลึกในระดับ 'ตัวตน' (Self) เนื่องจากตัวตนที่แท้จริงของตัวเองนั้นไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมเหมือนคนทั่วไป จึงเป็นทุกข์ที่คงอยู่ภายในใจตลอดเวลา เกิดขึ้นตั้งแต่เด็กจนโตอาจจะบรรเทาหรือทุเลาลงได้บ้าง แต่จะไม่หมดไป ตราบใดที่สังคมยังไม่ให้การยอมรับในสิ่งที่เขาเป็นอย่างเต็มที่

ความทุกข์ของผู้ให้ข้อมูลทั้งทอมและดีสามารถเปรียบเทียบให้เห็นได้ในตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6

แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทุกข์ของทอมและดี

	ทอม	ดี
ทุกข์ในตัวตน	ตั้งแต่เด็กจนโต รู้สึกมีความด้อยกว่าชาย	ไม่มี ไม่รู้สึกด้อยกว่าหญิง
ทุกข์ในความสัมพันธ์	มีโอกาสถูกปฏิเสธสูงกว่า และมีทางเลือกน้อยกว่า เนื่องจากชอบได้แต่ผู้หญิง	มีทางเลือกมากกว่า เนื่องจากส่วนใหญ่ ชอบได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย
ความขัดแย้งในใจ	ขัดแย้ง 3 ประการ	ขัดแย้ง 1 ประการ
ทิศทางของอคติ	มักพุ่งไปที่ตัวตนทอม	มักไม่ได้มุ่งเน้นไปที่ตัวตนดี

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่าทุกข์ของผู้ให้ข้อมูลทอมนั้นเกิดขึ้นก่อนทุกข์ของผู้ให้ข้อมูลดีและผู้ให้ข้อมูลทอมมีทุกข์ที่เกิดขึ้นจากความไม่สอดคล้องมากกว่าดี ผู้ให้ข้อมูลทอมมีทางเลือกน้อยกว่าดีเพราะผู้ให้ข้อมูลทอมชอบแต่ผู้หญิงไม่ชอบผู้ชาย แต่ผู้ให้ข้อมูลดีหลายคนมักจะมีทางเลือกที่จะชอบได้ทั้งผู้หญิงหรือผู้ชาย อีกทั้งอคติทางสังคมส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่ตัวตนของผู้ให้ข้อมูลทอมมากกว่าที่จะมุ่งเน้นไปที่ตัวตนของผู้ให้ข้อมูลดี ดังนั้น จากการวิจัยนี้จึงพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทอมนั้นมีแนวโน้มและโอกาสประสบกับความทุกข์ใน ‘ระดับที่ลึก ซ้ำซ้อน กัดดัน และยาวนาน’ กว่าดี และข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับหลักฐานจากการให้สัมภาษณ์ที่ว่า ผู้ให้ข้อมูลทอมหลายคนต้องเผชิญกับทุกข์หนักและเคยมีประวัติคิดและพยายามฆ่าตัวตายหลายครั้ง แต่ยังไม่พบว่าดีคนใดมีประวัติเช่นนั้น

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบผู้ให้ข้อมูลที่เป็นทอมซึ่งเคยคิดหรือพยายามจะฆ่าตัวตายอย่างน้อย 3 คน ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลทอมที่ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 7 คน ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่สูงมาก เมื่อเทียบกับอัตราการฆ่าตัวตายในประเทศไทยที่มี 5.7 คน ต่อประชากรแสนคน (กรมสุขภาพจิต, 2552) ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับ Bailey (1999, cited in Rathus et al., 2002) นักจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยนอร์ตเวสเทิร์น ซึ่งพบว่า การกดขี่ทางสังคม (Societal oppression) เป็นสาเหตุใหญ่ของการเกิดความซึมเศร้า (Depression) และการฆ่าตัวตาย (Suicidality) ซึ่งพบในทั้งชายและหญิงรักเพศเดียวกัน และจากการวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สำรวจข้อมูลจากกลุ่มเสี่ยงอายุระหว่าง 13-18 ปี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกอำเภอที่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 283,793 คน พบว่า นักเรียนรักเพศเดียวกัน

คิดฆ่าตัวตายมากกว่านักเรียนปกติถึง 7 เท่าและกรณีที่เกิดฆ่าตัวตายเกิน 5 ครั้ง เป็นเด็กรักเพศเดียวกันมากกว่าเด็กปกติถึง 18 เท่า โดยเป็นนักเรียนหญิงรักหญิงคิดฆ่าตัวตายมากกว่านักเรียนชายรักชาย (ข่าวสดออนไลน์, 2548) นอกจากนี้ ในเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมายังพบข่าวหญิงรักเพศเดียวกันที่เป็นทอมฆ่าตัวตายในหน้าหนังสือพิมพ์เพราะสาเหตุของความรักถึง 2 รายซ้อนในเวลาห่างกันเพียง 16 วัน (เดลินิวส์, 2554)

จากการบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นทอมซึ่งเคยพยายามฆ่าตัวตาย เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า สาเหตุของการฆ่าตัวตายนั้นมีลักษณะร่วม ดังนี้ 1) เกี่ยวข้องกับความรัก 2) เป็นความล้มเหลว (ถูกปฏิเสธเพราะเป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน) และ 3) เกิดขึ้นซ้ำๆ โดยมีภาวะทางจิตใจที่สำคัญ คือ ความเศร้า สลดหดหู่ และรู้สึกท้อ ด้อยค่า ร่วมกับภาวะที่ไม่มีทางออกและบอกใครไม่ได้ มีความคิดหรือพยายามฆ่าตัวตายเป็นมากกว่าหนึ่งครั้ง ส่วนคนที่ได้แต่เพียงคิดจะฆ่าตัวตายแต่ไม่ได้ลงมือกระทำนั้น พบว่ามีลักษณะร่วมที่เหมือนกับคนที่พยายามฆ่าตัวตายทุกประการ ยกเว้นเขาสามารถบอกใครบางคนได้ และได้รับการเตือนสติ จึงล้มเลิกความคิดนั้นไป

การคิดและพยายามจะฆ่าตัวตายของหญิงรักเพศเดียวกันนี้ มีเป้าหมายเพื่อหลีกเลี่ยงการรับรู้ต่อความทุกข์ทรมานในใจซึ่งมีความกดดันมากจนทนไม่ไหวและเพื่อความหวังว่าชาติหน้าตนจะได้ไม่ต้องเกิดเป็นคนรักเพศเดียวกันอีก

ช่วงอายุของการคิดและพยายามจะฆ่าตัวตายของผู้ให้ข้อมูลทั้งสามราย เป็นช่วงอายุระหว่าง 18-22 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายต่อเนื่องสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น จากการให้สัมภาษณ์พบว่า เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่แล้วไม่มีความคิดที่จะฆ่าตัวตายเช่นนี้อีก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลยอมรับตัวเองได้มากขึ้น เข้าใจชีวิตและมีอิสระในการใช้ชีวิตที่เป็นของตัวเองในวัยผู้ใหญ่มากขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การล้มเลิกความคิดและการพยายามฆ่าตัวตายซ้ำของผู้ให้ข้อมูลนั้น มาจาก “สติ” และแหล่งที่ให้สติกับผู้ให้ข้อมูลนั้น คือ “พ่อแม่และเพื่อน” มีผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่งไปปรึกษาเพื่อน แต่ไม่มีใครเลยในบรรดาผู้ให้ข้อมูลที่จะปรึกษากับพ่อแม่เกี่ยวกับเรื่องเช่นนี้ แต่ที่พ่อแม่ให้สติได้ เพราะสายสัมพันธ์ทางจิตใจที่พ่อแม่เคยมีให้ และยังคงสถิตยอยู่ในใจตลอดเวลานั่นเอง

นอกจากผู้ให้ข้อมูลทอมและดี จะต้องเผชิญกับอคติจากบุคคลรอบข้างหลายกลุ่มแล้ว มีผู้ให้ข้อมูลทอมคนหนึ่งยังต้องเผชิญกับข้อห้ามทางศาสนาที่ห้ามไม่ให้รักเพศเดียวกัน ถือว่าผิดและบาป ผู้ให้ข้อมูลทอมและดีในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่นับถือในศาสนาพุทธซึ่งไม่มีข้อห้ามใดๆ เรื่องศาสนาจึง ไม่ใช่ปัจจัยแห่งทุกข์ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ แต่สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่นับถือศาสนาคริสต์พบว่า มีทุกข์ทางสังคมซ้ำซ้อนภายในใจเพราะรู้สึกที่กำลังทำผิดต่อพระเจ้าและเกรงว่าจะไม่ได้รับ

การยอมรับจากบุคคลอื่นที่นับถือศาสนาเดียวกัน จากข้อมูลวรรณกรรมในต่างประเทศ มีบุคคลรักเพศเดียวกันหลายคนรู้สึกผิดบาปและพยายามหาวิธีที่จะเปลี่ยนรสนิยมทางเพศให้ไปชอบเพศตรงข้ามด้วยวิธีการเข้ารับการบำบัดทางจิต เช่น "Conversion therapy" หรือ "Reparative therapy" แต่เป็นที่ถกเถียงกันอย่างกว้างขวางถึงประสิทธิผลของการบำบัดว่าได้ผลจริงหรือไม่ หลายคนตั้งข้อสังเกต ทั้งในเรื่องของผลกระทบในทางร้าย การเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นอย่างถาวรหรือแค่เพียงชั่วคราวและการบำบัดนั้นถูกต้องตามจรรยาบรรณหรือไม่ เป็นต้น

จำนวนของหญิงรักเพศเดียวกันในสถานที่ที่เขาและครอบครัวใช้ชีวิตอาศัยอยู่นั้นมีผลต่อสุขภาพจิตของเขา เพราะจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า บางอำเภอในต่างจังหวัดให้การยอมรับมากแต่ส่วนใหญ่ยังให้การยอมรับน้อย ผู้ให้ข้อมูลดีบางคนมักจะพูดบ่อยครั้งในการให้สัมภาษณ์ว่า "แถวบ้านหนูไม่เคยมี" จึงมีความหวาดวิตกว่าสังคมและพ่อแม่จะรับไม่ได้ นั่นคือ ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกว่าการถ้าสังคมใดมีการปรากฏของหญิงรักเพศเดียวกันจำนวนมาก สังคมนั้นอาจจะมีแนวโน้มที่จะยอมรับได้มากกว่า ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลทอมคนหนึ่งที่มีบ้านในต่างจังหวัดเล่าว่า "ที่บ้านหนูเป็นกันเยอะ" และไม่มีภาวะหวาดหวั่นว่าผู้คนแวดล้อมที่บ้านจะรับไม่ได้

สังคมเมือง สังคมชนบท และการศึกษา ก็มีผลเช่นเดียวกัน ผู้ให้ข้อมูลทอมและดีที่มาจากสังคมเมืองหลวงโดยกำเนิดและมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะมีการพัฒนาและปรับตัวได้ดีกว่าทอมและดีส่วนใหญ่ที่มีครอบครัวอยู่ในอำเภอชนบทในต่างจังหวัด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสังคมเมืองมีจำนวนหญิงรักเพศเดียวกันปรากฏอยู่จำนวนมากและเป็นสังคมที่ผู้หญิงมีความเท่าเทียมกับผู้ชายในแง่ของการดำรงชีวิตมากกว่า จึงมีช่องว่างระหว่างหญิงกับชายน้อยกว่า ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลมีการศึกษาระดับ ม.6 เล่าว่า ในอำเภอชนบทต่างจังหวัดยังคงคาดหวังให้ลูกสาวมีแฟนผู้ชายและต้องการผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัวเพราะสามารถทำอะไรทำนาหาเลี้ยงชีพได้ จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลทอมเกิดความรู้สึกด้อยกว่าผู้ชายในการดูแลครอบครัวและได้รับการยอมรับจากญาติทางฝ่ายดี ข้อค้นพบนี้มีความคล้ายคลึงกับผลวิจัยของ Laumann และคณะ (1994, cited in Diamond, 1998) ซึ่งพบว่า สังคมที่ผู้หญิงที่มีการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยมีจำนวนอัตราส่วนเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันมากกว่าคนที่ระดับการศึกษาต่ำกว่าเพราะได้รับการยอมรับมากกว่า

จากคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลทั้งทอมและดีจะมีความแตกต่างในการเผชิญอคติในครอบครัวกับพ่อแม่ นั่นคือ ผู้ให้ข้อมูลทอมจะเผชิญกับอคติจากพ่อแม่เกี่ยวกับตัวตนและความสัมพันธ์กับผู้หญิง เช่น ไม่ชอบให้ลูกมีการแต่งตัวบุคลิกลักษณะท่าทางคล้ายผู้ชาย อยากให้ลูกใช้ชีวิตเหมือนผู้หญิงทั่วไป อยากเห็นลูกมีโอกาสแต่งงานมีครอบครัว ส่วนผู้ให้ข้อมูลดีนั้นยังคง

ดำรงความเป็นวิถีชีวิตในความเป็นเพศหญิง พ่อแม่ของดีจึงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับลักษณะท่าทางหรือบุคลิกของลูก แต่ก็ไม่สนับสนุนให้ลูกของตนมีแฟนเป็นผู้หญิงเพศเดียวกันและพ่อแม่บางรายอาจจะรับไม่ได้อย่างรุนแรงถึงขั้นต้องกีดกัน

จากการให้สัมภาษณ์ ทุกข์ภายในจิตใจของผู้ให้ข้อมูลทอมมักมีความเข้มข้นมากในช่วงวัยเด็กจนถึงวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เพราะชีวิตยังต้องขึ้นอยู่กับ ข้อจำกัด กฎระเบียบ กติกา การให้อनुญาติจากพ่อแม่ที่บ้านและครูอาจารย์ที่โรงเรียนอยู่มาก ในวัยเด็กเรื่อยมาจนถึงวัยรุ่น มักจะมีการนำคำพูดของคนอื่นมาครุ่นคิดกลับไปกลับมาว่าสิ่งที่เขาเป็นนั้นเป็นสิ่งที่ผิดปกติหรือไม่ส่งผลให้เกิดการระงับซึ่งแสดงออกที่เป็นธรรมชาติ กดซ่อนตัวตนที่แท้จริง และกลับเข้าไปวนเวียนอยู่ในความคิดของตัวเองมากขึ้น ทำให้จิตใจตกอยู่ในภาวะสับสน กัดดัน วิตกกังวล กลัว คิดมาก เครียดมากขึ้น หลังจากโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวแล้ว จะมีอิสระที่จะทำในสิ่งที่ตนต้องการมากขึ้น ทำให้รู้สึกว่าได้ใช้ศักยภาพและใช้ชีวิตของตนได้มากขึ้นกว่าเดิม จึงเป็นทุกข์กับความไม่สอดคล้องนี้ น้อยลงกว่าในตอนเป็นเด็ก เพราะได้มีโอกาสที่จะทำอย่างใจปรารถนามากขึ้นแล้ว อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลทอมแต่ละคนจะเผชิญกับสภาวะเช่นนี้มากน้อยต่างกันขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมรอบข้างที่ให้การยอมรับมากน้อยแค่ไหน สภาพจิตใจของผู้ให้ข้อมูลทุกคนดีขึ้นมาก อย่างเห็นได้ชัดเมื่อได้รับการยอมรับจากพ่อแม่และจากคู่รัก ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลจะรู้สึกได้ถึงความไม่สอดคล้องมากในช่วงเด็กหรือวัยรุ่นและค่อยๆดีขึ้นเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ แสดงว่าความไม่สอดคล้องเหล่านี้จะได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบว่าความไม่สอดคล้องเหล่านี้จะหายไปจากจิตใจของผู้ให้ข้อมูลได้อย่างสิ้นเชิง นั่นอาจจะเป็นเพราะลึกๆ แล้วสังคมโดยรวมก็ยัง ไม่ได้ให้การยอมรับและเข้าใจหญิงรักเพศเดียวกันอย่างแท้จริงนั่นเอง

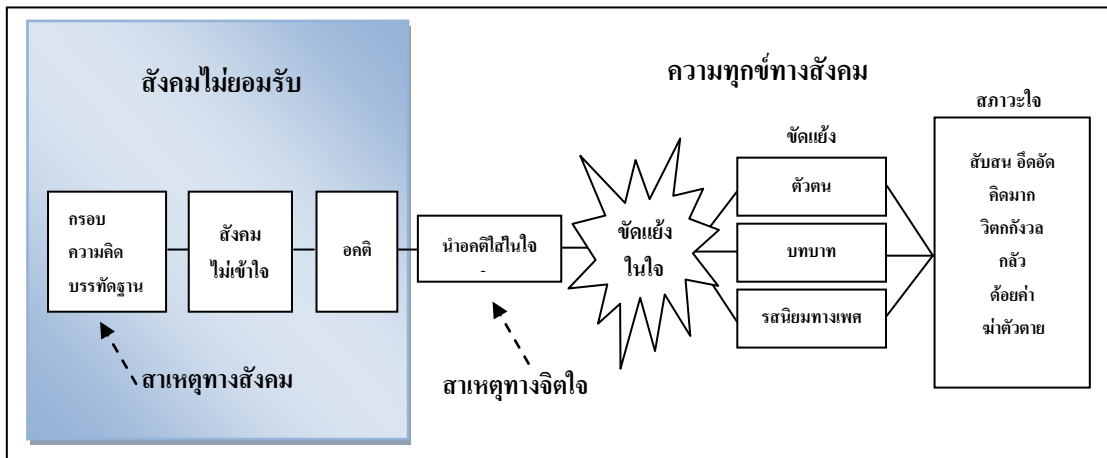
เมื่อพิจารณาลักษณะทุกข์ที่เกิดจาก “ความไม่เข้าใจ” ของสังคมต่อหญิงรักเพศเดียวกัน แล้วพบว่ามีความแตกต่าง กับความไม่เข้าใจที่เกิดขึ้นกับบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้เป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน ในสามลักษณะ ดังนี้ 1. ความลึก 2. ความมาก และ 3. ความเจ็บ

ความลึก หมายถึง ความไม่เข้าใจนี้ อาจส่งผลลึกเข้าไปถึงการถูกปฏิเสธหรือไม่ยอมรับ ‘ตัวตน’ (self) อย่างที่เขาเป็น หาใช่การไม่เข้าใจคนๆ นั้นเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือไม่เข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนๆ นั้นเท่านั้น *ความมาก* หมายถึง 1) ความมากที่ ‘ปริมาณจำนวนคน’ ที่ไม่เข้าใจ ไม่ใช่คนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสังคมที่อาจจะไม่เข้าใจ แต่เป็นจำนวนคนหมู่มากในสังคมที่มีอยู่ทั่วทุกหนทุกแห่ง 2) ความมากที่ ‘จำนวนเรื่อง’ เช่น เรื่องการแต่งตัว เรื่องการปฏิบัติตัว เรื่องงาน เรื่องความสัมพันธ์แบบคู่รัก เรื่องครอบครัวไม่สนับสนุน เรื่องการมีบุตรไม่ได้ เรื่องสิทธิเสรีภาพ เรื่อง

กฎหมาย จดทะเบียนสมรสแต่งงานไม่ได้และอื่นๆ อีกมากมาย และ 3) ความมากที่ 'จำนวนครั้ง และระยะเวลา' อคติที่พุ่งเข้าใส่เกิดขึ้นนับครั้งไม่ถ้วนในชีวิตของการเป็นทอมและดี้ และอคตินี้จะคงอยู่เนิ่นนานตราบเท่าที่สังคมไม่เข้าใจหญิงรักเพศเดียวกัน *ความเงิบ* หมายถึง ความไม่เข้าใจนั้นอาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในสังคม แต่มักจะเป็นไปอย่างเงิบๆ เหมือนไม่ใช่เป็นเรื่องที่จะพูดกันอย่างเอิกเกริก ผู้ให้ข้อมูลทอมและดี้รู้สึกทุกอย่างอยู่ในใจ มักจะไม่เลือกที่จะอธิบายให้สังคมฟังมากนัก เพราะรู้สึกว่าจะถึงพูดไปสังคมก็ไม่เข้าใจอยู่ดี โดยส่วนใหญ่จึงมักใช้ชีวิตอยู่แบบส่วนตัวกับตัวเอง คู่รัก หรือกลุ่มเพื่อนที่ยอมรับเขา แบบเงิบๆ กลมกลืนไปกับสังคมเสียมากกว่า

ฉะนั้น ทุกข์ของผู้ให้ข้อมูลทอมและดี้นั้น มีลักษณะเป็น ทุกข์ 'รอบด้าน' ทุกข์ 'สั่งสม' และ ทุกข์ 'บอกใครไม่ได้' ที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ เกิดขึ้นได้บ่อยครั้ง และอาจจะเกิดขึ้นได้ยาวนานตลอดชีวิต หรือตราบเท่าที่สังคมยังไม่ให้การยอมรับเท่าเทียมกับบุคคลรักต่างเพศ ทั้งนี้ หญิงรักเพศเดียวกันแต่ละบุคคลมีความทุกข์ไม่เท่ากัน เพราะประสบการณ์ทางจิตใจที่เผชิญกับอคติทางสังคมมากน้อยต่างกัน อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าผู้ให้ข้อมูลทอมหรือดี้อาจบางคนจะไม่ได้ประสบกับคำพูดนั้นด้วยตัวเอง แต่การที่เขาได้ยินสิ่งใดสิ่งหนึ่งมานั้น ก็มีผลต่อจิตใจของเขาในลักษณะเดียวกันได้ เช่นเดียวกัน (Mayer Dean, 1998 อ้างถึงใน Frost & Meyer, 2009) จะเห็นได้ว่า ทุกข์บีบคั้นใจของทอมและดี้จึงเป็นทุกข์ที่เนื่องโยงกับเหตุปัจจัยทางสังคมโดยตรง

ภาพที่ 8 แสดงให้เห็นความเนื่องโยงของทุกข์บีบคั้นใจของผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันกับเหตุปัจจัยทางสังคม ซึ่งได้สังเคราะห์มาจากการศึกษาวรรณกรรมร่วมกับผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่ากรอบความคิดดั้งเดิมที่มีเฉพาะชาย-หญิง ทำให้สังคมเกิดความไม่เข้าใจบุคคลรักเพศเดียวกัน ก่อตัวเป็นอคติ หญิงรักเพศเดียวกันนำอคติและกรอบความคิดนั้นมาใส่ไว้ในใจ เกิดเป็นความขัดแย้งในใจ 3 ประการ เกี่ยวกับตัวตน บทบาท และรสนิยมทางเพศ ส่งผลให้จิตใจตกอยู่ในสภาวะอึดอัด สับสน กลัว วิดกกังวล คิดมาก เครียด รู้สึกด้อยค่า พยายามหรือคิดฆ่าตัวตาย

ภาพที่ 8 แสดงภาพรวมของอคติทางสังคัมและความทุกข์ทางสังคัมของหญิงรักเพศเดียวกัน

เมื่อพิจารณาภาพดังกล่าว จะเห็นว่า สาเหตุของปัญหาความทุกข์ในจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกัน น่าจะมาจาก 2 แหล่ง ก็คือ สาเหตุทางจิตใจและสาเหตุทางสังคัม

สาเหตุทางจิตใจ คือ การนำเอาอคติทางสังคัมมาใส่ไว้ในใจ ซึ่งพบว่าทำให้เกิดอาการ ซึมเศร้า หดหู่ เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เชื่องซึมเหงาหงอย และขาดแรงสนับสนุนทางสังคัม เป็นต้น การแก้ไขที่สาเหตุทางจิตใจนี้ เป็นการแก้ไขเนื่องจากไม่สามารถเปลี่ยนอคติทางสังคัมได้ จึงต้องแก้ไขที่ใจของตนเอง เป็นการแก้ไขระดับบุคคล ซึ่งบุคคลจะต้องใช้พลังมหาศาลในการเอาชนะใจตัวเองจากอคติของพลังมวลชนและอาจจะต้องใช้ทรัพยากรบุคคลากรนักจิตวิทยาที่เข้าใจบุคคลกลุ่มนี้จำนวนมากในการช่วยเหลือเยียวยาทางจิตใจ ถึงกระนั้นก็ตามก็ยังไม่สามารถรับประกันได้ว่าจะสามารถช่วยเหลือได้เพียงใดและจะต้องใช้เวลานานสักเท่าไรที่จะช่วยบุคคลรักเพศเดียวกันให้พ้นจากทุกข์ทางใจเหล่านั้นได้ เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีวิธีให้การปรึกษาทางจิตวิทยาที่เป็นที่ยอมรับและสามารถช่วยเหลือบุคคลกลุ่มนี้ได้อย่างแท้จริง ส่วน สาเหตุทางสังคัม ซึ่งมาจากการที่ข้อกำหนดทางสังคัมดั้งเดิมไม่ครอบคลุมธรรมชาติในจิตใจของมนุษย์ การแก้ไขสาเหตุทางสังคัมจะเป็นการขยายกรอบความคิดดั้งเดิมให้ครอบคลุมธรรมชาติในจิตใจของมนุษย์ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นคนรักต่างเพศ รักเพศเดียวกัน หรือรักสองเพศ ทั้งในระดับตัวตนและความสัมพันธ์ เพศสภาวะและเพศวิถีและ นิติบัญญัติและ พหุวัฒนธรรม โดยการสร้างความเข้าใจตามความเป็นจริงมากกว่าอยู่บนความเชื่อหรือการยึดมั่นกับกรอบความคิดดั้งเดิม การแก้ไขทางสังคัมจะนำมวลชนหันกลับมายอมรับและเข้าใจบุคคลรักเพศเดียวกันในระดับเดียวกับบุคคลรักต่างเพศ เป็นการแก้ปัญหาคือ 'ต้นเหตุอย่างแท้จริง' โดยให้ สิทธิ เสรีภาพ และอิสรภาพแก่คนทุกคนให้มีที่ยืนในสังคัมเท่าเทียมกัน การแก้ไขปัญหาจากสาเหตุทางสังคัมนี้ เป็นการแก้ไขปัญหาที่สูญเสียพลังในตัว

ประชากรที่เป็นบุคคลรักเพศเดียวกันและทรัพยากรทางสังคมน้อยที่สุด เพราะเพียงแค่เป็นการเปิดโอกาสและเปิดใจให้บุคคลรักเพศเดียวกันได้มีสิทธิ เสรีภาพ อิศรภาพเท่าเทียมบุคคลรักต่างเพศเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามการเปิดใจของสังคมส่วนใหญ่ที่เคยมีอคติต่อบุคคลเพศเดียวกันที่ฝังลึกมาช้านานให้หันมายอมรับบุคคลรักเพศเดียวกันได้ทั้งทางพฤตินัยและนิตินัยนั้น คือ สิ่งที่ยากที่สุดและอาจจะต้องใช้เวลายาวนานนับชั่วอายุคน ดังนั้น การให้ความช่วยเหลือทางจิตใจจึงยังคงเป็นหนทางที่จำเป็นในปัจจุบัน

4. ประเด็นแหล่งสนับสนุนให้ก้าวข้ามผ่านความกดดันและความทุกข์ต่างๆ

เมื่อการแก้ไขปัญหามาจากสาเหตุทางสังคมยังคงไม่มีความเป็นรูปธรรมในขณะนี้ จากผลการวิจัยจึงพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกัน มักจะมีแหล่งที่ให้การสนับสนุนทางใจเป็นไปตามสภาพแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่ โดยผ่านแหล่งให้ความเข้มแข็งทั้งสิ้นที่เป็นหลักนั้นคือ ตนเอง เพื่อน คู่รัก และพ่อแม่ การแก้ปัญหามาตามสภาพแวดล้อมนี้ ไม่มีความแน่นอนว่า หญิงรักเพศเดียวกันจะได้รับการยอมรับสนับสนุนที่ดีจากบุคคลที่เขาเดินเข้าไปหาที่นั่นหรือไม่ และขึ้นอยู่กับตัวบุคคลว่าจะบอกกล่าวเรื่องนี้กับใคร จะบอกดีหรือไม่ และจะบอกเมื่อไร อย่างไร ทำให้ต้องใช้ความคิดหาหนทาง อดทนอยู่ในสภาวะกดดัน เต็มไปด้วยความเสี่ยงที่อาจจะถูกปฏิเสธได้ทุกเมื่อ ไม่มีอะไรรับประกันได้ว่าจะมีแหล่งให้การสนับสนุนที่พอเพียงและทันการหรือไม่ จากการรายงานของผู้ให้ข้อมูลพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลายคนใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้ต่อสู้ฟันฝ่าไปตามมีตามเกิดยาวนานนับสิบปีหรือหลายสิบปีกว่าที่จะยอมรับและชัดเจนในตัวเองหรือได้รับการยอมรับจากคนในครอบครัวและคนรอบข้างได้ บางรายที่ไม่ต้องการเสี่ยงก็อาจจะใช้วิธีแก้ไขตามระยะเวลา นั่นคือการทนทุกข์อดทนรอคอยให้สังคมหรือคนในแวดลอมรอบข้างค่อยๆยอมรับได้เอง แล้วจึงค่อยๆ เปิดตัวเองหรือเปิดความสัมพันธ์ออกมา

ส่วนแหล่งสังคมที่ให้การยอมรับและเข้าใจนั้น จากการศึกษาของ สุชาติ ทีวีสิทธิ์ (2553) พบว่า ผู้หญิงไทยใน 12 จังหวัดของทุกภาค จำนวน 4,305 ราย อายุระหว่าง 20-60 ปี ให้การยอมรับที่จะให้บุคคลรักเพศเดียวกันอยู่กินฉันท์สามีภรรยาถึงร้อยละ 51.8 เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องของความชอบส่วนบุคคล อีกร้อยละ 15.4 ยอมรับได้ เพราะเห็นว่าสังคมปัจจุบันเปลี่ยนไปแล้ว ร้อยละ 14.1 ยังรับไม่ได้ เพราะเห็นว่าผิดธรรมชาติ และร้อยละ 5.7 รับไม่ได้ เพราะเห็นว่าผิดบรรทัดฐาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยมีแนวโน้มค่อยๆยอมรับบุคคลรักเพศเดียวกันได้มากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตบางประการ คือ กลุ่มตัวอย่างนี้ไม่มีความคิดเห็นของผู้ชาย การยอมรับนั้นยังจำกัดอยู่แค่เพียงการยอมรับจากบุคคลภายนอกในเรื่องของการอยู่กิน

ฉันท์สามีภรรยาเท่านั้น ยังไม่ได้หมายความว่าความรวมถึงการยอมรับตัวตนที่แท้จริงหรือให้สิทธิทางกฎหมาย ยังมีคนในสังคมอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้ให้การยอมรับ และสังเกตว่าการวิจัยดังกล่าวถามทัศนคติของคนทั่วไปต่อบุคคลรักเพศเดียวกัน ไม่ได้ศึกษาว่าพ่อแม่และเครือญาติซึ่งเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันมากที่สุดว่าจะยอมรับลูกหลานของตนเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันได้หรือไม่ เนื่องจากพ่อแม่หลายคนอาจจะยอมรับคนอื่น ๆ เป็นคนรักเพศเดียวกันได้แต่สำหรับลูกตัวเองพ่อแม่อาจจะยอมรับได้ยากกว่า การวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การยอมรับของคนทั่วไปนั้นมีผลต่อจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันแต่ไม่มากเท่ากับพ่อแม่ “ไม่ค่อยสนใจปากคนอื่นอะไรอย่างนี้ขอให้พ่อแม่เข้าใจก็พอ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7) ดังนั้น แม้ว่าคนทั่วไปจะยอมรับได้กว่าครึ่งแต่หากพ่อแม่หลายคนยังยอมรับได้น้อย ทุกข์ทางสังคมของลูกที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกันก็อาจจะยังคงมีอยู่มากก็ได้

เมื่อพิจารณาแหล่งให้ความเข้มแข็งหลักทั้งสี่ของผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกัน คือ ตนเอง เพื่อน คู่รัก และพ่อแม่ที่ได้จากการวิจัยนี้พบว่า ตนเองเป็นแหล่งที่ให้ความเข้มแข็งจากภายในที่สำคัญที่สุดในอันที่จะทำให้ตัวเองยืนหยัดได้โดยลำพังแม้ไม่มีแหล่งสนับสนุนด้านอื่น คู่รักเป็นแหล่งที่ให้การยอมรับและเข้าใจในตัวตนมากที่สุด และพ่อแม่เป็นแหล่งที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยเสริมความแข็งแกร่งและความมั่นใจให้กับชีวิตเมื่อต้องเผชิญกับโลกภายนอกที่เต็มไปด้วยอคติและเป็นกุญแจสู่อิสรภาพในการพัฒนาตัวตนและชีวิตคู่ในแบบยั่งยืนเป็นครอบครัว ส่วนเพื่อนสนิทนั้นเป็นแหล่งช่วยเหลือให้คำปรึกษาที่เข้าถึงได้ง่ายที่สุด

แม้ว่าตนเองจะเป็นแหล่งให้ความเข้มแข็งจากภายในที่สำคัญที่สุด แต่การจะยอมรับตนเองได้นั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะบุคคลรักเพศเดียวกันจะต้องเอาชนะความรู้สึกเชิงลบที่มีต่อตนเอง (Internalized homonegativity) มากพอๆ กับความรู้สึกที่เป็นตราบาปจากอคติทางสังคมที่มีต่อบุคคลรักเพศเดียวกัน (Prejudice) การจะยอมรับตนเองได้นั้น บุคคลรักเพศเดียวกันต้องการความรู้สึกปลอดภัยและมีแหล่งสนับสนุนอื่นๆ ที่เอื้ออำนวย (Crooks & Karla, 2005) อีกด้วย

เมื่อพิจารณาการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทอมเกี่ยวกับการยอมรับของบุคคลรอบข้างหลายคนต่ออัตลักษณ์ที่เป็นทอม พบข้อค้นพบที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ‘คู่รักของทอม’ เป็นบุคคลประเภทเดียวที่สามารถยอมรับและเข้าใจอัตลักษณ์และความเป็นชายในตัวของผู้ให้ข้อมูลทอมได้อย่าง ‘ลึกซึ้งมากที่สุด’ ฉะนั้น การมีคู่รักที่เป็น ‘คู่ชีวิต’ สำหรับทอมจึงไม่ใช่เพียงแค่มีความหมายเหมือนการมีคู่รักของคนทั่วไป แต่ ‘มีความหมายอย่างยิ่งยวด’ และสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีสุขภาพจิตที่ดีที่มีความสุขและเติมเต็มในจิตใจส่วนลึก เพราะยากนักที่ใครในโลกนี้จะยอมรับอัตลักษณ์ในส่วนลึกของตนได้อย่างแท้จริงแม้แต่พ่อแม่ของตนเอง อีกทั้งโอกาสในการ

มีคู่หญิงรักเพศเดียวกันนั้นยากลำบากมากกว่าคนทั่วไป ดังนั้น การที่บุคคลรักเพศเดียวกันต้องสูญเสียคนรักคนหนึ่งไปจึงเป็นความทุกข์หนักอย่างแสนสาหัสของพวกเขาตนเอง

นอกจากนี้ การวิจัยนี้ยังพบว่า บุคคลที่มีอิทธิพลต่อชีวิตรักของคู่หญิงรักเพศเดียวกันมากที่สุด คือ พ่อแม่ การวิจัยครั้งนี้ค้นพบ ‘ข้อแตกต่าง’ ระหว่างสังคมไทยและสังคมตะวันตกเรื่องหนึ่งคือ อิทธิพลของพ่อแม่ต่อชีวิตรักของลูก เพราะในวัฒนธรรมไทยนั้น พ่อแม่มีสัมพันธภาพที่ใกล้ชิดกับลูกมากกว่าและยาวนานกว่าสังคมตะวันตก พ่อแม่ในสังคมไทยโดยมากจึงเป็นบุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตและการเลือกคู่ของลูกมากกว่าในสังคมตะวันตก ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่งว่า “ครอบครัวเรา สังคมไทยอะนะ พ่อแม่เราก็ต้องมาก่อน ถ้าเค้าไม่ยอมรับนะ พูดได้เลยว่าเราไม่มีความสุขหรอก จะรักกันขนาดไหนมันก็ต้องมีปัญหาแหละ ไม่มีความสุขหรอก...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

จากการทำวิจัยครั้งนี้ในประเทศไทยพบว่า ลูกที่เป็นทอมและดี้หลายคนกล่าวถึง ‘พ่อแม่’ ขึ้นมาเองบ่อยครั้งโดยที่บางครั้งผู้วิจัยยังไม่ได้ซักถาม เพราะเหตุนี้เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงต้องการทราบถึงน้ำหนักอิทธิพลของพ่อแม่ที่มีต่อชีวิตคู่หญิงรักหญิงในความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลนั้นมีมากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับอิทธิพลจากสังคมภายนอก (0 คือ ไม่มีอิทธิพลเลย 100 คือ มีอิทธิพลมากที่สุด) ปรากฏว่า ลูกที่เป็นทอมและดี้ส่วนใหญ่ นั้น ให้น้ำหนักความมีอิทธิพลของพ่อแม่ที่มีต่อชีวิตรักของตนเองถึงร้อยละ 80-100 โดยให้เหตุผลว่า “ถ้าพ่อแม่ไม่ยอมรับ หนูก็จะต้องเลิกกัน” (จะมีแค่เพียง 1-2 คน ที่ให้น้ำหนักอิทธิพลจากพ่อและแม่ต่ำกว่านั้นเพราะพ่อแม่ไม่ได้เลี้ยงดูตนมาตั้งแต่เด็ก แต่แม้ว่าจะแค้นจะต่ำลงมาแต่ยังคงมีอิทธิพลสูงกว่าบุคคลภายนอก) ในขณะที่ทุกรายให้น้ำหนักความมีอิทธิพลจากบุคคลภายนอกที่ ไม่ใช่พ่อแม่แค่เพียงร้อยละ 10-30 เท่านั้น เพราะว่าต่อให้บุคคลภายนอกจะพูดอย่างไร ก็ไม่ได้มีผลให้ตนต้องเลิกกัน คู่รักหญิงรักเพศเดียวกันมักจะให้กำลังใจซึ่งกันและกันและไม่นำเอาอคติสังคมภายนอกมาทะเลาะกันเอง จากการรายงานพบว่า มีผู้ให้ข้อมูลทอมและดี้ที่ยอมสละความสุขของตัวเองเลิกคบกับคนที่ตนรักถ้าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่พ่อแม่ต้องการ เพื่อลดความขัดแย้งในครอบครัวและพ่อแม่ของตนจะได้หมดทุกข์ ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Green (2004) รายงานว่าหญิงรักเพศเดียวกันบางคนยอมสละความรักของตนเพื่อรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัวไว้

อย่างไรก็ตาม สิ่งนี้ไม่ได้ยืนยันว่า การเลิกคบกับคู่รักผู้หญิงแล้วจะสามารถเปลี่ยนให้ไปรักเพศตรงข้ามได้จริงเสมอไป จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ไม่ว่าผู้ให้ข้อมูลทอมคนใดจะพยายามเปลี่ยนแปลงตัวเองหรือบุคคลอื่นพยายามที่จะปรับเปลี่ยนตนให้เป็นเหมือนผู้หญิง ไม่พบว่า มีการพยายามครั้งใดประสบความสำเร็จอย่างแท้จริงเลยแม้แต่ครั้งเดียว เมื่อใดที่มีผู้อื่นพยายามจะเปลี่ยนตัวตนเมื่อนั้นผู้ให้ข้อมูลจะรับรู้ได้ว่า ตัวตนที่แท้จริงไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลคนนั้น

ผู้ให้ข้อมูลทอมบางคนเมื่อทราบว่ามีพ่อแม่ของตนยอมรับตนไม่ได้ อาจจะไม่ยอมฝืนตัวเองเพื่อพ่อแม่จะได้ไม่ต้องอับอายและเสียใจ แต่การพยายามจะเปลี่ยนตัวตนของผู้ให้ข้อมูลทอม จะทำให้ผู้ให้ข้อมูลยิ่งต้องปกปิดตัวเองมากยิ่งขึ้น และใช้ชีวิตอยู่บนสิ่งที่ตนไม่ได้เป็น ต้องกด (Repress) ตัวเองเอาไว้และปฏิเสธ (Deny) ในสิ่งที่ตนเองเป็น แล้วทำตามทีมนุคคลอื่นคาดหวังให้ตนเป็นตลอดเวลา เหมือนมีชีวิตแต่เป็นชีวิตใครสักคนที่ไม่ใช่ตัวของตัวเอง สิ่งนี้จะทำให้เกิดความไม่สอดคล้องภายในตัวเองมากยิ่งขึ้นไปอีก ก่อตัวเป็นความทุกข์ที่ซ่อนเก็บอยู่ภายในใจ ที่ไม่มีใครเข้าใจและบอกใครไม่ได้ สะสมเป็นความเครียดในชีวิตมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะเกิด 'ความขัดแย้งในใจ' ระหว่าง ตัวตนที่แท้จริง กับ ตัวตนที่พ่อแม่คาดหวังให้ตัวเองต้องเป็นอยู่ตลอดเวลา จากการให้สัมภาษณ์พบว่าการไม่ได้รับความเข้าใจจากพ่อแม่ในเรื่องนี้ ทำให้เกิด 'ความห่างเหิน' ในสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่และลูกที่เป็นทอม เพราะผู้ให้ข้อมูลทอมจะไม่ปรึกษาเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในชีวิตนี้กับพ่อแม่ที่พยายามจะเปลี่ยนแปลงตน เพราะรับรู้ว่ามีพ่อแม่จะรับตัวตนที่แท้จริงของตนไม่ได้ สอดคล้องตรงกับผลการวิจัยของ Green (2004) ที่ว่าหลายครั้งพ่อแม่แสดงอคติต่อคนรักเพศเดียวกัน ทำให้ลูกยังคงไม่เปิดเผยตัวตนหรือความสัมพันธ์คู่รักกับพ่อแม่ บางคนอาจจะเกิดความห่างเหินกับพ่อแม่ ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลทอมหลายๆ คนจึงต้องต่อสู้กับความทุกข์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งภายในตัวเอง ในครอบครัว และกับสังคมภายนอกโดยลำพัง เพราะพ่อแม่เองก็ไม่ได้เป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน จึงยากสำหรับพ่อแม่ที่จะเข้าใจสภาวะจิตใจและความทุกข์เครียดรอบด้านของลูก และอาจจะไม่ทราบว่าจะยอมรับหรือควรยอมรับเพียงใดลูกพัฒนาศักยภาพให้กับลูกที่เป็นทอมได้อย่างไร

ส่วนผู้ให้ข้อมูลดีนั้น ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า บางรายอาจจะรับรู้ตัวแล้วว่า "หนูชอบผู้หญิง" บางรายพูดว่า "หนูเลือกที่จะอยู่กับทอม" บางรายบอกว่า "สามารถมีคู่รักที่เป็นผู้ชายก็ยิ่งได้" ซึ่งแสดงให้เห็นโดยรวมว่า การชอบผู้หญิงนั้นเป็น 'ทางเลือก' หนึ่งที่สามารถเลือกได้ อย่างไรก็ตาม การเลือกนี้น่าจะแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ผู้ให้ข้อมูลดีที่ยังมองว่า การชอบผู้หญิงเป็นทางเลือกอยู่นั้น ดีกลุ่มนี้อาจจะมีโอกาสกลับไปเลือกผู้หญิงหรือผู้ชายอีกก็เป็นไปได้ข้อสังเกตนี้สอดคล้องไปทางเดียวกับผลการวิจัยของ Gottschalk (2003) ซึ่งพบว่าผู้หญิงส่วนใหญ่ที่ไม่ได้เคยเสนาหาคู่เพศเดียวกันมาก่อนและกลายมาเป็นหญิงรักเพศเดียวกันในวัยผู้ใหญ่อธิบายว่าการรักเพศเดียวกันของตนนั้นเป็น 'ทางเลือก' 2) ผู้ให้ข้อมูลดีคนใดที่เกิดความชัดเจนในตัวเองถึงรสนิยมทางเพศว่ารักผู้หญิงแน่นอนแล้ว การเปลี่ยนกลับไปชอบเพศตรงข้ามอาจไม่ใช่เรื่องที่เขาจะคิดอีกต่อไป สอดคล้องไปทางเดียวกับผลการวิจัยของ Gottschalk (2003) ซึ่งพบการรายงานของผู้ให้ข้อมูลหญิงเคยชอบผู้ชายแล้วมาชอบผู้หญิงเพศเดียวกันในภายหลังว่า "ในที่สุดตัวตนของฉันก็พัฒนามาถึงจุดหนึ่งซึ่งจะไม่กลับไปชอบผู้ชายได้อีก" ในกรณีนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของฟรอยด์

นักจิตวิทยาชื่อดังในอดีตที่ว่า การที่บุคคลเคยเป็นรักต่างเพศแล้วปรากฏว่ามาชอบเพศเดียวกันในภายหลังอาจจะเกิดจากภาวะที่บุคคลมีความเป็นคนรักเพศเดียวกันซ่อนเร้นอยู่ภายใน (Latent homosexuality) จิตไร้สำนึกของเขาอยู่แล้ว (Freud 1953 อ้างถึงใน Gottschalk, 2003) กล่าวคือความเป็นคนรักเพศเดียวกันมีอยู่แล้วภายในตัวบุคคล (Innate) เพียงแต่ว่าไม่ได้เปิดเผยออกมา ก่อนหน้านี้นั้น ส่วนผู้ให้ข้อมูลทอมนั้น มีความเป็นคนรักเพศเดียวกันตั้งแต่เด็ก จึงไม่ได้เลือกที่จะชอบผู้หญิงเหมือนกับผู้ให้ข้อมูลดี ผู้ให้ข้อมูลทอมชอบผู้หญิงโดยธรรมชาติลักษณะเดียวกับที่ผู้ชายชอบผู้หญิง ฉะนั้น รสนิยมการชอบผู้หญิงของผู้ให้ข้อมูลทอมจึง *'ไม่ใช่ทางเลือก'* แต่ผู้ให้ข้อมูลทอมจะมีการเลือกเกี่ยวกับการเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยอัตลักษณ์ของตนและเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยความสัมพันธ์รักรักของตนกับใครและเมื่อใดเท่านั้น

สรุปว่า ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า การที่พ่อแม่ บุคคลใด หรือแม้แต่ตัวของผู้ให้ข้อมูลเอง พยายามเปลี่ยนแปลงตัวตนและรสนิยมทางเพศที่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า เป็นธรรมชาติมาตั้งแต่เด็กหรือตั้งแต่เกิดนั้น ไม่มีกรณีใดประสบความสำเร็จ และไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพจิตของบุคคลที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกัน แต่จากการพิจารณาการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลดีประกอบกับการค้นคว้าวิจัยอื่นๆ อาจจะมีความเป็นไปได้ที่ผู้ให้ข้อมูลดีจะมีโอกาสเปลี่ยนไปชอบผู้ชายหรืออาจจะกลับไปชอบผู้หญิงอีกก็ได้ แต่ไม่ใช่ทุกราย

ในการวิจัยนี้ พบว่า คู่รักทอมและดีอาจจะพบกับ *'ความทุกข์มากที่สุด'* หากพ่อแม่ไม่ยอมรับให้มีชีวิตคู่ที่เป็นผู้หญิงเพศเดียวกัน แต่ในขณะเดียวกัน หากพ่อแม่ยอมรับได้ ผู้ให้ข้อมูลทอมและดีมักจะรู้สึกมี *'ความสุขมากที่สุด'* ความทุกข์วิตกกังวลว่าพ่อแม่จะรับไม่ได้และจะต้องเลิกกันนั้น จะหายไป เหมือนยกภูเขาออกจากอก ชีวิตคู่ของผู้ให้ข้อมูลทอมและดีที่ลงหลักปักฐานใช้ชีวิตคู่ร่วมกันเฉกเช่นเดียวกันกับคู่รักหญิงและชายมักจะเป็นคู่รักที่พ่อแม่ทั้งสองฝ่ายยอมรับได้ มักจะมีสุขภาพจิตที่ดีและมีความสุขเล็กๆ ในใจมากกว่าคู่รักที่พ่อแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายยังไม่ยอมรับ ซึ่งจะยังคงต้องกังวลอยู่ในใจว่า *"จะบอกพ่อแม่อย่างไร"* *"พ่อแม่จะเสียใจไหม"* *"จะทำอย่างไรดีให้พ่อแม่ยอมรับ"* หรือ *"จะคบกันได้นานไหม หรือไม่นานอาจจะต้องเลิก"*

หากพ่อแม่ยอมรับลูกได้ พ่อแม่จะเป็น *'แหล่งความเข้มแข็งที่สำคัญยิ่ง'* ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ สายสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่และลูกนั้น จะช่วยชีวิตลูกในยามวิกฤติได้ แม้ว่าจะอยู่ห่างไกลกันก็ตาม การที่พ่อแม่ยอมรับตัวตนและยอมรับให้มีคู่รักเป็นผู้หญิงได้นั้น เป็น *'สิ่งที่มีค่ายิ่ง'* ในชีวิตของผู้ให้ข้อมูลทุกราย เพราะพ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิด ยอมรับในตัวลูกได้ ต่อให้คนอื่นยอมรับไม่ได้ ก็จะไม่รู้สึกกดดันในตัวเองมากนักเมื่อถูกสบประมาทจากคนภายนอก คำพูดของพ่อแม่ที่ยอมรับได้จะเป็นคำพูดที่หล่อเลี้ยงหัวใจของลูกให้เข้มแข็ง ดังนั้น ความรัก ความเข้าใจ และกำลังใจจาก

พ่อแม่ จึงเป็นเสมือน 'วัคซีน' ที่สร้างภูมิคุ้มกันให้กับชีวิตลูกที่จะออกไปเผชิญกับโลกภายนอกที่เต็มไปด้วยอคติได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ยังพบว่า หญิงรักเพศเดียวกันจำนวนหนึ่งไม่ได้นึกถึงทางเลือกในการเข้ารับบริการการปรึกษากับนักจิตวิทยาการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพราะไม่คิดว่าตนมีความผิดปกติทางจิต "ไม่ไปปรึกษากับนักจิตวิทยา เพราะเรารู้ว่าเราไม่ได้เป็นทางจิต" (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1) อีกทั้งการให้ความช่วยเหลือทางจิตวิทยายังไม่มีวิธีหรือกระบวนการในทางปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถช่วยเหลือบุคคลรักเพศเดียวกันได้อย่างแท้จริง อาจจะเป็นเพราะการแก้ปัญหาทางจิตวิทยาในลักษณะนี้ยังคงเป็นการแก้ปัญหาในระดับบุคคล ไม่ใช่ระดับสังคมที่ยังคงมีอคติและความไม่เท่าเทียม อีกทั้งนักจิตวิทยาส่วนใหญ่มักเป็นบุคคลรักต่างเพศและมักจะขาดความเข้าใจในปัญหาของบุคคลรักเพศเดียวกัน และอาจจะไม่ได้รับการฝึกฝนมาในการให้การปรึกษา โดยเฉพาะกับบุคคลรักเพศเดียวกัน นักจิตวิทยาจึงยังไม่ใช่แหล่งให้การสนับสนุนทางจิตใจที่ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันนึกถึง

5. ประเด็นสายสัมพันธ์แห่งรักและความสุขของคู่หญิงรักเพศเดียวกัน

หญิงรักเพศเดียวกันต้องเผชิญกับอคติและข้อจำกัดทางสังคมมากมาย ทั้งทางกฎหมาย ครอบครัวและพฤติกรรม อีกทั้งมีแหล่งการสนับสนุนที่ไม่แน่นอน ชีวิตอยู่บนความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับการยอมรับ แต่จากการวิจัยพบว่า สิ่งสำคัญที่ทำให้หญิงรักเพศเดียวกันครองคู่อยู่ด้วยกันได้นานและมีคุณภาพความสัมพันธ์ที่ดีนั้น เป็นเพราะสายสัมพันธ์แห่งรักและความสุขอันแน่นแฟ้นสอดคล้องกับการวิจัยในต่างประเทศที่ว่า คู่รักที่มีสัมพันธ์ภาพที่มั่นคงมักจะอยู่เพราะมีความสุข จึงมีความสัมพันธ์ที่ยาวนาน ไม่ใช่อยู่เพราะมีข้อจำกัดที่ทำให้เลิกราไม่ได้ (Kurdek, 2006, cited in Kurdek, 2008)

ปัจจัยภายในคู่ที่มีผลให้คู่หญิงรักเพศเดียวกันมีสายสัมพันธ์แห่งรักอันแน่นแฟ้นและมีความสุข น่าจะมาจากเหตุผล 3 ประการคือ 1) ความเป็นเพศหญิงสองคน 2) คู่รักมีความหมายพิเศษสำหรับทอม และ 3) ดีรักและยอมรับข้อจำกัดของทอมได้ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในความเป็นเพศหญิงสองคนในคู่ นั้น ทำให้การใช้ชีวิตคู่มิ 'ความเหมือนกัน' อยู่มาก จึงเข้าใจและสื่อสารกันได้ง่ายขึ้น และสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้แทบทุกอย่างเหมือนเป็นทั้ง 'คู่ชีวิต' และ 'เพื่อนชีวิต' อีกทั้งเพศหญิงนั้นมีความอ่อนโยนและละเอียดอ่อนในการดูแลเอาใจใส่ และแสดงความรักต่อกันมาก มีการใช้การสื่อสารร่วมกับแสดงออกทางความรู้สึกในการแก้ไขปัญหาคัดแย้งภายในคู่ได้อย่างสร้างสรรค์สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kurdek (2008) ที่กล่าวว่า

หญิงรักหญิงใช้การแสดงความรู้สึกในการแก้ไขปัญหาคัดแย้งซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คู่หญิงรักหญิงสามารถรักษาคุณภาพของความสัมพันธ์ในระดับสูงได้ยาวนาน การวิจัยในครั้งนี้ พบว่าความสัมพันธ์คู่รักของผู้ให้ข้อมูลทอมและดี มีพื้นฐานมาจากความเป็นเพื่อน ผู้ให้ข้อมูลทอมมักจะรู้สึกว่าการจับคู่หญิงนั้นมีความยากกว่าผู้ชายตรงที่มีโอกาสที่จะ ‘ถูกปฏิเสธ’ มากกว่าเนื่องจากคนส่วนใหญ่ในสังคมไม่ยอมรับเพศเดียวกัน อย่างไรก็ตามก็มีข้อดีตรงที่ว่าผู้ให้ข้อมูลทอมเป็นผู้หญิงเหมือนกัน จึงเข้าหาผู้หญิงด้วยกันได้ง่ายกว่า เหมือนดังเช่น Strong et al. (2008) กล่าวว่าพวกเขาสามารถใกล้ชิดกับผู้หญิงได้ง่าย เพราะสามารถเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิงได้ดี ทำให้การสื่อสารกันง่ายขึ้นกว่ากับเพศตรงข้าม ดังนั้น ในการวิจัยนี้ จึงพบผู้ให้ข้อมูลทอมและดีทุกคู่พัฒนาสัมพันธ์ภาพไปสู่ความเป็นคู่รักบนพื้นฐานของ ‘ความเป็นเพื่อน’ ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากที่พูดว่า “คู่รักเป็นได้ทั้งเพื่อนและคนรัก” ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ Crawford และ Unger ที่ว่าหญิงรักเพศเดียวกันสามารถมีเพื่อนและคู่รักในคนเดียวกัน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ในความเป็นเพื่อนนั้น ผู้ให้ข้อมูลมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมาก สื่อสารกันตลอดเวลา สื่อสารทุกเรื่อง ทั้งเรื่องทางบวกและทางลบ ในการให้สัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทอมและดีที่ละคนแต่สัมภาษณ์ติดต่อกันในทันที ซึ่งทั้งคู่จะไม่มีโอกาสได้เล่าบทสัมภาษณ์สู่กันฟังเลยพบว่า แม้ว่าบางครั้งจะมีปากเสียงทะเลาะกัน แต่ในการให้ข้อมูลก็ยังคงมีความสอดคล้องตรงกันในการเล่าเรื่องราว ‘สูงมาก’ ไม่ว่าเรื่องนั้นจะเป็นเรื่องในทางลบหรือบวก เล่าออกมาด้วยคำพูดเดียวกัน สะท้อนให้เห็นว่า ในการใช้ชีวิตคู่่นั้นเหมือนการเดินทางไปด้วยกันทุกอย่างก้าว หันหน้าพูดคุยกันอยู่อย่างสม่ำเสมอ และคุยกันอย่างเปิดเผย นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลหญิงรักเพศเดียวกันใช้เวลาในชีวิตด้วยกัน ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ไปไหนมาไหนด้วยกัน สอดคล้องกับ Crawford และ Unger ที่กล่าวว่า คู่รักเพศเดียวกันมักจะทำกิจกรรมร่วมกันมากกว่าคู่รักต่างเพศ มักจะออกไปสังสรรค์กับเพื่อนด้วยกัน เข้ากลุ่มสังคมเดียวกัน มีกิจกรรมในยามว่างด้วยกัน มีความสนใจในกีฬาเหมือนกัน และ Blumstein และ Schwartz (1983, cited in Crawford & Unger, 2004) พบว่า คู่รักหญิงเพศเดียวกันส่วนใหญ่รายงานว่า ต้องการให้ความสัมพันธ์เป็นศูนย์กลางในชีวิต ดังนั้น ความเป็นเพื่อน (Companionship) และการสื่อสาร จึงเป็นสิ่งที่สำคัญในความสัมพันธ์แบบหญิงรักหญิง

คู่รักมีความหมายพิเศษสำหรับผู้ให้ข้อมูลทอม เพราะเป็นบุคคลประเภทเดียวที่ยอมรับตัวตนของผู้ให้ข้อมูลทอมได้อย่างลึกซึ้งมากที่สุด อีกทั้งคู่รักยังหามาได้ยากลำบากกว่าและต้องเผชิญกับข้อจำกัดมากกว่า ผู้ให้ข้อมูลทอมหลายคนจึงเห็นคุณค่าของคู่รักและมีแนวโน้มที่จะ

พยายามดูแลเอาใจใส่และทำทุกอย่างที่สามารถทำได้เพื่อรักษาความสัมพันธ์และทำให้คู่รักของตนมีความสุข

ส่วนผู้ให้ข้อมูลดีนั้นรักและสามารถยอมรับข้อจำกัดของคู่รักทอมได้ การดำรงชีวิตที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกัน มีหลายอย่างที่เป็นข้อจำกัด เช่น สรีระที่มีกำลังน้อยกว่าผู้ชาย แต่งงานไม่ได้ จดทะเบียนไม่ได้ มีบุตรไม่ได้ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ฝังอยู่ภายในใจลึกๆ ของผู้ให้ข้อมูลทอมไม่มากก็น้อยว่า ไม่สามารถให้หญิงคนรักในการอยู่ร่วมชีวิตคู่ได้สมบูรณ์แบบเหมือนผู้ชายกับหญิง สิ่งนี้อาจจะเป็นปมด้อยในจิตใจ หรือเป็นความใฝ่ฝันที่ไม่มีวันเป็นจริง หรือวิตกกังวลกลัวว่าคู่รักจะจากไป เมื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลดีทุกคน กลับไม่พบความรู้สึกว่าตนมีปมด้อยที่มาคบบกับทอม ผู้ให้ข้อมูลดียอมรับอัตลักษณ์รวมทั้งข้อจำกัดของคู่รักที่เป็นทอมได้อย่างไม่มีเงื่อนไข ไม่มีผู้ให้ข้อมูลดีรายใดรู้สึกเสียดายที่คู่รักไม่ได้เป็นผู้ชายด้วยเหตุผลที่ว่าผู้ชายก็ไม่ได้ตอบสนองอะไรให้ได้ทุกอย่าง สิ่งที่สำคัญสำหรับผู้ให้ข้อมูลดีไม่ใช่เพศชายหรือหญิง แต่เป็นคู่ชีวิตที่เธออยู่ด้วยแล้วมีความสุข

จากการให้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลดีทุกคนสามารถหลุดออกจากการยึดติดกรอบความคิดที่ว่า ‘หญิงต้องคู่กับชาย’ หันมามองที่ ‘บุคคล’ มากกว่ามองที่เพศ คล้ายกับการศึกษาวิจัยของ Strong et al. (2008) ซึ่งพบว่า หญิงรักเพศเดียวกันมีความเป็นอิสระจากนิยามทางสังคมเกี่ยวกับบทบาททางเพศ (Freedom from societal definitions of roles) การเป็นอิสระจากนิยามทางเพศนี้เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลดีสามารถยอมรับคู่รักที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกันในฐานะคู่ชีวิตได้เป็นอย่างดี

ต่อมาแม้ว่าผู้ให้ข้อมูลดีทุกคนจะทราบดีว่าการใช้ชีวิตคู่อยู่กับคู่รักทอมนั้น จะต้องเผชิญกับทั้ง ‘ข้อจำกัด’ และ ‘ปัญหา’ อดติรอบด้านทั้งกับสังคมภายนอกและแม้กระทั่งกับครอบครัวของตนเอง แต่เพราะเหตุใดผู้ให้ข้อมูลดีจึงยืนยันหยัดที่จะฝ่าฟันชีวิตคู่ไปพร้อมกับคู่รักทอม ผู้ให้ข้อมูลดีส่วนใหญ่ในการวิจัยนี้ รายงานว่าการอยู่กับผู้หญิงทำให้รู้สึกมีความสุขมากกว่า หรือกล่าวง่าย ๆ ว่า ผู้หญิงสนองความต้องการและความปรารถนาในใจลึกๆ ได้ดีกว่า โดยเฉพาะในแง่ของ ความเข้าใจ การพูดคุยปรึกษากันได้ทุกเรื่อง การแสดงออกซึ่งความรัก ห่วงใย เอาใจใส่และช่วยเหลือจนเจอกัน คู่รักทอมเป็นได้ทั้งเพื่อน ทั้งพี่ ทั้งแฟน เป็นได้ทุกอย่างให้กับผู้ให้ข้อมูลดี นั่นคือ ‘สายสัมพันธ์ทางจิตใจอันแน่นแฟ้น’ ที่มีให้กัน ดังคำพูดของผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งว่า ‘ความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิงมันไม่มีอะไรมายึดเหนี่ยวไม่มีกฎหมายอะไรมารองรับมันต้องใช้ ‘ใจล้วนๆ’ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5) การวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องตรงกับการศึกษาวิจัยของ Strong et al. (2008) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การเป็นคู่รักกับผู้หญิงด้วยกันนั้น ได้รับการรับฟังและได้รับความเข้าใจและการตอบสนองความต้องการ

มากกว่า อีกทั้งยังเป็นความสัมพันธ์ที่ให้ความรู้สึกถึงความเท่าเทียมและปลอดภัยไม่รู้สึกรู้สึกถูกกดขี่ เพราะเป็นเพศที่อ่อนแอกว่า Rathus et al. (2002) รายงานว่า หญิงรักหญิงส่วนใหญ่ที่มีความสัมพันธ์ที่และสนิทสนมใกล้ชิด (Close relationship) กับคู่รัก จะมีความพอใจ (Satisfaction) กับคุณภาพความสัมพันธ์ในความสัมพันธ์ของตน จากการศึกษาของ Peplau และ Cochran (1990, cited in Rathus et al., 2002) กล่าวว่า หญิงรักหญิงในความสัมพันธ์ที่คงทน รายงานว่าพวกเขามีความรัก ความผูกพัน ความใกล้ชิด การเอาใจใส่ และความสนิทสนมในระดับสูงและ Kurdek (2008) พบว่า เมื่อเทียบกับคู่ชายรักหญิงและชายรักชาย คู่หญิงรักหญิงมีคุณภาพความสัมพันธ์ระดับสูงที่สุด

ผลการวิจัยในต่างประเทศและการวิจัยในครั้งนี้นี้ สอดคล้องตรงกันว่า หญิงรักเพศเดียวกัน นั้น มีสายใยแห่งความรักและความสุขอันแน่นแฟ้น อีกทั้งมีคุณภาพในสายสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้ ได้พบประเด็นต่างๆ ที่อาจจะมีประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้ในบริบทการบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา การวิจัยในอนาคต และการวางแผนเชิงนโยบายด้านกฎหมายและสังคม ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อการบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

1) ให้ความเข้าใจและยอมรับ

จากการให้สัมภาษณ์ หญิงรักเพศเดียวกันมักไม่ได้รับความเข้าใจจากบุคคลในครอบครัวหรือในสังคม เมื่อถามว่าอยากบอกอะไรกับสังคมบ้าง ทุกคนตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า “อยากให้สังคมเข้าใจและยอมรับ” ดังนั้น สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งยวดที่นักจิตวิทยาการปรึกษาจะช่วยให้ภาวะจิตใจของเขาดีขึ้นประการแรกที่สำคัญมาก คือ การให้การยอมรับและเข้าใจในตัวตน สภาวะจิตใจรวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เขาต้องเผชิญอย่างลึกซึ้ง

2) หลีกเลี่ยงการใช้กรอบความคิดของบุคคลรักต่างเพศมาทำความเข้าใจ

จากการวิจัยนี้พบว่า หญิงรักเพศเดียวกันมักจะไม่นิยมพูดถึงเรื่องแบบนี้ให้ใครฟังมากนัก การบอกเล่าเรื่องราวส่วนตัวอาจจะไม่ถูกบอกออกมาทั้งหมด เพราะด้วยความที่ทราบดีว่าอคติทางสังคมมีอยู่ทุกหนทุกแห่ง และคนในสังคมส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจ แม้จะเป็นนักจิตวิทยา

ก็ตาม อาจทำให้มีความระมัดระวังในการที่จะเปิดเผยเรื่องราวของตนเอง เวลาที่นักจิตวิทยาตอบสนองกลับมา เขาจะมีความไวในการรับรู้ได้ว่า บุคคลที่เขาสื่อสารอยู่ด้วยนั้น มีความเข้าใจคนรักเพศเดียวกันมากน้อยเพียงใด 'ความไว' (Sensitivity) ต่อสิ่งที่เขาบอกเล่ามาเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของการเป็นนักจิตวิทยาให้กับคนกลุ่มนี้และควรหลีกเลี่ยงการใช้กรอบความรู้สึกรักนึกคิดของบุคคลรักต่างเพศ มาทำความเข้าใจกับบุคคลรักเพศเดียวกัน เพราะบุคคลรักเพศเดียวกันจะไม่ใคร่อยากคุยกับนักจิตวิทยาที่มีมุมมองแบบคนรักต่างเพศ (Heterocentric view) (Burckell & Goldfried, 2006)

ลักษณะของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่มีมุมมองแบบคนรักต่างเพศนั้นแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ (Burckell & Goldfried, 2006) 1) ขาดความเข้าใจในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับบุคคลรักเพศเดียวกัน 2) ให้การปรึกษาปัญหาของบุคคลรักเพศเดียวกันแยกเช่นเดียวกับปัญหาของคนที่เป็นรักต่างเพศทั่วไป ซึ่งนักจิตวิทยาการปรึกษาในแนวคิดแบบนี้อาจจะให้ความสำคัญว่าเขาควรให้บริการกับคนทุกคนเหมือนกันโดยไม่คำนึงถึงว่าเขาจะมีตัวตนทางเพศ (Sexual identity) แบบใด แนวคิดลักษณะนี้เรียกว่า "Democratic view of sexual orientation" ซึ่งจะทำให้นักจิตวิทยานั้น 'มองข้าม' จุดสำคัญที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลรักเพศเดียวกันและบุคคลรักต่างเพศไป

นอกจากนี้ ควรระมัดระวังการนำทฤษฎีเชิงจิตวิทยาที่ใช้กับบุคคลรักต่างเพศมาใช้ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยากับบุคคลรักเพศเดียวกัน เช่น ทฤษฎีเกี่ยวกับตัวตนในอุดมคติ เพราะตัวตนของบุคคลรักเพศเดียวกันนั้นแตกต่างจากบุคคลรักต่างเพศ ตามแนวคิด 'สองตัวตน' ดังที่ได้กล่าวมาในหัวข้ออภิปราย ฉะนั้น จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นมากที่นักจิตวิทยาควรจะทำทำความเข้าใจกับตัวตนทางเพศของผู้รับบริการร่วมกับปัญหาที่ผู้รับบริการต้องการจะปรึกษาโดยพิจารณาว่ามันมีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่อย่างไร

3) คำนึงถึงความแตกต่างที่ซ่อนอยู่ภายในจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกัน

แม้ว่าผู้รับบริการหลายๆ คนจะมีบทบาททางเพศเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันเหมือนกัน เช่น เป็นทอมเหมือนกัน หรือเป็นดี้เหมือนกัน แต่จากการวิจัยในครั้งนี้นี้พบว่า แต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน เช่น การรับรู้ตัวตนของหญิงรักเพศเดียวกันชัดเจนไม่เท่ากัน บทบาททางเพศต่างกัน การรับรู้สุนิยมทางเพศช้าเร็วไม่เท่ากัน การเปิดเผยตัวช้าเร็วและมากน้อยไม่เท่ากัน ความไม่สอดคล้องในตัวเองมากน้อยต่างกัน การยอมรับจากพ่อแม่และสังคมรอบข้างไม่เหมือนกัน ความล้มเหลวในชีวิตคู่บ่อยครั้งต่างกัน การนำอคติมาใส่ไว้ในใจมากน้อยต่างกัน ฯลฯ ซึ่งทุกประเด็นที่กล่าวมานั้นมีผลต่อภาวะในจิตใจในส่วนลึกของผู้รับบริการ ลักษณะและระดับของ

ทุกข์ภายในใจของแต่ละคนจึงไม่เหมือนกัน การพิจารณาความเป็นมาเหล่านี้ เพื่อทำความเข้าใจกับสภาวะเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการให้การปรึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

4) ไม่ควรด่วนสรุปว่ามีรสนิยมทางเพศแบบใด หลีกเลี่ยงการตีตรา

นักจิตวิทยาควรทราบว่า การพิจารณาว่าคนๆ หนึ่งมีรสนิยมทางเพศแบบใดนั้น ต้องใช้เวลายาวนานช่วงหนึ่งของชีวิต (Crooks & Baur, 2005) เมื่อนักจิตวิทยาพบกับผู้รับบริการปรึกษาที่มีพฤติกรรมแบบรักเพศเดียวกันในขณะนั้น ไม่ควรด่วนสรุปว่าเขามีรสนิยมทางเพศแบบใด เพราะรสนิยมทางเพศไม่สามารถพิจารณาได้จาก ‘พฤติกรรมทางเพศ’ เพียงอย่างเดียว นอกเสียจากว่าผู้รับบริการจะมีความกระฉับกระเฉงในตัวได้อย่างแท้จริงและจะต้องมีพฤติกรรมทางเพศดังกล่าวที่คงตัวมาระยะยาวนานช่วงชีวิตหนึ่งด้วย

นอกจากนี้ นักจิตวิทยาควรหลีกเลี่ยงการตีตราและหลีกเลี่ยงการพยายามให้ผู้รับบริการตีตราหรือยอมรับตนเองว่าเป็นทอมหรือดี้โดยเป็นความจริงแท้ แม้ว่าผลวิจัยในครั้งนี้จะพบว่าการยอมรับตนเองนั้นจะสามารถเป็นแหล่งให้ความเข้มแข็งจากในตนเองได้ก็ตาม เพราะจากการสังเคราะห์ข้อมูลพบว่า การยอมรับตนเองของผู้ให้ข้อมูลนั้น หมายถึง การยอมรับสภาพที่ตนใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางอคติ ตราบาปและข้อจำกัดมากกว่าที่จะยอมรับคำว่าทอมนั้นว่าเป็นความจริงโดยแท้ เนื่องจากคำว่าทอมหรือดี้เป็นคำตีตราทางสังคมซึ่งอาจแฝงด้วยอคติทางสังคม นักจิตวิทยาควรคำนึงถึงว่า การที่บุคคลรักเพศเดียวกันจะยอมรับตนเองได้นั้น บุคคลรักเพศเดียวกันต้องการความรู้สึกปลอดภัยและมีแหล่งสนับสนุนอื่นๆ ที่เอื้ออำนวย (Crooks & Karla, 2005) นอกจากนี้การยอมรับในตนเองนั้น ยังต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนในการสร้างตัวตนที่เป็นไปในแนวทางบวกหรือเป็นกลางเสียก่อน (Platzer, 1998) อีกทั้ง ดังนั้นนักจิตวิทยาการปรึกษาควรละเอียดละอกกับแง่มุมที่เป็นลักษณะเฉพาะของหญิงรักเพศเดียวกันและไม่ควรจะเร่งรีบจนเกินไป แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องไวต่อความรู้สึกของผู้รับบริการที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกันอีกด้วย

5) การเปลี่ยนแปลงรสนิยมทางเพศ อาจไม่ใช่หนทางพันทุข์

นักจิตวิทยาควรระมัดระวังในการพยายามเปลี่ยนแปลงหญิงรักเพศเดียวกันให้ไปชอบเพศตรงข้าม เพื่อช่วยให้เขาพ้นทุกข์จากการเป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน โดยไม่เข้าใจบุคคลคนนั้นอย่างถ่องแท้ การพยายามเปลี่ยนแปลงนั้นอาจไม่ช่วยให้หลุดพ้นจากทุกข์ แต่จะทำให้เขาต้องเผชิญทุกข์ของความไม่สอดคล้องในตัวเองมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความความวิตกกังวลเพิ่มมากขึ้นและรู้จักตัวเองช้าลง นอกจากนี้ เขาอาจจะรู้สึกไม่ได้รับความเข้าใจจากนักจิตวิทยาและอาจจะไม่มารับการปรึกษาอีก

Burckell และ Goldfried (2006) กล่าวว่า ในการวิจัยของ Shilo และ Schroeder ในปี 2002 กับบุคคลรักเพศเดียวกัน 202 คน ที่ได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา เพื่อเปลี่ยนรสนิยมทางเพศ คนจำนวนมากส่วนใหญ่ (Vast majority) รายงานว่า การบำบัดนั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงรสนิยมทางเพศได้ และหลายคนได้บรรยายถึงผลร้ายจากการบำบัดเช่นนี้ทำให้พวกเขารู้สึกสลดหดหู่และมองบุคคลรักเพศเดียวกันในแง่ลบมากขึ้น

6) ควรเพิ่มเติมความรู้ ฝึกฝน และพัฒนาแนวทางการบริการการปรึกษา กับบุคคลรักเพศเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรม

เนื่องจากภาวะทางจิตใจและการเผชิญกับความทุกข์ของบุคคลรักเพศเดียวกันนั้นมี 'เอกลักษณ์' และความซับซ้อนแตกต่างจากบุคคลรักต่างเพศ ดังนั้น นักจิตวิทยาที่จะให้การปรึกษากับหญิงรักเพศเดียวกันนอกจากจะมีทักษะขั้นพื้นฐานแล้ว ควรมีความรู้เพิ่มเติม (Burckell & Goldfried, 2006) เกี่ยวกับหญิงรักเพศเดียวกันอีกด้วย

จากการวิจัยในต่างประเทศ พบว่า บุคคลรักเพศเดียวกันและบุคคลรักสองเพศใช้บริการสุขภาพทางจิตในอัตราที่สูงกว่าบุคคลทั่วไป (Bradford et al., 1994; Cochran et al., 2003; Liddle, 1997, cited in Burckell & Goldfried, 2006) แต่นักจิตวิทยาที่ให้บริการมักจะรู้สึกว่ขาดเทคนิค (ill-equipped) และไม่รู้สึกมีความสามารถ (Incompetent) ในการให้บริการการปรึกษากับบุคคลกลุ่มนี้ จากการสำรวจของ Phillips and Ficher ในปี 1998 กับนักศึกษาปริญญาโทพบว่า พวกเขาได้รับการฝึกฝนในการให้การปรึกษากับคนกลุ่มนี้น้อยมากในขณะที่เรียนอยู่มหาวิทยาลัย (Burckell & Goldfried, 2006) จึงควรมีการฝึกฝนบุคลากรและการพัฒนาแนวทางการให้การปรึกษากับบุคคลรักเพศเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรม

7) คลุกคลีกับบุคคลรักเพศเดียวกันบ้าง

นอกจากความรู้ทางทฤษฎีแล้ว การมีเพื่อนหรือญาติที่เป็นบุคคลรักเพศเดียวกันจะเป็นประโยชน์ในการให้การปรึกษามากขึ้น (Burckell & Goldfried, 2006) เพราะจะทำให้สามารถเข้าใจและเข้าถึงจิตใจของผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยกับบุคคลรักเพศเดียวกันจะมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลรักเพศเดียวกันมากกว่าบุคคลที่ไม่เคยปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรักเพศเดียวกันมาก่อนเลย (Herek & Glunt, 1993, cited in Burckell & Goldfried, 2006)

8) ควรเสนอทางเลือกให้กับผู้รับบริการที่เป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน

เนื่องจาก หญิงรักเพศเดียวกันอาจจะมี ความกังวลเกี่ยวกับทัศนคติของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่มีต่อหญิงรักเพศเดียวกัน ดังที่มีรายงานในต่างประเทศว่า 89% ของหญิงรักเพศเดียวกันอยากที่จะปรึกษากับนักจิตวิทยาที่เป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย และ 66% ของหญิงรักเพศเดียวกันต้องการปรึกษากับนักจิตวิทยาที่เปิดเผยตนเองแล้วว่าเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน (Bradford & Ryan, 1987 อ้างถึงใน Platzer, 1998) ดังนั้น นักจิตวิทยาจึงควรเสนอทางเลือกให้กับผู้เข้ารับการศึกษาที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกันเพื่อให้การปรึกษาเกิดประสิทธิภาพกับผู้รับบริการมากที่สุด

9) ในบางกรณีอาจพิจารณาการให้การปรึกษาแบบครอบครัว

เนื่องจากพ่อแม่เป็นแหล่งให้ความแข็งแกร่งที่สำคัญของลูกที่เป็นทอมและดี้ ในบางกรณีการให้การปรึกษาแบบครอบครัว (Family counseling) อาจจะมีประโยชน์ทั้งกับพ่อแม่ลูกและพี่น้องของหญิงรักเพศเดียวกันเพื่อครอบครัวอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจและมีความสุขมากขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาและความพร้อมทางจิตใจของทั้งสองฝ่าย

10) ในบางกรณีอาจพิจารณาการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม

เนื่องจากปัญหาอคติเป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับสังคม ดังนั้น นักจิตวิทยาอาจจะพิจารณาการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม (Group counseling) กับหญิงรักเพศเดียวกันซึ่งอาจจะช่วยให้พวกเขามีแหล่งสนับสนุนทางสังคมและจิตใจอีกแหล่งหนึ่ง หรือการให้การปรึกษาแบบกลุ่มกับพ่อแม่ของหญิงรักเพศเดียวกันโดยคละพ่อแม่ที่ยอมรับลูกได้แล้วและยังยอมรับลูกไม่ได้ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้พ่อแม่ได้แลกเปลี่ยนมุมมอง ความเข้าใจ ประสบการณ์การเลี้ยงดูและพัฒนาบุตรที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกัน

11) ในบางกรณีอาจพิจารณาการให้การปรึกษาแบบอื่น ๆ

นักจิตวิทยาอาจจะให้บริการการปรึกษาร่วมกับการให้ความรู้ทางวิชาการเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจให้กับหญิงรักเพศเดียวกัน และบุคคลรอบข้างที่ยังคงไม่เข้าใจและ/หรือรู้สึกว่าการรักเพศเดียวกันผิดปกติ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

แม้ว่าการวิจัยนี้มีข้อจำกัดหลายอย่าง เช่น จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ยังมีจำนวนไม่มากนัก ประเภทของหญิงรักเพศเดียวกันซึ่งมีเฉพาะทอมและดีอัสย์อยู่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมถึงหญิงรักเพศเดียวกันประเภทอื่นๆ และกลุ่มพ่อแม่ที่มีลูกเป็นหญิงรักเพศเดียวกัน อีกทั้งการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบปรากฏการณ์วิทยาไม่ได้ศึกษากระบวนการภายในจิตใจ อย่างไรก็ตาม การวิจัยในครั้งนี้ ได้พบข้อค้นพบที่น่าสนใจหลายอย่างที่นำไปศึกษาต่อยอดได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. การขยายผลการศึกษาเกี่ยวกับตัวตนของทอมและดีที่อาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันไปจากผลวิจัยที่ได้ในครั้งนี้
2. การศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวคิด 'สองตัวตน' ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการวางรูปแบบแนวทางการให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่มีประสิทธิภาพ
3. การศึกษาขยายผลประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันไปสู่กลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น กลุ่มเลส กลุ่มที่ไม่ระบุตนเองว่าเป็นทั้งทอมดีหรือเลส หรือกลุ่มชายรักชาย เป็นต้น
4. การศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของพ่อแม่ที่มีลูกเป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน ทั้งที่ยอมรับลูกได้และไม่ยอมรับลูกไม่ได้ และศึกษากระบวนการยอมรับของพ่อแม่ที่ยอมรับลูกได้แล้ว เพื่อค้นหาวิธีให้บริการการปรึกษากับพ่อแม่ บรรเทาทุกข์ของครอบครัว ซึ่งเป็นแหล่งให้ความเข้มแข็งทางจิตใจที่สำคัญของหญิงรักเพศเดียวกัน
5. การวิจัยที่จะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาศักยภาพของบุตรที่มีวิถีชีวิตแบบรักเพศเดียวกัน
6. การศึกษากระบวนการฟื้นตัวความรู้สึกลบต่อตนเองอันเนื่องมาจากอคติทางสังคมที่นำมาใส่ไว้ในใจ (internalized homonegativity) ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่งของการเกิดทุกข์ในใจของหญิงรักเพศเดียวกัน
7. การศึกษากระบวนการพัฒนาตัวตนในกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นหญิงรักเพศเดียวกันที่สามารถพัฒนาตัวตนสู่อิสรภาพ มีสุขภาพจิตที่ดี และมีชีวิตคู่ที่มีความสุข เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือหญิงรักเพศเดียวกันที่ยังต้องการความช่วยเหลือด้านจิตใจ
8. จากการศึกษาครั้งนี้ พบการคิดและพยายามฆ่าตัวตายหลายกรณี จึงแนะนำว่าควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุและประสบการณ์ทางจิตใจก่อน ระหว่าง และหลังการฆ่าตัวตายให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นกรณีศึกษาและป้องกันการพยายามฆ่าตัวตายในบุคคลรักเพศเดียวกัน และป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดซ้ำอีก โดยอาจจะทำงานนี้เป็นโครงการร่วมกับภาครัฐบาล เช่น

กรมสุขภาพจิต ซึ่งมีรายงานว่า มีหลายกรณีที่มีผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จโดยไม่มีผู้ใดทราบสาเหตุการตายนั้น ซึ่งส่วนหนึ่งอาจจะเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันที่ไม่ต้องการบอกเรื่องนี้กับใคร ดังเช่น กรณีตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ก็เป็นได้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายทางด้านกฎหมายและสังคม

1. การเปิดโอกาสให้หญิงรักเพศเดียวกันมีพื้นที่ยื่นในสังคมที่มีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกับบุคคลรักต่างเพศทั้งทางนิตินัยและพฤตินัย จะช่วยลดภาวะทุกข์ใจในทรัพยากรบุคคลจำนวนมาก ส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีในระดับบุคคลและครอบครัวและเพื่อให้คนในชาติมีพลังชีวิตในทางสร้างสรรค์
2. ภาครัฐบาลและเอกชนควรร่วมกับนักจิตวิทยาการปรึกษาจัดบริการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่พ่อแม่ ครูอาจารย์และนักเรียนนักศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุขและปราศจากอคติ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กิติพัฒน์ นนทบุรีมະดุลย์. (2546). *การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการสังคม*. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กันต์ชนก กาพย์พิมาย. (2551). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพันธะผูกพันในความสัมพันธ์ของหญิงรักเพศ
เดียวกันวัยผู้ใหญ่ตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา
พัฒนาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรมสุขภาพจิต. (2553). *สถิติการฆ่าตัวตาย*. คัดมาเมื่อ 12 สิงหาคม 2554 จาก กรมสุขภาพจิต :
กระทรวงสาธารณสุข : <http://www.dmh.go.th/report/suicide/>

ข่าวสดออนไลน์ (2548). *เด็กไทยทำสถิติเสียชีวิตวัยแค่ 13 ฆ่าตัวตายวันละ 2 ศพ*. คัดมาเมื่อ
21 สิงหาคม 2554 จาก กรมสุขภาพจิต : กระทรวงสาธารณสุข :
<http://www.dmh.go.th/report/suicide/>

จิราภา เจริญวุฒิ. (2549). *ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับฝ่ายหญิงในความสัมพันธ์แบบคู่อรั้ง*.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสตรีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ฉันทลักษณ์ รักษาอยู่. (2546). *กรมสุขภาพจิตยอมรับรักเพศเดียวกันไม่ผิดปกติ*. คัดมาเมื่อ
12 มีนาคม 2553 จาก สะพาน : กลุ่มสร้างสื่อเพื่อความเข้าใจเพื่อความหลากหลายทางเพศ
: <http://www.sapaan.org/article/39.html>

ชลธิชา ศาลิคุปต์. (2532). *กระบวนการพัฒนาและอำรงเอกลักษณ์ของหญิงรักร่วมเพศ*.
วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมนุษยวิทยามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชาย โปสิตา. (2552). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร :
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

เดลินิวส์. (2554). *สาวหล่อน้อยใจแฟนโดดคลองดับ* ฉบับวันที่ 18 พฤษภาคม 2554 หน้า 1

เดลินิวส์. (2554). *ผะทอมรักชมจุดไฟเผาตัวดับ* ฉบับวันที่ 4 มิถุนายน 2554 หน้า 1 และ 19

เดลินิวส์ ออนไลน์. (2547). *เปิดใจมองเพศที่ 3 ความเป็นจริงที่มีอยู่ในสังคมโลก*. คัดมาเมื่อ
15 สิงหาคม 2554 จาก กรมสุขภาพจิต : กระทรวงสาธารณสุข :

http://www.dmh.go.th/sty_libnews/news/view.asp?id=384

เดลินิวส์ ออนไลน์. (2551). *วินิจฉัยจริยธรรมตัดอัมตะ*. คัดมาเมื่อ 21 สิงหาคม 2554 จาก

กรมสุขภาพจิต : กระทรวงสาธารณสุข :

http://www.dmh.go.th/sty_libnews/news/view.asp?id=9011

ธันนิกันต์ สุญสินภัย. (2546). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ผู้หญิงเป็นหญิงรักหญิงในกรุงเทพมหานคร*.

วิทยานิพนธ์มานุษยวิทยามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิตา ชูโต. (2545). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร : แม่ทส์ปอยท์.

บงกชมาศ เอกเยี่ยม. (2532). *เกย์ : กระบวนการพัฒนาและอํารงเอกลักษณ์ร่ว่มเพศ*.

วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์และมนุษยวิทยามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปิยรัตน์ มาร์แดง. (2546). *แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรัก*

เพศเดียวกัน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มณฑนา วรนิมมานนท์, สุชาดา สร้อยสน, จิระสุข สุขสวัสดิ์. (2552). *ประสบการณ์การเปิดเผย*

ตนเองต่อสังคมของหญิงรักหญิง. รายงานวิจัยนำร่อง วิชาวิจัยเชิงคุณภาพ สาขาจิตวิทยา

การปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. คัดมาเมื่อ

20 กันยายน 2554 จาก ราชบัณฑิตยสถาน :

<http://rirs3.royin.go.th/new-search/word-33-search.asp>

รัจวี นพเกตุ. (2542). *มนุษย์ : จิตวิทยาทางเพศ*. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด

ยงพลเทรตดีง.

วชิระ เพ็งจันทร์. (2552). *สายด่วนสุขภาพจิตฮอต*. คัดมาเมื่อ 12 มีนาคม 2553 จาก ไทยรัฐ

ออนไลน์ : <http://www.thairath.co.th/content/edu/43798>

ศิริพร จิรวัดน์กุล. (2548). *การวิจัยเชิงคุณภาพในวิชาชีพการพยาบาล*. ขอนแก่น : ศิริภักดิ์

ออฟเซ็ท.

สุภางค์ จันทวานิช. (2551). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภางค์ จันทวานิช. (2551). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์

แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมชาย ปรีชาศิลปปะกุล. (2554). *ไม่มีเพศที่สามในกฎหมายไทย*. คัดมาเมื่อ 20 กันยายน 2554

จากกรุงเทพธุรกิจ ออนไลน์ : <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/somchai/20110915/409440>

- อรุณี ศุภิชัยนิมิตร. (2551). *ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการเปิดเผยสถานภาพของหญิงรักเพศเดียวกันในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นต่อครอบครัว*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อันธิกา แจคเกอลีนไคลน์. (2546). *กระบวนการเปิดเผยตนเองของบุคคลที่เป็นรักร่วมเพศ*. รายงานการวิจัย ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารีย์วรรณ อ่วมตานี. (2549). *การวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาล*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Burckell, L. A., & Goldfried, M. R. (2006). Therapist qualities preferred by sexual-minority individuals. *Psychology: Theory, Research, Practice, Training*, 43, 32-49
- Crooks, R., & Baur, K. (2005). *Our sexuality*. Belmont, California: Thomson Learning.
- Crawford, M., & Unger, R. (2004). *Women and gender*. New York: McGraw- Hill.
- Denney, N. W., & Quadagno, D. (1988). *Human Sexuality*. St. Louis, Missouri: Times Mirror/Mosby College Publishing.
- Diamond, L. M. (1998). Development of sexual orientation among adolescent and young adult women. *Developmental Psychology*, 34, 1085-1095.
- Francoeur, R. T. (1985). *Becoming a sexual person*. New York: Macmillan Publishing.
- Frost, D. M., & Meyer, I. H. (2009). Internalized homophobia and relationship quality among lesbians, gay men, and bisexuals. *Journal of Counseling Psychology*, 56, 97-109.
- Gottschalk, L. (2003). From gender inversion to choice and back changing perceptions of the aetiology of lesbianism over three historical periods. *Women's Studies International Forum*, 26, 221-233
- Green, R. J. (2004). Risk and resilience in lesbian and gay couples: comment on solomon, rothblum, and balsam. *Journal of Family Psychology*, 18, 290-292.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1989). *Fourth generation evaluation*. Newbury Park, California: Sage Publications.

- Julien, D., Chartrand, E., Simard, M.-C., Bouthillier, D., & Be'gin, J. (2003). Conflict, social support, and relationship quality: An observational study of heterosexual, gay male, and lesbian couples' communication. *Journal of Family Psychology, 17*, 419-428.
- Kelly, G. F. (2006). *Sexuality today*. New York: McGraw-Hill.
- Kimmel, D. C. (2004). Homophobia. *Encyclopedia of Applied Psychology, 2*, 209-214.
- Kurdek, L. A. (2008). Change in relationship quality for partners from lesbian, gay male, and heterosexual couples. *Journal of Family Psychology, 22*, 701-711.
- Kurdek, L. A. (1995). Developmental changes in relationship quality in gay and lesbian cohabiting couples. *Developmental Psychology, 31*, 86-94.
- Kurdek, L. A. (1988). Perceived social support in gays and lesbians in cohabitation relationship. *Journal of Personality and Social Psychology, 54*, 504-509.
- Kurdek, L. A., & Schmitt, J. P. (1986). Early development of relationship quality in heterosexual married, heterosexual cohabiting, gays, and lesbian couples. *Developmental Psychology, 22*, 305-309.
- Kurdek, L. A., & Schmitt, J. P. (1986). Interaction of sex role self-concept with relationship quality and relationship beliefs in married, heterosexual cohabiting, gay, and lesbian couples. *Journal of Personality and Social Psychology, 51*, 365-370.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. California: Sage Publications.
- Maguen, S., Floyd, F. J., Bakeman, R., & Armistead, L. (2002). Developmental milestones and disclosure of sexual orientation among gay, lesbian, and bisexual youths. *Applied Developmental Psychology, 23*, 219-233.
- New York Times (2011). *After long wait, gay couples marry in New York*. Called on 21 August, 2011 from New York Times:
<http://www.nytimes.com/2011/07/24/nyregion/across-new-york-hundreds-of-gay-couples-to-marry-on-sunday.html>
- O'Brien, J. (2004). Heterosexism and homophobia. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences, 6672-6676*.

- Office of the City Clerk (2010) *Same Sex Marriage Information*. Called on 21 August, 2011 from Office of the City Clerk: The City of New York:
[http://www.cityclerk.nyc.gov/html/marriage/domestic_partnership_reg.shtml#same sex](http://www.cityclerk.nyc.gov/html/marriage/domestic_partnership_reg.shtml#same_sex)
- Platzer, H. (1998). The concerns of lesbian seeking counseling: A review of the literature. *Patient Education and Counseling, 33*, 225-232.
- Rathus, S. A., Nevid, J. S., Fichner-Rathus, L. (2002). *Human sexuality in a world of diversity*. Boston, Massachusetts: Allyn and Bacon.
- Rostosky, S. S., Riggle, E. D., Gray, B. E., & Hatton, R. X. (2007). Minority stress experiences in committed same-sex couple relationship. *Professional Psychology, 38*, 392-400.
- Strong, S., Riggle, E. D., Whitman, J. S., Olson, A., & Rostosky, S. S. (2008). The positive aspects of being a lesbian or gay man. *Professional Psychology, 39*, 210-217.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือรับรองทางวิชาการจากกรมสุขภาพจิต

ที่ สธ 0605/ 375

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี 11000

๑๑ มกราคม 2545

เรื่อง ออกหนังสือรับรองทางวิชาการ

เรียน กลุ่มอาจารย์ องค์กรสนับสนุนและปกป้องสิทธิคนรักเพศเดียวกัน

อ้างถึง หนังสือกลุ่มอาจารย์ ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2544

ตามหนังสือที่อ้างถึง กลุ่มอาจารย์ ซึ่งเป็นองค์กรสนับสนุนและปกป้องสิทธิคนรักเพศเดียวกัน ได้ทำหนังสือขอให้กรมสุขภาพจิตออกหนังสือรับรองทางด้านวิชาการเป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน มิได้ถือเป็นผู้มีความผิดปกติทางจิตหรือป่วยเป็นโรคแต่อย่างใด นั้น

กรมสุขภาพจิต ขอเรียนว่าได้พิจารณาตามองค์การอนามัยโลก (WHO) และตามบัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ ICD-10 ฉบับแก้ไข ครั้งที่ 10 ไทย-อังกฤษ เล่มที่ 1 (ก) ตารางการจัดกลุ่มโรค องค์การอนามัยโลก ได้เอาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคนรักเพศเดียวกันออกจากกลุ่มคนที่มีความผิดปกติทางจิต จึงเรียนให้ทางกลุ่มอาจารย์ ซึ่งเป็นองค์กรสนับสนุนและปกป้องสิทธิคนรักเพศเดียวกันทราบและรับรองทางด้านวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนู ชาติธนานนท์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมสุขภาพจิต

สำนักพัฒนาสุขภาพจิต

โทร. 0 2590 8230

โทรสาร 0 2951 1384

ภาคผนวก ข

เอกสารรับรองโครงการวิจัย
จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน

AF 01-11

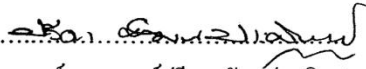
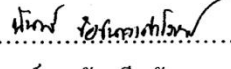
คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสถาบัน ชุมที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาคารสถาบัน 2 ชั้น 4 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์: 0-2218-8147 โทรสาร: 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

COA No. 092/2553

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 063.1/53 : ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบ
ผูกมัด
ผู้วิจัยหลัก : นางสาวพิมพ์สิริอร ศรีทิณพงษ์
หน่วยงาน : คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสถาบัน ชุมที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้พิจารณา โดยใช้หลัก ของ The International Conference on Harmonization – Good Clinical Practice
(ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม..... ลงนาม.....
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ปริดา ทักนประดิษฐ) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรี ชัยชนะวงศาโรจน์)
ประธาน กรรมการและเลขานุการ

วันที่รับรอง : 14 กันยายน 2553

วันหมดอายุ : 13 กันยายน 2554

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

- 1) โครงการวิจัย
- 2) ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยและใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
- 3) ผู้วิจัย

เลขที่โครงการวิจัย 063.1/53
วันที่รับรอง 14 กย. 2553
วันหมดอายุ 13 กย. 2554

เงื่อนไข

1. ข้าพเจ้ารับทราบว่าเป็นการคิดจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยฯ
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องยุติ เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 1 เดือน พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ใช้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น แล้วส่งสำเนาในแรกที่ใช้เอกสารดังกล่าวที่คณะกรรมการ
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลที่ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ส่งแบบรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-11) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น

หมายเหตุ : ได้มีการเปลี่ยนชื่อหัวข้อโครงการวิจัยจาก “ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบผูกมัด” เป็น “ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก” โดยผ่านการอนุมัติอย่างเป็นทางการจากคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

AF 04-09

3. ผู้เข้าร่วมการวิจัยในการศึกษาคั้งนี้ คือ คู่รักหญิงรักเพศเดียวกันประเภททอมและดี้ จำนวน 5-10 คู่ หรือ 10-20 คน หรือจนกว่าข้อมูลที่ได้รับจะอิ่มตัว (saturated data) กล่าวคือ ไม่มีข้อมูลใหม่ๆเกิดขึ้นในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลรายใหม่ๆอีกต่อไป

โดยเกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก มีดังนี้

- (1) จะต้องเป็นบุคคลที่ยอมรับว่าตนเป็นทอมหรือดี้ มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
- (2) มีความสัมพันธ์แบบคู่รักเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี
- (3) อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร
- (4) เต็มใจเข้าร่วมการวิจัย
- (5) สามารถให้ข้อมูลในเชิงลึกที่ละเอียด ชัดเจน เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

เลขที่โครงการวิจัย 063-1/53
วันที่รับรอง 14 ก.ย. 2553
วันหมดอายุ 13 ก.ย. 2554

ทั้งนี้บุคคลที่เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ จะต้องไม่ใช่บุคคลที่มีการแปลงเพศสรีระ (Transgender) มาก่อน เช่น การตัดหน้าอก หรือ เปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศจากผู้หญิงเป็นผู้ชาย หรือมิได้เป็นบุคคลที่มีปัญหาทางจิตที่ได้รับการวินิจฉัยโดยจิตแพทย์

วิธีการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ วิธีบอกต่อแบบเป็นลูกโซ่ (snowball sampling) เป็นวิธีการหาข้อมูลจากผู้เข้าร่วมวิจัยคนแรกและผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ได้แนะนำและบอกต่อผู้ที่มีคุณสมบัติเหมือนเขาและยินดีที่จะเข้าร่วมในงานวิจัยให้กับผู้วิจัยอีกคนหนึ่ง เช่นนี้ไปเรื่อยๆ

4. กระบวนการการวิจัย

4.1) เริ่มต้นจากการหาและคัดกรองผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดข้างต้น โดยผู้วิจัยจะสืบถามจากบุคคลที่รู้จักหรือบุคคลที่คร่ำหวอดในวงการ เพื่อขอทราบจำนวนบุคคลที่เป็นหญิงรักเพศเดียวกัน ซึ่งในจำนวนนี้จะมีรายชื่อของท่านอยู่ด้วย โดยผู้วิจัยขอให้บุคคลท่านนั้นช่วยประสานเบื้องต้นกับท่าน เพื่อขออนุญาตเชิญเข้าร่วมงานวิจัย

4.2) หากท่านแจ้งว่าสนใจจะเข้าร่วมงานวิจัย ผู้วิจัยจะติดต่อกับท่านด้วยตนเอง พร้อมอธิบายรายละเอียดของงานวิจัยให้ทราบในเบื้องต้น และขอทราบความสมัครใจของท่านในการเข้าร่วมงานวิจัย

4.3) หากท่านสมัครใจที่จะร่วมในงานวิจัย ผู้วิจัยจะนัดพบตามที่ท่านสะดวก เพื่ออธิบายรายละเอียดของงานวิจัยและตอบคำถามต่าง ๆ ให้ท่านเข้าใจ พร้อมทั้งให้ท่านได้อ่านเอกสารข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยและเอกสารใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย หรือผู้วิจัยเป็นผู้อ่านให้ท่านฟัง หากท่านแสดงความยินดีที่จะร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจะขอให้ท่านลงนามแผ่นของท่านหรือประทับลายนิ้วมือในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

4.4) จากนั้น ผู้วิจัยจะนัดพบตามเวลาและสถานที่ที่ท่านสะดวก เพื่อขอสัมภาษณ์ท่านโดยใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง พร้อมขออนุญาตบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ โดยจะไม่มีมีการระบุชื่อของท่านบนแถบบันทึกเสียงแต่ระบุเป็นรหัสในการวิจัย ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บแถบบันทึกเสียงเหล่านั้นในสถานที่ที่ไม่ให้ผู้อื่นเข้าถึงได้ และจะทำลายแถบบันทึกเสียง ภายในเวลา 5 ปีหลังจากเสร็จสิ้นการวิจัยนี้ ทั้งนี้เพื่อใช้เป็น

(.....)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ดุษฎีคำภีร์

AF 04-09

ฐานข้อมูลในกรณีที่มีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ถ้าหากการสัมภาษณ์ในครั้งแรกได้ข้อมูลที่ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ ผู้วิจัยอาจขอสัมภาษณ์เพิ่มเติมอีก 1 ครั้ง โดยใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง

4.5) หลังจากนั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยและเขียนเป็นรายงาน โดยใช้นามสมมติ แล้วนำกลับไปให้ท่านตรวจสอบความถูกต้องตามความเป็นจริง พร้อมทั้งปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของท่าน ชื่อและข้อมูลส่วนตัวของท่านจะได้รับการปกปิดเป็นความลับ และจะนำเสนอข้อมูลการวิจัยด้วยชื่อสมมุติเท่านั้น ไม่มีข้อมูลใดในรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวตนของท่านได้

5. งานวิจัยนี้อาจจะมีความเสี่ยงแก่ท่านอยู่บ้าง ได้แก่ การข้อนีทึบในเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิต การเปิดเผยเรื่องราวแง่มุม ความรู้สึกที่แท้จริงในชีวิตของท่าน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่แน่ใจ ลังเลใจ ไม่สะดวกหรือไม่สบายใจบ้างเมื่อตอบคำถามในบางประเด็น โดยเฉพาะในช่วงแรก อย่างไรก็ตาม การแบ่งปันจากชีวิตจริงของท่านนี้อาจทำให้ได้ผลวิจัยที่เป็นประโยชน์กับสังคมทั้งในแง่ของการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาและความเข้าใจของสังคมต่อคนกลุ่มน้อย ได้อย่างมากในอนาคต

6. การเข้าร่วมวิจัยของท่านจะเป็นประโยชน์ทั้งในการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา และทางวิชาการ กล่าวคือ เรื่องราวและประสบการณ์ของท่านที่ท่านได้แบ่งปัน จะเอื้อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันเป็นพื้นฐานที่ดีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการช่วยเหลือทางจิตใจแก่ผู้รับการปรึกษา อีกทั้งความรู้ที่สังเคราะห์ได้นี้ยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดรูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยา รวมถึงการพัฒนา รูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่เหมาะสม นอกจากนี้ ผลการวิจัยนี้ จะนำไปตีพิมพ์เป็นบทความในสื่อสาธารณะ เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมในอีกทางหนึ่งอีกด้วย

7. การเข้าร่วมในการวิจัยของท่านเป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยท่านจะไม่ได้รับผลตอบแทนเป็นสิ่งของหรือเงินแต่อย่างใด ทั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นฝ่ายเดินทางไปสัมภาษณ์ท่านในสถานที่ที่ท่านสะดวกและมี ความเหมาะสมในการให้สัมภาษณ์

8. ท่านสามารถปฏิเสธที่เข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องให้เหตุผลและไม่สูญเสียประโยชน์ที่พึงได้รับแต่อย่างใด

9. หากท่านมีสิ่งที่ยากขอคำปรึกษาเชิงจิตวิทยาในขณะที่สัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการช่วยเหลือได้ โดยจะแนะนำท่านไปหาผู้เชี่ยวชาญท่านอื่น เนื่องจากหากผู้วิจัยเป็นผู้ให้การปรึกษาเอง อาจเกิดอคติในการเก็บข้อมูลและแปลผลได้

เลขที่โครงการวิจัย 063.1/53
วันที่รับรอง 14 ก.ย. 2553
วันหมดอายุ 13 ก.ย. 2554

3/4

(.....) *Om K. K. K.*
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณญา ตัญคำภีร์

AF 04-09

10. หากมีข้อสงสัย ท่านสามารถสอบถามเพิ่มเติมจากผู้วิจัยได้ตามเบอร์โทรศัพท์ ที่ระบุไว้ข้างต้น

11. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวสามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น 4 อาคารสถาบัน 2 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0-2218-8147 โทรสาร 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

เลขที่โครงการวิจัย 013.1/53
 วันที่รับรอง 14 ก.ย. 2553
 หมดอายุ 13 ก.ย. 2554

(..... อ.ดร. กัญจน์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ตัญคำภีร์

AF 05-09

หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

ทำที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เลขที่ ประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย.....

ข้าพเจ้า ซึ่งได้ลงนามท้ายหนังสือนี้ ขอแสดงความยินยอมเข้าร่วม โครงการวิจัย

ชื่อ โครงการวิจัย ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงรักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก

ชื่อผู้วิจัย นางสาวพิมพ์สิริอร สิริทิณพงษ์

ที่อยู่ติดต่อ คณะจิตวิทยา สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โทรศัพท์ 081-172-8118

ข้าพเจ้า ได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย รายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ที่จะต้องปฏิบัติหรือ ได้รับการปฏิบัติ ความเสี่ยง/อันตราย และประโยชน์ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการวิจัยเรื่องนี้ โดยได้อ่านรายละเอียดในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด และได้รับคำอธิบายจากผู้วิจัยจนเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว

ข้าพเจ้าจึงสมัครใจเข้าร่วมใน โครงการวิจัยนี้ ตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยข้าพเจ้ายินยอมให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ 2 ครั้ง ครั้งแรกใช้เวลา 1-2 ชั่วโมง ครั้งที่สอง 1 ชั่วโมงเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะสามารถนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลได้ ข้าพเจ้ายินยอมให้บันทึกเสียง การสนทนาและการสัมภาษณ์ได้ และจะยินยอมให้ความร่วมมือในการตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้งานวิจัยนี้ถูกต้องตามความเป็นจริงมากที่สุด

ข้าพเจ้ามีสิทธิถอนตัวออกจากกรวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการถอนตัวออกจากกรวิจัยนั้น จะไม่มีผลกระทบในทางใดๆ ต่อข้าพเจ้าทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าได้รับคำรับรองว่า ผู้วิจัยจะปฏิบัติต่อข้าพเจ้าตามข้อมูลที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะนำเสนอข้อมูลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีข้อมูลใดในการรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวข้าพเจ้า

หากข้าพเจ้าไม่ได้รับการปฏิบัติตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าสามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น 4 อาคารสถาบัน 2 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0-2218-8147 โทรสาร 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และสำเนานหนังสือแสดงความยินยอมไว้แล้ว

เลขที่โครงการวิจัย 063.1/53
วันที่รับรอง 14 ก.ย. 2553
พิมพ์ลงนาม 13 ก.ย. 2554

1/2

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ดุ้ยคำภีร์

ปรับปรุงเมื่อ 23 มกราคม 2552

AF 05-09

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้วิจัยหลัก

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

เลขที่โครงการวิจัย 063.1/53

วันที่รับรอง 14 ก.ย. 2553

วันหมดอายุ 13 ก.ย. 2554

ลงชื่อ.....

(.....)

พยาน

ภาคผนวก ค

ตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตารางที่ 4

ตัวอย่าง แสดงการจัดหมวดหมู่ความรู้สึกนึกคิดภายในใจเกี่ยวกับตัวตนของทอม

ประเด็นหลัก 1 : ความรู้สึกนึกคิดภายในใจเกี่ยวกับตัวตน				
หมวดหมู่	หมวดหมู่ย่อย	คนที่	รหัส	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
1.1 ทอม	1.1.1 ชอบผู้หญิงตั้งแต่เด็ก	1	ชอบ ญ ตั้งแต่ป.1	อย่างที่เราเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ว่าเรานึกขึ้นมาจะเป็น เป็นตั้งแต่เด็กแล้ว ชอบเพศเดียวกัน ตั้งแต่อยู่ป.1 ก็เริ่มคิด เวลาอาจารย์ผู้หญิงไปสอน ปลื้มมาก ชอบ แอบยิ้มอยู่ในใจ พอเริ่มชั้นป3-4 เริ่มแอบชอบเพื่อนเรียนรุ่นเดียวกัน แต่ไม่ได้บอกเขา
		5	ชอบ ญ ตั้งแต่เกิด	รู้สึกชอบผู้หญิงมาแต่เด็ก ช่วงเด็กๆที่เขาเรียกว่า born to be เนี่ย คิดว่าใช่
		7	ชอบ ญ ตั้งแต่ป.4	ตอนป.4ก็ไม่รู้ไปเจออาจารย์คนหนึ่ง เห็นน่ารักก็ชอบ เวลาอยู่ใกล้แล้วมีความสุขอะไรอย่างนี้
		3	ชอบ ญ ตั้งแต่12-13	ใจชอบผู้หญิง ตั้งแต่อายุ 12-13 ถูกใจ เหมือนกันเราเป็นผู้ชายเลยละ ชอบหญิง รู้สึกอยากทำให้ผู้หญิงประทับใจ มีความสุข
		13	ชอบ ญ ตั้งแต่ม.1	ตอนม.1 จะเรียนที่เป็นนักเรียนที่เป็นผู้หญิงล้วนใช่ปะ แล้วเริ่มรู้สึกว่าเพื่อนคนนี้สวย น่ารักอะไรอย่างงี้ แล้วชอบ ชอบแล้วก็เที่ยงซื้อของไปให้โรเจียะ เหมือนไปจับเค้าอะ เหมือนรู้สึกเลยว่าชอบคนนี้จะ ชอบแบบเป็นแฟนอะไรอย่างนี้ ความรู้สึกแบบนี้มันเกิดขึ้นเองอะ
		9	ชอบ ญ ตั้งแต่ม.ต้น	ชอบผู้หญิงตอนนั้นประมาณม.ต้น ตอนนั้น ..เพื่อนร่วมห้อง เค้าจะเป็นคนแบบกล้าแสดงออกเิง เวลาเค้ายิ้ม โหะ มีเสน่ห์.. น่ารักอะ พอดูทีวีอะไรที่แบบ พอลถึงวันวาเลนไทน์ เค้ามีดอกไม้ให้กันอย่างเนี่ย หนูก็ยังซื้อไปให้เพื่อนคนนั้นเลย ทีแรกไม่รู้ว่าการแบบนี้เป็นหมายถึงอะไร แต่รู้ว่าชอบผู้หญิง ก็เหมือนเป็นแฟนกัน
		13	ชอบ ญ เป็นธรรมชาติ	เวลาไปโรงเรียนก็ไปรับไปส่ง อะไรอย่างเนี่ยอะ เอะ มันเป็นเรื่องปกติอะ มันไม่ได้มีการวิเคราะห์อะไรใดๆทั้งสิ้น ก็คือเห็นแล้วก็ปึงแล้วก็ชอบอะไรอย่างนี้
1	ชอบ ญ ไม่เปลี่ยนแปลง	แต่เราก็ไม่ละพยายาม เราก็ยังเหมือนเดิม หมายถึงรักผู้หญิงอยู่เหมือนเดิม ไม่ใช่อกหักสัก 3-4 รอบแล้ว ไม่เอาดีกว่า เปลี่ยนมารักผู้ชายดีกว่า ถึงจะเจ็บสักทีรอบก็ยังชอบผู้หญิงอยู่เหมือนเดิมไม่ได้ทำให้เราเปลี่ยนแปลงเลย		

หมวดหมู่	หมวดหมู่ย่อย	คนที่	รหัส	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
	1.1.2 รับรู้ในความ เป็นชาย	11	อยากเป็นผู้ชาย	กูแม่งอยากเป็นผู้ชายตั้งแต่สี่ขวบ ...มันเป็นอินเนอร์ ข้างใน ที่เราอยากเป็นตั้งแต่เด็ก เราไม่อยากจะ ผู้หญิง...
		3	อยากเป็นผู้ชาย	เราอยากเป็นผู้ชาย เป็นไม่ได้ก็ต้องเป็นทอม
		5	อยากเป็นผู้ชาย	พี่อยากเป็นผู้ชาย อยากเป็นผู้ชายไปเลย แต่พี่ไม่ได้ อยากเป็นทอม
		9	อยากเป็นผู้ชาย	หนูคิดว่าตัวเองเป็นผู้ชายตลอดเวลาตั้งแต่เด็ก แบบ ว่าตอนเล็กๆก็รู้ว่าหรือว่าตัวเองเป็นอะไร แบบว่าชอบ ฝัน..ชอบนอนฝันตอนกลางวัน ว่าตัวเองเป็นผู้ชาย แล้ว ก็มีแฟนเป็นผู้หญิงใช้ชีวิตคู่เป็นแบบครอบครัว จน แม่แบบว่าแม่ไม่อยากจะนอน พอพูดให้แม่ฟัง แม่ก็ไม่ อยากให้เห็นจน แกบอก แกเป็นโรคจิตแล้ว
		13	อยากเป็นผู้ชาย	ตอนนั้น ป.5 - 6 คุยกะพี่เลี้ยงว่า เกิดเป็นผู้หญิงไม่เห็น ดีเลยนะอะ วิลอยากเกิดเป็นผู้ชายไร เป็นผู้ชายมันดี กว่าเป็นผู้หญิง
		3	ชอบเล่นกีฬาผู้ชาย	ชอบเตะฟุตบอล เตะตระกร้อ
		13	ชอบเล่นแบบผู้ชาย	ตอนประถมรู้สึกอยากเล่นฟุตบอล เล่นตระกร้อ เล่น ทุกอย่าง เล่นรถเล่นอะไร
		9	ชอบเล่นแบบผู้ชาย	ขนาดของเล่นหนู หนูยังไม่ชอบเลยของผู้หญิง ไม่รู้มัน ไม่ชอบอะไร มันดูกระตุงกระตึงยังไม่รู้ ไม่แข็งแรง หนูชอบเล่นเหมือนพวกผู้ชายเค้าเล่นกัน ต่อยมวย ก็ ตอนเด็กๆ ต่อยมวย ชอบความรุนแรง
		11	ไม่ใช่ ญ	ก็มีช่วงนึง ที่แบบว่าพยายามลองเหมือนกัน พยายาม จะเป็นผู้หญิงดู ก็ไม่อยากจะให้เพื่อนมองว่าเป็นทอม อะไรมากมาย แต่งตัวหญิง แต่งหน้า ใส่กระโปรง สั้น สูง ทุกอย่าง แต่มันก็ไม่ใช่เราไป
	1.1.3 ไม่รู้สึก เสนาหาเพศตรง ข้าม	11	ไม่รู้สึกผู้ชาย	รู้สึกว่าไม่สามารถมีความสัมพันธ์ ฉันทู้สาว หรือมี เพศสัมพันธ์กับผู้ชายได้
		3	รู้สึกแบบเพื่อน	กับผู้ชาย เจๆ ธรรมดา เหมือนเพื่อนกัน ไม่มี ความรู้สึก ตั้งแต่เด็กก็ไม่มี
		7	ไม่รู้สึกเขินอายผู้ชาย	ไม่เคยชอบผู้ชาย มีความเขินอายกับผู้หญิง แต่กับ ผู้ชายไม่รู้สึกเขินอาย อยู่ใกล้ผู้ชายเราจะเดินกอดคอ อะไรอย่างนี้อะ เรารู้สึกเหมือนเป็นกันเองอะไรอย่างนี้ ไม่เหมือนอยู่ใกล้พวกผู้หญิง มันรู้สึกอย่างไรไม่รู้ ไม่ ค่อยกล้าเข้าใกล้ อย่างไม่รู้ อายๆ เจินๆ
		9	ไม่รู้สึกอ้อนวบบ	ขนาดนั่งใกล้กัน เพื่อนผู้หญิงกลุ่มเดียวกัน เค้าจะพูด กันในเพื่อนว่า เอ้อ เนี่ยนั่งใกล้ผู้ชายจะรู้สึกอ้อนวบบ วบบๆ แต่หนูก็ไม่เห็นเป็นอะไร หนูธรรมดา

หมวดหมู่	หมวดหมู่ย่อย	คนที่	รหัส	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
		7	ไม่เคยลองคบชาย	ไม่เคยลองคบผู้ชาย ไม่ชอบเลย...
		9	ไม่เคยลองคบชาย	ไม่เคย ไม่เคยอยากจะลองคบผู้ชาย เหมือนตอนนั้น แม้อย่างบอกว่าจะไม่ยอมแต่งงานใส่ชุดสวยๆแบบที่เค้า อะไรอย่างนี้ หนูบอก หึ ไม่เอา ไม่ชอบ”
		7	ปฏิเสธเป็นแฟนกับชาย	เค้าขอเบอร์บ้าง อะไรบ้าง เวลาเค้ามาอยู่ด้วย เค้าเคย แอบกอด บอกไปว่า ถ้าอยากจะเป็นเพื่อนกันอีกนะ อย่าทำแบบนี้ เค้าก็ไม่ทำ...ไม่ชอบ ไม่ได้ชอบแบบนั้น
		11	ปฏิเสธเป็นแฟนกับชาย	มีมาขอเบอร์ พอหลังๆ เริ่มมีโทรหา เราก็เริ่มแบบรู้สึก ได้ว่าเขาคงมาชอบเรา เราบอก เฮ้ย ไม่ใช่ไรเงี้ย ก็แบบ ไปปฏิเสธเขาอะ
		9	ปฏิเสธเป็นแฟนกับชาย	ตอนม.ต้นเคยมีผู้ชายมาจีบ เขาฝากเพื่อนมาบอก น้า รจนารักอะไรอย่างเนี่ย โอ๊ะ รับไม่ได้ คิดถึงคำตัวเองที่ ฝากเพื่อนไปบอกเพื่อนผู้หญิงคนที่หนูแอบชอบ พอเจอ ผู้ชายฝากเพื่อนมาบอกแล้ว โอ้ย..รับไม่ได้ มันไม่ใช่ เลย ก็บอกเขาว่าไม่ชอบ ไม่ชอบผู้ชาย แต่เค้าก็ตามจีบ อยู่ แต่หนูก็บอกว่าไม่ชอบ ไม่ต้องตามมาเลยนะ ไม่ ชอบผู้ชายเป็นยังงี้ไม่รู้ ไม่ชอบ ไม่คิดชอบเลย ถึง ปัจจุบันนี้ ก็ไม่มี.. ไม่เคย
		1	เปลี่ยนไปคบชายไม่ได้	เราก็คิดนะว่าจะเปลี่ยน เอ ลองชอบผู้ชายดูซิว่า มัน เป็นยังงี้ ลองไปกับเพื่อนผู้ชาย พอไปสักพัก เฮ้ย ไม่ ได้วะ ไม่ไหว มันฝืนความรู้สึก ฝืนไปก็ไม่มีความสุข เราไม่ได้ชอบเขา แต่เราต้องทำตัวเหมือนชอบ เดินจับ มือ เหมือนเป็นแฟนกัน ซึ่งมันจะขัดกับใจเรา เราบอก เฮ้ย เป็นเพื่อนกันนะ นะ เขาบอกเขารับไม่ได้ เา บอกรับไม่ได้ก็แล้วแต่ก็ไม่ต้องคบกัน เขารักเราแล้ว เขารับไม่ได้ที่เราจะไป เราบอก เราไม่รู้ นายชอบเรา ตรงไหน เขาบอกชอบที่เป็นนาย เฮ้ย ชอบคนใหม่เออะ เราฝืนไม่ได้จริงๆ
		13	เปลี่ยนไปคบชายไม่ได้	พยายามชอบ คิดแบบว่าลองคบผู้ชายดูบ้างก็ดีเนอะ ก็เลยพอดีจังหวะคนนี้เป็นผู้ชายที่นิสัยดีด้วยไง ก็เลย บอกว่า เฮ้ย คบกันมัย มันก็คบคบ คือมันชอบอยู่ แล้วไง มันก็แบบเออคบก็คบ คบกันได้แป็บเดียวอะ เทอมแรกยังไม่ทันหมดเทอม ก็ไปชอบรุ่นพี่เป็นผู้หญิง ก็เลยบอกเลิกเพื่อนผู้ชายคนนี้ ก็บอกว่าเออเนี่ยเลิก กันนะ เพราะว่าคงแบบว่า วิลเป็นผู้หญิงไม่ได้จริงๆ เค้าก็เสียใจร้องไห้

หมวดหมู่	หมวดหมู่ย่อย	คนที่	รหัส	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
		13	เปลี่ยนไปคบชาย ไม่ได้	<p>เจ้าของบริษัทเขาบอกว่า ทำไมเป็นคนอย่างนี้ เขาถามว่า เปลี่ยนได้ไหม เราบอก เปลี่ยนไม่ได้ เขาขอให้เราเปลี่ยน เขาจะทำให้เราเป็นคนใหม่ มีภาระงาน วุฒิสูงๆ เลี้ยงพ่อแม่ได้ ไม่ต้องมาคิดเรื่องแบบนี้ เราบอกเขาว่า เปลี่ยนไม่ได้ คือว่าคุณจะตีกรอบให้อยู่ เรายุ่ไม่ได้ ขอเป็นคนเฉยๆ เพราะว่าเราทำตามที่เขาขอไม่ได้ เรายืนหยัดที่จะเป็นตัวเอง ถึงไม่ได้เลิกหู่ ไปเรียนอย่างนี้ก็ไม่เป็นไร ออกจากที่นั่นมา ก็ไปเป็นจับกัง ส่งตัวเองจนเรียนจบม.6</p>

ภาคผนวก ง

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูล 14 ราย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 (นามสมมุติ ก้อ)

ก้ออายุ 32 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคอีสาน ปัจจุบันทำงานเป็นหัวหน้ากลุ่มคนงานในโรงงานแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

ก้อไว้ผมสั้น ใส่เสื้อและกางเกงยีนส์แบบผู้ชาย รูปร่างสูงปานกลาง มีบุคลิกลักษณะท่าทางคล้ายผู้ชาย ทักทายผู้วิจัยด้วยการไหว้และกล่าวสวัสดิ์ ยิ้มแย้ม เปิดเผย อธิบายคดี ใช้สรรพนามเรียกแทนตนว่าผมและลงท้ายด้วยคำว่าครับ ก้อรู้สึกว่าคุณชอบผู้หญิงตั้งแต่อยู่ชั้นประถม และมีคู่รักเป็นผู้หญิงมาโดยตลอด

ก้อมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่รักและอยู่อาศัยกับแฟนคนปัจจุบันมานานกว่า 5 ปี มีความรู้สึกชอบและปลื้มผู้หญิงตั้งแต่เรียนชั้นประถมศึกษา เคยพยายามจะปรับเปลี่ยนความชอบของตนให้ไปชอบผู้ชาย แต่ไม่สามารถฝืนใจตัวเองได้ ครั้งหนึ่งเจ้านายผู้หญิงคนหนึ่งที่รักและเอ็นดูก้อไม่ยอมให้ก้อเป็นคนรักเพศเดียวกัน ได้ขอร้องให้ก้อเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยที่เจ้านายคนนั้นยินดีที่จะให้การศึกษาคณะที่เดียวกับก้อ แต่ก้อทราบดีว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองได้ เหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้ก้อต้องตัดสินใจลาออกจากการไปทำงานเป็นกรรมกรใช้แรงงานส่งเสียตนเองให้ได้เรียนหนังสือจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก้อมีความรู้สึกว่าชีวิตของตนเองติดๆ ขัดๆ ตรงที่แม่จิตใจตนเป็นผู้ชายแต่ร่างกายตนยังคงเป็นผู้หญิง ทำให้ตนไม่เทียบเท่าผู้ชาย บ่อยครั้งก้อรู้สึกท้อที่ต้องใช้ชีวิตอยู่บนข้อจำกัดของคำว่าผู้หญิง

แม่พ่อแม่ของก้อยอมรับที่ก้อเป็นทอมได้ แต่ชีวิตของก้อยังคงต้องเผชิญกับอคติทางสังคมภายนอกอยู่เรื่อยๆ ทั้งในชีวิตการทำงานและความรัก เช่น เพื่อนที่ทำงานตะโกนใส่ก้อว่า “ไปไ้อ้จิตวิจริต” ก้อเลือกที่จะรับมือด้วยการไม่ตอบโต้ด้วยวิธีรุนแรงและพยายามคิดเสียว่าเป็นคำชม แล้วหันไปขอบคุณเพื่อนร่วมงานที่ชม นอกจากนี้ เหตุการณ์ที่ทำให้ก้อรู้สึกเจ็บปวดมากที่สุดคือ การถูกกีดกันจากพ่อแม่ฝ่ายหญิงของคู่รักคนก่อนหน้า ก้อได้อาศัยอยู่กับคู่รักคนนั้นมานานถึง 5 ปี ด้วยความที่ก้อเป็นคนรักใคร่จริงจังและรักเดียวใจเดียว ก้อจึงมีความผูกพันและรักคนรักของตนมากจนไม่อาจตัดใจได้ แต่แม่ฝ่ายหญิงกดดันโดยการให้ลูกสาวเลือกว่า “จะเลือกแม่หรือทอม” และหาผู้ชายให้ลูกสาวของท่าน ก้อยังไม่สามารถทำใจเดินจากคนรักไปได้จึงขอยู่ที่บ้านนั้นต่อไป ก้อทนอยู่อีก 3 เดือน และยอมตามใจแม่ของคนรักทุกอย่าง แต่วันหนึ่งก้อเห็นคู่รักของตนเดินเข้ามาในบ้านพร้อมผู้ชายคนใหม่ ทำให้ก้อรู้สึกเสียใจอย่างมากและท้อแท้กับชีวิตจนเคยพยายามฆ่าตัวตายถึง 2 ครั้งซ้อนในช่วงเวลาห่างกันแค่เพียง 1 สัปดาห์ด้วยการกรีดข้อมือในห้องน้ำและกระโดดตึก ในวินาทีที่ก้อกำลังจะก้าวกระโดดลงมานั้น ก้อได้ยินเสียงแม่ของตนเรียกชื่อก้อ ก้อหันไปมองแต่ไม่มีใครอยู่ตรงนั้น ทันใดนั้น ก้อนึกถึงพ่อแม่ขึ้นมาในใจและสามารถตัดสินใจบอกเลิกกับคนรักและ

ออกจากบ้านหลังนั้นได้ในวันรุ่งขึ้น ไม่ว่าจะคบผู้หญิงมากี่คน ก้อมักจะพบกับเหตุการณ์ที่ผู้หญิงเป็นฝ่ายเดินไปจากก้อ เป็นเหตุให้ก้อมีความฝังใจกับอดีตที่เลวร้ายว่า ไม่มีใครรักฉันจริง และสักวันหนึ่งผู้หญิงที่ตนคบก็ต้องเดินจากไป ในขณะที่ก้อไม่เคยไปจากใคร และเมื่อก้อมีคนรักคนใหม่ ก้อก็ยังคงทุ่มเทความรักที่ตนมีทั้งหมดให้กับคนรักของตนอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์เลวร้ายในอดีตที่ผ่านมา ยังคงส่งผลกระทบต่อภาวะจิตใจของก้ออย่างมาก ก้อตกอยู่ในภาวะวิตกกังวลอยู่ภายในใจลึกๆ ตลอดเวลาว่า วันหนึ่งก้ออาจจะต้องสูญเสียคนรัก เพราะที่ผ่านมามีญาติผู้ใหญ่ส่วนใหญ่มองว่ามีคู่ครองเป็นผู้หญิงผู้ชายไม่ได้ ก้อจึงรู้สึกว่ตนด้อยกว่าผู้ชาย และไม่เป็นที่ต้องการ ส่งผลให้ก้อมีความหวาดระแวงหึงหวงเมื่อคนรักของตนรู้จักพูดคุยกับผู้ชายคนอื่น

แหล่งสนับสนุนทางจิตใจที่สำคัญที่สุดของก้อ คือ พ่อและแม่ซึ่งยอมรับตัวตนที่เป็นทอมของก้อได้ตั้งแต่ก้อยังเป็นเด็ก ทำให้ก้อไม่ได้รับความกดดันในเรื่องดังกล่าวจากทางบ้าน ซึ่งช่วยให้ก้อสามารถรู้จักชัดเจนในตนและยอมรับตนเองได้เร็ว และเมื่อชีวิตตกอยู่ในภาวะวิกฤตที่ก้อกำลังจะฆ่าตัวตายเสียงเรียกของแม่ที่อยู่ในจิตใต้สำนึกสามารถช่วยชีวิตก้อไว้ได้ บางครั้งที่ก้อออกห่างจากผู้หญิงก้อจะเมาหัวรอน้ำ แม่จะคอยปลอบว่า “ผู้หญิงไม่ไร้เท่าใบพุดทรา” และพ่อจะพาก้อออกไปเที่ยว ไม่ใช่แต่ก้อเพียงคนเดียวแต่พ่อแม่ของก้อก็ยังต้องเผชิญกับอคติทางสังคมด้วยเช่นกัน เมื่อต้องเผชิญกับทัศนคติในเชิงลบจากสังคมภายนอกแม่ของก้อไม่หวั่นไหวและไม่เสียใจที่ลูกเป็นทอมแต่ยื่นหยัดต่อสู้กับอคติภายนอกเพื่อลูกอย่างแข็งแกร่ง ทุกวันนี้คำพูดของแม่ที่ใช้ยื่นหยัดต่อสู้กับอคติของคนอื่นเป็นคำที่ก้อใช้ยืนยันกับคนทั้งโลกได้อย่างมั่นใจและทำให้เขาเข้มแข็ง สามารถยอมรับในสิ่งที่ตนเป็นได้ดีขึ้น

เมื่อเติบโตมากขึ้น ก้อได้เรียนรู้และเข้าใจโลกแห่งความเป็นจริงมากขึ้นว่า มิใช่มีแต่ตนเองเท่านั้นที่ทุกข์ คนอื่นที่ชีวิตแย่และทุกข์กว่าตนก็ยังมี ทำให้ก้อเกิด มุมมองใหม่ในการดำเนินชีวิตที่ว่า คนเราเลือกเกิดไม่ได้แต่เลือกที่จะทำได้ ทำให้ก้อเข้าใจความทุกข์และรับมือกับความทุกข์เหล่านั้นได้ดีขึ้น ความทุกข์ในชีวิตได้ทำให้ก้อได้เรียนรู้ที่จะนึกถึงจิตใจและความรู้สึกของคนอื่นรวมทั้งคู่รักของตน จนที่สุดก้อได้พบกับคู่รักคนปัจจุบันที่พ่อแม่ของฝ่ายหญิงยอมรับได้ในทันทีที่เปิดเผยความสัมพันธ์นี้ ทำให้ก้อมีความหวังกับความรักที่มีอนาคตมากขึ้น ก้อและคู่รักได้ช่วยกันฝ่าฟันอคติจากญาติฝ่ายหญิงที่ไม่ใคร่จะให้การต้อนรับ ด้วยการรับไหว้แบบส่งๆ และกลางแกลงแขนงใจที่หลานของตนมีแฟนเป็นทอม ก้ออดทนมานานจนสามารถเอาชนะใจของญาติได้ด้วย การแสดงน้ำใจและความจริงใจอย่างสม่ำเสมอ จนปัจจุบันครอบครัวของทั้งสองฝ่ายยอมรับความสัมพันธ์ของก้อและคู่รักได้ จนกระทั่งทั้งสองครอบครัวสามารถไปมาหาสู่กันได้เสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน

ความรักกับคู่รักคนปัจจุบันนี้ ทำให้ก่อเปลี่ยนเป็นคนใหม่ จากเดิมที่ล้มระเหเทเมา ไม่มีเงินเก็บ ปัจจุบันก่อเลิกเหล้าและมีเงินเก็บเป็นที่พึ่งให้พ่อแม่ทั้งสองฝ่ายได้ ก่อให้การสนับสนุนทางจิตใจแก่คู่รักของตนเป็นอย่างดี ทั้งการให้ความห่วงใย เอาใจใส่ ดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของฝ่ายหญิงทุกอย่างและเป็นพี่ปรึกษาที่ดีในทุกเรื่อง ตลอดจนคอยช่วยเหลือจนเจือส่งเงินให้ทั้งพ่อแม่ของตนเอง และพ่อแม่ฝ่ายหญิง จนคนที่โรงงานได้ยกให้ก่อกับคนรักคนนี้เป็นคู่รักตัวอย่างของหญิงรักหญิง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 (นามสมมุติ กวาง)

กวางอายุ 24 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคอีสาน ปัจจุบันทำงาน ณ โรงงานแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร กวางเป็นคู่รักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 (ก่อ) ผอมยาว รูปร่างสูงโปร่ง มีบุคลิกลักษณะท่าทางเหมือนผู้หญิงทั่วไป ทักทายผู้วิจัยด้วยการไหว้และกล่าวสวัสดิ์ดี สุภาพเปิดเผย อธิบายดียิ่ง พุดจาจริงจัง มีเหตุผล กวางรับรู้และรู้สึกที่ตนเองเป็นผู้หญิง เช่นผู้หญิงทั่วไปไม่ได้มีความรู้สึกแบ่งแยกจากผู้หญิงทั่วไปว่าตนเองเป็นดี แต่อย่างไร

กวางมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่รักกับผู้หญิงคนปัจจุบันนี้ (ก่อ) เป็นคนแรก ก่อนหน้านี้กวางเคยมีแฟนเป็นผู้ชายมาก่อนและมีประสบการณ์ที่ไม่ประทับใจเกี่ยวกับผู้ชายบางอย่าง เช่น เจ้าชู้ ไม่ยื่นมือช่วยเหลือจนเจือและให้คำปรึกษาที่ดีกับตนเท่าที่ควร กวางไม่เคยคาดคิดที่จะมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่รักกับผู้หญิง จนเมื่อกวางเริ่มเปิดใจให้ผู้หญิงเข้ามาในชีวิตและลองคบหาดูใจกันบนพื้นฐานของความเป็นเพื่อนที่ดี จนกลายเป็นความรักขึ้นในใจ การได้มีโอกาสมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่รักกับทั้งคนรักที่เป็นผู้ชายในอดีตและกับคนรักที่เป็นผู้หญิงในปัจจุบันทำให้กวางได้ตระหนักว่าคู่ชีวิตที่ดีไม่ได้ขึ้นกับเพศชายหรือหญิงแต่อยู่ที่ตัวบุคคลมากกว่า

ในฐานะที่กวางเป็นผู้หญิงที่ชอบผู้ชายมาก่อน กวางจึงไม่เคยประสบกับอคติทางสังคม จนกระทั่งกวางมีคู่รักเป็นผู้หญิง กวางเริ่มรู้สึกหวาดหวั่นสยดาและความคิดของคนรอบข้าง ทันทิที่คนรักเก่าและญาติทราบวกวางคบกับทอม ทั้งคนรักผู้ชายคนเก่าและญาติโทรมาตักเตือนเธออยู่บ่อยๆ จนกวางเกิดความรู้สึกสับสนในช่วงแรก ตอนนั้นกวางโทรไปปรึกษาเพื่อนที่เคยมีคู่รักเป็นทอมว่าตนจะมีคู่รักเป็นทอมดีหรือไม่ คำปรึกษาของเพื่อนทำให้กวางมั่นใจกับความรักที่เลือกมากขึ้น ความสัมพันธ์ที่พัฒนาไปจนเกิดเป็นความรักที่มั่นคงแน่นแฟ้นในความรู้สึกของกวางทำให้วันหนึ่งกวางชัดเจนในตัวเองและตัดสินใจเลือกที่จะอยู่ในความสัมพันธ์ฉันท์คู่รักนี้โดยไม่มีเงื่อนไขและไม่รู้สึกสับสนอีกต่อไป หากใครทักท้วง กวางก็มีจุดยืนที่ตนได้เลือกเอาไว้อย่างหนักแน่นและสามารถยืนหยัดในความรักที่ตนเลือกได้โดยไม่หวั่นไหว

การที่กวางมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่รักกับผู้หญิง กวางสามารถยอมรับข้อจำกัดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการไม่สามารถแต่งงานได้ ไม่สามารถมีลูกได้ และข้อจำกัดอื่นๆ ด้วยความเต็มใจ โดยไม่รู้สึกรู้ว่าตนพร่องหรือขาดในสิ่งเหล่านี้ที่คนรักของตนไม่ใช่ผู้ชาย ในช่วง 3 ปีแรกที่คบหากับก้อ กวางไม่กล้าเปิดเผยความจริงกับพ่อแม่ ทนอึดอัดปิดบังว่าตนกับคนรักที่คบหาอยู่เป็นเพียงเพื่อนกันอยู่นานถึง 3 ปี ด้วยเหตุที่ไม่เคยมีคู่รักหญิงรักหญิงอยู่ในละแวกบ้านเลยและกลัวว่าพ่อแม่จะเสียใจ ไม่ยอมรับความสัมพันธ์แบบหญิงรักหญิงจนอาจส่งผลให้กวางต้องเลิกความสัมพันธ์กับคนรัก แต่ที่สุดกวางเห็นว่าถึงอย่างไรก็ไม่สามารถปิดบังได้ตลอดไป เมื่อปรึกษากับคู่รักแล้วจึงตัดสินใจบอกความจริงกับพ่อแม่ ทำให้ได้รู้ว่า พ่อแม่ของกวางยอมรับและเข้าใจความรักของกวางกับก้อ ทำให้กวางรู้สึกสบายใจและโปร่งโล่ง เมื่อพ่อแม่ทั้งสองฝ่ายยอมรับได้แล้ว ทั้งคู่จึงเริ่มลงหลักปักฐาน ช่วยกันทำงานเก็บเงินซื้อบ้านใหม่ให้พ่อแม่ และวางแผนสร้างอนาคตชีวิตคู่ร่วมกันได้อย่างมั่นคงมากขึ้น

แหล่งสนับสนุนทางใจของกวางเมื่อยามที่ต้องเผชิญกับอคติทางสังคมคือ คู่รักที่คอยห่วงใยให้คำปรึกษาที่ดีและยืนหยัดเคียงข้างฝ่าฟันอุปสรรคทางสังคม จนกระทั่งญาติพี่น้องของกวางยอมรับความสัมพันธ์นี้ และพ่อแม่ที่รัก ยอมรับ และเข้าใจกวางและคู่รักของกวาง กวางรับมือกับอคติด้วยวิธีสื่อสารตรงไปตรงมาและยืนหยัดในสิ่งที่เธอเลือกหรือไม่ก็นิ่งเฉยเพื่อให้ผู้ที่ทักท้วงเลิกวาทกันไปเอง

กวางรู้สึกมีความสุขในชีวิตรักนี้มาก และพอใจในทุกสิ่งไม่ว่าจะเป็นทางจิตใจ ทางการเงิน และความเป็นอยู่ที่กวางแทบไม่ต้องทำอะไรเพราะกวางได้รับการดูแลที่ดีมากจากคู่รัก ทั้งงานบ้าน ซักผ้ารีดผ้า ทำความสะอาดบ้าน ซงกาแปดตอนเช้า หาดอาหารให้รับประทาน ถามไถ่แสดงความห่วงใยตลอดเวลา แม้ว่าจะมีเพียงอย่างเดียวที่อาจไม่พอใจบ้าง คือ คู่รักกระแวงว่ากวางจะเปลี่ยนใจไปรักผู้ชายซึ่งอาจทำให้บางครั้งชีวิตคู่ไม่ราบรื่น แต่กวางก็เข้าใจความรู้สึกของคู่รัก อีกทั้งคู่รักของกวางก็มีได้เคยกระทำรุนแรงใดๆ กวางกล่าวถึงความรู้สึกที่ได้รับจากคู่รักคนนี้ในระหว่างการทำสัมภาษณ์ว่า เธอได้พบคู่รักคนนี้เหมือนถูกล็อตเตอรี่

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 (นามสมมุติ ชิง)

ชิงอายุ 24 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ทางภาคอีสาน ปัจจุบันทำงาน ณ โรงงานแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ผมสั้น รูปร่างท้วม ใส่เสื้อและกางเกงยีนส์แบบผู้ชาย มีบุคลิกลักษณะท่าทางคล้ายผู้ชาย ทักทายผู้วิจัยด้วยการไหว้และกล่าวสวัสดิ์ มักหยุดนึกคิดก่อนพูด ใช้สรรพนามเรียกแทนตนว่าหนู คู่รักคนปัจจุบันเป็นคนรักคนแรกในชีวิต คู่รักของชิงมีลูกติดมากับสามีเก่า 1 คนซึ่งฝากพ่อแม่ในต่างจังหวัดเลี้ยงดู ชิงอยู่อาศัยกับคู่รักคนปัจจุบันมา

นาน 2 ปี ซึ่งรู้สึกอยากเป็นผู้ชายตั้งแต่เด็ก มีความรู้สึกชอบผู้หญิงตั้งแต่อายุ 12 ปี เป็นความรู้สึก เหมือนกับผู้ชายชอบผู้หญิง และซึ่งไม่เคยรู้สึกเขินอายหรือชอบผู้ชายเลย

ที่ผ่านมาก่อนมีคู่รักคนปัจจุบัน ชีวิตของซึ่งเผชิญกับอคติทางสังคมจากคนภายนอก ครอบครัวยุคเก่าแต่ไม่มากนัก แถวเขตอำเภอบ้านชิงในภาคอีสานนั้นมีหญิงรักเพศเดียวกันหลายคน ซึ่งเล่าว่าตอนนี้อยู่โรงเรียนเป็นหญิงรักหญิงเกือบครึ่งโรงเรียน พ่อแม่ของซึ่งยอมรับในสิ่งที่ซึ่ง เป็นได้ตั้งแต่เด็กและยอมรับให้เขามีแฟนเป็นผู้หญิง ซึ่งจึงมีอิสระที่จะเป็นตัวของตัวเอง สามารถ แสดงออก เช่น แช่วผู้หญิงต่อหน้าพ่อแม่ได้ ทำให้ซึ่งไม่เคยรู้สึกสับสนในตัวเอง ยอมรับและชัดเจน ในตัวเองได้เร็วกว่าตนเป็นอย่างไร ชอบแบบไหน ในช่วงก่อนมีคู่รักซึ่งมีพ่อแม่และกลุ่มเพื่อนที่เป็น หญิงรักเพศเดียวกันเป็นแหล่งให้การสนับสนุนทางจิตใจที่ดี

ความทุกข์ที่บีบคั้นใจที่ซึ่งรับรู้ได้นั้น คือ การที่ซึ่งอยากเป็นผู้ชาย ไม่ได้อยากเป็นทอม ซึ่งรู้สึก ว่าตนด้อยกว่าผู้ชาย ตอนซึ่งจีบผู้หญิงครั้งแรกซึ่งรับรู้ถึงความกลัวที่จะถูกผู้หญิงปฏิเสธเพราะตน เป็นทอมไม่ใช่ผู้ชาย แต่เมื่อได้รับรู้ว่าคนรักชอบตนแล้วทำให้ซึ่งรู้สึกว่าตนได้รับการยอมรับและมีความมั่นใจมากขึ้น ในขณะที่คบหากับคู่รักคนปัจจุบัน ซึ่งต้องเผชิญกับอคติจากเพื่อนที่ทำงานของคนรักซึ่งไม่เห็นด้วยที่เธอคบกับทอมและดูแคลนว่าทอมสู้ผู้ชายไม่ได้ ซึ่งไม่ตอบโต้แต่พิสูจน์ตัวเอง ด้วยการทำงานหามรุ่งหามค่ำจนสามารถซื้อทองให้คนรักของตนใส่และลบคำสบประมาทเหล่านั้น ได้ หลังจากนั้น ซึ่งก็ตั้งอกลุ่มใจเมื่อทราบว่า พ่อแม่คนรักไม่ยอมรับความสัมพันธ์หญิงรักหญิงและบอกลูกของตนว่าจะหาผู้ชายให้ ใจดีของซึ่งตอนนั้นตกอยู่ในภาวะวิตกกังวล คิดมากอย่างหนัก เกิด ความรู้สึกวิตกกังวลกลัวว่าคนรักจะหันไปมีแฟนผู้ชายแทนเพื่อมาเป็นพ่อของลูกติดของเธอ บางครั้งซึ่งก็ถามคนรักว่า “จะไปเอาแฟนผู้ชายแล้วหรือ” แต่คนรักของซึ่งคอยให้คำมั่นว่าจะยังอยู่กับซึ่ง ซึ่งก็ให้คำมั่นกับคนรักว่าจะพยายามอย่างสุดความสามารถที่จะให้ทุกสิ่งที่คนรักต้องการ ทำให้ซึ่งมั่นใจมากขึ้นว่าคนรักคงจะไม่จากซึ่งไป จึงรู้สึกคลายจากความทุกข์ใจและวิตกกังวล คู่รักจึง เป็นแหล่งให้การสนับสนุนทางใจที่สำคัญของซึ่ง

ความรักครั้งนี้ทำให้ซึ่งรู้สึกว่าตนได้รับการเติมเต็มในชีวิตจากการที่ได้มาซึ่งผู้หญิงที่ตนรัก เช่นดังที่เคยฝันว่าต้องการมีแฟนเป็นผู้หญิง ซึ่งตั้งปณิธานในใจตั้งแต่ตอนที่ยังโสดว่า อยากจะ ทำให้คนรักประทับใจและมีความสุข สำหรับซึ่งการมีคนรักคือการมีพลังผลักดันในชีวิต ทำให้ตนได้ พัฒนาตัวเอง ขยัน รับผิดชอบมากขึ้น ซึ่งจะแสดงความห่วงใยในความรู้สึกของฝ่ายหญิงโดยมักจะถามว่า “ภูมิใจรึยัง?” เพราะซึ่งพร้อมที่จะพัฒนาตัวเองเพื่อให้ผู้หญิงของตนมีความสุข นอกจากนี้ ซึ่งยังยินดีที่จะเลี้ยงดูลูกของคนรักที่ติดมากับสามีคนเก่าอีกด้วย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 (นามสมมุติ ชวัลญ)

ชวัลญอายุ 24 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคอีสาน ปัจจุบันทำงาน ณ โรงงานแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ชวัลญเป็นคู่รักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 (ชิง)

รูปร่างเล็ก มีบุคลิกลักษณะท่าทางเหมือนผู้หญิงทั่วไป ทักทายผู้วิจัยด้วยการไหว้และกล่าวสวัสดิ์ สีหน้าเฉยๆ สลับกับยิ้มบางครั้ง พูดสั้นๆ ด้วยน้ำเสียงหนักแน่น ชวัลญรับรู้และรู้สึกว่าเป็นผู้หญิงเหมือนผู้หญิงทั่วไป ไม่ได้รู้สึกแบ่งแยกว่าตนเองเป็นดี ชีวิตรักของชวัลญเริ่มจากการชอบผู้ชายและเคยมีผู้ชายและมีลูกติดมา 1 คน หลังจากนั้นได้มีความสัมพันธ์อันที่คู่รักกับทอมมาก่อน 1 คนก่อนที่จะคบหากับคนรักปัจจุบันที่เป็นทอมเช่นเดียวกัน ในประสบการณ์ความรักที่ผ่านมากับสามี(ผู้ชาย)ในอดีต ชวัลญรู้สึกเสียใจบ่อยครั้งที่สามีคนดังกล่าวไม่ใคร่ดูแลเอาใจใส่ ตีแม่ เหล้า สูบบุหรี่ ขอเงินและมีผู้หญิงคนอื่นอยู่เรื่อยๆ ซึ่งชวัลญไม่เคยบอกความทุกข์นี้ให้พ่อแม่ได้รับรู้ จนเมื่อชวัลญมาชอบผู้หญิงชวัลญรู้สึกว่าเป็นปัญหาเหล่านี้ได้หมดไป อีกทั้งชวัลญยังได้รับการเอาใจใส่และมีความสุขมากกว่าเดิม จากประสบการณ์ที่ได้เคยคบหาทั้งกับผู้หญิงและผู้ชายที่สุดชวัลญจึงชัดเจนในตัวเองว่าเธอชอบผู้หญิงมากกว่า ชวัลญมองว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมไม่เข้าใจว่าการครองชีวิตคู่กับผู้หญิงมีความสุขกว่าผู้ชายอย่างไร จากประสบการณ์ทั้งหมดของชวัลญ ชวัลญได้เข้าใจและได้คำตอสำหรับตัวเองแล้วว่าชีวิตที่อยู่ด้วยกันแล้วมีความสุขไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ชายเสมอไป

ชวัลญเริ่มประสบกับความทุกข์ทางใจจากอคติทางสังคมเมื่อเริ่มมีคู่รักเป็นผู้หญิง ประโยคแรกที่ชวัลญพูดออกมาในการให้สัมภาษณ์ก็คือ “พ่อแม่รับไม่ได้ ญาติรับไม่ได้” เรื่องมีคู่รักเป็นผู้หญิงนี้ ชวัลญไม่มีโอกาสได้บอกพ่อแม่ด้วยตัวเอง เพราะพี่สาวซึ่งไม่เห็นด้วยกับความสัมพันธ์แบบนี้ได้ไปบอกกับพ่อแม่เสียก่อน ชวัลญไม่มีโอกาสปรับความเข้าใจกับพ่อแม่เพราะพ่อแม่ต่อต้านและไม่รับฟัง ชวัลญรู้สึกไม่สบายใจ ไม่รู้จะพูดกับพ่อแม่อย่างไรเพราะพ่อแม่ไม่เคยถามว่าตนเคยเจออะไรมาบ้าง และจะหาผู้ชายให้ตนคบหาแทนอีก ทำให้ชวัลญห่างเหินกับพ่อแม่ คุยกับพ่อแม่น้อยลงหลีกเลี่ยงที่จะคุยยาวๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการทะเลาะกันกับพ่อแม่เรื่องดังกล่าวนี้ ชวัลญอยากกลับบ้านแต่ก็ไม่กล้าพาคู่รักไปอยู่ที่บ้าน ชวัลญรู้สึกอบอุ่นตอนที่ไปเยี่ยมครอบครัวของคู่รักที่พ่อแม่รับได้และยินดีต้อนรับชวัลญเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัว ชวัลญอยากให้แม่ยอมรับความรักของตนได้แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร ชวัลญคิดเอาไว้ว่าถ้าพ่อแม่เธอยอมรับไม่ได้อนาคตอาจจะไปอยู่บ้านคู่รัก แต่ในใจลึกๆ ก็ยังคงมีความหวังว่าวันหนึ่งแม่จะยอมรับได้ เพราะในบรรดาพี่น้อง ชวัลญเป็นลูกคนเดียวที่ส่งเงินเลี้ยงดูพ่อแม่ ชวัลญเห็นว่าการที่แถวบ้านชวัลญไม่มีหญิงรักหญิงทำให้พ่อแม่ยอมรับความรักของตนยากขึ้นและเป็นห่วงว่าคู่รักทอมจะถูกชาวบ้านมองในทางไม่ดี ขณะที่สำหรับตัวชวัลญเองไม่เคยใส่

ใจกับอคติจากคนภายนอกครอบครวัเลยสักนิด เพราะอาจมีผลทำให้ชีวิตคู่ของตนไม่มีความสุข และล่มสลายได้

สิ่งที่ขวัญประทับใจในคู่รักคนปัจจุบันคือ “เขาเอาตั้งใจให้ ถ้ามเราว่ามีตั้งใจส่งให้ลูกใหม่ แต่ ผัวหนูไม่เคยถามเลย ขนาดเขาเป็นทอม เขาไม่ได้เป็นพ่อของลูกหนู เขายังดีกับเรา หนูก็เคยอยู่กับ เขาดีกว่า” การมีคู่รักคนปัจจุบัน ขวัญไม่ค่อยมีเรื่องทะเลาะกัน ไม่มีเรื่องอะไรต้องหนักใจกับคู่รัก เหมือนก่อน ณ ตอนนีขวัญรู้สึกว่ามีสมบรูณ์แล้วทุกอย่าง ทั้งความสุข มีเงินเก็บและมีเงินส่งให้ลูก

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 (นามสมมุติ คิง)

คิงอายุ 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันมีอาชีพ เป็นนักขายอิสระ คิงไว้ผมซอยสั้น รูปร่างผอมใส่เสื้อและกางเกงยีนส์แบบผู้ชาย มีบุคลิกลักษณะ ทำทางคล้ายผู้ชาย เป็นคนเปิดเผย มีความเป็นมิตร

คิงมีความสัมพันธ์กับคู่รักและอยู่อาศัยในบ้านกับคู่รักคนปัจจุบันมานาน 10 ปี คิงรู้สึกว่า ตนมีความเป็นชายมาตั้งแต่เกิด ตอนเด็กเขาฝันอยากเป็นผู้ชาย ไม่เกี่ยวกับการที่มีพี่ชายหลายคนแต่อย่างใด เพราะตั้งแต่เด็กคิงไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัวของตนเอง คิงรับรู้ว่าตน ชอบผู้หญิง ตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นประถมและไม่เคยรู้สึกชอบผู้ชาย

ในวัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ คิงปิดตัวไม่เปิดเผยให้ใครทราบ ไม่กล้าพูดกับใคร แม้แต่กับคนในบ้านและพ่อแม่ คิงรู้สึกเหงามากเหมือนไม่มีคนเข้าใจ รู้สึกเก็บกด ไม่กล้าจีบผู้หญิงเพราะกลัวจะถูกปฏิเสธ หลังจากนั้น คิงได้เข้าร่วมกลุ่มทางสังคมของคนรักเพศเดียวกันซึ่งทำให้รู้สึกมีเพื่อน แต่เพราะสังคมมีแต่เรื่องราวที่ไม่ดีเกี่ยวกับชีวิตการเป็นทอมทำให้คิงกลัวๆ กลัวๆ ที่จะเป็นทอม แต่ในที่สุดคิงก็กล้าเปิดตัวมากขึ้นเมื่ออยู่ในวัยทำงานอายุประมาณ 30 ปี คิงได้รับการต่อต้านจากสังคม ครอบครัวและสังคมภายนอกน้อยกว่าที่คิด อาจเป็นเพราะหลายๆ คนพอจะทราบจากลักษณะ ทำทางที่คล้ายผู้ชายของคิงอยู่แล้ว

ความทุกข์ทรมานใจที่คิงรับรู้ได้นั้นมาจากความขัดแย้งในจิตใจ ทำให้เกิดภาวะเครียดและ คิดมาก คิงรับรู้ถึงความกลัวที่จะถูกปฏิเสธเพราะตนเป็นทอมซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ คิงรู้สึกว่า ถูกปิดโอกาสจากทางครอบครัวเพราะเป็นผู้หญิงจึงไม่มีโอกาสเท่าเทียมกับพี่ชาย ตอนวัยรุ่นที่ยังไม่ เปิดตัวเมื่อคิงชอบผู้หญิงคิงจะเก็บไว้ในใจและสละผู้หญิงคนรักให้กับผู้ชายคนอื่น เมื่อโตขึ้นคิงอยากจีบผู้หญิงก็จะมีคนอื่นมาขัดว่าไม่ต้องจีบเพราะผู้หญิงคนนั้นชอบผู้ชาย เมื่อเผชิญกับอคติคิงใช้วิธีตอบกลับ นิ่งเฉย และให้ความเข้าใจกับสังคม

เมื่อกล้าเปิดเผยตัวแล้ว คิงรับรู้ได้ว่าชีวิตและสุขภาพจิตของเขาดีขึ้นกว่าเดิมมาก คิงเป็นตัว ของตัวเองมากขึ้นและกล้าจีบผู้หญิง คิงเคยมีคนรักมาแล้วหลายคนก่อนที่จะคบกับคู่รักคนปัจจุบัน

ปัญหาในชีวิตคู่ของคิงที่เกี่ยวกับอคติทางสังคมนั้นไม่น้อยเนื่องจากเขามีได้ถูกกีดกันจากพ่อแม่ทั้งสองฝ่าย แต่คิงมีปัญหาภายในชีวิตคู่เกี่ยวกับนิสัยใจคอที่ไม่ตรงกันและคิงเคยมีความสัมพันธ์ซ้อนในเวลาเดียวกัน ทำให้ความรักของคิงไม่ราบรื่นและมีการทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อยครั้ง แม้กระนั้นก็ตามคิงก็ยังรู้สึกว่าการมีคู่รักดีกว่าไม่มี และคิงได้รับความเข้าใจจากคู่รักของเขามากแม้ว่าคิงจะมีข้อเสียก็ตาม

ปัจจุบัน คิงยอมรับตัวเองได้และมีความรู้สึกอยากเป็นผู้ชายลดน้อยลงกว่าเมื่อก่อนมาก คิงรู้สึกว่าตนไม่ใช่ทั้งผู้ชายหรือผู้หญิงแต่เป็นอะไรอีกอย่างหนึ่งที่ตนเป็นแต่ไม่รู้ว่าจะเรียกว่าอะไร การมีคู่รักทำให้ชีวิตคิงหายเหงา คิงมักจะคุยกับแฟนในหลายๆ เรื่อง คู่รักเป็นคนที่เข้าใจคิงมากที่สุดและเป็นแหล่งให้ความเข้มแข็งทางจิตใจที่สำคัญที่สุดรองจากตนเอง สิ่งที่ทำให้คิงครองชีวิตคู่ได้นานคือความผูกพันและความเข้าใจกัน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 (นามสมมุติ เคท)

เคทอายุ 32 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันทำงานเป็นพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง เคทเป็นคู่รักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 (คิง)

เคทมีบุคลิกลักษณะท่าทางเป็นผู้หญิง รูปร่างท้วม ผอมยาว ทักทายด้วยความยิ้มแย้ม เป็นกันเอง เปิดเผย อัจฉริยะดี ให้ความเป็นมิตร มีความมั่นใจในตัวเอง พุดจาฉะฉาน เคทรับรู้และรู้สึกว่าตนเป็นผู้หญิงเหมือนผู้หญิงทั่วไป ไม่ได้รู้สึกแบ่งแยกว่าตนเป็นดี

ชีวิตรักของเคทเริ่มต้นจากการชอบผู้ชายและเคยคบหากับคนรักผู้ชาย หลังจากนั้นได้มีความสัมพันธ์ฉันท์คู่รักกับผู้หญิงที่เป็นทอมมาก่อน 1 คนก่อนที่จะคบหากับคนรักปัจจุบันที่เป็นทอมเช่นเดียวกัน เคทรู้สึกไม่ประทับใจในตัวผู้ชายเพราะความสกปรกและไม่มีการเย็บ แต่เมื่อเคทมาคบหากับผู้หญิงเคทไม่ต้องประสบกับปัญหาเหล่านี้ เคทมีความรู้สึกที่ชัดเจนในตัวเอง มากกว่าตนมีความรู้สึกชอบผู้หญิงที่เป็นทอมแต่ก็ยังรู้สึกว่าสามารถคบหากับผู้ชายหรือผู้หญิงรักเพศเดียวกันประเภทอื่นได้ เพราะเคทไม่ได้มองที่เพศหรือสีระแต่มองว่าคนสองคนรักและเข้าใจกันหรือไม่ เคทรู้สึกว่าการชอบผู้หญิงของตนเป็นเรื่องธรรมชาติ ไม่ใช่เรื่องผิดปกติแต่อย่างใด

เคทกล่าวว่าชีวิตคู่ของตนไม่ค่อยได้เผชิญกับปัญหาด้านอคติเกี่ยวกับหญิงรักหญิงมากนัก หากพิจารณาจากบรรดาผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด เคทนับเป็นผู้ให้ข้อมูลที่พบกับปัญหาอคติทางสังคมน้อยที่สุดและยังมีภาวะการนำเอาอคติมาใส่ไว้ในใจน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะพ่อแม่ไม่เคยต่อว่าเธอหรือกีดกันความรักของเคทเลย แม้ว่าแม่ของเคทจะร้องไห้ในตอนแรกที่ทราบว่าเคทชอบผู้หญิงและยังอยากให้แต่งงานกับผู้ชาย แต่ระยะหลังแม่ของเคทก็เข้าใจรับได้มากขึ้น อีกทั้งเคทมีความชัดเจนในตัวเองและมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ทำให้เธอไม่หวาดหวั่นหรือหวั่นไหว เคทกล้าบอกกับ

สังคมก่อนที่จะสังคมจะถามตนว่าเคทเป็นอย่างไรและคบกับใคร ความมั่นใจและชัดเจนในตัวเองนี้ทำให้สังคมยอมรับเคทอย่างที่เธอเป็นโดยไม่มีข้อกังขา

เคทไม่ค่อยมีปัญหาความทุกข์จากอคติทางสังคมแต่ก็มีปัญหาขัดแย้งเกี่ยวกับนิสัยใจคอที่ไม่ตรงกันกับคู่รัก เคทและคู่รักใช้วิธีเปิดอกพูดคุยปรับความเข้าใจกัน จากการให้สัมภาษณ์ แม้จะเป็นการเล่าเรื่องเชิงลบเกี่ยวกับความขัดแย้งภายในของคู่รักทั้งสองคนนี้ก็ยังคงมีความสอดคล้องตรงกันสูงมาก กล่าวคือ เรื่องราว ความรู้สึก นึกคิด ทั้งของตนเองและของคู่รักที่เล่าออกมาเป็นคำพูดเดียวกันโดยตลอด ทั้งๆ ที่เคทและคู่รักให้สัมภาษณ์ทีละคนในเวลาต่อเนื่องกัน สิ่งที่ทำให้เคทครองคู่กันได้นานนับสิบปีก็เพราะความเข้าใจและความผูกพัน เคทรู้สึกว่าคู่รักของตนเป็นคนในครอบครัวของเธอคนหนึ่ง เป็นทั้งพี่ เป็นทั้งเพื่อน เป็นเหมือนญาติ เป็นคนรักที่ตนรักและผูกพัน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 (นามสมมุติ โชค)

โชคอายุ 18 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีถิ่นกำเนิดอยู่ภาคอีสาน ปัจจุบันทำงาน ณ โรงงานแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โชคไว้ผมชอยสั้น รูปร่างผอม ใส่เสื้อและกางเกงแบบผู้ชาย มีบุคลิกลักษณะท่าทางคล้ายผู้ชาย ทักทายผู้วิจัยด้วยการไหว้ ไม่ค่อยเปิดเผย ตอบด้วยคำพูดสั้นๆ พูดน้อยมาก ใช้คำลงท้ายว่าครับ

โชคมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่รักและอยู่อาศัยกับคนรักปัจจุบันซึ่งนับเป็นคนรักคนที่ 3 ของโชคมาเป็นเวลา 3 ปี โดยที่โชคมีความรู้สึกว่าตนเป็นสามีและคนรักเป็นภรรยาของโชค ตั้งแต่วัยเด็ก โชคชอบกิจกรรมแบบผู้ชาย เช่น ฟุตบอล ตะกร้อ รด ฯลฯ โชครับรู้ว่าจะตนไม่เคยรู้สึกชอบผู้ชาย เคยรู้สึกชอบเพื่อนนักเรียนหญิงคนแรกตอนที่โชคกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พ่อแม่ของโชคยอมรับที่ลูกเป็นทอมได้ ที่ผ่านมาก่อนมีคู่รักคนปัจจุบัน โชคเคยเจออคติจากญาติพี่น้องของคนรักเก่าที่ไม่เห็นด้วยทำให้โชคต้องเหินห่างจากคนรัก จนได้มาพบคู่รักคนปัจจุบันซึ่งเขาหวังใจว่าพ่อแม่ฝ่ายหญิงจะรับได้ใหม่ และญาติฝ่ายหญิงจะต่อว่าหรือไม่ แต่ปรากฏว่าพ่อแม่ฝ่ายหญิงรับได้เมื่อพ่อแม่ทั้งสองฝ่ายรับได้ โชคจึงไม่ต้องห่วงกังวลอะไรแล้วเรียกว่าคลายทุกข์ มีอยู่เรื่องเดียวที่เป็นปัญหาในชีวิตรักที่ทำให้บึ้งตึงกันก็คือ การที่เขาหวาดระแวงหึงหวงคู่รักเมื่อมีผู้ชายมาคุยด้วย เพราะกลัวว่าคนรักจะหวั่นไหวไปคบผู้ชายแทน แต่ถ้าเป็นผู้หญิงเข้ามาโชคจะไม่รู้สึกหวั่นไหวแบบนั้น อย่างไรก็ตามหากคู่รักของตนจะไปจริงๆ โชคบอกว่าตนก็ต้องยอมรับ วิธีรับมือกับอคติของโชคคือ จำยอมหรือไม่ก็อดทนฟันฝ่า เพราะหากพ่อแม่ฝ่ายหญิงรับไม่ได้โชคจะต้องอดทนทำดีให้พ่อแม่ฝ่ายหญิงรับตนให้ได้ นอกจากตัวโชคแล้วแหล่งที่ให้ความแข็งแกร่งที่สำคัญสำหรับโชคก็คือ พ่อแม่ที่เข้าใจในสิ่งที่โชคเป็น คู่รักที่คอยพูดคุยให้คำปรึกษา และเพื่อนที่คอยปลอบใจ

โชคดูแลเอาใจภรรยาของตนทุกอย่างที่จะทำให้ได้ เอายาให้รับประทาน เอานมให้ดื่มทุกคืน ไม่สบายเข็ดตัวให้ โชครู้สึกมีความสุขในความสัมพันธ์นี้แล้ว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 (นามสมมุติ ชะเอม)

ชะเอมอายุ 32 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันทำงาน ณ โรงงานแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานครเป็นคู่รักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 (โชค)

ชะเอมมีบุคลิกลักษณะท่าทางเหมือนผู้หญิงทั่วไป ไร้ผมยาว ทักทายด้วยการไหว้และกล่าว สวัสดี เปิดเผย เป็นมิตร ชะเอมรับรู้และรู้สึกว่าตนเป็นผู้หญิงเหมือนผู้หญิงทั่วไป ไม่ได้รู้สึกแบ่งแยกว่าตนเองเป็นดี

ชีวิตรักของชะเอมเริ่มต้นจากการชอบผู้ชายและแต่งงานกับสามีผู้ชายคนหนึ่งซึ่งเคยอาศัยอยู่ด้วยกันมา 5 ปี ในช่วงเวลาที่อาศัยอยู่ด้วยกันชะเอมรู้สึกเสียใจมากเพราะสามีเจ้าชู้ ไม่กลับบ้าน ตื่นเช้า ตีดยาและตบตีชะเอม ชะเอมเล่าเหตุการณ์ทุกอย่างให้พ่อแม่ได้รับรู้และพ่อแม่ของชะเอมก็ไม่ปรารถนาให้ชะเอมฝืนทนหากไม่ไหวก็ให้เลิกได้ จากประสบการณ์ครั้งนั้นชะเอมรู้สึกเข็ดผู้ชายและไม่เคยมองผู้ชายอีกเลย หลังจากนั้นจึงหันมาให้ความสนใจกับคู่รักที่เป็นทอม คู่รักคนปัจจุบันเป็นคนรักหญิงที่เป็นทอมคนที่ 2 เดิมทีชะเอมเคยมีอคติเกลียดทอมมาก ไม่เคยรู้สึกว่าตนเองจะมีความสัมพันธ์กับคู่รักกับผู้หญิงเพศเดียวกันได้ ในช่วงที่ชะเอมยังไม่แน่ใจว่าตนจะตัดสินใจมีคนรักเป็นทอมดีหรือไม่ ชะเอมได้เพื่อนเป็นที่ปรึกษา เพื่อนจึงเป็นแหล่งให้การสนับสนุนและคำปรึกษาที่ทำให้ชะเอมก้าวข้ามผ่านอคติและความสับสนในใจของเธอได้ เมื่อชะเอมเปิดใจชอบและตกลงคบหากับคู่รักผู้หญิง ปัญหาความทุกข์ที่เคยประสบมาในระหว่างการสมรสได้หมดไป อีกทั้งชะเอมยังได้รับความสุขและการดูแลเอาใจจากคนรักมากยิ่งขึ้นด้วย จากประสบการณ์ทั้งหมดชะเอมจึงมีความชัดเจนกับตัวเองว่า สำหรับชะเอมแล้วชะเอมมีความสุขและรู้สึกพอใจที่จะเลือกมีคู่รักผู้หญิงมากกว่ามีคู่รักผู้ชาย

ชะเอมเริ่มประสบกับความทุกข์บีบคั้นทางใจจากอคติทางสังคมเมื่อตนเริ่มคบหากับคู่รักผู้หญิง(ทอม)อย่างเป็นเรื่องราว ชะเอมเผชิญกับความกลัวที่จะเปิดเผยความสัมพันธ์นี้กับพ่อแม่ เพราะเคยได้ยินพ่อแม่คนอื่นยอมรับเรื่องลักษณะนี้ไม่ได้และขังลูกไว้ในบ้าน ด้วยความคิดมากวิตกกังวลและกลัวพ่อแม่เสียใจรับไม่ได้แล้วจะทำแบบนั้นกับตนเช่นเดียวกัน ชะเอมจึงปิดบังพ่อแม่อยู่ระยะหนึ่ง จนเมื่อความรักที่มีต่อคนรักเริ่มลึกซึ้งมากขึ้นและปรารถนาที่จะได้อยู่ด้วยกัน ในที่สุดชะเอมจึงตัดสินใจบอกเรื่องราวทั้งหมดให้พ่อกับแม่รับรู้ หลังจากที่ได้ฟังเรื่องราวทั้งหมดแล้วพ่อกับแม่ของชะเอมยินยอมให้ชะเอมกับคู่รักคบกันได้ โดยเฉพาะแม่ของชะเอมที่เห็นว่าชะเอมผ่านเรื่องราวๆ ระหว่างที่ใช้ชีวิตอยู่กับสามี(ผู้ชาย)มานานแล้ว จึงคิดว่าคู่รักผู้หญิงน่าจะดีกว่าการมีคู่รักเพศ

ชายแบบเดิม ชะเอมรู้สึกดีใจมากจนกลั้นน้ำตาไว้ไม่อยู่ เพราะเมื่อพ่อแม่ยอมรับความรักของตนได้แล้ว คงไม่มีอะไรเป็นอุปสรรคเรื่องใหญ่อื่นๆ อีกต่อไป ชะเอมจึงรู้สึกหมดหวัง ปัจจุบันชะเอมและคู่รักย้ายเข้าไปอยู่ร่วมบ้านกับพ่อแม่ของตนสมดังปรารถนา

ชะเอมเล่าถึงความรักในปัจจุบันว่าตนรู้สึกมีความสุขมาก เหมือนตายแล้วเกิดใหม่ คู่รักของชะเอมทำให้เธอทุกอย่าง ห่วงใย เอาใจใส่ และโรแมนติกและสามารถพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง ชะเอมรู้สึกว่าอยู่ด้วยกันแล้วสบายใจ สองปีที่ผ่านมาชะเอมไม่เคยห่างจากคู่รักของตน รู้สึกว่าไม่ได้เดียวดายอยู่คนเดียว ชะเอมเล่าว่า คู่รักของตนดีทุกอย่างยกเว้นเวลาที่คนรักขี้หึงมากเกินไปบ้าง จากประสบการณ์ทั้งหมดในชีวิตของชะเอม ชะเอมรู้สึกว่า ความรักของหญิงรักหญิงเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ และมีความรักกันที่ลึกซึ้งมากกว่า ความรักของหญิงกับชาย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 (นามสมมุติ หมอก)

หมอกอายุ 25 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคอีสาน ปัจจุบันทำงาน ณ โรงงานแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร หมอกไว้ผมชอยสั้น รูปร่างสันทัด ใส่เสื้อและกางเกงแบบผู้ชาย มีบุคลิกลักษณะท่าทางคล้ายผู้ชาย ทักทายด้วยการไหว้และกล่าวสวัสดิ์ ยิ้มแย้ม เปิดเผย อธิบายดี ใช้สรรพนามเรียกแทนตนว่าหนู หมอกมีความสัมพันธ์อันที่คู่รักและอยู่อาศัยกับคู่รักคนปัจจุบันมานาน 2 ปี หมอกอยากเป็นผู้ชายตั้งแต่เด็ก รู้สึกชอบเพื่อนผู้หญิงตั้งแต่เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไม่ชอบและไม่เคยคิดจะชอบผู้ชายแบบคนรัก

ในช่วงวัยรุ่นหมอกรู้สึกว่าตนถูกปิดกั้นโอกาสในโรงเรียน มีหลายอย่างที่ครูให้ผู้ชายทำแต่หมอกไม่ได้มีโอกาสทำเพราะเป็นผู้หญิง ทำให้หมอกรู้สึกว่าชีวิตตนยังติดๆขัดๆ ไม่โล่ง ไม่ได้ใช้ชีวิตเต็มที่

ชีวิตหมอกต้องเผชิญกับอคติทางสังคม เริ่มต้นจากคนสำคัญในครอบครัวคือ แม่ของหมอก ซึ่งยอมรับไม่ได้ที่หมอกเป็นทอมและชอบผู้หญิง ตั้งแต่เด็กแม่ไม่พอใจที่หมอกชอบนอนกลางวัน แล้วฝันว่าตนเป็นผู้ชายมีคู่เป็นผู้หญิง แม่ไม่จึงไม่ยอมให้เขานอนกลางวัน พอโตขึ้นแม่ทราบดีว่าหมอรักหญิงเพศเดียวกัน แม่เฉยเมยและเย็นชากับหมอก ไม่สนใจหมอก ไม่ทำกับข้าวให้หมอกเหมือนอย่างเคย จนหมอกเคยรู้สึกว่าแม่รังเกียจในตัวตนที่ตนเป็น เมื่อถามก็ได้คำตอบจากแม่ว่าไม่ได้รังเกียจ แต่รู้สึกอายคนอื่น ในช่วงเดียวกันนั้นหมอกซึ่งเรียนอยู่ชั้นมัธยม หลงรักเพื่อนผู้หญิงและแอบคบหากัน เมื่อแม่ทราบก็กีดกันไม่ให้คบกัน ทำให้หมอกกลุ้มใจมาก เรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง ต้มเหล้า คิดมาก เครียดปวดหัวจนต้องเข้าโรงพยาบาล แม่พยายามจับแยกให้หมอกไปสอบเข้าเรียนที่อื่น แต่หมอกก็ไม่อ่านหนังสือ

เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หมอกจึงหนีไปอยู่กับคนรักที่กรุงเทพฯ แต่พ่อแม่ของคนรักก็ไม่ต้อนรับหมอก ทำเหมือนหมอกไม่มีตัวตน และอยากให้หมอกเลิกกับลูกของตน หมอกเล่าว่าชีวิตรักของหมอกมักพบแต่การถูกกีดกัน เมื่อหมอกปรึกษาแม่ก็ถูกซ้ำเติมว่าบอกแล้วว่าเป็นแบบนี้มันไม่ดี หมอกคิดที่จะฆ่าตัวตายหลายครั้งหลายหน หมอกปรับทุกข์กับเพื่อนว่าอยากจะกระโดดน้ำตายไปชาติหน้าเกิดใหม่จะได้เป็นผู้ชาย เพื่อนเตือนสติหมอกว่า ชาติหน้าอาจจะได้เกิดมาเหมือนเดิม หมอกจึงล้มเลิกความคิดที่จะไปกระโดดน้ำ

เมื่อหมอกได้มาคบกับคู่รักคนปัจจุบัน แม่หมอกยอมรับได้แล้วและแม่ของคู่รักก็ยอมรับหมอกได้เช่นเดียวกัน ทำให้หมอกหมดจากทุกข์เดิมๆ หมอกตั้งปณิธานไว้ว่าจะดูแลคู่รักของตนให้มีความสุขสบาย หมอกทำทุกอย่างให้คนรัก ไม่ว่าจะเป็นซักผ้า รีดผ้า กวาดบ้าน ถูบ้าน อยากกินอะไร ถึงดึกตื่นสักแค่วันก็เต็มใจออกไปซื้อให้ เงินเดือนได้มาเท่าไรหมอกให้คู่รักของตนทั้งหมด หมอกบอกว่าตนมีหน้าที่หา ภรรยา มีหน้าที่ใช้ หมอกยังใส่ใจและห่วงใยคู่รักรวมถึงญาติพี่น้องของคู่รักของเขาอีกด้วย

แหล่งที่ให้การสนับสนุนที่สำคัญที่สุดของหมอกคือเพื่อนและคู่รัก เมื่อมีทุกข์หมอกมักจะปรึกษากับเพื่อน แต่เมื่อมีคู่รักคนปัจจุบัน หมอกมักพูดคุยปรึกษากับคู่รักของตน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องงานที่หมอกชอบคิดอะไรไปล่วงหน้าทำให้วิตกกังวล หมอกบอกว่าคู่รักของตนสามารถพูดคุยแล้วทำให้หมอกมีกำลังใจและหายวิตกกังวลได้ เมื่อพบกับคู่รัก ในช่วงแรกหมอกยังติดเพื่อนยังดื่มเหล้า ติดเพื่อน จากที่หมอกเคยมีความทุกข์เนื่องจากความเป็นหญิงรักหญิง แต่เมื่อคู่รักบอกให้หมอกหยุดและให้เป็นตัวของตัวเอง หมอกจึงเลิกดื่มเหล้า ไม่กลับบ้านดึก ใช้เวลาอยู่กับคู่รักและไม่ติดเพื่อนอีกต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 (นามสมมุติ แมงปอ)

แมงปออายุ 28 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 6 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคอีสาน ปัจจุบันทำงาน ณ โรงงานแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร แมงปอเป็นคู่รักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 (หมอก) มาเป็นเวลา 2 ปี

แมงปอมีบุคลิกลักษณะท่าทางเหมือนผู้หญิงทั่วไป ใฝ่ฝันอยากเป็นนางงาม รูปร่างสูงปานกลาง ทักทายผู้วิจัยด้วยการไหว้และกล่าวสวัสดิ์ ค่อยๆ เปิดเผย สุขภาพ อธิบายดี แมงปอรู้สึกว่าตนเป็นผู้หญิงคนหนึ่ง ไม่ได้รู้สึกแบ่งแยกว่าตนเองเป็นดี แมงปอเคยมีคนรักที่เป็นผู้ชายมาก่อน 1 คน จากนั้นจึงได้มีความสัมพันธ์กับคู่รักกับผู้หญิงคนปัจจุบันนี้ ขณะที่แมงปอใช้ชีวิตอยู่กับคู่รักผู้ชาย แมงปอเล่าว่าตนไม่มีความสุขและไม่รู้สึกสบายใจเหมือนกับที่คบหากับคนรักผู้หญิง สำหรับแมงปอคู่รักจะเป็นเพศใดไม่สำคัญแต่ความสบายใจและความสุขต่างหากที่มีความสำคัญที่สุด แมงปอได้รู้จักกับ

คนรักปัจจุบันในฐานะเพื่อน คุยกันได้ทุกเรื่อง รู้สึกมีความสุขที่ได้คุยและใช้เวลาด้วยกัน อยากอยู่ด้วยกันตลอด เมื่อไม่ได้พบก็คิดถึงและเมื่อได้รู้ว่าความรักระหว่างตนกับคนรักได้ก่อตัวขึ้นแล้ว แมงปอและคนรักจึงได้ตัดสินใจมาอยู่ด้วยกัน

เนื่องจากแมงปอมีคนรักเป็นผู้ชายมาตลอดจึงไม่เคยประสบกับอคติทางสังคมมาก่อน จนเมื่อได้คบหากับคนรักผู้หญิง ตอนแรกแมงปอปิดบังความสัมพันธ์ของตนกับคนรักไม่ให้แม่ทราบ โดยบอกแม่เพียงว่าเป็นเพื่อนกันแต่นานวันแมงปอยิ่งรู้สึกอึดอัด อีกทั้งมีความกลัวและวิตกกังวลว่าหากบอกพ่อแม่ไปแล้วพ่อแม่ยอมรับไม่ได้แล้วจะเกิดอะไรขึ้น ทั้งกลัวพี่ชายจะชิงบอกความจริงกับพ่อแม่เสียก่อน ช่วงเวลานั้นแมงปอคิดมาก หนักใจ ไม่สบายใจ จนถึงขนาดนอนไม่หลับ แต่ในที่สุดแมงปอทนความอึดอัดต่อไปไม่ได้ จึงปรึกษากับคนรักได้ข้อสรุปว่าต้องบอกความจริง แมงปอจึงได้รวบรวมความกล้าและบอกกับพ่อแม่ของแมงปอซึ่งท่านทั้งสองก็ยอมรับและยินยอมให้แมงปอและคนรักคบหากัน เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้แมงปอรู้สึกโล่งมาก เหมือนยกภูเขาออกจากอก แมงปอคิดว่าการที่พ่อแม่ของตนสามารถยอมรับความรักของตนได้นั้นอาจเป็นเพราะญาติในครอบครัวแมงปอเป็นทอมหลายคน

แหล่งสนับสนุนทางจิตใจของแมงปอยามที่ต้องเผชิญกับอคติทางสังคมคือคู่รักที่คอยรับฟัง และพูดคุยปรึกษาหารือได้ทุกเรื่อง แมงปอมักรับมือกับอคติจากผู้ครอบครัวด้วยวิธีนิ่งเฉย

แมงปอรู้สึกมีความสุข สบายใจ และพอใจในความรักปัจจุบันนี้ในทุกๆ เรื่องไม่ว่าจะเรื่องทางจิตใจ การเงิน และความเป็นอยู่ซึ่งแมงปอได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากคนรัก ตั้งแต่ซักผ้า ทำกับข้าว และเรื่องอื่นๆ เกือบทุกๆ อย่างในบ้าน แมงปอรู้สึกสบายกายสบายใจเมื่อได้คบอยู่กับคนรักปัจจุบัน ไม่รู้สึกเหงา ได้ไปอยู่ที่ต่างๆ ด้วยกัน จูงมือกัน ใช้เวลาร่วมกัน ได้บอกรักอยู่เสมอ ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่แมงปอรู้สึกพอใจ และคิดว่าการบอกรักกันเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตในแต่ละวันมีความหมายและทำให้ตนมีชีวิตอย่างมีความสุขในแต่ละวันได้ แม้บางคนอาจมองว่าเป็นเรื่องน่าเน่าก็ตาม มีอยู่สิ่งหนึ่งที่แมงปออาจยังไม่ค่อยสบายใจนักในสัมพันธภาพกับคนรักปัจจุบัน คือ ความซึ้งหึงของคนรัก แต่แมงปอมองว่ายังไม่ใช่ปัญหาใหญ่สำหรับตน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 (นามสมมุติ สพาย)

สพายอายุ 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากประเทศอังกฤษ อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทแห่งหนึ่ง สพายไว้ผมชอยสั้น รูปร่างท้วม ใสเสื้อและกางเกงแบบผู้ชาย มีบุคลิกลักษณะท่าทางคล้ายผู้ชาย ยิ้มแย้ม เปิดเผย อธิบายดี พูดเก่ง คล่องแคล่ว ละเอียดย่อน มีความอ่อนไหว มักน้ำตาไหลเมื่อพูดถึงเรื่องซึ่งใจได้ง่าย ใช้สรรพนามเรียกแทนตนด้วยชื่อเล่นและใช้คำลงท้ายว่าคะ สพายมีความสัมพันธ์กับคู่รักกับคนรักปัจจุบันมา

นานถึง 11 ปี ตอนสพายยังเด็ก สพายชอบเล่นของเล่นแบบผู้ชาย แต่ก็ชอบทำอาหารด้วย สพายรู้สึกชอบผู้หญิงมาโดยตลอด ไม่เคยชอบผู้ชายและไม่ชอบร่างกายของผู้ชาย

สพายเผชิญกับอคติและความไม่เข้าใจทางสังคมตั้งแต่วัยเด็ก เคยร้องให้กับแม่ว่าอยากเป็นผู้ชายตั้งแต่อายุได้เพียง 4 ขวบ ตอนนั้นสพายโดนแม่ตีพร้อมกับบอกว่าสพายเป็นผู้ชายไม่ได้ สมัยเรียนสพายเข้าไปเรียนในโรงเรียนหญิงล้วน สพายอยู่ร่วมกับสังคมสมัยเรียนที่นั่นได้ดี ไม่มีการต่อต้านจากเพื่อนผู้หญิงหรือคุณครู ทั้งยังมีแหล่งให้การสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนที่เป็นทอมหลายคนในโรงเรียน ตอนช่วงระหว่างเรียนต่อในเมืองนอกสพายส่งการ์ดวันเกิดมาให้พ่อ แล้วพ่อแหวว่า “ลูกจะแต่งงานแล้วหรือ” ตอนนั้นสพายรับรู้ได้ถึงความคาดหวังของพ่อที่ต้องการให้ตนแต่งงานกับผู้ชาย เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้สพายตกอยู่ในความคิดมากจนไปวนมาจนเครียด ไม่รู้จะเลือกเดินทางไหน ระหว่างการเป็นตัวตนของตัวเองหรือเป็นผู้หญิงแบบที่พ่อแม่อยากให้ตนเป็น สพายมีเพื่อนที่ยอมรับในสิ่งที่สพายเป็นและเป็นทีปรึกษาให้กับสพาย จนที่สุดสพายตัดสินใจที่จะเลือกเป็นตัวสพายเอง ในช่วงวัยผู้ใหญ่สพายมีคนรักที่คบหาด้วยเป็นผู้หญิงหลายคนโดยที่แม่ไม่ทราบ แต่แม่ก็สามารถสังเกตเห็นและได้ถามหาข้อมูลจากคนรอบข้างจนรับรู้ถึงความเป็นหญิงรักหญิงของสพายได้ทันทีที่แม่ทราบเรื่อง สพายกับแม่มีปัญหาทะเลาะกันบ่อยมาก แรงกดดันจากแม่ทำให้สพายเกิดความเครียดสูง สพายจำเป็นต้องโกหกแม่เพื่อจะได้แอบออกไปพบกับคนรักทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูกยิ่งห่างเหินกันมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งวันหนึ่งแม่ถามสพายอย่างตรงไปตรงมา เมื่อสพายบอกความจริงกับแม่อย่างตรงไปตรงมา แม่ของสพายร้องไห้และโทษตัวเองว่าเลี้ยงลูกมาไม่ดี สพายจึงพยายามรื้อฟื้นและทบทวนเรื่องราวในวันเด็กให้แม่ได้มองย้อนเห็นถึงความรู้สึกที่ต้องการเป็นผู้ชายของตนตั้งแต่ยังวัยเด็ก ไม่ใช่เพราะแม่เลี้ยงตนมาไม่ดี แม่สพายค่อยๆ เริ่มเปิดใจยอมรับสพายมากขึ้นทีละน้อย หลังจากนั้นชีวิตของสพายเหมือนได้รับการปลดปล่อยออกจากความเครียด การทะเลาะเบาะแว้ง และความอึดอัด สพายไม่เคยโกหกแม่ของตนอีกเลย และบอกเล่าให้แม่ฟังทุกอย่างเกี่ยวกับชีวิตของตนเหมือนสมัยที่สพายยังเป็นเด็ก ความสัมพันธ์ของแม่กับสพายจึงกลับมาแน่นแฟ้นดังเดิม

สพายได้รู้จักกับคู่รักคนปัจจุบันที่เมืองนอกและได้กลับมาคบหากันในเมืองไทย สพายและคู่รักย้ายเข้าไปอยู่รวมบ้านกับพ่อแม่ของสพาย การใช้ชีวิตรักที่นี้ไม่ได้ราบรื่นนัก เพราะแม่และน้องของสพายต่างรู้สึกไม่สะดวกใจกับความสัมพันธ์ดังกล่าว แต่สพายยืนยันและยืนกรานกับแม่และน้องว่าผู้หญิงคนนี้เป็นคนที่ตนรัก และตนมีแค่แม่ น้อง และ คนที่รัก เพียงเท่านั้นไม่จึงอยู่ด้วยกันไม่ได้ สุดท้ายสพายจึงเลือกทางออกที่ดีที่สุดคือ การแยกครอบครัวโดยเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยคู่รักแยกออกไปก่อน สพายไปเยี่ยมและไปบ่อยขึ้นเรื่อยๆ จนเหมือนแยกเรือนออกไป พ่อ

ของสพายจึงเสนอให้มีบ้าน สพายจึงผ่อนบ้าน เริ่มสร้างครอบครัวของตนกับคูรัก ในช่วงแรกสพายต้องเผชิญกับการไม่ยอมรับจากพ่อของคนรักที่ทำเป็นไม่รับไม่รู้ราวกับว่าสพายไม่มีตัวตนอยู่ตรงนั้น แต่คูรักของสพายได้ให้กำลังใจว่าพ่อแม่สพายก็เคยไม่ยอมรับเธอ เธอก็ยังอดทนผ่านมาแล้ว สพายจึงต้องอดทนและพยายามพิสูจน์ความรักของตนด้วยการทำความดีกับพ่อแม่ของคนรักด้วยน้ำใจใจจริง ความที่สพายเป็นคนชอบช่วยเหลือและมีน้ำใจ ในที่สุดสพายก็สามารถเอาชนะใจพ่อแม่และญาติของคูรักได้ โดยสพายบอกว่าปัจจุบันพ่อแม่และญาติรักและถามถึงตนอยู่เสมอ วิธีการรับมือกับอคติของสพายก็คือ การสื่อสารตอบกลับตรงไปตรงมา นิ่งเฉย และให้ความเข้าใจผู้อื่น

แหล่งที่ให้ความเข้มแข็งทางจิตใจกับสพายนอกจากตัวสพายเองแล้วก็คือ คูรักและเพื่อนๆ สพายมีสายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นมากกับคูรักจนเพื่อนของเขายกให้เป็นคู่ตัวอย่าง สพายบอกว่าตนและคูรักเข้าใจกันมาก พูดคุยกันทุกเรื่อง เปิดเผยความรู้สึกซึ่งกันและกันแบบหมดเปลือกทั้งนี้ มิใช่เพราะไม่เคยทะเลาะกัน แต่สพายไม่ยอมปล่อยให้ปัญหาผ่านเลยไปโดยไม่เข้าใจกัน แต่แก้ปัญหาทุกอย่างด้วยการพูดคุย อย่างเปิดอก กล่าวรับฟัง กล่าวเจ็บ ไม่ยึดถือตัวตน พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ตลอดระยะเวลา 11 ปีที่ผ่านมา สพายแสดงความห่วงใยดูแล แสดงความรักกับคูรักของตนทุกวันอย่างสม่ำเสมอมาโดยตลอดและไม่เคยขาดตกบกพร่อง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 (นามสมมุติ ซูชี)

ซูชีอายุ 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากประเทศอังกฤษ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ทางภาคใต้ ซูชีไม่ได้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับคนในครอบครัวเพราะอาศัยอยู่กับญาติตั้งแต่เด็ก ปัจจุบันทำงานในบริษัทแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ซูชีเป็นคูรักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 (สพาย) มาเป็นเวลา 11 ปี

ซูชีมีบุคลิกลักษณะท่าทางเหมือนผู้หญิงทั่วไป อัจฉริยะดี เปิดเผย ตรงไปตรงมา มีความคิดเป็นของตัวเอง ซูชีรู้สึกว่าตนเป็นผู้หญิงคนหนึ่ง ไม่ได้รู้สึกว่าแบ่งแยกว่าตนเองเป็นดี ซูชีเคยมีคนรักผู้ชายมาก่อน ระหว่างที่คบหากัน ซูชีรู้สึกว่าไม่ได้รับความเข้าใจในอารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิงจากคนรักผู้ชายเท่าที่ควร หลังจากนั้น ซูชีหันมาคบหากับผู้หญิง ซึ่งเป็นคนรักคนปัจจุบัน ซูชีได้รู้จักกับคูรักคนปัจจุบันในฐานะเพื่อน ที่สามารถคุยกันได้ทุกเรื่อง รู้สึกมีความสุขอึดอ้อมที่ได้คุย จนเกิดเป็นความรู้สึกผูกพันอันลึกซึ้งต่อกันจากการพูดคุย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความรัก

ในช่วงที่ซูชีมีคนรักเป็นผู้ชาย ซูชีไม่เคยประจบกับอคติทางสังคม จนเมื่อได้มีคนรักเป็นผู้หญิง ซูชีย้ายเข้าไปอยู่กับคูรักในบ้านพ่อแม่ของคูรัก ซูชีต้องเผชิญกับแม่คนรักซึ่งไม่ยอมรับให้ลูกมีคูรักเป็นผู้หญิง จึงไม่ได้ให้การยอมรับซูชีมากนัก แต่ซูชีก็บอกกับแม่คนรักว่า “ถึงลูกท่านไม่มีซูชีก็

ต้องมีผู้หญิงคนอื่นอยู่ดี” ด้วยความไม่ลงตัวในการอยู่ร่วมกัน ชูซี่จึงย้ายออกมาอยู่อพาร์ทเมนต์ คู่รักก็จะมาอยู่กับชูซี่บ่อยๆ ซึ่งทำให้ชูซี่รู้สึกดีขึ้น ทั้งคู่ก็ยังกลับไปเยี่ยมพ่อแม่คนรักเป็นประจำ ส่วนพ่อแม่ของชูซี่นั้นอยู่ต่างจังหวัดจึงได้ทราบเรื่องชีวิตคู่ของชูซี่ที่หลัง แรกๆ ชูซี่พาคู่รักของตนไปเยี่ยมบ้านในฐานะเพื่อน แต่พ่อของชูซี่รู้สึกว่าชูซี่ให้ความสำคัญกับเพื่อนมากเกิดเหตุ ชูซี่คิดว่าผู้ใหญ่คงสังเกตได้ว่าอะไรเป็นอะไร พ่อของชูซี่รู้สึกช็อคที่ชูซี่มีคู่รักเป็นทอม และไม่คุยกับชูซี่ไประยะหนึ่ง พ่อแสดงความไม่ต้อนรับคู่รักของตนราวกับไม่มีตัวตน แต่สิ่งนี้ก็มิได้ทำให้ความสัมพันธ์และความรักของชูซี่กับคู่รักสั้นคลอน ทั้งคู่ร่วมกันอดทนฟันฝ่าอุปสรรคสำคัญนี้ไปด้วยกันและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เมื่อเกิดอคติทางสังคม ชูซี่มักเลือกที่จะสื่อสารกลับ แต่บางครั้งก็ใช้วิธีนิ่งเฉยและให้ความเข้าใจผู้อื่น โดยเฉพาะกับแม่ของคู่รักว่า แม่ท่านก็รักลูก ชูซี่ให้เกียรติลูกของท่านและให้แม่กับลูกได้อยู่ใกล้ชิดกัน

แหล่งสนับสนุนทางจิตใจของชูซี่ยามที่ต้องเผชิญกับอคติทางสังคมคือ คู่รักที่คอยรับฟังและพูดคุยปรึกษาหารือได้ทุกเรื่อง คู่รักปกป้องชูซี่จากอคติของคนรอบข้าง และชูซี่ก็อดทนที่จะร่วมฟันฝ่าไปด้วยกัน เพราะความรักที่มีให้กัน ชูซี่รู้สึกว่าคู่รักของตนเป็นคนดีและสามารถดูแลตนได้ คู่รักของชูซี่คอยเป็นห่วงเป็นใยดูแลชูซี่ในทุกๆ เรื่องไม่เคยขาดตกบกพร่อง ชูซี่กับคู่รักไปไหนมาไหนด้วยกัน มีความใกล้ชิดสนิทสนม บอกรักกันแทบทุกวันแม้ว่าจะอยู่ด้วยกันมานานถึง 11 ปีแล้วก็ตาม ปัจจุบันนี้ ชูซี่มีบ้านอยู่กับคนรัก ชูซี่รู้สึกถึงความ เป็นบ้านเป็นครอบครัวมากขึ้น รู้สึกมีความสุขสบายใจ และพอใจในชีวิตความรักครั้งนี้ ชูซี่รู้สึกว่าคู่รักรักตนมากและบางครั้งเธอรู้สึกว่าคู่รักรัก และดูแลเธอมากกว่าแม่ของตนเองเสียอีก คู่รักจึงเป็นผู้ที่มีค่ามากสำหรับชูซี่

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 (นามสมมุติ วิล)

วิลอายุ 32 ปี จบการศึกษาระดับปวช. อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันมีอาชีพเป็นนักขายอิสระ

ผมชอบสั้น ใส่เสื้อและกางเกงแบบผู้ชาย มีบุคลิกลักษณะท่าทางคล้ายผู้ชาย ยิ้มแย้มเปิดเผย คุยเก่ง อธิบายดี ใช้สรรพนามเรียกแทนตนด้วยชื่อเล่น และใช้คำลงท้ายว่าคะ วิลนับถือศาสนาคริสต์ อยู่ในความสัมพันธ์กับคู่รักไปมาหาสู่กับคู่รักคนปัจจุบันมานาน 2 ปี วิลรู้สึกอยากเป็นผู้ชายตั้งแต่อยู่ชั้นประถม และรู้สึกชอบผู้หญิงคนแรกตอนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิลเล่าว่าความรู้สึกชอบผู้หญิงนี้เกิดขึ้นเองในใจโดยมิได้คิดวิเคราะห์ ครั้งหนึ่งในชีวิตวิลเคยลองคบผู้ชายคนหนึ่ง แต่คบได้ไม่นานก็เลิกกันเพราะวิลเกิดไปหลงรักผู้หญิงอีกคนและวิลไม่สามารถฝืนตนเองให้ไปชอบผู้ชายได้อีก

วิลเผชิญกับอคติทางสังคมตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อวิลรู้สึกอยากเป็นผู้ชายวิลพยายามบอกกับญาติ แต่ญาติบอกว่า “เกิดเป็นผู้หญิงก็ต้องเป็นผู้หญิง” วิลจึงคิดว่าตนเองผิด เก็บความรู้สึกไว้ในใจและไม่กล้าบอกใครแม้แต่แม่ของตน พี่ชายของวิลเกลียดคนรักเพศเดียวกัน เคยด่าวิลต่อหน้าแม่ว่า “เกิดมาเสียชาติเกิด” วิลรู้สึกฝังใจกับคำพูดนี้มาก แต่วิลก็มิได้โต้ตอบพี่ชายของตนแต่อย่างใด วิลรู้สึกผิดต่อพระเจ้าและเกรงว่าจะถูกต่อต้านจึงหลีกเลี่ยงการไปโบสถ์ วิลเคยถูกกีดกันจากพ่อแม่ฝ่ายหญิงที่ด่าทอและข่มขู่อย่างรุนแรง ที่ผ่านมามีคนรักมาหลายคน แต่ละคนก็จากตนไปคบกับผู้ชาย วิลรู้สึกคิดมาก คิดซ้ำไปซ้ำมา ว่าตนด้อยค่า เป็นของปลอม มีบางอย่างไม่เท่าผู้ชาย เป็นเหตุให้ผู้หญิงเปลี่ยนใจ ทำให้เขาเสียใจอย่างหนัก วิลไม่สามารถบอกเรื่องนี้กับใครได้แม้กระทั่งแม่ของตนเพราะรู้ว่าแม่คงรับไม่ได้ วิลตัดสินใจกินยาฆ่าตัวตาย วิลเคยคิดอยากจะทำตัวตายเป็นครั้งที่สองแต่ไม่ได้กระทำเพราะสัญญากับแม่ไว้ว่าจะไม่ทำอีก

เมื่อต้องเผชิญกับอคติวิลมักจะใช้วิธีสื่อสารกลับจนอีกฝ่ายไม่มีข้อโต้แย้ง แหล่งที่ให้การสนับสนุนที่สำคัญที่สุดของวิลคือ ตนเองและเพื่อน เมื่อโตขึ้นวิลยอมรับตนเองได้มากขึ้น และวิลรู้สึกว่าตนไม่จำเป็นต้องอยากเป็นผู้ชายแล้ว แต่ถ้าให้วิลเลือกเกิดได้ วิลก็อยากเกิดเป็นผู้ชายมากกว่า ส่วนเพื่อนนั้นช่วยแนะนำทางออกจากทุกซีให้แก่วิล พ่อแม่ของวิลมิได้เป็นแหล่งให้การสนับสนุนทางจิตใจในเรื่องนี้เพราะปัจจุบันวิลยังมีได้เปิดเผยเรื่องนี้กับพ่อแม่

ในความสัมพันธ์กับคู่รัก การมีคู่รักที่ยอมรับวิลได้ทำให้วิลรู้สึกว่าตนเองมีค่า วิลสร้างสายสัมพันธ์ผ่านการพูดคุยใส่ใจความรู้สึก วิลให้การสนับสนุนทางจิตใจที่ดีกับคู่รัก และก็ได้รับการสนับสนุนทางจิตใจที่ดีจากคู่รักของตนเช่นเดียวกัน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14 (นามสมมติ วีวี)

วีวีอายุ 47 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันมีอาชีพรับราชการอยู่ในกรุงเทพมหานคร วีวีเป็นคู่รักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 (วิล) มาเป็นเวลา 2 ปี วีวีมีบุคลิกลักษณะท่าทางเหมือนผู้หญิงทั่วไป สุขภาพ อารมณ์ดี พูดขำขัน นุ่มนวล มีความคิดที่ลุ่มลึก วีวีรับรู้และรู้สึกว่าตนเป็นผู้หญิงคนหนึ่ง ไม่ได้รู้สึกแบ่งแยกว่าตนเองเป็นดี วีวีเคยมีคนที่รักที่เป็นผู้ชายมาตลอด ครั้งหนึ่งเคยแต่งงานและหย่าร้างกับสามี เพราะสามีออกไปมีภรรยาและลูกนอกสมรส วีวีรู้สึกเสียใจมากจนภายหลังรู้สึกว่าตนไม่สามารถมีความสัมพันธ์เชิงชู้สาวกับผู้ชายได้อีก วีวีเคยรู้จักกับคู่รักคนปัจจุบันในฐานะเพื่อน ได้พูดคุยกันไปเรื่อยๆ จนกระทั่งวันหนึ่งวีวีรับรู้ได้ถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นมาภายในใจว่าชอบผู้หญิงคนนี้ นับเป็นความรู้สึกที่ไม่เคยเกิดขึ้นกับวีวีมาก่อน แม้กระนั้นวีวีก็ไม่ได้รู้สึกว่าชอบผู้หญิงด้วยกันเป็นเรื่องผิดปกติ

ในฐานะที่วีวีมีแฟนผู้ชายมาตลอด วีวีจึงไม่เคยประสบกับอคติทางสังคมแบบคนรักเพศเดียวกัน จนกระทั่งเธอเริ่มมีคู่รักเป็นผู้หญิง วีวีเริ่มรู้สึกหวาดหวั่นสายตาคคนที่ทำงานว่าจะรู้หรือไม่ แล้วจะมองเธออย่างไร วีวีไม่ได้บอกความจริงกับแม่เพราะไม่รู้จะบอกอย่างไร วีวีจึงรอวันที่แม่ถาม แม่วีวีสังเกตเห็นว่าวีวีสนิทกับเพื่อนคนนี้น่ามากผิดปกติจึงถามวีวี วีวีจึงได้ตอบไปว่า “ก็รักกัน” ถึงตอนนี้ วีวียังไม่แน่ใจนักว่าแม่จะเข้าใจคำว่ารักกันในรูปแบบความรักแบบไหน แต่วีวีก็มีได้กลับไปพูดถึงอีก จนกระทั่งแม่รู้สึกผิดสังเกตอีกว่าทำไมเธอถึงต้องซักผ้า ซักกางเกงในให้เพื่อนคนนี้ วีวีจึงเริ่มรู้สึกว่า แม่อาจจะยังไม่เข้าใจหรือไม่ยอมรับความสัมพันธ์ที่มากกว่าเพื่อน ทั้งที่กับสามีเก่า แม่ไม่เคยว่า และบางครั้งแม่มักรังแกให้สามีเก่าของตนอีกด้วย วีวีเริ่มรับรู้ว่าต่อไปนี่ตนจะไม่สามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่ บางครั้งวีวีต้องพยายามเอาชนะใจตนเอง โดยฮึดทำในสิ่งที่ตนต้องการเพื่อจะได้ดูแลคนรักและเป็นตัวของตัวเอง ส่วนกับแม่ของคู่รักนั้น วีวีรู้สึกกลัวแม่คนรักจะเกลียดตน เพราะแม่คนรักยังไม่ยอมรับลูกของท่านที่เป็นทอม วิธีการรับมือกับอคติทางสังคมของวีวี คือ หลีกเลี้ยงที่จะไปบ้านคนรัก แต่หากว่าจำเป็นต้องไปวีวีจะใช้วิธีการรับมือด้วยการเข้าใจผู้อื่น โดยรับฟังแม่ ดูว่าแม่ชอบอะไร ต้องการอะไร

แหล่งสนับสนุนทางจิตใจของวีวียามที่ต้องเผชิญกับอคติทางสังคมคือคู่รักของวีวีที่คอยรับฟังและปลอบใจ ให้กำลังใจ พุดคุยปรึกษาหารือ ไม่ละเลยที่จะใส่ใจความรู้สึกของวีวี

วีวีเป็นฝ่ายดูแลคนรักในเรื่องงานบ้าน ไม่ว่าจะเป็นซักผ้า รีดผ้า ทำอาหาร สิ่งที่วีวีได้รับจากคู่รักคือการใส่ใจในความรู้สึก เวลาที่วีวีมีความทุกข์ เครียด ไม่พอใจ คู่รักจะคอยถามไถ่แสดงความรักความห่วงใยไม่ถูกทอดทิ้งในด้านความรู้สึก คนรักปัจจุบันซึ่งเป็นผู้หญิงมีการแสดงออกซึ่งความรัก ความสนิทสนมใกล้ชิดกันมากและได้บอกรักกันบ่อยครั้ง ในความสัมพันธ์ความรักครั้งนี้ วีวีจึงรู้สึกได้รับความอบอุ่นกว่าเดิมมาก

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว พิมพ์สิริอร ศิริทิณพงษ์ อายุ 41 ปี เกิดที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ จากมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ระดับปริญญาโท สาขาการบริหารจัดการ คณะบริหารธุรกิจ จาก University of Houston ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2551

ประสบการณ์การปรึกษาเชิงจิตวิทยา

ประสบการณ์การปรึกษาเชิงจิตวิทยาวิสิต ในรายวิชา 3802742 (Practicum in counseling) โดยเป็นผู้นำกลุ่มจิตวิทยาพัฒนาตนและการปรึกษาแนวพุทธภายใต้การนิเทศ จำนวน 10 กลุ่ม 200 ชั่วโมง และประสบการณ์การฝึกงานการปรึกษาเชิงจิตวิทยา 1 ในรายวิชา 3802793 (Internship in Counseling I) และการฝึกงานการปรึกษาเชิงจิตวิทยา 2 ในรายวิชา 3802794 (Internship in Counseling II) โดยเป็นผู้นำกลุ่มจิตวิทยาพัฒนาตนและการปรึกษาแนวพุทธ จำนวน 8 กลุ่ม 150 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 350 ชั่วโมง รวมทั้งให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลตลอดระยะเวลา 4 เดือน

หมายเหตุ : ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถติดต่อกับผู้เขียนวิทยานิพนธ์
ได้ที่ e-mail: thereistheone@hotmail.com